

በፀጥታና እና በፀጥታ

(ከአስተናጋጁ ማስታወሻ የተቀነጨበ)

በዕውቀቱ ሥዩም

ጥያቄ 2005 ጥ.ም

ምዕራፍ ስንድ

አዲሳባ ውስጥ የሚኖሩ ወይም የሚቆዩ ጀርመኖች ያቋቋሙት ትምህርት ቤት አለ። በትምህርት ቤቱ ሥር ቤተ መጻሕፍት፣ ቤተ ሰገራ እና ሽንት ቤት እንዲሁም ቤትሆሽን በተባለ ያገራቸው ሰው የተሰየመ ካፍቴሪያ ይገኛል። ወደ ካፍቴሪያው የተለያዩ ሰዎች ይመጣሉ፤ በተለይም ጀርመኖች፣ ጀርመንኛ ቋንቋ የሚናገሩ ኢትዮጵያውያን ወጣቶች እንዲሁም ጀርመኖች በሚገኙበት ካፌ ስለ ገቡ ብቻ ጀርመን አገር የገቡ የሚመስላቸው በዘኔዎች ይመጣሉ (አባባሉ የጓደኛዬ የምዑዝ ነው)። ወደ ቤትሆሽን ካፌ የሚመጡ ኢትዮጵያውያን ወንዶች እና ሴቶች የአንድ አገር ልጆች አይመስሉም። ምነው ቢሉ፣ ሴቶቹ እንኳን ዐይናቸው መነጽራቸው የሚያማልልላቸው፣ ያነገቡት ግዙፍ ቦርሳ እና የለበሱት ልብስ የሚያምርባቸው፣ ትኩረትን ሁሉ በቁጥጥር ሥር የሚያውል ዐምባገነን ቂጥ የሚከተላቸው፣ ሲያወሩ እና ሲሥቁ በራስ መተማመን የሚታይባቸው ናቸው። ወንዶቹ በበኩላቸው፣ እንኳን ሱሪያቸው ቆዳቸው የሰፋባቸው፣ ምሾታቸው ጎብኝ የገባባቸው፣ እምብዛም የማይሥቁ፣ ላት ብሏቸው ከሣቁ እንኳ ሳል የሚያደናቅፋቸው፣ አገጫቸውን እጃቸው ላይ

አስደግፈው ለረጅም ጊዜ ስለሚቆዝሙ፣ ራሳቸው ባንገታቸው ሳይሆን በእጃቸው ድጋፍ የቆመ የሚመስልባቸው ናቸው።

በቤትሆሽን ካፍቴሪያ ውስጥ ጠዋት የማስተናገድ ሥራ እየሠራሁ፣ ከሰዓት የጀርመን መንግሥት በፈቀደልኝ መሠረት በነጻ የቋንቋ ትምህርት እየተማርሁ ትንሽ እንደ ቆየሁ ጀርዬን ያመኝ ጀመር። ሕመሙ እንደ ጀመረኝ ጀርዬ የወትሮ ልምዱን ትቶ አዲስ አሠራር አመጣ። በል ሲለው አዛብቶ ይሰማል፤ ካፍቴሪያው ግድግዳ ላይ በተንጠለጠለው ቴሌቪዥን የቢቢሲ ዜና ስከታተል ጀርዬ “Horn of Africa” የሚለውን “Horny Africa” ብሎ ይሰማል፤ “FG-Eight” አገሮች የሚለውን “FG-spot” አገሮች ብሎ ይተረጎማል። አንዳንዴ ደሞ ባከራዬ ቤት ጣራ ላይ ከጭስ ማውጫው አጠገብ እንደ ተሰቀለው የወሬ መግላሊት (ዲሽ) መረጃ ከሩቅ ይጠልፋል።

ሕመሙ በጀመረኝ ሰሞን ካንገት በላይ ሕክምና ወደሚሰጥበት ማእከል ሄድሁ። ዶክተሩ ጓንቱን አጥልቆ፣ በጀርዬ ቀዳዳ አጮልቆ፣ አእምሮዬን የሚሰልል ይመስል ግማሽ ሰዓት ተለግቦ ቆየ። ሲጨርስ ራሱን ነቅንቆ፣ ጓንቱን አውልቆ እስኪርቢቶ ካነሣ በኋላ «የሰገራ ምርመራ ያስፈልግሃል!... ቀጣዩ ክፍል ሄደህ ሁለት መቶ ብር ከፍለህ ናሙና ስጥ!» አለኝ።

«ጀርዬን ከሰገራዬ ጋራ ምን አገናኘው?» ብዬ ጠየቅሁት። ከሚጽፍበት ቀና ብሎ ዛቻ በሚያህል አስተያየት ላፍታ ካተከረብኝ በኋላ፣ መልስ ሳይሰጠኝ መልሶ አቀረቀረ። በዚህ ጊዜ ዕቃ ለማሰናዳት ወደ ምርመራ ክፍሉ የገባች ነርስ ፈገግ ሰላለችልኝ፣ የልብ ልብ ተሰምቶኝ፣ «ንገረኛ!... ሰገራዬን ከጀርዬ ጋራ ምን አገናኘው?» ብዬ ደነፋሁ። ይሄኔ ዶክተሩ ዘና ባለፎም፣ «Well... ሰገራ በነካ ጣትህ ጀርህን የጎረጎርህበት ጸጋጣሚ ካለ ብዬ ነው!» ብሎ

መለሰልኝ። ነርሲቱ በጣም ሣቀች። እኔ ግን እጅግ አዘንሁ። ግዴላም የሰገራ ናሙና መስጠት አሰጣለሁ፤ ግን ለናሙና ሁለት መቶ ብር መክፈሌ ምን የሚሉት ነው? በቀበሌያችን የተመደበ የፍላጎት መኪና እንኳ ለሙሉ ሽንት ቤት ማስመጠሜ ያን ያህል አያስከፍልም።

ቢቸግረኝ ያለሁበትን ሁኔታ ለታታሪው ተስተናጋጅ ለምዑዝ አዋየሁት። «በልጅነትህ አባትህ ጆሮ ግንድህ ላይ በጥፊ መትቶህ ያውቃል?» ሲል ጠየቀኝ - አንድ ቀን። ለማስታወስ ሞክርሁ።

የእንጀራ አባቴ በጣም ጥሩ ሰው ነበር። በሕይወቱ አንድ ጊዜ ብቻ ነው የመታኝ። እሱም እንዴት ነበር? . . . አዎ፤ በልጅነቴ ልጅነት አታሉኝ በጎችን በግጦሽ መስክ ላይ በማሰማራት ፈንታ፤ ከጓደኞቼ ጋራ ኳስ በምንጫወትበት ሚዳ ጠርዝ ላይ አሰማርቻቸው - ርቀው ለመሄድ ሲሞክሩ ግብ ጠባቂነቴን ትቼ የግቡን ችካል ነቅዬ እየመለስኳቸው - በጎቼም ቢጨንቃቸው - የሚግጡት ነገር ቢቸግራቸው - ኳስ እንመልከት ብለው - ኳስ ጨዋታ ሲመለከቱ ውለው - ሲመሽ መራባቸውን አባቴ እንዳያስተውለው - በድብቅ ነድቻቸው ጉሮኗቸው ውስጥ አስገብቼ ዘጋሁባቸው።

የበጎች ቅንነት በወንጌል ውስጥ ብቻ ነው። ጉሮኗቸው ውስጥ ቢገቡም፤ «ተርበናል» ለማለት አፋቸውን ወደ እንጀራ አባቴ መኝታ ቤት አነጣጥረው የሮሮ በጽሕታቸውን አቀለጡት። የእንጀራ አባቴ፤ ለበጎቼም የሣር አባታቸው ነውና፤ ከላቸውን ሰምቶ፤ ከወገቡ በታች ጋቢ አገልድሞ ከመኝታ ቤቱ ወጥቶ «በጎች እየሮሁ ነው!» አለኝ በቀዘቀዘ ድምፅ፤ «እየሰማኳቸው ነው!» አልሁት።

«መራሃቸው ምንን ይገልጻል?» ቀጠለ፤

«ያው፤ መራሃ እንደሚችሉ ይገልጻል!» ብዬ መለስሁለት።

ወዲያው በእንጀራ አባቴ ፊት ላይ ንዴት ተሥሎ ሳይ፤ ለመሮጥ እግሪን አቀባብዬ ስጠባበቅ፤ እሱ ወደ መጣበት ዞር ብሎ ተራመደ፤ ይሄኔ ንዴቱን በእንቅልፍ ለማሳለፍ ቆርጧል ብዬ ስዘናጋ ድንገት ዞር ብሎ፤ ክንዴን ለቀም አድርጎ ከያዘ በኋላ እንዴ በገይል መታኝ። ነገሩ ብዙ ዘመን ስላለፈው ምኔን እንደ መታኝ ረስቼዋለሁ። ታዲያ እኔ ከረሳሁት ለምን ራሱን አልጠይቀውም ብዬ የእንጀራ አባቴ ወደሚኖርበት ደብረ ማርቆስ ለመሄድ አውቶብስ ተሳፈርሁ። ደጀን ላይ ስደርስ ግን ቂጤን በካልኝ እንደ መታኝ ትዝ አለኝ፤ ተመለስሁ።

ቀጥሎ ችግሪን ያዋየኋት፤ በአስተናጋጅነት አብራኝ የምትሠራውን ጓደኛዬን መክሊትን ነው። «ተማሪ በነበርህበት ጊዜ አስተማሪህ ጆሮ ግንድህ አካባቢ በጥፊ መትቶህ ያውቃል?» አለኝ።

በፍጹም፤ መምህሮቼ ለምን ይመቱኛል? በትምህርት ሰነፍ አልነበርሁም። እንዲያውም እነሱ ከጠየቁኝ በላይ ጨምረው እመልስ እንደ ነበር አገር ያውቃል፤ ለምሳሌ፡- የምድር ልኬት መምህራ፤ «የራስ ዳሽን ተራራ ቁመት ስንት ነው?» ብለው የጠየቁኝ እንደሁ፤ «ሰሞኑን ረዝሞ ካልሆነ በቀር፤ ያለፈው መጋቢት ከባሕር ጠለል በላይ አራት መቶ ሜትር ከፍታ ነበረው፤» ብዬ እመልስላቸዋለሁ። አቅፈው ይስመኛል። ትንሽ የሚያዳግቱኝ የትምህርት ዐይነቶች ቢኖሩ መዝሙር እና ስፖርት ናቸው። በእነዚህ ትምህርቶችም ቢሆን ጆሮ ግንዴን በጥፊ እስከ ማስመታት የሚያደርስ ውጤት አልነበረኝም። የመዝሙር መምህራ አንድ

ቀን ሳንጎራጉር በጥምና ከሰሙኝ በኋላ፤ ተሰጥኦቼ የጉሮሮ ሳይሆን የመዳፍ መሆኑን ገልጠው፤ ንደኞቼ በኅብረት ሲዘምሩ እኔ በጭብጨባ ብቻ እንድሳተፍ መከሩኝ።

ሰፖርት አስተማሪዎችን በበኩላቸው ወደ መስክ ይዘውን ይወርዱና በተሸበለለ አዲስ ዘመን ጋዜጣ ወዲያ ማደላቸው። «ያን ግራር ዞራችሁ ተመለሱ!» ይሉናል። ግራሩ ላይ ደርሰን እስክንመለስ እሳቸው የእለቱን ርእሰ አንቀጽ የማንበቢያ ፋታ ያገኛሉ። እኔ ብዙ አቅም አልነበረኝምና ትንሽ ሮጥ ሮጥ እንዳልሁ ከቀበቱ ማለርያዬ ግድም ያደፈጠ ውጋት ጠቅ ያደርገኝና እጆቼን ወገቤ ላይ አነጋራ እቆማለሁ። መምህሩ ይህን ቢያዩ፤ ተማሪዎች በሁለተኛው ዙር ሩጫ ግራሩን ትተው እኔን ዞረው እንዲመጡ ሐሳብ አቀረቡ።

በዚህ አይነት የቤተሰብ እና የትምህርት ቤት ትዝታዬን መርምራ ጆሮዬ ላይ የሚያደርስ ነገር ባጣበት ሌላ መላ ፍለጋ ሄለን ዘንድ ሄድሁ። ሄለን፤ ጀርመንኛ የምትማር የካፌያችን ደንበኛ ናት። «ከባድ የጦር መሣርያ በቅርብ ርቀት ሆኖብህ ያውቃል?» ብላ ጠየቀችኝ። ይህ ጥያቄ ከጦርነት ጋራ የተቆራኘውን ትዝታዬን ያሳስበኛል።

አሥራ ሁለተኛ ክፍል ስደርስ፤ ካንዲት ተማሪ ጋራ ያይን ፍቅር ያዘኝ። ልጅቱን መጠየቅ መምህራንን እንደ መጠየቅ ስላልቀለለኝ ዝም ብዬ ስደናበር ማትሪክ ወደቅሁ። ይህ በእንዲህ እንዳለ፤ አገራችን በድንበር ውዝግብ ምክንያት ከጎረቤት አገር ጋራ ጦርነት ውስጥ ስለ ገባች በእግረኛ የጦር ክፍል ለመዝመት ተመዘገብሁ። ለምን ለመዝመት እንደ ወሰንሁ እስከ አሁን በውል አልተገለጠልኝም። ምናልባት ማትሪክ በመውደቁ ያጣሁትን ክብር በአርበኝነት ክብር ለማስመለስ ይሆናል። እናቴ ለመዝመት ማቀዴን ስትለማ በድንጋጤ ትወድቃለች ብዬ ስላሰብሁ፤ ከኋላ ደግሮ የሚያስቀራት ሰው ሁሉ አሰናድቼ ነበር። እናቴ እግራ ላይ

ወድቃ፤ ጎረቤቱን አገሩን አስተባብራ ታስቀረኛለች ብዬ ተስፋ አድርጌያለሁ። እንዲያ ከሆነ፤ «ሊዘምት ፈልጎ ነበር፤ ነገር ግን የእናቱ ፍቅር ከዘመቻ አስቀረው፤» ተብዬ የእናትንም የእናት አገርንም ፍቅር ጠቅልሎ የያዘ ስመ ጥርነት እቀዳጃለሁ ብዬ አሰብሁ። ይሁንና ያሰብሁት አልሆነም።

ሕዝቡ በጠቅላላ አገር እንድለቅ ሰበብ ሲፈልግልኝ እንደ ቆየ የገባኝ የመዝመቱ ነገር እንደ ተሰማ ሁሉም የሽኝት ድግስ ለማሰናዳት ሲሯሯጥ ሳይ ነው። እናቴ በድንጋጤ በመውደቅ ፈንታ ለስንቅ የሚሆን ዳቦ ቆሎ ለመቁረጥ ስታቅድ፤ የቀኝ ጎረቤታችን ሊጥ፤ የግራ ጎረቤታችን መቀስ ለማዋጣት ተስማሙ። ገብስ ከጥይት የሚከላከል ይመስል፤ አጎቴ አንድ ከረጢት በሶ ለማበርከት ቃል ገባ።

በመሸኛው ቀን እየተበላ፤ እየተጠጣ ወታደራዊ ምክር ይዋጣ ጀመር። ከከርያ ጦርነት ያለግራ እግር የተመለሱ ጡረተኛ ሽማግሌ፤ «ዋናው ነገር በግራ በኩል ወደ ጠላት ምሽግ ዘልለህ መግባት ነው፤ ጠላት እንዲህ ያለ ዱብ ዕዳ ሲገጥመው የያዘውን ጥሎ መፈርጠጡ አይቀርም!» አሉኝ። ኮንጎ ዘምተው የተመለሱ ሽማግሌ ግን ወደ ጠላት ምሽግ በመዝለሌ ነጥብ ላይ መስማማታቸውን ገልጸው፤ ይሁን እንጂ፤ «በግራ በኩል ሳይሆን በቀኝ በኩል ቢዘል ይሻላል!» የሚል ሐሳብ አቀረቡ። ወዲያው በግራ በኩል ይዘለል ወይስ በቀኝ በኩል የሚለው ሐሳብ ለአንድ ሰዓት ያህል አከራከረ። ክርክሩ መቋጫ ሳይገኝለት ስለ መሸ፤ ሽማግሌዎችም ስለ ደከማቸው በተመቸኝ አቅጣጫ በኩል እንድዘል ወሰነው ወደ የቤታቸው ሄዱ። በመጨረሻ ላይ ሲሰናበቱኝ ባንገቴ ዙሪያ እንደ ቡዳ መድኃኒት ተጠምጥመው ያለቀሱት መሪ ለቅሶ፤ የምሄደዋት ዘመቻ ወደ ምሽግ ከመዝለል የከፋ

ነገር እንዳለበት እመለከተኝና እኔም ጦሽ ብዬ አለቀስሁ።

አንባቢ ሆይ፤ እኔ አገሬን እወዳለሁ። አገር ሲኖር ነው የሻይ ማለቢያ ማሸን የሚኖረው፤ የሻይ ማለቢያ ማሸን ሲኖር ነው አስተናጋጅም፤ ተስተናጋጅም የሚኖረው። ያም ሆኖ የአገርን ሉዐላዊነት በደም ማስጠበቅ በሚለው አላምንም፤ ከሚገረዝበት ቀን በቀር የወንድ ልጅ ደም እንዲፈስ አልፈልግም። እንዲህ ስል ግን የአገር ዕጣ ፈንታ የሚወሰነው በማሸነፍ እና በመሸነፍ መሆኑን ዘንግቼ አይደለም፤ ግጭት አይነር የሚል ደደብም አይደለሁም። ቦታ ከጠበበው እንኳን አገር እና አገር ብርጭቆ እና ብርጭቆም ይጋጫል። እኔ የምለው የተሻለ የመሸናጊያ መንገድ ይኑር ነው። ለምሳሌ፡- ሁለት አገሮች በድንበር ቢጣሉ ከአወዛጋቢው ድንበር አርባ ሁለት ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ ወታደሮቻቸውን ያሰልፉና ወደ ድንበሩ አቅጣጫ እንዲሮጡ ይዘላቸው፤ ቀድሞ ሮጦ ወደ ድንበሩ የደረሰውን ወታደር ያሰለፈች አገር አወዛጋቢውን መሬት ትወሰድ፤ የለም፤ ያለጠብ አይሆንም ከተባለ ደሞ ወታደሮች ከባድ መሣርያቸውን ትተው ትግል እንዲገጥሙ ይደረግ። ብዙ ወታደር የተዘረረባት አገር አወዛጋቢውን መሬት አሳልፋ እንድትሰጥ ይሁን። መቼም ይህን አሰብሁት እንጂ ለባለሥልጣኖች አልተናገርሁትም። ይህን ከመናገር ይልቅ ወደ ማሠልጠኛ ጣቢያ ይዞን ከሚሄደው የጭነት መኪና ላይ ወደ መሬት መዝለል ቀለለኝ። ያኔ መሬት ያረፍሁት በጆሮ ግንደ በኩል ይሆን እንዴ?

ምሳሌ-፩ ሁለት

በቤትሆሽን ካፌ ውስጥ ጠዋት ባስተናጋጅነት እየሠራሁ፤ ተሲዓት በኋላ የጀርመን መንግሥት በፈቀደልኝ መሠረት ጀርመንኛ ቋንቋ እየተማርሁ ትንሽ እንደ ቆየሁ ጆሮዬን ያመኝ ጀመር። ሕመሙ በፈጠረብኝ ጭንቀት ምክንያት የሦስት ቀናት ፈቃድ ለመጠየቅ ሥራ አስኪያጃችንን ደጅ ጠናሁ።

ሥራ አስኪያጁ ዕድሜው በግምት ጎምሳ ዓመት የሚጠጋው ጎልማሳ ነው። ጀርመን አገር ተምሮ ከመጣ ወዲህ የጀርመንኛ ታታሪነት ተጋብቶበት፤ በቀሪው ሕይወቱ አንዲት ሰከንድ ላለማባከን ቃል ገብቷል ይባላል። ለምሳሌ፡- የሚለብሰው ሹራብ በፊትም በጀርባም ኪስ አለው፤ ምክንያቱም አዙሬ ለበስሁት አለበስሁት የሚለውን በማጣራት ጊዜ እንዳያባከን ነው። ሽንት ቤት ሲገባ እንኳ የጀመረውን ሥራ ይዞ ይገባል፤ ታዲያ የሽንት ቤቱ በር ሲንኳኳ መጸዳጃ ቤት ውስጥ መሆኑን ዘንግቶት፤ «ይግቡ ብሎ ይጋብዛል!» ይባላል። ከዕለታት አንድ ቀን ባለቤቱ፤ «የኔ ውድ! ምነው የሻይ ሰዓት እንኳ የሰህም?» ብትለው፤ «በሻይ ግንድ እንጂ በሻይ ሰዓት የከበረ ሕዝብ የለም!» ብሎ መልሶላታል ይባላል። ከሳምንት አንድ አሁኑ ለሁለት ሰዓታት ያህል ዕረፍት ያደርጋል። በዚህ ጊዜ የሚወደው የጊዜ ማሳለፊያ አጁን ወደ ጎላ

ሽርቦ በእግር መንሸራሸር ነው፤ ታዲያ በእግሩ እየተንሸራሸረም ሥራ እንዳይፈታ፤ «ርምጃዎቹን ይቆጥራል» ይባላል።

ሥራ አስኪያጁ ቢሮ ገብቼ፤ ጉዳዩን በጥቂት ቃላት አስረድቼ ከቋጩሁ በኋላ ውሳኔውን ጥበቃ ዐይን ዐይኑን ማየት ጀመርሁ። መልስ ሳይጠኝ ከፊቱ የነበረውን የስልክ እጀታ እንሥቶ ቁጥር ከመታ በኋላ፤ ለእሱ ከካፌ ማኪያቶ እንዲላክለት አዝዞ፤ ወደ እኔ ፊቱን መልሶ፤ “Was Möchten Sie?” (ምን ትወስዳለህ?) ብሎ ጠየቀኝ። መቼም በአማርኛ ሊጠይቀኝ ይችል ነበር። ግን ይህ ሰው ምንም ነገር ማባከን አይፈልግም፤ ባንድ ዐረፍተ ነገር ግብዣ ማቅረብ ብቻ ሳይሆን ጀርመንኛ መፈተን እንደሚቻልም ያምናል።

ዳቦ እና ሻይ እንዲጋብዝኝ ፈልጌ ነበር፤ ግን ዳቦ እና ሻይ በጀርመንኛ ምን ማለት እንደ ሆነ አላወቅሁም፤ አላዋቂነቴን ከማጋለጥ ዳቦ እና ሻይን ማጣት መርጫ፤ “Wasser (ውኃ)” ብዬ መለስሁ። እነሆ እሱ ማኪያቶውን አያጣጣመ፤ እኔ ጉንጭ የሚቆረጥም ቀዝቃዛ ውኃ እየተጋትሁ ቁጭ ብለናል።

በነገራችን ላይ ባንድ ዐረፍተ ነገር ሁለት ሐሳብን ስለ መግለጽ ስናገር ሌላ ነገር ትዝ አለኝ። «ባንድ ድንጋይ ሁለት ወፍ» ይላል ያገራችን አዳኝ፤ «ባንድ ክፍለ ጊዜ ሁለት የትምህርት ዐይነቶች» ይላሉ የሦስተኛ ክፍል የስፖርት መምህራ፤... ትዝ ይለኛል፤ ሦስተኛ ክፍል ስደርስ ብዙ መምህራን ወደ ሱዳን ስለ ተለደዱ በትምህርት ቤታችን ውስጥ ከነበሩት መምህራን ይልቅ ዘበኞቹ በቁጥር ይበልጡ ነበር። የመምህራን እጥረት ለመቋቋም አንድ መምህር ሁለት የትምህርት ዐይነቶችን እንዲያስተምር የሚያዝዝ ደንብ ወጣ። በዚህ ደንብ መሠረት የስፖርት መምህራችን

የመዝሙር መምህርም እንዲሆኑ ተወሰነ። በመጀመርያው ክፍለ ጊዜ ያስርጡናል፤ በሁለተኛው ክፍለ ጊዜ ደግሞ «አጥንቴም ይከስከስ» የሚለውን መዝሙር ያዘምሩናል። ከጊዜያት በኋላ ግን ሁለት ክፍለ ጊዜ ማስተማር ስለ ታከታቸው ስፖርትን እና መዝሙርን ባንድ ክፍለ ጊዜ ለማጠቃለል ወሰኑ። እናም፤ «አጥንቴም ይከስከስ» የሚለውን መዝሙር እየዘመርን እንድንሮጥ ሐሳብ አቀረቡ።

ወደ ቀደመ ነገራችን ስንመለስ፤ ሥራ አስኪያጁ ማኪያቶውን እየጠጣ የሆነ ነገር በወረቀት ላይ ጽፎ አቀበለኝ። ለሦስት ቀናት የሚቆይ ፈቃድ ማግኘቴን የሚገልጽ ወረቀት ነው፤ ላመስግነው ብድግ አልሁ፤ ግን ምስጋናዬ ጊዜውን እንዳያባክንበት ሰግቼ በቀጥታ ወደ በሩ አመራሁ። ወዲያው ግን ምናለ የመታከሚያ ገንዘብ ቢሰጠኝ የሚል ምኞት መጣብኝ። ምኞቴ ተስፋ ሆነና ከአሁን አሁን ይጠራኛል በማለት አረማመዴን እያዘገየሁ ተራመድሁ። እውነትም የበሩን እጀታ እንደ ጨበጥሁ ከኋላዬ ጠራኝ።

«አቤት!»

«ሃያ ሁለት ማዞሪያ የሚገኘውን ሶፍ ዑመር ባንክ ታውቀዋለህ?» ሲል ጠየቀኝ።

«አዎ!» አልሁ፤ ባንድ በኩል ፈገግታዬን በቁጥጥር ሥር ለማዋል እየጥነዘርኩ፤ በሌላ በኩል ከጠረጴዛው ላይ የቼክ ደብተር በዐይኔ እየፈለግሁ።

«ከባዝኩ አጠገብ ዘመናዊ ክሊኒክ ተኮፍቷል፤ እዚያ ብትሄድ ጥሩ ነው። አለኝና ወጭብሉት መኪናው አቀረቀረ። በጣም

አዝኜ ወጣሁ። ለነገሩ ጥፋቱ የእኔ ነው። ጥፋቱ፤ ተስፋን የሙጥኝ ማለቱ። በውነቱ፤ ተስፋ የገቢ ምንጭ የሚሆነው ለሎተሪ አዚሪዎች ብቻ ነው። ግን ምነው መተዛዘን ጠፋ? «ሁለት ኮት ያለው አንደኛውን ኮት ለባልንጀራው ይስጥ፤» ተብሎ በወንጌል ተጽፏል፤ ታዲያ ዛሬ ይህን የሚተገብር ይኖራል? አንባቢ ሆይ፤ በዚህ ዘመን፤ አበበ ሁለት ኮት ካለው አንደኛውን ኮት ለከበደ ከሰጠው፤ ከበደ ላውንደሪ ቤት አለው ማለት ነው።

የቤትሆሽን ካፌን ግቢ እንደ ለቀቅሁ፤ ጎዳናው ዳር ቆሜ ሚኒባስ መጠበቅ ጀመርሁ። ድንገት ዞር ስል አንድ ትዕይንት ዐይኔን ያዘው። ግራ እጁ የተቆረጠ ጠብደል ለማኝ በቀኝ እጁ ገጀራ ይዞ እየነቀነቀ፤ «ኧረ ስለ ገብሬል፤ ኧረ ስለ ገብሬል፤. . . እኔ ተናግራለሁ ስለ ገብሬል!» በማለት ይጮሃል። አላፊ አግዳሚውም ገብርኤልን ሳይሆን ገጀራውን ፈርቶ ምጽዋቱን ያዥጎደጉደዋል። ድንገት ከዬት መጣ ያልተባለ የፌዴራል ፖሊስ አባል ተጠግቶት፤ «ገጀራውን ለምን ያዝኸው!» ብሎ አፈጠጠበት። ለማኝ አንገቱን ደፍቶ፤ «. . . በግጦሽ መሬት ምክንያት በተከሠተ ግጭት ግራ እጄን ያጣሁት በዚህ ገጀራ ስለሆነ ለመታሰቢያነት ይዠው እዞራለሁ፤» አለና፤ «ኧረ ስለ ገብሬል! . . .» ብሎ ወደ አልፎ ሂያጆች ዞረ።

ቀጥሎ ምን እንደ ተከሠተ አላየሁም። ከላይ ሲጋልብ የመጣ ሚኒባስ ባጠገቤ ሽው ብሎ አዳፋ የጎርፍ ውሃ ከላይ እስከ ታች አከናንቦኝ ሄደ። ዝቅ ብዬ ባይ አስፋልቱ ላይ የተቋጠረ ጎርፍ የለም፤ ታዲያ ውኃው ከዬት መጣ? ምናልባት የሚኒባሱ ሾፌር በባሊ ደፍቶብኝ ይሆን?

ቀኑ ደመናማ በመሆኑ፤ ፀሐይዋ ያለውትሮዋ በመራቋ፤ አውሮፕላን ጀርባ ላይ ካልተሰጣ በቀር የረጠበው ልብሴ

እንደማይደርቅ ገባኝ። ይሁን እንጂ ወዲያው ብልሃት መጣልኝ። መንገዱ ዳር ወደሚገኝ ካፌ ገብቼ ትኩስ ነገር ለመውሰድ አሰብሁ። ሆኖ በጣም ከሞቀ ቢያንስ ካናቴራዬ ይደርቃል። ገባሁና አስተናጋጁን ጠርቼ ጦመኛ ስለ ሆንኩ ሻይ እና ትብስ እንዲያመጣልኝ ነገርሁት። አሻግራ ወደ ውጭ መመልከት ጀመርሁ። ማዶ ካለው አርጌ አጥር ሥር አንድ መጽሐፍ አዚሪ ጎረምላ ብልቱን በጳውሎስ ሾኞ መጽሐፍ ጋርዶ ሽንቱን ይሸናል። እየሸና ሰው ዐየኝ አላየኝ ብሎ ሲገላመጥ ከእኔ ጋራ ተገጣጠምንና በእጄ ምልክት ጠራሁት። ሽንቱን ሳይቋጭ ተንደርድሮ ገባ። አንዱን መጽሐፍ እየመዘዘሁ፤ «በቢንላደን ላይ መጽሐፍ ጽፈውበት ነው?» ብዬ ጠየቅሁት።

«ቢንላደን አይደለም፤ እሾ ነው!» አለኝ አዚራው እየሣቀ። ከእሾ መጽሐፍ ለናሙና ሁለት አንቀጽ አንገቢ የእግዚርን ህልውና ስለ ተጠራጠርሁ፤ አስተናጋጁ ትብሉን ትቶ ጥብስ እንዲያመጣልኝ ነገርሁት። ጥብሱ በጣም ጥሩ ነበር። ብዙ ራስተራንቶች ውስጥ እንደሚታየው በጥብሱ ውስጥ ፀጉር አላገኝ ሁም። ጥብሉን ያዘጋጀው ሼፍ መላጣ ሳይሆን አይቀርም።

ከካፍቴሪያው ከወጣሁ በኋላ ሳልፈልግ ራሴን ከአስተናጋጁ ጋራ ማነጻጸር ጀመርሁ። ልጁ በመልኩ እና በዩኒፎርሙ ጥራት ይበልጠኛል። በተጨማሪም ኮካ በትከሻው ላይ አስቀምጦ መክፈት ይችልበታል። በርግጥ ኮካን ትከሻም ላይ ክፈተው፤ ጠረጴዛ ላይ ጣዕሙን አይቀይረውም። ግን በቃ፤ ተስተናጋጁ ኮካ አዝዞ የሰርከስ ትርኢት ይመረቅለታል። ያ አስተናጋጅ በዚህ ረገድ ለደካቅ ይጣል። በሒሳብ ግን አይደርስብኝም፤ የእኔን ጨምሮ የሦስት ደንበኞችን ሒሳብ ሲላሳት አይቻለሁ። ይህ ሰው በባቄላ ፍሬ ሲያሰላ ያደገ ሳይሆን አይቀርም ብዬ አሰብሁ። ጓደኛዬ ምዑዝ እንደ ነገረኝ

የጥንት ኢትዮጵያውያን በጦርነት የተሞላ ኑሯቸው የሒሳብ ሰውታቸውን ለማዳበር ጊዜ ስላልሰጣቸው መደመር እና መቀነስን የሚሠሩት የባቂላ ፍሬን በመጠቀም ነበር። ነገሩ እውነት ከሆነ በኢትዮጵያ ታሪክ ውስጥ የባቂላ ዝምድና ከአተር ጋራ ብቻ ሳይሆን ከካልኩሉተር ጋራ ጭምር ነው።

* * *

ወደ ቤት መጣሁ። በግቢው ውስጥ አበባ ሲከባከቡ የቆዩት አከራዬ ወይዘሮ ይርገዱ፤ በቀን ያለውትርዬ ግቢ ውስጥ ቢያዩኝ ተገርመው፤ «ምነው?» ብለው ጠየቁኝ፤

«ትንሽ አሞኝ ነው!» አልጓቸው።

«በል ግባና ጋደም በል፤ መጥተን እንጠይቅሃለን፤» አሉኝ፤ ከእኛቸው ላይ አሏቸውን እያራገፉ።

«ግዴለም ሕመሜ የሚያስተኛ ዐይነት አይደለም!» አልጓቸው።

«ቢሆንም ለመጠየቅ እንዲያመቸን ገብተህ ብትተኛ ይሻላል!»

ማምለጫ ስለሌለኝ ገባሁና አልጋዬን አነጠፍሁ። አከራዮቼ፤ በእኔ ጤንነት አሳብበው የቤቱን ጤንነት ለመሰለል ስለሚመጡ እንደ አቅሜ ክፍሉን አሰማመርሁ - ፖፖዬን እና ጫማዬን አልጋው ሥር ደበቅጓቸው። ከዚያ ራዲዮኔን አውጥቼ፤ ከከክ ጋራ ተሰጥቶ የዋለውን ባትሪዬን አገርሼ ሌፍሌም ከፈትሁ። በራዲዮኑ ውስጥ ጋዜጠኛው ባለሥልጣኑን፤ ሰሞኑን ስለሚታየው የመብራት መጥፋት ጉዳይ አየጠቃቸው ነበር። አዲስ አበባ ሰሞኑን

ማታ ማታ በጥቂት በርታ፤ በብዙ ጠፍታ ፊልም የተጀመረባት ግዙፍ ሲኒማ ቤት ትመስላለች። አሁን ቅድም የገባሁባት ካፌ ውስጥ ነዋይ ደበበ በኪቦርድ ሳይሆን በጀኔሬተር ድምፅ ታጅቦ ሲዘፍን ነበር። ጀኔሬተሩ ቴፑን አጅቦ ያለማዳረግ ደቅ. . . ደቅ. . . ደቅ ስለሚል፤ ድምፃዊው በስቱዲዮው ውስጥ ሳይሆን በሂሌክተር ውስጥ ሆኖ የሚዘፍን አስመስሎታል።

አሁን እንግዲህ ከራዲዮኔ ውስጥ ያለው ጋዜጠኛ፤ «በቅርቡ ገይል ቆጣቢ አምፖሎች ለጎብረተሰቡ እንደሚታደሉ ተገልጿል። ይሁን እንጂ የገይል ቆጣቢ አምፖሎች ለወትሮ ከምንጠቀምነቸው አምፖሎች ጋራ ሲነጻጸሩ የብርሃን መጠናቸው አነስተኛ ነው የሚል አስተያየት አለ፤ እርስዎ ምን ይላሉ? . . .» ሲል ጠየቀ።

«Well. . . ገይል ቆጣቢ አምፖሎች የብርሃን መጠናቸው አነስተኛ መሆኑ የሚያጠያይቅ አይደለም፤» አሉ ባለሥልጣኑ፤ ቀጠሉና፤ «አምፖሎቹ ደብዛዛ ቢሆኑም ገረጻችንን ከሚስታችን ለመለየት የሚያስችል በቂ ብርሃን ይኖራቸዋል።»

ጋዜጠኛውም፤ «በገይል ቆጣቢ አምፖሎች መጽሐፍ ማንበብ ይቻላል?»

«Well. . .» አሉ ባለሥልጣኑ፤ «የብሬል መጽሐፍ ማንበብ ይቻላል።»

ይህን ያደረሰኝ ራዲዮ ነው ወይስ የተቃወሰ ጆሮዬ? የሚለውን መመልከት አቅቶኝ ራዲዮኔን ስዘጋ የቤቴ በር ተከፍቶ አከራዮቼ ፊት እና ጓላ ተዘጋታለው ገቡ።

ምዕራፍ ሦስት

አሁን ደግሞ ጥቂት ስለ አከራዮቹ - ስለ አቶ ተሻገር እና ስለ ባለቤታቸው ስለ ወይዘሮ ይርገዱ - ልናገር።

አቶ ተሻገር ከዓመታት በፊት እንጦጦ ጫካ ውስጥ ይኖር የነበረን ብቸኛ ዋልያ ለቱሪስቶች በማስጎብኘት ይተዳደሩ ነበር። ዋልያው እንጦጦ ጫካ ውስጥ እንዴት እንደ ገባ ለእንስሳት ታሪክ ተመራማሪዎች እተወዋለሁ። «አዝማሪዎችን ተከትሎ ከጎንደር ወደ አዲሳባ መጥቶ ነው!» የሚሉ አሉ። ከዬትም ይምጣ ከዬት! ዋልያው ለቱሪዝም ከፍተኛ ገቢ ካስገባ በኋላ ገደል ገብቶ ስለ ሞተ አቶ ተሻገር ሥራ ፈትተው ለጥቂት ጊዜ ከተቀመጡ በኋላ የዋልያውን መካነ መቃብር ለቱሪስቶች እንዲያስገቡ ተወሰነላቸው። ከጊዜ በኋላም በሥራቸው የላቀ ትጋት ስላሳዩ ወደ መካከለኛው መዚያም ተሸጋግረው ጥንታዊ ቅርሶችን ለልጆች ማስጎብኘት ጀመሩ። ይህን ሥራ በቅንነት እና

በትጋት ቢሠሩም መካከለኛው መዚያም የበጀት እጥረት ስለ ገጠመው ሊቀንሳቸው ወሰነ። ይሁን እንጂ አንድን ሠራተኛ ዝም ብሎ ከማባረር ለብብ ፈልጎ ማባረር፣ ላባራራውም ለተባራራውም ስለሚቀል፣ «የመዚያውን ዕቃዎች ለግላቸው ጥቅም አውለዋል!» የሚሉ ክሶች እንዲቀርቡባቸው ተደረገ።

ከክሶቹ መካከል፣ «ከጎምሳ ዓመት በላይ ያስቆጠረውን የራስ ተፈሪን ቦላሌ ለዘመን መለወጫ በዓል ለብሰው ታይተዋል!» የሚል ይገኝበታል። አቶ ተሻገር ይህን ክስ ውድቅ ያደረጉት በእሳቸው እና በራስ ተፈሪ መካከል ያለውን የቁመት ልዩነት በማንሣት ነው። «እንደምታዩኝ እኔ በጣም ረጅም ነኝ!» አሉ ለጎምጋሚዎች፣ «ራስ ተፈሪ ደግሞ ከእኔ ጋራ ሲተያዩ ድንክ ናቸው። ስለዚህ የእሳቸው ቦላሌ ለእኔ ሙታንታ ቢሆኑኝ ነው። ታዲያ በዘመን መለወጫ ለምን ታሪካዊ ሙታንታ አለብሳለሁ?»

ጎምጋሚዎች የአቶ ተሻገር መከራከርያ አሳማኝ ሆኖ ቢያገኙትም፣ ለክርክር የተጠቀሙበት አማርኛ ራስ ተፈሪን የሚያጣጥል ሆኖ ስላገኙት፣ «ታላላቅ የታሪክ ሰዎችን ስም እና ዝና በማዋረድ» በሚል ክስ ከሥራ እንዲሰናበቱ ወሰኑባቸው።

አቶ ተሻገር ከመሥሪያ ቤታቸው ቢቀነሱም በሞት ካልሆነ በቀር ወደማይቀነሱበት ቤታቸው ተመልሰው ክፍሎቻቸውን እያከራዩ፣ ከዚያም የቀረውን የግቢያቸውን መሬት በአትክልት ያለሙት ጀመር። ሰው በዕድሜው ሲገፋ ከሥራዎቹ ሁሉ አትክልተኝነት ይዋጣለታል፤ ምክንያቱም ሰውነቱ ስለሚጎብጥ ለማረም እና ለመኮትኮት ይመቸዋል። አቶ ተሻገር ዕፅዋትን አጥብቀው ከመውደዳቸው የተነሳ በባልዲ ይዘውት የሚዞሩት ለማዳ ድንክ ዛፍ ነበራቸው። ከሥራቸው ውጭ በዕፅዋት እና በእርሻ ላይ ያተኮሩ ጽሑፎችን እና ፖለት ካርዶችን ይሰበስባሉ።

እንዲያውም ባንድ ወቅት በእርሻ ላይ የሚያተኩር መስሏቸው «የአረም እርሻ» የተባለ የፖለቲካ መጽሐፍ ገዝተዋል።

ሚስታቸው ወይዘሮ ይርገዱ ለእኛ ዕድለኛ ተከራዮች እንደ እመ ብርሃን ናቸው። እሳቸውም፤ «እኔ ቤት የተከራየ ሰው ባስከራን መጫኛ መኪና ካልሆነ በቀር ግቢውን አይለቅም፤» የሚሉት እውነታቸውን ነው። ምን ጎድሎብን እንወጣለን? በተለይ በግራ በኩል ያለው ተከራይ ጎረቤቴ፤ ቤቱን እጅግ ተመውደዱ የተነሳ፤ የቤት ቁጥሩን ጀርባው ላይ ተነቅሶታል፤ የእኔማ አይነሣ። ባከራዮቼ ለምጄ፤ ያደርሁበት ሁሉ የእኔ ስለሚመስለኝ፤ አልቤርጎ ከተከራየሁ እንኳ ግድግዳው ላይ ፎቶዬን መስቀል ያምረኛል። በርግጥ ያከራይ መልካምነት አንድ መልካም ያልሆነ ጎን አለው - ከኑሮ ያዘናጋል። ጓደኛዬ ምዑዝ እንደሚለው፤ «መልካም አከራይ ያለው ሰው፤ ቤት ሳይሠራ ይሞታል።»

ወይዘሮ ይርገዱ የአንደኛ ደረጃ ትምህርታቸውን ጀምረው ያቋረጡት ጥንት፤ በዶሮ ላባ በሚጻፍበት ዘመን ነው። ታዲያ በቅርቡ፤ «ለትምህርት መቼም አይረፍድም፤» በሚል መልክር ተመርተው መማር ስለ ጀመሩ ባለቤታቸው ቤት አስጠኚ ቀጠሩላቸው። አስጠኚዋ እና አጥኚዋ ከመገናኘታቸው ተላምደው፤ አፋቸው እስኪዝል ድረስ አውርተው፤ ፀጉራቸውን በየተራ ተሠራርተው ከመለያየት በቀር የመጀመርያውን መልመጃ እንኳ ስላልሠሩ፤ አቶ ተሻገር ነገሩ አሳስቧቸው፤ እሳቸው በታዛቢነት በሚገኙበት እኔ እንዳስጠናቸው ተወሰነ። እነሆ በየማታው ከወይዘሮ ይርገዱ አጠገብ ሶፋ ላይ ተቀምጤ፤ «በጨጓራ ውስጥ የሚገኘው ኢንዱስትሪ ምን ተብሎ ይጠራል?» ብዬ አጠይቃለሁ።

«በጨጓራ ውስጥ የሚገኘው ኢንዱስትሪ ነው፤ ያልኸኝ?»

«አዎ!»

«በጨጓራ ውስጥ የሚገኘው ኢንዱስትሪ ምን ነው... ቆይ ላመጣልህ ነው... አደራ እንዳትነግረኝ እኔው ራሴ እመልሰዋለሁ...» ይሉና በመካከል ዐይነት ግራ እጅን አጥብቀው ይይዙታል። ጠብቁ፤ ጠብቁ አልሆን ሲል፤ «ፔፐሊን ይባላል፤» እላለሁ ጊዜ ለመቆጠብ።

«እ . . . ፓ ፔፐሊን» ይላሉ ወይዘሮ ይርገዱ እኔ የተሳሳትሁ ይመስል እጃቸውን በልበ መሉነት አወናጭፈው።

«እንግዲህ በጨጓራ ውስጥ የሚገኘው ኢንዱስትሪ ምን ነው? ብዬ ከዚህ በፊት ሦስት ጊዜ ጠይቄዎት ረስተውታል። ለማስታወስ የሚችግርዎት ከሆነ ያጠናን ዘዴ ልንገርዎት። ፔፐሊን የሚለውን ቃል ፔፐሊ ከሚለው ጋራ አቆራኝተው ይያዙት። ለምሳሌ፡- ቤትሆሽን ካፌ ገብተው ፔፐሊ አዝዘው ሲጠጡ በሐሳብዎ ይታይዎት!»

«እ . . . ሁን ጥሩ ዘዴ አመጣህ፤» ይሉኛል ወይዘሮ ይርገዱ፤ ጄኔራተር የዋጡ ይመስል ዐይናቸን በርቶ፤ «የካፌውን ስም ማን አልኸኝ?»

«ቤትሆሽን»

«ይህን ደግሞ ከምን ጋራ አቆራኝቼ ልያዘው?»

«ባይዙትም ችግር የለም። ዝም ብለው ካፌ ገብቼ ብለው ይያዙት፤»

«እውነትህን ነው፤ እንግዲህ ካፌ ገብቼ ፔፐሊ አዝዛለሁ . . .

«ካፌ ገብቼ አዝዬ . . . ፔፕሊን!»

«ል. . . ክ ነዎት!»

«ጥሩ! አሁን እንግዲህ ጠይቀኝ!»

«በጨንራ ውስጥ የሚገኘው ኢንዛይም ምን ተብሎ ይጠራል?»

«ካፌ ገብቼ ኮካ አዝዬ፣ ካፌ ገብቼ ኮካ አዝዬ . . . ኮካሊን፣ ኮካሊን ተብሎ ይጠራል።»

እኔ እና ወ/ሮ ይርገዱ በዚህ ዐይነት ጥቂት ዕውቀት ብዙ ስሕተት ስንለዋወጥ፣ አቶ ተሻገር ከፊት ለፊት ባለ ሶፋ ላይ ጉብ ብለው፣ «ከምታጠኑት ውስጥ ለእኔ የሚሆን ተባራሪ ዕውቀት አይጠፋም ብዬ ነው፤» በሚል ሰበብ በተጠንቀቅ ይጠብቁናል። ሚስታቸው፣ «ሲደክሙ ነው የዋሉ፣ ወደ ውስጥ ገብተው ይተኙ!» ቢሏቸውም ባልየው፣ ሚስታቸውን ለሰላ ጥለው ለመሄድ አይደፍሩም። ሽንታቸው እንኳ ቢመጣቸው በተወካይ ይሸኑታል እንጂ ከተቀመጡበት ሶፋ ንቅንቅ አይሉም። ይሁን እንጂ ጊዜው ሲገፋ እንደ ተሰቀለ ሰው አንገታቸውን ደረታቸው ላይ ደፍተው ማንኳረፍ ይጀምራሉ።

በጥናታችን መሀል ወ/ሮ ይርገዱ፣ «እኮ ፔፕሊን!» ብለው ሲሙሁ አቶ ተሻገር ብንን ብለው ይነሡና በሸለብታቸው መሀል የተካሄደ ነገር መኖር አለመኖሩን ለማረጋገጥ ወደ ሚስታቸው ቀሚስ እና ወደ እኔ ቀበቶ እያፈራረቁ ይመለከታሉ። እውነት ለመናገር፣ አቶ ተሻገር እኔን በሚስታቸው የሚጠረጥሩበት ምክንያት ያለ አይመስለኝም። በርግጥ ሚስታቸው ወይዘሮ ይርገዱ ወፍራም ናቸው። ከወፍራምነታቸው ባሻገር ደስ የሚል

ነገር አላቸው። ደስ ከማለታቸውም ባሻገር ጥናት ከመጀመራችን በፊት የሚቀበሉት የዘጠኝ መቶ ብር ሽቶ አላቸው። እኔ ግን የሽቶው ዋጋ የሁለት ወር ደመወዜን እንደሚያህል ካወቅሁ ጊዜ ጀምሮ መግዛው ፍትሕ አልባነትን እንጂ ፍትወትን አያሳስበኝም።

* * *

ይኸው አስቀድሜ እንደ ተናገርሁት፣ እኒህ አከራዮቼ ወደ ቤቴ ገብተው ካልጋዩ ፊት ለፊት ባለው ወንበር ላይ ተቀምጠው እየጠየቁኝ ይገኛሉ። ወይዘሮ ይርገዱ በፔርመስ ይዘውት የመጡትን የአጃ አጥሚት በመርቷ ጣላ ሞልተው እያቀበሉኝ፣ «ትኩስ ትኩሱን ጠጣው፤ ያበስልልሃል፤» አሉኝ። ከሕመሜ ጋራ ባይገናኝም አጥሚት ከጠጣሁ ብዙ ዘመን ስላለፈኝ ተቀብዬ እፍ እፍ ብዬ እንዲበርድ ጠረጴዛ ላይ ካስቀመጥሁት በኋላ፣ «እንዲያው ዝም ብላችሁ ነው የተቸገራችሁ፤» ብዬ ጀመርሁና ምኔን እንደ ታመምሁ፣ ባልተሳካ ሕክምና ከሁለት መቶ ብር በላይ እንደ ከሰከሰሁ ተናገርሁ።

«አዩ! የዛሬ ገንዘብ ምን ዋጋ አለው ብለህ ነው?» አሉ ወ/ሮ ይርገዱ፤ «እኔ ራሴ ባለፈው ሳምንት ለጆሮዬ አንድ ሺሕ ብር አውጥቻለሁ።»

«እርስዎም ጆሮዎትን አምዎት ነበር?» አልሁ።

«ምን ያማታል! . . . አዲስ ጉትቻ ገዝታ ነው፤» አሉ አቶ ተሻገር እየሣቁ።

ይሄኔ በር ተከፈተና የግራ ጎረቤቴ ባላቸው ሁለት ሙዝ እና ሁለት ብርቱካን እንዲሁም አምስት ማካከለኛ ዳባዎች በፊስታል

አንጠልጥሱ ገባ። ወዲያው ለአከራዮቼ የተናገርሁትን ለእሱም ደግሜ የሚለውን መጠባበቅ ጀመርሁ።

አንባቢ ከፈቀደልኝ፤ አሁን ደግሞ ስለ አብሮ ተከራዬ ስለ በላቸው ኑሮ ጥቂት ልናገር። በላቸው ዕድሜው ለሥራ ሲደርስ ባንድ ትልቅ መጽሐፍ መደብር ውስጥ ተቀጥሮ ይሠራ ነበር። የመደብሩ ባለቤት ብዙ መጽሐፍትን ከሕንድ ቢያስገባም አንባቢውን አብሮ ስላስገባ ለኪሳራ ተዳረገ። ጨርሶ ከመንክታኮቱ በፊት ግን መደብሩን ወደ ምግብ ቤት ለመቀየር ወሰነ። ይሁን እንጂ ከመጽሐፍ መደብር ወደ ምግብ ቤት የሚደረገው ሽግግር በጣም ሥር ነቀል እንዳይሆን ስለ ፈራ በመካከል አንድ መሸጋገርያ እንዲኖር አደረገ። በመጽሐፍ መደብር እና በምግብ ቤት መካከል ያለው ብቸኛ መሸጋገርያ በምግብ ላይ ያተኮረ መጽሐፍ ነው። በዚህ መሠረት ሊቃውንት የጻፏቸውን 102 Spicy Dishes, An Abyssinian Cook Book, The End of food, Eat Caribbean, The Confession of a Chinese Chef - የሚሉ ይገኙበታል። ቀጥሎ ፖስተሮች እና የአገር ካርታዎች በሚንጠለጠሉበት ቦታ ጭልፋዎችን እና ትሪዎችን ደረደረ፤ በኋላም “Book for life” የነበረውን የመደብሩን መጠሪያ “Cook for life” ብሎ በማሸጋሸግ የሬስቶራንቱን ሥራ በይፋ ጀመረ።

በላቸው በመጽሐፍ መደብሩ ውስጥ የነበረው ሥራ የሚጠጣ የሚገባውን መፈተሽ ሲሆን ከለውጡ በኋላ ደግሞ በሥጋ ቆራጭነት ተመድቦ ማገልገል ጀመረ። በራሱ አባባል ከሰው ሽንጥ ወደ በሬ ሽንጥ ተሸጋገረ ማለት ነው። በላቸው ምኞቱ ትልቅ፤ ደመወዙ ትንሽ የሆነ ሠራተኛ በመሆኑ ይህን ለማካከል የበልጠት መላዎችን ይከተላል፤ ይባላል። ለምሳሌ፡- አንድ ደንበኛ ወደ ሥጋው ሱቅ ይመጣና፤ «አንድ ኪሎ

ቁረጥልኝ!» ብሎ ያዘዋል። በላቸው በቢላዎው ወደ ምግብ ቤቱ በር እየጠቆመ፤ «ግቡ፤ ይመጣልዎታል፤» ይላል። ደንበኛው ከፍሎ ወደ ውስጥ ሲዘልቅ፤ በላቸው ሩቡን ኪሎ ጎምዶ ለራሱ ያስቀራል። ከጊዜ በኋላ ደንበኞች እንደተታሉ ሲገባቸው እዚያው ቆመው ማስመዘን ጀመሩ። በላቸው ስልቱን ቀየረ። ከሥጋው ትንሽ ቁረጥ አድርጎ ሚዛኑ ላይ ካስቀመጠ በኋላ፤ ሚዛኑ እንዲደፋ ጉልጥምት የሚያህል አጥንት ጣል ያደርግበታል። አጥንቱ ሲያልቅ ቢላዎውን ከሥጋው ጋራ አብሮ ይመዝነዋል።

አሁን እንግዲህ በላቸው ችግሪን ከሰማ በኋላ፤ «ግዴላህም፤ አንድ በጣም የታወቁ የባህል ሐኪም አሉ፤ እሳቸው ጋራ ሄደህ ትታከማለህ፤» አለኝ እኔን ትቶ አጥሚቴን እየተመለከተ።

«ጎበዝ ሐኪም ናቸው?» አሉ አቶ ተሻገር፤

«በ . . . ጣም፤» ቀጠለ በላቸው፤ «ሸጎሌ የሚኖረውን አጎቴን ታውቁታላችሁ፤ መቼም በየሳምንቱ ፀጉሩን ሲስተካከል፤ ፀጉር አስተካከዩ በአጎቴ ጆሮ ውስጥ የፀጉር ብናኝ እንዳይገባ ለማገድ ጥጥ አድቦልቡሉ ይወትፍበታል። መቼም አሁን አሁን ከሽማግሌዎች ቀጥሎ ጥጥን በብዛት በመጠቀም የሚታወቁት ፀጉር አስተካከዩኝ ናቸው። እንግዲህ ያ ጥጥ ወደ ውስጥ እየገባ እየገባ አጎቴ «ረ» የተባለችውን ፊደል እንዳይሰማ ይከለክለዋል። ከፊደላት መሀል «ረ»ን መግደፍ ብዙ ጣጣ እንዳለው የማውቀው እኔ ነኝ። አጎቴ ባንድ ወቅት ጠጅ ቤት ውስጥ አንድ ጎረምሳ፤ «በወጣትነትዎ በፈረስ እሸቅድድም አሸንፈዋል የሚባለው እውነት ነው?» ብሎ ቢጠይቀው ካልተደባደቡ ብሎ ብድማ በታኝ መኪና ነው የተገላገለው።»

ታዲያ አጎቴ ችግሩ ሲጠናበት እኔህ ሐኪም ዘንድ ይሄዳል።

ሐኪሙ በነገራችን ላይ በቴሌቪዥን ስኬት ፕሮግራም ላይ ከጆሮ መብላት ተነሥተው የጆሮ ሕመምን ማከም እንደ ጀመሩ ተናግረዋል። ታዲያ እኒህ ሐኪም የአጎቴ ሕመም የጥጥ መስረግ ችግር መሆኑን ካረጋገጡ በኋላ በርጩማ ላይ እንዲቀመጥ አድርገው፣ መንጋጭላው ላይ በጥፊ ቷ አድርገው ሲመቱት... ይገርማችኋል... ይህን የሚያህል ልቃቂት (ወደ አጥሚቴ ጣላ እየጠቆመ) ከጆሮው ፈትሰክ ብሎ ዱብ አለ።»

«አውነት?» አሉ ወይዘሮ ይርገዱ ቅንድባቸው በጥርጣሬ ከፍ አድርገው።

«ቀልቢ ይድፋኝ!» አለና በላቸው በገዛ ወሬው ተመሥጦ አጥሚቴን አንሥቶ ተጎነጨ።

«ሐኪሙ የውጭ አገር ሰው መሆን አለበት!» አሉ አቶ ተሻገር ለመሳተፍ ያህል።

«በፍጹም» ቀጠለ በላቸው። «በነገርዎ ላይ፣ የአገራችን ሐኪሞች ከውጭ አገር ሐኪሞች ጋራ ሲነጻጸሩ ጋዎን የለበሰ እግዚር ማለት ናቸው። ይገርምዎታል፤ የእኛ ቤት ደንበኛ የሆነ አንድ ታካሚ ውጭ አገር ተኝቶ ሲታከም ከላሊቱን ሰረቁት። ከላሊቱ የነበረበት ቦታ ባዶ ከሚሆን ብለው ደባል ሆድ አስገቡለት። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ እንደ ወፍጮ እህል ከማመላለስ በቀር ሌላ ሞያም የለው። ይገርማችኋል፤ የግንባርነት ሥራ እየሠራ መንታ ሆዱን ማስተዳደር ስላቃተው ከሰፕሮ ማርኬት ጊዜ ያለፈባቸው እሽግ ምግቦች በነጻ እንዲበረከትለት እስከ መጠየቅ ድርሷል። ተው ጤናህ ይጓደላል፤ ብንለው፣ «የሰው እንጂ የእህል Expired date የለውም!» ብሎ እምቢ አለ። አዩ! መቼም ባዳ ባዳ ነው። እኒያ ፈረንጅ ሐኪሞች ተጨማሪ ሆድ ሲያስገቡለት ምነው በልኩ

ቢያስገቡለት፤ የሀብታም ዐረብ ሆድ አስገብተውለት አበላውን ያያል!»

«ሆዱ የዐረብ ሆድ መሆኑ በምን ታወቀ?» አሉ ወ/ሮ ይርገዱ።

«እንጂ! ብቻ ያለልምዱ ቴምር ሲበላ ሳየው እንዲያ ቢሆን ነው ብዬ ጠርጥሬ ነው!» አለ በላቸው። እንዲህ ሲያወራ ከቆየ በኋላ ይዞት የመጣውን ፍራፍሬ ብድግ አድርጎ፣ «በሉ እስረኛ ስለምጠይቅ እንዳይመሽከኝ በጊዜ ልሂድ!» ብሎ ተነሥቶ ወጣ።

ምዕራፍ ስራት

አዲሳባ ውስጥ ያልገባሁባቸው ሁለት ሆስፒታሎች ይቀሩኛል። በመጀመርያው ሆስፒታል ውስጥ ያገኘሁት ዶክተር ቸኮል፣ ግራ ጆርጅ ቀዶ ሕክምና እንደሚያስፈልገው ገልጾ፣ ለቀዶ ሕክምናው የሚሆን አምስት ሺሕ ብር ይገዛል እንደመጣ ነግሮ አሰናበተኝ። ለአማራጭ ያህል ወደ መጨረሻው ሆስፒታል ለመሄድ ወስኜ ሚኒባስ ብሳፈር ዶክተር ቸኮል በኮንትራት ታክሲ ቀድሞኝ አገኘሁት። ለካ፣ በሁለቱም ሆስፒታሎች ውስጥ በተመላላሽነት የሚሠራው ራሱ ነው። ገብቼ ከፊት ለፊት ካለው ወንበር በሰያፍ ስቀመጥ፣ «ይህን ጆር የሆነ ቦታ አውቀዋለሁ፤ . . . ወይ ደንበኛዬ ነህ ወይ ጆር ጠቢ ነህ!» በማለት አቀባበል ካደረገልኝ በኋላ መድኃኒት ስለሚያስፈልገኝ ለመድኃኒት መግዣ የሚሆን አምስት ሺሕ ብር ይገዛል እንደመጣ ነግሮ አሰናበተኝ። እንግዲህ ይህ ምን ማለት ነው? እኔ ጤና አንደ ጎደለኝ፣ ዶክተር ቸኮልም በነገረው ውስጥ አምስት ሺሕ ብር ጎደለኝ ማለት ነው። እንግዲህ የት ልሂድ? ደቡብ አፍሪካ ለመሄድ አውሮፕላን ብሳፈር ዶክተር ቸኮል በጀት ቀድሞ ስለሚጠበቀኝ አላመልጥም።

በክኒናም ሆነ በቀዶ ሕክምና የምፈልገው ፈውስ ነውና አምስት ሺሕ ብር ለማጠራቀም ወሰንሁ። ብር ማጠራቀም

የምችለው በሁለት መንገዶች ብቻ ነው። የመጀመርያው፣ መንገድ ለመንገድ የማወጣውን ወጭ መቀነስ ነው። በአካባቢዬ የሚገኙ አሽከርካሪዎች እንዲያፈናጥጡኝ (ሊፍት እንዲሰጡኝ) ልምምጥ ጀመርሁ። ይሁን እንጂ በመንደራችን ከሚኖር አምቦላንስ ነጂ በቀር ማንም ሊተባበረኝ አልፈለገም። ቀጠልሁና፣ ሚኒባስ ብቻ ሳይሆን ከፋይ እየጠበቅሁ መሳፈር ጀመርሁ። ታክሲ መቆሚያው ላይ ሆኜ፣ ሚኒባስ አጠገቤ መጥቶ ሲቆም በበሩ አንገቴን አስገብቼ የማውቀው ሰው መሳፈር አለመሳፈሩን አጣራለሁ። ወያላዎቹ ደግሞ ከፋታቸው፣ ታክሲው የት እንደሚሄድ እንጂ በውስጡ ማን እንደሚሄድ አይናገሩም።

ይህ አላዋጣ ሲል ሌላ ብልሃት ሞከርሁ። በሚኒባስ ተላፍሬ ሳልከፍል እወርዳለሁ፤ ወያላው ተከትሎኝ ይወርድና ባንድ እጁ የሚኒባስን በር ይዞ ሌላኛው እጁን ይዘረጋልኛልና፤ «ፈጠን በል!» ይለኛል። እኔ ሳምሶናይቲን በዝግታ አከፍታለሁ። ከሳምሶናይቲ ውስጥ የሚገኘውን አሮጌ ጋቢ ገለጥ አድርጌ ፈስታል እፈልጋለሁ። ከፈስታሉ ውስጥ አንድ ትንሽ በርሳ፣ ከበርሳይቱ ውስጥ ድፍን መቶ ብር አውጥቼ እዘረጋለታለሁ። ወያላው፣ ጊዜውን ስላባከንሁበት በጣም ይናደድና በወላጆቹ ዙሪያ የሚያጠነጥን አምስት ስድብ ሰድቦኝ፣ ፍራንኩን ሳይቀበለኝ ይሄዳል። ድሮ በብር ከጎምሳ የምሄደውን መንገድ አሁን በአምስት ስድብ እሄደዋለሁ ማለት ነው። ብቻ አልፎ አልፎ የወያላው ስድብ ጠንክር ሲል ስድቡን ለመርሳት አንድ ሁለት መለኪያ ካቲካላ መጠጣት ስላለብኝ፣ ያው ወጪ ማውጣቴ አልቀረም።

ሁለተኛውን የገንዘብ መስብሰቢያ መንገድ መሞከር ሊኖርብኝ ነው። እሱም በደንብ አስተናግጄ ጉርሻ መሰብሰብ። እስከ አሁን ጉርሻ የሚባል ነገር አግኝቼ አላወቁም። እኔ ጥሩ አድርጌ

ካስተናገድሁ ጉርሻውን አብራኝ ለምታስተናገደው ለመክሊት ይሰጧታል። በሕይወቴ አንድ ቀን ብቻ በቤል መሰብሰቢያው ላይ ድፍን ዐሥር ብር ተቀምጦ አግኝቻለሁ። አመስግኜ ሳልጨርስ፤ ተስተናጋጁ እየሮጠ ገብቶ፤ «ዐሥር ብር ረስቼ ሳልሄድ አልቀረሁም፤ አግኝተሃል?» ብሎ አፋጠጠኝ።

ይኸው፤ በነበርሁበት በቤትሆሽን ካፌ ውስጥ መሥራቴን ቀጥያለሁ። የካፌው ደዝኞች እና አብልቶ አደሮች(አስተናጋጆች) ጥንት በነበሩበት ቦታ ሆነው አገኝቷቸው። ጥግ ላይ ሄለን እና ምዑዝ ፊት ለፊት ቁጭ ብለው እያወሩ ነው። ሄለን ከጊላዋ ያጠራትን ካናቴራ ዐሥራ ወደ ታች እየነተተች፤ በከፊል የተራቀቀ ዳሊዋን እና ከጅንስ አምልጦ ብቅ ያለውን ፓንቲክ(ከብርድ ወይስ ከዐይን?) ለመጋረድ ጥረት ስታደርግ እያታለሁ። ከፊት ለፊቷ የተቀመጠው ምዑዝ ሄለንን ለማማለል እየተፍጨረጨረ እንደ ሆነ ዐውቃለሁ። አለውትሮው በጥንቃቄ ይንቀሳቀሳል። ብቻውን ሲስተናገድ ዝርክርክ እንደ ሆነ እኔ እና መክሊት እናውቃለን። ከዝርክርክነቱ የተነሳ ያልተከፈተ ኮካ ይንጠባጠብበታል። ብዙ ጊዜ ሳንቡሣ እየገመጠ ስለሚያነብ፤ በመጽሐፉ ውስጥ የሚገኙት ዐረፍተ ነገሮች የሚቋጩት በአራት ነጥብ ሳይሆን በምስር ፍሬ ነው። አሁን ግን ደረቱን ነፍቶ፤ ብርጭቆውን በቁንጥ ብድግ አድርጎ፤ ለሌላ ሰው የሚያቀብል ይመስል በከንዱ ልክ አርቆ ከያዘው በጊላ ሳይጠጣበት መልሶ አስቀመጠው። ከዚያ እጁን በሄለን ጅንስ ለበስ ጭን ላይ አስቀምጦ፤ «ለሞኑን ብቸኝነት ምናባቴ እንደሚደርግኝ እንጃ» ቢል ሰማሁት። «ምንም አያደርግህ!» አለች ሄለን እጁን ከጭኗ ላይ እያስወገደች።

ቶጠለችናም፤ «ካስት ሸወይን አይተኸዋል?» ብላ ጠየቀችው።

«አይቼዋለሁ!»

«በዚያ ፊልም ውስጥ ቶም ሐንክስ፤ ለብዙ ዓመት ባንድ ደሴት ውስጥ ለብቻው ይኖራል፤» ስትለው ምዑዝ መልሶ፤

«ለነገሩ ቶም ሐንክስ ብቻውን አልነበረም፤ ቢያንስ ዳይሬክተሩ እና የካሜራ ባለሞያዎች አብረውት ነበሩ፤» አላት።

«እረ ባክህ?» አለች ሄለን እየሣቀች፤

«ሙች፤» አለና የተገፋውን እጁን መልሶ ጭኗ ላይ አስቀመጠው።

ቀጥሎ የሚከናወነውን ለማወቅ ጓጉቼ ሳለ፤ አንድ ጠንካራ እጅ ጎተተኝ፤ ዞርሁ፤ ጠጉሩ ላይ ላባ የሰካ ተስተናጋጅ፤ «እኔን ያማትታዘዘኝ የእናሳ ብሔር አባል ስለሆንሁ ነውን?» አለኝ። «እረ ስላልሰማሁህ ነው፤» አልሁት፤

«ነው? . . እኔኮ የፓፓፔ ብሔር አባል ስለሆንሁ ንቀህ የዘለልኸኝ መስሎኝ በጣም ተናድጄ ነበር። በል፤ የግመል ወተት አምጣልኝ፤» አለኝ። በካፌው ውስጥ የግመል ወተት ስላልነበር የግመል ሥዕል በተሣለበት ብርጭቆ የላም ወተት አመጣሁለት። እርሱም ወተቱን ፋት እያለ የፓፓፔን ብሔር ታሪካዊ አመጣጥ አጫወተኝ።

የፓፓፔ ብሔር በዐጤ ምኒልክ ገይሎች እስኪወረር ድረስ ለብዙ ሺሕ ዓመታት ያህል የግመል ወተት እንደ ልቡ እየጠጣ በነጻነት መኖሩን አጫወተኝ። እንደ ሰውየው ምስክርነት ከሆነ፤ የብሔሩ አባላት በተፈጥሮ በጣም ብሩህ እንምሮ እና በጣም ሰፊ

ጀርባ ታድለዋል። በዐጤ ምኒልክ ዘመን፣ ጠረጴዛ ወደ ኢትዮጵያ ስልላገባ፣ የዐጤ ምኒልክ ጭፍሮች ጠጅ ሲጠጡ ብርሌያቸውን የማያስተምጡት በፕጋፔ ብሔር አባላት ጀርባ ላይ ነበር። በኋላ ግን የብሔሩ ወጣቶች ተደራጅተው ይህን ግፍ በመዋጋታቸው የማታ ማታ በገዛ ጀርባቸው የማዘዝ ሙሉ መብትን ተጎናጸፉ። በአሁኑ ጊዜ የብሔሩ አባላት አምስት ሲሆኑ አምስቱም ፓርላማ እንዲገቡ ተፈቅዶላቸዋል። ይህ ተስተናጋጅ ወተቱን እና ታሪኩን አከታትሎ እንደ ጨረሰ፣ «የፕጋፔ ብሔር የኢኮኖሚ ምንጭ ምንድን ነው? ግመል ነው ወይስ ቡና ነው?» ብዬ ጠየቅሁት።

«በአብዛኛው የኢኮኖሚ ምንጮችን የፎቶ ግራፍ ጥበብ ነው!» አለኝ።

«የፎቶ ግራፍ ጥበብ ስትል . . .?»

«ቱሪስቶች ፎቶ ግራፍ ያነሡንና ሁለት ብር ይሰጡናል፤ ያንን ማለቱ ነው!»

ይህን ስምቴ ወደ ሌሎች ተስተናጋጆች ስሄድ፣ ከላይ ግዙፍ ወይባ ፀጉር፣ ከታች ግዙፍ ሳምሶናይት የተሸከመ ጀርመናዊ ሽማግሌ፣ «ጉትንታግ» እያለ ከገባ በኋላ፣ የእነ ሄለንን ወንበር ሲቀላቀል ዐየሁ። መክሊት ከዬት መጣች ሳልላት ከጠረጴዛው አጠገብ ደርሳለች።

«ሻይ አለ?» ብሎ ጠየቃት ጀርመኑ፤

«አለ፤» አለች መክሊት፤

«ቀሽር አለ?»

«አለ፤»

«እንግዲያውስ ቡና አምጭልኝ!»

መክሊት ሣቶችና የታዘዘችውን አመጣችለት። ጀርመኑ ከላይ ያሉትን ነገሮች የዘረዘራቸው ለሄለን እና ምዑዝ አማርኛ እንደሚችል ለማሳየት ነው። ትዝ ይለኛል፣ ለመንፈቅ ያህል «አግዜር ይስጥልኝ!» ከሚለው የለማኝ ማባረርያ ሐረግ በስተቀር ሌላ አማርኛ አያውቅም ነበር። አሁን ግን በተለይ ሴትን እና ልማትን የሚመለከቱ ቃላትን እና ሰዋስው ጠንቅቆ ያውቃል።

መክሊት ከቆይታ በኋላ እንደገና ሳትጠራ ተመለሰችና ንጹሐን ጠረጴዛ ትወለውል ጀመር። እየወለወለች፣ ትልልቅ ጡቶቿን ለጀርመኑ ታስገበኝዋለች፤ ጀርመኑም ታዛቢ መኖር አለመኖሩን ግራ እና ቀኝ ሰልሎ ካረጋገጠ በኋላ ጡቷን በከፍተኛ ትጋት መመልከት ይጀምራል። አስተያየቱ ደሞ ከመጥባት አይተናነስም። አንዳንዴ ካፌው ጭር ሲል ጀርመኑ መክሊትን ይጠራትና፣ «ማኪያቶ አምጭልኝ!» ብሎ ካዘዛት በኋላ ዞር ስትል፣ «ነጣ ይበል ታዲያ!» ይልና ከማኪያቸው ንጣት ጋራ የሚያያዝ ይመስል ቂጧን በጥፊ ችብ ያደርገዋል።

እኔ ከሥራዬ በቀር ሴት ቀና ብዬ አይቼ አላውቅም። አንድ ቀን ብቻ ማንኪያ ወድቆብኝ ለማንሣት ባጎነበስሁበት እግረ መንገዱን ወደ መክሊት ቂጥ ተመለከትሁ። ያኔ በጣም ከመደነቄ የተነሣ ማንኪያው ከወለለ፣ ዐይኔ ከመክሊት ቂጥ ላይ ሳይነሣ ብዙ ጊዜ በማለፉ ሥራ አስኪያጁ መጥቶ አቃናኝ።

እኔ እና በዚህ ማስታወሻ ላይ በዝግገር የማላካትታቸው ሌሎች ሁለት ተስተናጋጆች ወዲያ ወዲህ ስንዋከብ፣ መክሊት

ግድግዳ ተደግፋ እና ፈገግ ብላ ወደ ጀርመኑ ትመለከታለች።

«ከፈረንጅ ጋራ መውጣት ትፈልገያለሽ?» አልጓት አንድ ቀን።

«ከዚህ አገር መውጣት አልጋለሁ!» አለችን በሚያሳዝን ድምፅ።

«ሁላችንም ካገር መውጣት እንፈልጋለን ከምዑዝ በቀር!» አልጓት።

«አንተ ትፈልጋለህ?»

«ሞክራ አልተሳካልኝም!»

«መቼ? ለምን?»

* * *

ከጥቂት ዓመታት በፊት ወደ ሥልጠና ጣቢያ ከሚሄድ የዘማች መኪና ላይ ዘልዬ ካመለጥሁ በኋላ፣ አዲስ አበባ መጥቼ፣ ወደ አሜሪካ ለመሄድ አመልክቼ በቀጠሮው ቀን ኤምባሲ ተገኝ ሁ። ከጎን እና ከጎኔ ሌሎች ሁለት ደጅ ጠኝቶች (አንዲት አሮጊት እና ሌላ ንዴታም ጎልማሳ) ቁጭ ብለው ወረፋቸውን ይጠብቃሉ።

አሮጊቷ አሁንም አሁንም፣ «አንተ ታውቃለህ ገብሬል!.. ካሳካህልኝ ጃንጥላህን አስገባልሃለሁ!» እያሉ ይለማመናሉ። አሮጊቷ፣ ገብሬል አሜሪካን በጃንጥላ እንዲለውጣቸው ሲደራደሩት አጠገብ ያለው ጎልማሳ እየለማ መተቸት እና ማማረር ጀመረ። «የኤምባሲውን አጥር ልብ ብለህ ተመልክተሽዋል?» አለ ወደ እኔ ዞሮ፤ «መጀመርያ ግንብ፣ ቀጥሎ ሌላ ግንብ፣ ቀጥሎ የኤሌክትሪክ አደገኛ ሽቦ፣ ቀጥሎ በዲጋርድ፣ ግን ምን ዋጋ አለው? ግንቦች ሁሉ ተደራርበው ሞትን አይመልሱትም። እኛም ሆነ አሜሪካኖች ከሞት ያለን ርቀት አንድ ነው። ምናልባት ግንቡ የሚያመለክተው የፍርሃታቸውን ብርታት ነው። የለየላቸው ጡርቂቶች ናቸው ስለህ! ወንድሜ፣ ለመሆኑ ያሜሪካ ወታደር

ሲዋጋ አይተኸው ታውቃለህ? የማይሸከመው የጦር ዕቃ ዐይነት የለም። እውነቱን ነው የምልህ፣ ምሽጉን ተሸክሞ ቢሄድ አይጠላም!» ይሥቅ ጀመር። አሮጊቷ ማንብነባቸውን ቀጠሉ።

«ሠለስቱ ደቂቅን ከሳት ያወጣሃቸው፣ እኔንም ከዚች አገር እንደ ሽንኩርት ነቅለህ አውጣኝ። ገብሬልዬ ምን ይሳንሃል?»

ንዴታው ጎልማሳ አሮጊቷን ገላመጣቸውና ወደ ኤምባሲው ዘበኞች ዞረ። ዘበኞቹ በጣም ወፍራም መሆናቸውን ለመጀመርያ ጊዜ አስተዋልሁ። ኢትዮጵያ ውስጥ ወፍራም ዘበኛ ማግኘት ባለቀንድ ፈረስ እንደ ማግኘት ይቆጠራል። ዘበኞቹ ለጌቶቻቸው በጣም ታማኞች ናቸው። ሲፈትሹ ደግሞ እንኳን ብረት የያዘ የብረት ንጥረ ነገር ያለበት ምግብ የበላ ሰው አያልፋቸውም። ቀበቶዬን ሁለት ጊዜ አስወለቁኝ። መጀመርያ ላይ «አውልቅ!» ሲሉኝ የብልት መጠን ምርመራ ይኖራል ብዬ ጠረጠርሁ። በሁለተኛው ቀበቶዬን አውልቁ እጀን ወደ ላይ ስዘረጋ፣ ሱሪዬ እንደ አልቦ በቁርጭምጭሚቱ ዙሪያ ተገኝ። ከጎኔ የተሰለፈው ሰውዬ፣ «ቀበቶህን አውልቅ!» ሲባል፣ «ምነው? አንቀን እንዳንገላችሁ ነው?» ብሎ መለሰ። ምን ዐይነት ነገረኛ ሰው ነው? ጢሙን ቤቱ አስቀምጦ የመጣ ቢንላደን መሆን አለበት ብዬ አስብሁ።

ከጥቂት ጊዜ በኋላ ሺዛ የምትሰጥ እና የምትነፍግ አሜሪካዊት በመስተዋት ውስጥ ተሸሽጋ አሮጊቷን ደጅ ጠኝ ማናዘዝ ጀመረች።

«በፌስታሉ ውስጥ ምንድን ነው የያዙት?»

«መጽሐፍ ቅዱስ ነው!» መሰሉ አሮጊቷ፤

«ምን ሊያደርጉ ያዙት?»

«አይ!.. ሄጀ አልቀርም! አመለሳለሁ! የሚለውን በመሐላ ለመግለጽ ነው።»

«የባንክ ደብተር ይኖርዎታል?»

«የለኝም! የመሠረተ ትምህርት ደብተር ግን አለኝ።»

መስተዋቱ ውስጥ ያለችው ወሰን ጠባቂ አሜሪካዊት ከኮምፒውተር ጋራ ስትመካከር ከቆየች በኋላ፤ «አልተፈቀደልዎትም!» አለችና ፊታቸው ላይ የወረደውን ድንጋጤ ላለማየት የፈለገች ይመስል ፊቷን በፍጥነት ወደ ኮምፒውተር መለሰች፤ አርጊቷ ወደቁ።

ይህን ሁሉ ትዕይንት ፊቷን አኮማትሮ ሲመለከት የቆየው ንዴቷም ሰውዬ ቀጥሎ ወደ ወሰን ጠባቂዋ አሜሪካዊት ሄደ።

«አሜሪካ የምትሄደው ምን ለማድረግ ነው?»

«ጓደኞቼ እንዝናና ብለው ጋብዘውኝ ነው!» አለ ሰውዬው አሜሪካዊቷን ላለማየት ወደ ጣራው አንጋጦ።

«አግብተሃል?»

«የኔ ማግባት ወይም አለማግባት አሜሪካ ከመግባት ጋራ ምን ያገናኘዋል? ወይስ አሜሪካ ሲገቡ የወንድላጤ እና የባለትዳር በር የተለያየ ነው?»

«የጠየቅሁህን በቀጥታ ብትመልስ!»

«አሺ!»

«አግብተሃል?»

«አላገባሁም!»

«በቅርቡ ለማግባት ታስባለህ?»

«ምነው? በትርፍ ጊዜሽ የሠርግ ዘፈን ትዘፍኛለሽ? ወይስ ልታገቢኝ አስበሻል?»

የሴትየዋ አፍንጫ ቀላ። ይሁን እንጂ ንዴቷን ተቆጣጥራ ቀጠለች፤

«መኖርያ ቤት አለህ?»

«የለኝም! ዛፍ ላይ ነው የምኖረው!»

«ዛፉ የግልህ ነው ወይስ የተከራየሽው?»

«የግሌ አይደለም! ካንድ ጉሬዛ ጋራ ተዳብዬው ነው!»

«ከዚህ በፊት ሌላ አገር ሄደህ ነበር?»

«አዎ!»

«የት?»

«ጎጃም»

ሰውዬው እንደ ተባራረ እኔ እያመነታሁ ወደ መስተዋቱ ተጠጋሁ። አሜሪካዊቷ በንዴት እንዳቀረቀረች ገና ኮቴዩን ስትለማ፤

«ወደ አሜሪካ ለመግባት አልተፈቀደልሁም!!» ብላ ጮችብኝ።
ከዚያን ጊዜ ጀምሮ፤ «ዕጣ ፈንታህ ካንተ ቀጥሎ የተሰለፈው
ሰውዬ ነው!!» የሚል ጥቅስ ግድግዳዬ ላይ ሰቀልሁ።

ምሳሌዬ ስምስት

በአስተናጋጅነት አብራኝ የምትሠራው መክሊት ቆንጆ ሳትሆን አትቀርም፤ ምክንያቱም ወጣት ወንድ ተስተናጋጆች ይወዷቸዋል። እኔ ፈገግታዬን እንደ ደጋን ለጥጩ አጠገባቸው ስቆም በትከሻዬ በኩል አሳልፈው እሷን ይጠሯታል። እኔን ገና ሲያዩኝ እንደ ምስር ለቃሚ ጠረጴዛቸው ላይ ያቀረቀራሉ። እሷ ግን ስትሳሳት እንኳ ስሕተቷን እንደ ሽልማት ይቀበሉታል። ባለፈው አንዱ፤ “Well...ፓስታ አምጭልኝ ነበር ያልሁሽ ግን አንቺ ቡና ነው ያመጣሽልኝ፤» አለ ከማያባራ ፈገግታ ጋራ ሽቅብ እየተመለከታት።

«ውይ ይቅርታ!... ልቀይርልህ?» አለችው፤

«ችግር የለም፤ ያው ነው!» አለ ሰውዬው።

ፓስታ እና ቡና ያው የሚሆነው እንዴት ነው?

መክሊት ቆንጆ ሳትሆን አትቀርም፤ ምክንያቱም ሴት ተስተናጋጆች(ከሄለን በቀር) ያዋክቧታል። መጀመርያ ማኪያቶ እንድታመጣቸው ያዘዟታል። ማኪያቶ ስታመጣ፤ ማኪያቶውን ትተው ጡቷን ከጡታቸው ጋራ አለካክተው፤ «ምነው ነጣ ያለ ማኪያቶ ማለት ይህ ነው እንዴ?» ብለው ይጮሁባታል። እንደገና

አስተካክላ ስትመጣ ደሞ፤ «ውይ፤ ይሄማ ቡና በወተት ነው ልጄ፤ በይ ቀይሪ፤» ብለው ይመልሷታል።

መክሊት ከአስተናጋጅነት ለመውጣት ብዙ ትመኛለች፤ ግን አቃታት፤ «ለምን መሰለህ?» ትለኛለች፤ «ዋናው ምክንያቱ አለመሰልቸቴ ነው። በሥራዬ የማገኘው ገንዘብ ቋሚ መጠን የለውም። ባለፈው ወር ያገኘሁት ብዙ ነው። በዚህ ወር ደግሞ በጣም ብዙ ሊሆን ይችላል። በሚቀጥለው ወር ደግሞ ምንም አይኖር ይሆናል። በየወሩ የማይለዋወጥ ደመወዝ ቢኖረኝ ኖሮ ሥራዬ ይሰለቸኝ ነበር። ለምን አንድ ሚልዮን ብር አይሆንም! አሁን ግን ከጉርሻ የማገኘው ፍራንክ ስለሚዋሸኝ እንደ ቁማር ሱስ አስይዞኛል። ብዙ ጊዜ ሥራ ስለ መለወጥ አስቤያለሁ። ግን ይኸው እስከ አሁን አቢህ ፤

ስለ ትምህርት

መክሊት ከጀርመናዊው ሽማግሌው ጋራ ከተዋወቀች በኋላ ከኛ ጋራ አብራ ጀርመንኛ መማር ጀመረች። ይሁን እንጂ ጥቂት ሞክራ አቋረጠችው። «ለመግባቢያ የሚሆነኝን ያህል ዐውቄያለሁ። ከዚህ በኋላ አንድ ሺሕ ዓመት ብማር እንኳ ለመፋቀርያ የሚሆን ጀርመንኛ ላውቅ አልችልም፤» ትላለች። በሌላ ጊዜ እንዲሁ የግል ኮሌጅ ውስጥ ገብታ ለሦስት ወራት ከተማረች በኋላ ወጣች፤ «ምን ያደርግልኛል ብዬ ነው ጊዜዬን የማቃጠል?» አለች፤ እኔ እና ምዑዝ ስንቆጣት፤ «... ሥራው እና ገንዘቡ ሁሉ ያለው በወንዶች እጅ ነው። ወንዶቹ ደግሞ ቁመና እንጂ (CV) አያዩም። ባለፈው የአውሮፕላን ውስጥ አስተናጋጅ ለመሆን ተወዳድራ ቁመቴ ትንሽ አጠር ስላለ ጣሉኝ። ኮሌጆች ደሞ ቁመት የሚያስረዝም የትምህርት ዐይነት የላቸውም፤»

ልንከራከራት አልቻልንም።

ስለ እውቀት

አንድ ቀን ሁሉም ተስተናጋጆች ከሄዱ በኋላ ዩኒፎርማችንን ስንቀይር ስለ ቀድሞው እውቀት የሚከተለውን ተረክቻልን። «የኔ ፍቅር ሳሚ፤ ቢ... ጣም የታወቀ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ቡድን ግብ ጠባቂ ነበር። ያኔ በደገናው ጊዜ ነው ታዲያ... አሁንም እንደምታውቀው ኳስ በስታዲዮም መሆኑ ቀርቶ በስቱዲዮ ሆኗል። ሳሚዬ እንዴት ግብ ጠባቂ እንደ ሆነ ነግራለሁ? ይኸውልህ በልጅነቱ ባደገበት መንደር የልጆች ኳስ መጫወቻ አልነበረም። ልጆች ኳስ መጫወት ሲያምራቸው በየበረንዳቸው ይጫወታሉ። ከኳስ ፍቅራቸው የተነሣ ይድባልል እንጂ በተገኘው ነገር - በጥቅል ጎመን ሳይቀር - ይጫወታሉ።

ብዙ ጊዜ የሳሚ ቡድን ግብ የእነ ሳሚ ቤት በር ይሆናል። እናልህ! ከተቃራኒ ቡድን የተለጋ ኳስ አንዳንዴ ጓዳ ድረስ ይገባና ድስት ምናምን ይሠብራል። ሳሚዬ ታዲያ የራሱን ቡድን ከሽንፈት ለማዳን ብቻ ሳይሆን የእናቱን ድስት ከሥብራት ለማዳን ጭምር ተግባራዊ ይጠብቃል። ደስ አይልም? ለመሆኑ ሳሚዬን ያፈቀርሁት ጨዋታ ሳይ አይኛው መሆኑን ነግራለሁ?... ለምሳሌ! የኢትዮጵያ ቡድን ከዑጋንዳ ቡድን ጋራ ሲጫወት ያዲሳባ ሕዝብ ዑጋንዳውኝን ሲበላቸው ይደርሳል። እኔ ግን ውስጥ ውስጡን ዑጋንዳን ነበር የምደግፈው! ምክንያቱም ዑጋንዳውኝ እያጠቁ ወደኛ ግብ አካባቢ ካልመጡ እኔ ሳሚዬን የማየት ዕድል አላገኝማ!! ታዲያ ሳሚ ራሱ እኔ ከተመልካቹ መካከል መኖሪን ስለማያወቅ... በቃ ይቁነጠነጣል። አንዳንዴ እንዲያውም ኳሷ ከእንግዳው ቡድን ሜዳ አልወጣ ስትልኳና ሳሚ ትኩረት አለማግኘቱ ሲለማው

መሀል ሜዳ ድረስ በስታይል እየሮጠ ይመጣና <በርቱ!> ብሎ እየሮጠ ይመለሳል። አይ ሳሚ! . . . በጣም እወደው ነበር።»

እውነቷን ነው፤ በጣም ትወደው ነበር። ደመወዝ በተቀበልን ቁጥር መክሊት ለሳሚ ጫማ ለመግዛት ይዛች ትወጣለች። አንድ የጎዳና ማእዘን ላይ ስንደርስ፤ ከተደረደሩት የኮንትሮባንድ ጫማዎች መካከል አንዱን ብድግ አድርጋ፤ «እስኪ ይህን ለካው፤» ትለኛለች። ጎዳና ላይ ጫማ ማውለቅ በጣም ያሸማቅቀኛል፤ ምክንያቱም ከጎዳናው ዳር የሚነሣው የሽንት ሽታ ከእግራ እንደ ተነሣ አድርጎ የሚገምት አልፎ ሂያድ አይጠፋም። መክሊት እጮቻቸውን እንዴት ብትወደው ነው ከዚህ ዐይነቱ መሸማቀቅ የገላገለችው? በመክሊት ብር እና በእኔ እግር አማካይነት የተገኘውን ስኒከር ተጫምቶ ይዘንጣል። በርግጥ አንዳንዴ ሰው ነኝና ይሰማኛል። መመኪያ ታደርገኛለች ብዬ ስጠብቅ መለኪያ ስላደረገችኝ አዝናለሁ።

ከዕለታት አንድ ቀን ከእጮቻዋ ጋራ መጣላቷን ስለማ ግን ጎዘኔ ወደ ግልገል ተስፋ ተቀየረ። በእጮቻዋ ቦታ የመግባት ዕድል እንዳለኝ ገመትሁ። ከእጮቻዋ ጋራ ቢያንስ በእግር መጠን እንመሳሰላለን። ግን ምን ያደርጋል? እኔ ሳመነታ አንዱ ከጀርመን መጥቶ ቀደመኝ።

መክሊት የምትኖረው በአንድ ክፍል ቤት ውስጥ ከወንድሟ ጋራ ነው። ወንድሟ ከኮምቦልቻ እስከ አዲስ አበባ በሚሠራው የመንገድ ሥራ ላይ ቻይናዎች ቀጥረውት ለጥቂት ጊዜ እንደ ሠራ ጥሎት ወደ አዲስ አበባ በመመለስ ከእግቱ ጋራ አብሮ መኖር ጀመረ።

እናም በአንድ ክፍል ውስጥ፤ በጥቂት ርምጃዎች ርቀት

በተዘረጉ ሁለት አልጋዎች ላይ ማዶ ለማዶ ሆነው ይተኛሉ። ጠዋት ወደ ካፌ ከመምጣቷ በፊት ቁርሱን ሠርታ ትራሱ አጠገብ አስቀምጣለት ትሄዳለች። ስትመለስ ካልጋው ሳይወርድ ይጠብቃታል። ልብስ ለመቀየር ወይም ለመታጠብ ስትፈልግ፤ «ወደ ቀጣዩ ክፍል ግባ፤» ትለዋለች። በእሷ እና በወንድሟ ቋንቋ ወደ ቀጣዩ ክፍል ግባ ማለት «ወደዚያ ዙር» ማለት ነው። ወደ ሌላ አቅጣጫ ዞር እንደ አቡነ ጴጥሮስ ሐውልት ይገተራል። ወንድሟን ብዙ ላለማስቆም በችኮላ እና በስጋት ትለባብሳለች። ወንድሟ ከክፍሉ መውጣት ሞቱ ነው። አንዳንዴ ብቻዋን መሆን ስትፈልግ፤ «እስኪ ዞር ዞር ብለህ ና፤» ትለዋለች። በረንዳው ላይ ዞር ዞር ብሎ ይመለሳል።

እጮቻዋ ሳሚ ወንድሟን በጣም ይጠላው ነበር። ለምሳሌ አንድ ቀን፤ እጮቻዋ የወንድ እና የሴት ነገር ለማድረግ ወደ ቤቷ መጣ፤ ወንድምዬው ግን አይገባውም። ፀጉሩን እያፍተለተለ አልጋው ላይ ከመጎለቱም በላይ ከእጮቻዋ ጋራ የፍልስፍና ውይይት ለመጀመር ሁሉ ቃጣው። ቢጠብቁት፤ ቢጠብቁት አልወጣ ስላለ መክሊት ሳሙና ገዝቶ እንዲመጣ ጠየቀችው። ወንድሟ ግን፤ «ይኸው ሳሙና» ብሎ አንድ ደርዘን ከአልጋው ሥር አወጣ። ቢጨንቃት አሞ እንዲገዛ ላከችው። ወንድሟ ተነሥቶ ከመውጣቱ መክሊት እና እጮቻዋ ተያይዘው አልጋ ላይ ወደቁ። ይሁን እንጂ የሚፈልጉትን ያህል አልተደሰቱም። ወንድምዬው ካሁን አሁን ይመጣብናል ብለው ሰለ ሰጉ፤ ወሲቡን አጣድፈው ጨረሱት። ወንድምዬው ግን አላወትሮው ዘግይቶ፤ በዝናም በስብሰ ገብቶ ጠፈጠፉን ከፀጉሩ ላይ እያራገፈ፤ ጠሉን ከፊቱ ላይ እየጨመቀ ጥግ ፈልጎ ቁጭ አለ። መክሊት ገና እንዳየችው ፊቷን በመዳፋት ውስጥ ቀበረች። ለወሲብ ስትል ከቤቷ አጣድፋ ስላስወጣችው እና ዝናም ስለ አስመታችው ወንድሟ

እንዳዘነባት ገብቷታል! ለወንድሟ ስትል ወሲቡን አላግባብ ሰጣዊደፈችው እጮኛዋም ተቀይሟታል - ከሁለት ያጣች በመሆኗ አዘነች።

«ወንድምሽ አሁን ምንም አይሠራም?» አልጓት አንድ ቀን ብርጭቆ ስናጥብ።

«ሰለ ዐ።... ቴዎድሮስ የሚናገር ተውኔት ለመሥራት እያጠና ነው፤» አለችኝ። «ተውኔቱን እኔ ራሴ አንብቤዋለሁ። ትራጅ - ኮሚዲ ነው። ትራጅ - ኮሚዲ ታውቃለህ?»

«አላውቅም፤»

«ባንድ ጊዜ የሚያስለቅስም! የሚያሥቅም ትርኢት ማለት ነው።»

ገባች። በሕይወቴ መድረክ ላይ የወጣሁት አንድ ጊዜ ብቻ ነው! ትዝ ይለኛል። ደብረ ማርቆስ ውስጥ የአንደኛ ደረጃ ትምህርቴን ስማር በዕረፍት ሰዓት የትምህርት ቤታችንን አጥር ከሚያዋስነው የበቆሎ እርሻ ውስጥ ገብቼ አንድ ራስ የበቆሎ እሽት ሰረቅሁ። ባለበቆሎው ደካማ ሽማግሌም ቢሆን እግር ከልጆቹ የተበደረ ይመስል አባርሮ ያዘኝና ለርእሰ መምህራችን አስረከብኝ። ርእሰ መምህራችን ባንዲራ ከተሰቀለ በኋላ የሰረቅሁትን በቆሎ ባፌ አንጠልጥዬ መድረክ ላይ እንድቆም አደረጉኝ። ተማሪዎቹ በጣም ሣቁብኝ። እኔ ግን አለቀስሁ። እንግዲህ ትራጅ - ኮሚዲ ማለት ይሄ መሆን አለበት። ልክ ነው። ትራጅ ኮሚዲ ማለት ተዋናዩ ሲያለቅስ ተመልካቹ የሚሥቅበት ትርኢት ማለት ነው።

ምዕራፍ ስድስት

አንድ ቀን ከመክሊት ጋራ ስናወራ፤ «ወንድምሽ እንደ ዐጤ ቴዎድሮስ ሆኖ ለመተወን ጥናት ላይ መሆኑን ነግረሽኛል!» አልጓት።

«አዎ!» አለችና በረጅሙ ተንፍሳ ቀጠለች! «ወንድሜ ተውኔቱን በትጋት ሲያጠና ያድራል። አንዳንዴ ሌሊት የተኛ ሁበትን አልጋ ይገፋል። ብንን ብዬ ምን እያደረግህ ነው? ብዬ ስጮህበት በተውኔቱ ውስጥ ሲባስቶፖል የሚባል መድፍ ስለምገፋ ያን ስሜት ለማምጣት ብዬ ነው ብሎ ይመልስልኛል! እና ይኸውልህ በምዕራብ ተኝቼ በምሥራቅ እነቃለሁ! ሆሆ... ታዲያ ምን ዋጋ አለው? እንዲህ ሲያጠና ኖሮ... እጭ ተወኝ ባክህ!»

«ምን ተፈጠረ?»

«በተውኔቱ ውስጥ እንደ እቴጌ ተዋበች ሆና የምትተውነው ሴትዬ ወደ ቤሩት ተለደደች!»

«በጀ!»

«ከዚያም በቃ በሄደችው ልጅ ምትክ ሌላ ተዋናይት ተፈልጋ እንድታጠና ይደረጋል። ይቺ ልጅም እንዲሁ ለአራት ወር ያህል ተውኔቱን ስታጠና ቆይታ ድንገት በዲቪ ወደ አሜሪካ ው... ልቅ ትላለች። ምን ታደርገዋለህ?»

«ይህን ያህል የሴት ተዋናይ ችግር ካለ፣ ደራሲው ለምን ሌላ አማራጭ አይፈልግም?» አልጏት፤

«ምን ዐይነት አማራጭ?»

«ለምን ዐጤ ቴዎድሮስ በወንደ ላጤነታቸው ጊዜ የፈጸሙትን ታሪክ አይጽፈውም!»

«እንደሱ ይሻላል ብለህ ነው?»

«ይሻላል፤... ለእሱም ቢሆን ዐጤ ቴዎድሮስ የሚለውን ላጤ ቴዎድሮስ ብሎ ማሸጋሸግ ይቻላል።»

መክሊት ባመነጨሁት የመፍትሔ ሐሳብ ላይ አስተያየት ሳትሰጥ ቀጠለች። «ይኸውልህ እንግዲህ፣ ወንድሜ በዚህ መልኩ በእኔ ላይ ተጣብቆ ይኖራል። መቼም ዕድሉ በጣም ያሳዝነኛል። አልፎ አልፎ ያመዋል።... አንዳንዴ ምን እንደማስብ ታውቃለህ? ለምን ወንድሜ ሆነ አላለሁ! ለምን ከጎረቤታችን አብራክ አልተገኘ ም አላለሁ! አንዳንዴ ደሞ ምናል ያለወላጅ ተገኝቼ ቢሆን አላለሁ። ሰው እንደ ዛፍ ለብቻው ከመሬት ብቅ ማለት ቢችል እንዴት

ጥሩ ነበር።»

ከጥቂት ጊዜ በኋላ መክሊት የዓመት ፈቃዱን ወሰደች፤ መክሊት ከካፌው ከቀረች በኋላ ጀርመንም መምጣት አቆመ። አንድ ቀን ከሥራ በኋላ ተቀጣጥረን ከጀርመን ጋራ ለመሰንበት እንደ ወሰነች ነገረችች፤ እናም ከዚህ በኋላ ባንድ ጊዜ ሁለት ቤቶችን ማስተዳደር ስለማትችል ወንድሟን ለማሰናበት እንደ ቆረጠች ነገረችች። ወንድሟን አፍ አውጥታ ውጣ ለማለት ስለማትደፍር የማሰናበቱን የቤት ሥራ እኔ እንድወስድ ተማፀነችች። የተሰጠኝ የቤት ሥራ ለእኔ የሚከብድ አልነበረም። እርሷን የሚያስደስታት ከሆነ፣ ወንድሟን፣ እንኳን ከቤቷ ከምድሪቷ ማሰናበት አይከብደኝም።

በማግሥቱ አነጋግ ላይ፣ እነ መክሊት ቤት ገብቼ በወንድሟ አልጋ አጠገብ ቁጭ ብያለሁ። ወንድምዬው አጭር ነው ወይስ ረጅም? ብሎ የሚጠይቅ አንባቢ አይጠፋም። ጥሩ ጥያቄ ነው። አልጋው ላይ ቁጭ ብሎ ስለነበረ የቁመቱን ሁኔታ ማወቅ አልቻልሁም። ይሁን እንጂ ከግርጌው የተለቀለውን ግዙፍ ሱሪ በማዬት ረጅም መሆኑን መገመት ይቻላል። መክሊት እንደ ነገረችች ወንድሟ በጣም ብስጭ ነው። ለዚህ ሳይሆን አይቀርም እንኳን ፀጉሩ ባርኔጣው መሸበት ጀምሯል።

ተዋውቀን ትንሽ ከቆየን በኋላ፣ «ምነው በጠዋቱ?» ሲል ጠየቀች፤

«ሥራ ከመግባቱ በፊት የምነግርህ ብርቱ ጉዳይ አለኝ!» አልሁት።

«መርዶ እንዳይሆን ብቻ፣ ዛሬ ለማልቀስ አልተዘጋጀሁም!»

እንዴት መጀመር እንዳለብኝ ስላላወቅሁ ዝም ብዬ ግድግዳውን ማዬት ጀመርሁ። ግድግዳው ላይ ግዙፍ ፍሬም ያለው ፎቶ ተሰቅሏል። በፎቶ ግራፉ ውስጥ መክሊት ለስዊዘርላንዱ አምባሳደር በምባሊኖ እና ሻይ ስታቀርብ ትታያለች። ከሩቅ እኔ የሻይ ማለቢያ ማሽኑን ስወለውል ከታያለሁ።

«ዐየህ፣ ባሁኑ ጊዜ መክሊት. . .!» ብዬ ጀምራ ቆምሁ። ወንድምዬው ለማስታረቅ የመጣሁ ሳይመስለው አልቀረም። ከመታረቁ በፊት ትንሽ ለመግደርደር ያህል፣ «የመክሊትን ነገር ተወው!» ካለ በኋላ እንድቀጥል ዐይን ዐይኔን ያየኝ ጀመር።

«መክሊት እና አንተ በዚህ ቤት ውስጥ በመረዳዳት አብራችሁ ቆይታችኋል፤ መክሊት ሥራ ትሠራለች፤ ምግብ ታበስላለች፤ ልብስ ታጥባለች፤ ገበያ ትሄዳለች፤ ከገበያ ትመለሳለች። አንተም በበኩልህ ያከናወንሃቸው ተግባሮች ብዙ በመሆናቸው ልዘርዘራቸው ብል ጊዜ አይበቃኝም፤»

«የእኔ ሲሆን ጊዜ አይበቃህም!» አለኝ ቱግ ብሎ።

ይቺን ይወዳል! እኔ እንዳለስደነግጠው ብዬ ዳር ዳር ስል ጭራሽ ሊወዛገብ ይፈልጋል? ቻለው እንግዲህ! ድምዳሜን አጠብድዬ ገባሁበት፤ «. . ለማንኛውም መክሊት ከአዲሱ አጮኛዋ ከአቶ ያን ጋራ አብራ መኖር ጀምራለች። ስለዚህ አንተ ከዚህ ቤት. . .»

«ልውጣ?»

«ነጻ ውጣ፤»

ወንድምዬው ለአጭር ጊዜ ፊቱን በእጆቹ ቀብሮ ሲተክዝ ከቆየ በኋላ የሚከተለውን ተናገረ። «ገጠር ሄጄ ለመሥራት

ሞከርሁ፤ ግን በቃ ልወደው አልቻልሁም። ገጠር ውስጥ ምን ታገኛለህ? . . ተራራ - ድንጋይ እንደ ኪንታሮት የወረሰው ደረቅ ሜዳ - የተረሳ ጃንጥላ የመሰለ ብቸኛ የግራር ዛፍ - ከዚያ አለፍ ስትል ድልድይ - ዝቅ ብለህ ስታይ በድልድዩ ውስጥ የሚያልፍ ውኃ የለም! . . . ታዲያ ድልድዩ ምን ሊሠራ እዚያ ተገኝ? እንጂ። ምናልባት የወገዝ መካነ መቃብር ይሆን? . . ለመሆኑ ወደ ገጠር ሄደህ ታውቃለህ?»

«እኔ ራሴ የገጠር ልጅ ነኝ፤» አልሁ በኩራት።

«ገጠር መወለድ እና ገጠርን ማወቅ የተለያዩ ነገሮች ናቸው፤» ቀጠለ ወንድምዬው፤ «ገጠር ስገባ፤ ወደ ድሮ የተወረወርሁ ነው የመሰለኝ። ታሪክ ጸሐፊዎች በድሮ እና በዘንድሮ መካከል ያለውን ልዩነት በጊዜ መጠን ሲለኩት ይገርመኛል። እንደኔ እንደኔ ካዲስ አበባ መቶ ኪሎ ሜትር ስትርቅ ድሮን ቁጭ ብሎ ታገኘዋለህ። በድሮ እና በዘንድሮ መካከል ያለው ርቀት መቶ ኪሎ ሜትር ነው። . . ለጥቂት ጊዜ ከቻይናዎች ጋራ አብራ ለመሥራት ሞከርሁ፤ ቻይናዎች ባሕር ተሻግረው መጥተው አገሪን ሲያለሙ ስመለከት እልህ ያዘኝ። ቁታዬን ለብሼ ድንጋይ መፍለጥ፤ ጠጠር ማጠብ፤ ባሬላ መሸከም ጀመርሁ፤ ደስ አለኝ። ቁርጠኝነት ወደ ልቤ ዘለቀ።

ሆኖም አንዳንድ ቀን ድንጋይ ከምፈልጥበት ቀና ብዬ ከፊት ለፊቴ ያለውን ግብዳ ተራራ ስመለከት አሞቴ ፍስስ ይላል። ይህን ለመለወጥ ብዙ ሺሕ ዓመት ያስፈልጋል እላለሁ። እንኳንስ ቻይናዎች፤ በረፍት ጊዜያቸው ላሊበላን የፈለፈሉ መላእክት እንኳ ቢወርዱ አይችሉትም እላለሁ። ግን እንዲያም ሆኖ ጥርሴን ነክሼ፤ አንዲት ጎጆ ተከራይቼ መሥራቴን ቀጠልሁ። ይገርምሃል፤ የምኖርበት ጎጆ ባይጥ ስለ ተሞላ ላብራቶሪ እንጂ ቤት

አይመስልም።

በዚህ መሀል ሌላ ሐሳብ ይደቀንብኛል። አዲሳባ ውስጥ የሚኖሩ ሰዎች የክፍለ ሀገር ነዋሪዎች እንዳይሻሻቸው ራሳቸውን በተራራ ክልለው ሲበሉ፣ ሲጠጡ፣ ሲባልጉ እንዲሁም ሲዘናኑ ሲታዩ እንደሚታዩ። እኔም ጊዜው ሳይመሽ ከበረከቱ ለመቃመስ እመኛለሁ። እናም ወደ አዲስ አበባ መጣሁ። ከእኑ ጋራ መኖሪያ የተስማማኝ ይመስልሃል? . . . አትላላት! አስታጣቢ ይመስል የለው እጅ አያዩ መኖር ቀላል እንዳይመስልህ። በቴአትር ሞያ እንጀራ ለማግኘት የዐጤ ቴዎድሮስን ታሪክ ለአራት ዓመት ያህል ሽምድጃለሁ። ዐጤ ቴዎድሮስ መሳፍንትን ለማጥፋት እንኳን ይህን ያህል ጊዜ አልፈጀባቸውም። ከመክሊት ጋራ ስኖር ተሸማቅቄ ነው። አንድ ቀን ቤት ሆኜ በይፍራንጂ መጣ። ሰው ርቦኝ ስለነበር ገና ሳይው ተጠመጠምሁበት። እርሱ ግን ገፈተረኝ። ከዚያ በፍልስፍና ሐሳቦች ላይ መወያየት ፈልጌ፣ ስለ ነጻ ፈቃድ ያለህ አስተያየት ምንድን ነው? አልሁት። እርሱ ግን ምን ብሎ እንደ መለሰልኝ ታውቃለህ? «ነጻ ፈቃዱን ትተህ ለምን መንጃ ፈቃድ አታወጣም?» አለኝ። መክሊት እንዳሁኑ እንዳንተ ሣቀች። ትንሽ ቆይተው እንደ ሕፃን ልጅ አም እንድንዛ ላኩኝ። ወጣሁና ዝም ብዬ መራመድ ጀመርሁ፤ ወዲያው ዝናም መጣ። ለመጠለል አልፈለግሁም። ኅፍረቴን እንዲያጥብልኝ በዝናሙ እየበሰበሰሁ መንገዴን ቀጠልሁ። ምነው ፈጣሪ በዚያ ሰዓት የጨው ሐውልት ቢያደርገኝ - ታጥቤ እንዳልቅ! . . . እኑቴን እና በይፍራንጂን ስለ ጠላጋቸው ቢያንስ ለሳምንት ወደ ቤቴ ላለመመለስ ቃል ገባሁ፤ ትንሽ ቆይቼ ግን ሳምንቱን ወደ ሦስት ቀን አሸጋሽግሁት። እየመሽ ሲሄድ ብርዱ እና ረንቡ ከኩራቴ በላይ ሆነ። ይቅር ለእግዚር ብዬ ወደ ቤት ተመለስሁ።

በርግጥ መክሊት ባለውሰታዬ ናት። ካባቴ የወረሰሁት ነገር ቢኖር የሰኪር ሕመም ብቻ ነው። የዚህ ዓለም ነገር አይገርምም? አንዱ ካባቴ የሰኪር ፋብሪካ ሲወርስ ሌላው የሰኪር ሕመም ይወርሳል። አዲሳባ ውስጥ ያለመክሊት ርዳታ የማደርገው ነገር ቢኖር ራሴን ማጥፋት ብቻ ነው። አሁን ትላንት ማታ ራብኝ! ብቸኝነትም ተሰማኝ። ሁሉ ነገር ባዶ ሲሆንብኝ ኮረንቲ ጨበጠ ለመገሳገል ወሰንሁ. . . ግን ባጋጣሚ መብራት ተረኛ ስለነበርኝ. . . ያሰብሁትን ለማሳካት አልቻልሁም።

ከዚህ በኋላ የምቆይበት ምክንያት አይኖረኝም። ልሂድ፤ ለነገሩ ዕድሜዬም እየሄደ ነው። ወደ ገጠር ልሂድና ድንጋይ እየፈለጥሁ፤ ባሬላ እየተሸከምሁ ቻይናችን ላገዝ። ከመምጣትህ በፊት ያጤ ቴዎድሮስን ታሪክ ሳነብ፣ ንጉሡ ከግንባኞች ጋራ ሆነው መንገድ ይሠሩ እንደ ነበር አነበብሁ። አላቸው እንዲያ ከሠሩ እኔ ለምን አልሠራም? እሄዳለሁ ግ . . . ጥም አድርጌ እሄዳለሁ።»

ወንድምዬው በንግግሩ መሀል ረጃጅም እጆቹን አሁንም አሁንም እንደ ተደባዳቢ ስለሚያወናጭፋቸው ፊቴን በክንዴ እየመከትሁ ማዳመጥ ነበረብኝ። ከራሱጌው በነበረው ጠረጴዛ ላይ የተደረደሩት መጽሐፎች፣ የሲጃራ ማኅደሮች፣ ክብራቶች እና የዓመድ ቋቶች ተራ በተራ እየወደቁ ወለሉን ሞሉት። የሆነ ሰዓት ላይ እንዲያውም ጠረጴዛው ራሱ ወደቀ። ወንድምዬው ንግግሩን እንደ ጨረሰ ያደረገውን ተመልክቶ፤ «ይቅርታ አድርግልኝ! ልማዴ ነው! . . . የፊጥኝ ካልታሰርሁ በቀር ባፌ ብቻ ሐሳቤን መግለጽ አልችልም!» አለኝ።

ከጥቂት ዝምታ ቀኋላ ሲጃራውን ለኩሶ አንድ ጉንጭ ከወረወረ በኋላ፤ «በውሳኔዬ ላይ ምን ትላለህ?» ሲል ጠየቀኝ።

ምን ልበለው? የሚከተለውን ልበለው? «ውሳኔህ ጥሩ ነው። ከመንገድ ሥራ ይልቅ የቴአትር ሥራን የመረጥኸው ስመ ጥርነትን ፈልገህ ነው። ሲመስለኝ፤ «ስም ከመቃብር በላይ ይውላል» የሚለው ተረት እና ምሳሌ አታሉሃል። ድሮ እንደዚያ ሊሆን ይችላል። ዛሬ ግን ሟች ስለ በዛ ከመቃብር በላይ የሚለው ስም ሳይሆን የሌላ ሰው መቃብር ነው። የስም ጉዳይ የሚያሳስቡህ ከሆነ በሚሠራው አስፋልት ላይ ራንጁ ሳይደርቅ ስምህን ቅረጽበት። እንደኔ እንደኔ ስም ብዙ ዋጋ የለውም። አንድ ሰው ወደ እኛ ካፍቴሪያ ገብቶ ወተት ከጠጣ በኋላ የጠጣበትን ሒሳብ እንጂ ስሙን አንጠይቀውም።

በአሁኑ ሰዓት ለአገራችን የሚያስፈልጉ መሠረታዊ ሥራዎች ሦስት ናቸው - ገበሬነት፣ አስተናጋጅነት እና ሐኪምነት፤ ገበሬው ምግብ ያመርታል። አስተናጋጁ ምግብ ያቀርባል። ምግቡ ታይፎይድ ሲያመጣ ሐኪሙ ያክማል። አለቀ። ተዋናይ ለምን ይጠቅማል? ገበሬ መሆን እንጂ መምሰል ላገራችን ምን ይጠቅማል? ብሔራዊ ቴአትር ከተቋቋመ ጊዜ ጀምሮ ብዙ ሰዎች እንደ በሬም፣ እንደ ገበሬም እየሆኑ ተጫውተዋል። «ከብሔራዊ ቴአትር አንድ ኩንታል ጤፍ ተጭኖ ሲወጣ ዐየሁ!» የሚል ሰው ግን የለም። ተዋናዮች መድረክ ላይ ሙዝ መብላት የሚያስፈልጋቸው ከሆነ እውነተኛ ሙዝ ነው የሚበሉት። የሙዝ ዛፍ ሲተክሉ ግን የይምሰል ነው። ለዚች አገር የውሽት እየሠሩ የምር መብላት አይቻልም። ሁላችንም መሥራት አለብን። አጎቱን ውሰድ። የከባድ ተሳቢ መኪና ሾፌር ነው። የሚነዳው መኪና በጣም ረጅም በመሆኑ ተሳቢው የሽዋን መሬት ሳይለቅ ዋናው መኪና ጎጃም ይገባል። እና አጎቱ ቴዎድሮስን ሆኖ መተወን አቅቶት ነው? እንትህ መክሊት የሰው ፊት እያጠናፈራት አስተናጋጅነት የምትሠራው ቴዎድሮስን ሆኖ ለመተወን አቅቷት

ይመስልሃል? እንዲያውም ለሹሩባ የሚሆን በቂ ፀጉር ስላላት ዐጤ ቴዎድሮስን ሆኖ ለመተወን ካንተ ትሻላለች።»

ይሁንና ይህን በማለት ፈንታ መክሊት እንድሰጠው አደራ ያለችኝን አምስት መቶ ብር ከኪሴ አውጥቼ ሰጠሁት።

«አልቀበልም!» አለ። «እግዜር ይስጥልኝ!.. እስከ አሁን ላደረገችልኝ ሁሉ እግዜር ይክፈላት። ከዚህ በኋላ ግን አምስት ሳንቲም ከአሷ አልቀበልም!» ብለው ብሠራው እምቢ አለ።

* * *

እሑድ ጠዋት ልሸኘው፣ በዚያውም የምር መሄዱን ለማረጋገጥ አውቶብስ ተራ ድረስ አጀብሁት። ወረፋ ይገፍ ተጋፍቼ አውቶብስ ውስጥ ከገባን በኋላ፣ እንግዲህ አይዞህ፤ በርትተህ ሥራ፤ አልሁና እጄን ሰድጄ ማጅራቴን አሻሽሁለት። ያለቅስ ጀመር።

«ዐየህ፤ ገጠሩን ከአዲሳባ የሚያገናኘው አስፋልት መሠራት አለበት። በደንብ ካሰብኸው ለኢኮኖሚ ብቻ ሳይሆን ለተውኔትም ይጠቅማል። ገጠር የሚገኙ የቴአትር አፍቃሪዎች ወደ አዲሳባ መምጣት የሚችሉት አስፋልት መንገድ ሲሠራ ነው።»

ወንድምዬው ግን ማጽናኛዬ አልበጀውም። በአውቶብሱ መስተዋት አሻግሮ እየተመለከተ አጥብቆ ያለቅስ ጀመር፤ አሳዘነኝ፤

«መርዶ ሰምቶ ነው?» አሉኝ ከኋላ የተቀመጡ አርጊት ተሳፋሪ። ትንሽ ካለቀሰ በኋላ በረጅሙ ቀንፍሶ፤ «አዎ፤ ጠንክራ እሠራለሁ!» አሹ።

«እንዲያ ነው ወንድ ማለት» አልሁት!

«አዎ! አራት መቶ ኪሎ ሜትር እስፋልት በደሜ እና በላቤ ይሠራል!»

«አሰይ!» አልሁና ክንዱን ጨበጥ አድርጌ ያዘሁት።

«አዎ! በላቤ እና በደሜ የመሠረትኩሽ ኢትዮጵያ እናቴ ቀለሜ...»

«ምን አልህ?»

«አይ ተወው!... ቃለ ተውኔቱ ጣልቃ ገብቶብኝ ነው!» አለኝ በሚያሳዝን ድምፅ። ወዲያው ዳግመኛ ለማልቀስ ማሟሟት ጀመረ። ቀስ ብዬ ለመውረድ ወደ አውቶብሉ በር ስጠጋ፤ «የባለፈውን ፍራንክ ይዘኸዋል?» አለኝ እየተናፈጠ።

«አዎ!... ልስጥህ?»

ራሱን ባዎንታ ነቀነቀ፤

ለጠሁትና ወረድሁ።

ምዕራፍ ስባት

ትዝ ይለኛል። ምዑዝ ወደ መማሪያ ክፍላችን ሲመጣ ጀርመንኛ ቋንቋ መማር ከጀመርን አንድ ሳምንት አልፎን ነበር። በመጀመርያው ቀን ለሃያ ደቂቃ አርፍዶ፤ በሩን በርግዶ፤ ሹርባ የለበሰ ጭንቅላቱን ብቅ ሲያደርግ ያዩት መምህራችን፤ «ሺ ሃይለን ዚ?» (ስምህ ማን ነው?) ብለው ጠየቁት ። ምዑዝ ባንድ እጁ የበሩን እጅታ እንደ ጨበጠ በሌላው እጁ «ጀርመንኛ በሠላሳ ቀን» የሚል መጽሐፍ ከኪሱ አውጥቶ ለጥያቄው መልስ ለመፈለግ ስለ ሞከረ ሣቅንበት። ከጥቂት ሳምንታት በኋላ ግን ምዑዝ በተራው በእኛ ላይ መሣቅ ጀመረ። ጀርመናዊው መምህራችን ከባድ ጥያቄ ሲያወርዱብን አገራችንን ያዋረድን ያህል አፈርን፤ ከአፍረታችን እንዲያስጥለን ዞረን ምዑዝን በዐይናችን እንፈልገዋለን። ጥቂት ሳምንታት ሲጨመሩ ይግረማችሁ ብሎ ከጀርመናዊው መምህራችን ጋራ በለዋሾው ጥራት ዙሪያ ይሟገት ጀመር። እንግዳ የሆነ የለዋሾው አገባብ ሲያመጣባቸው መምህሩ፤ «ከዩት አመጣኸው?» ብለው ሲጠይቁት፤ «ይህን ሐረግ እገሌ ከሚባለው ጀርመናዊ ባለቅኔ አገኘሁት፤ ይህን ደግሞ እገሌ ከሚባል አስትርያዊ ደራሲ ተደበርሁት፤» ብሎ ይታረብናል።

ትንሽ ቆይተን ምዑዝ ከእንግሊዝኛ ባሻገር ፈረንሳይኛ እና ጣልያንኛ እንደሚያውቅ ስንሰማ፤ ይህ ሰው ማን ነው? የሚል ጥያቄ ተጠናወተን። አንዲቱ ተማሪ፤ «የቤተ መንግሥት አስተርጓሚ ነው፤» አለች ሌላው ደሞ፤ «ሞላድ ያሠለጠነው ፈላሽ ነው፤» ብሎ ተሟገተ።

በዙም ሳይቆይ፤ የክፍላችን ቤት ተማሪዎች ምዑዝን የጥናት ጓደኛ ለማድረግ ይራኮቱ ጀመር። ወደው አይደለም። ከጥቂት ወራት በኋላ የሚሰጠውን ፈተና በጥሩ ውጤት ካላለፉ የጀርመን ኤምባሲ የይለፍ ደብዳቤ(ቪዛ) አይሰጣቸውም። ስለዚህ ምዑዝን በጀርመን አገር በር ላይ ቁልፍ ይዞ የቆመ መልአክ አድርገው ሳይቆጥሩት አልቀረም። ዘወትር ቤትሆሽን ካፌ ገብቶ፤ ሳምቡሣ በልቶ፤ ሻይ ጠጥቶ «ቢል» ብሎ ሲጮህ፤ «ተከፍሏል» ብዬ እንደምመልስለት ያውቃል። ይሄኔ፤ «እንዲጋብዙኝ ማን ፈቀደላቸው?» የሚል ይመስል፤ አጥንታም ፊቱን ቅጭም አድርጎ፤ የጋባዥን ስም እንኳን ሳይጠይቅ ብድግ ብሎ እየነጠረ ይወጣል፤ ወይም ሌላ ተጨማሪ ነገር ያዝዛል።

ከመክሊት ፍቅረኛ ከአቶ ያን ጋራ ምሳ ሲበላ ግን የራሱን ብቻ ሳይሆን የጀርመንንም ሒሳብ ይከፍላል። ጀርመኑ መጀመርያ ላይ ካላጋጨን ብሎ ይግደረደር ነበር። በኋላ ግን፤ ከኪሉ የብር ቁንጣን የያዘው ቦርሳ ለይስሙላ ያህል ያወጣና ምዑዝ እስኪከፍል ድረስ ዐይን ዐይኑን እያዩ ይጠብቃል።

ምዑዝ፤ ጀርመናዊውን ሽማግሌ ሁልጊዜ የሚጋብዘው ለምንድን ነው? ያገራችንን ገጽታ ለመለወጥ ነው? ምክንያቱን አንድ ቀን እንደሚነግረኝ ተስፋ አደረግሁ። ገና ከመጀመርያው፤ ምዑዝን ጓደኛ የማድረግ ፍላጎት አደረብኝ። ምን ያገደኛል? ጠዋት ባስተናጋጅነቱ ዝቅ ብዬ ባስተናግደውም፤ ከለዓት

በተማሪነቴ ከራሴ እቀመጣለሁ። ያም ሆኖ የከበበውን የሴት ቀለበት ሠብራ ለመግባት ጊዜ ፈጀብኝ። አንድ ረፋድ ላይ፤ ካፌ ውስጥ ሻይ እየጠጣ መጽሐፍ ሲያነብ ሳምቡሣውን አጠገቡ ካስቀመጥሁለት በኋላ ለመግባቢያ ያህል አፌ ላይ የመጣልኝን ተናገርሁ። ምን አልሁ? «አገር ቤት እያለሁ ዳገት ላይ ቁጭ ብዬ ልባላድ ማንዝብ እወድ ነበር፤» አልሁ። ምዑዝ ቀና ብሎ በሚያባባ አስተያየት ከተመለከተኝ በኋላ፤ «ልባላዱን እኔ ላውስህ እችላለሁ፤ ዳገቱን ደግሞ ሌላ ሰው ይተባበርህ፤» ብሎ አላገጠብኝ። ትንሽ ቆይቶ ግን ጸጸት ተሰማው መሰል፤ የአንድ ብር ጉርሻ አስቀምጦልኝ ወጣ።

የአናዛዥነት ተሰጥኦ ነበረኝ። የቀረብኳቸው ሰዎች ከተላመድኳቸው በኋላ ከምድር ተነሥተው ምስጢራቸውን ይዘከዝኩልኛል። ከምዑዝ ጋራ ጓደኛ ከሆን ከጥቂት ጊዜ በኋላም የሆነው እንዲህ ነበር።

አንድ ቀን ምዑዝ የካፌው ሽንት ቤት ውስጥ ገብቶ ወዲያው ተመልሶ ከመጣ በኋላ፤ «ሽንት ቤቱ ውስጥ ሰፍት የማታስቀምጡት ለምንድን ነው?» አለኝ።

ጀርመኖች ናፕሊኖቸውን፤ አበሾች ጋዜጣቸውን ይዘው ስለሚገቡ ሽንት ቤቱ ውስጥ ተጨማሪ ሰፍት ማስቀመጥ እንደማይጠበቅብን ነገርሁት።

ትንሽ ከተንጎራደደ በኋላ ወደ ጆሮዬ ቀርቦ፤ «የማትፈልገው ወረቀት ይዘሃል?» ሲል ጠየቀኝ። ኪሴ ውስጥ ገብቼ ብዙ የተጣጠፉ ወረቀቶች አወጣሁና ጠረጴዛ ላይ ከመርሁለት። «ይህ ወረቀት የእግረኛ ማኅበር አባል ሆኜ ስመዘገብ የተሰጠኝ ጊዜያዊ መታወቂያ ነው፤» አልሁት።

«የአገረኞች ማኅበር የሚባል ደሞ አለ?» አለኝ ኮስተር ብሎ። እኔም ትንሽ ለማብራራት ተገደሁ። ነገሩ እንዲህ ነው።

- ባዲስ አበባ የሚኖሩ እግረኞች አስፋልት ለማቋረጥ ሲፈልጉ፣ ባለመኪኖች መኪኖቻቸውን አስቁመው አያሳልፏቸውም። ብልሽት ገጥሞት ካልሆነ በቀር ዜብራ ላይ ሲደርስ መኪናውን የሚያቆም አሽከርካሪ አይገኝም። ይህን እና መሰል ችግሮችን ለመቅረፍ ያዲሳባ እና የአካባቢዋ እግረኞች ተደራጅተው ለመታገል ተስማሙ። ማኅበሩ ከሚታገልላቸው ዓላማዎች መሀል ጥቂቶቹ የሚከተሉት ነበሩ፤

- የዜብራ መሥመሮች በቂ ስላልሆኑ ከዜብራ መሥመሮች አጠገብ መኪና አስከልካይ ዘበኞችን ማቆም፤

- ባለመኪኖች ለወንዶችም ሊፍት እንዲሰጡ ማግባባት፤

- የእግረኛ መንገዶች በሚጨናነቁበት ጊዜ ወደ መሥሪያ ቤት የሚሄዱ እግረኞች ለሽርሽር ከሚራመዱ እግረኞች ቅድሚያ የሚያገኙበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤

- የአገራችን እግረኞች በበለጸጉ አገሮች ከሚኖሩ እግረኞች ልምድ የሚያገኙበትን መድረክ መፍጠር፤... ወዘተ።

ይህን ዓላማችንን ከግብ ሳናደርስ የማኅበራችን ሊቀ መንበር ሸልስ ገዝተው ማኅበራችንን ከድተው የባለመኪኖችን ግንባር ተቀላቀሉ።

ምቡዝ ይህን ማብራሪያዬን ከመ ጤፍ ሳይቆጥር ወረቀቴን አፍተልትሉ ወደ ኪሉ ከጨመረ በኋላ ወደ መጻዳጃ ቤት ተመለሰ።

ከዚያም አንድ ድርቀት የያዘው ሰው ከሚፈጅበት ሰዓት በላይ ቆይቶ ከሸንት ቤት ከተመለሰ በኋላ፤

«ምን ዋጋ አለው?» ብሎ ተከዘ።

«ምነው?» አልሁት።

«ጀርመኖች ሽንት ቤታችን ውስጥ ሲገቡ እንዴት ይንቁገሩ? . . የላሊበላ ሕንፃችንን ክብር የተጨማለቀ ሽንት ቤታችን ይጋርደዋል። እኔ ከቅድም እስካሁን፣ አምስት ባሊ ውኃ እያመላለስሁ ሦስት የመጸዳጃ ቤት መቀመጫዎችን አጸዳሁ። ጀግና አይደለሁም? አምስት ባሊ ውኃ ማፍሰስ ዐድዋ ላይ ደም ከማፍሰስ የማይተናነስ ብሔራዊ ተግባር ነው። አይመስልህም?»

ከጥቂት ዝምታ በኋላ ቀጠለ፤ «ከነገሩ ሁሉ የምጠላው ስለ አገሪ ማሰብ ነው። አገሪን ሳስብ ደስታዬን አበላሻለሁ። በተለይ የውጭ አገር ሰው ካየሁ ሳልፈልግ አገሪን ካገሩ ጋራ ማነጻጸር እጀምራለሁ። ስለዚህ በተቻለኝ መጠን ዙሪያዬን በፋሲል ፖሊሲ አጥሪ ማንም ፈረንጅ ወደ ሕይወቴ ሰርጎ እንዳይገባ ለማገድ አጥራለሁ።»

«ፈረንጅ ማዬት ካልወደድህ ለምን ወደዚህ ቤት ትመጣለህ?» አልሁት።

«ሴቶችን ፈልጌ!» ሲል መለሰልኝ «ዐየህ፣ ካገር ፍቅር የሚገኘው ደስታ በየዘመኑ ይለያያል። ምንጅላቶቻችን በአክሱም ሥልጣኔ ጊዜ ይሰማቸው የነበረው የአገር ፍቅር ስሜት ለእኛ አይሰማንም። በአክሱም ሥልጣኔ ጊዜ የነበረው የሴት ገላ ጣፊም ግን አሁንም አለ። . . . በረጅም ጊዜ ልምዴ፣ ቆንጆ ቆንጆ ሴቶች

የት እንደሚገኙ ዐውቃለሁ። የቋንቋ ትምህርት ቤት ቆንጆ ሴቶችን እንደ ማግኔት ይስባል። ፈረንጅ በይፍሬንድ ለማጥመድ ያቀዱ ሴቶች እዚያ ይከማቻሉ። እና የፈለጉትን ፈረንጅ እስኪያገኙ ድረስ አብሯቸው የሚያዘግም ቢያገኙ አይጠሉም። ሁለተኛ፣ እንደ ሄለን ያሉ በውጭ አገር ባል ያላቸው፣ ከባላቸው ጋራ ለመቀላቀል ቋንቋ የሚማሩ ሴቶች አሉ። እኒህ ሴቶች ለጊዜው ብቸኛ ስለሆኑ በብቸኝነታቸው መግባት ትችላለህ። ከእኒህ ሴቶች ጋራ ያን ነገር ብትጀምር ባላቸው ራቱን በምወራጭበት ሰዓት መኝታ ቤት ድረስ ገብቶ በሽጉጥ ያዳፍነኛል ብለህ አትሰጋም። ሴቶቹ ጉዳዩን በጥናት ስለሚያሳብቡት፣ ለሽውከኛ ትዝብት የተጋለጡ አይደሉም። በዚያ ላይ፣ እኒህ ሴቶች በኢኮኖሚም በስሜትም ባንተ ላይ ጥገኛ አይሆኑም። ለቋንቋ ትምህርት የሚከፍሉት ገንዘብ ካላቸው ድሃ አይደሉም። ሌላው፣ እንደምታውቀው ፍቅር ሲውል ሲያድር ጭቆና ይሆናል። እኒህ ሴቶች ግን ለጥቂት ጊዜ አብረውህ ቆይተው ወደ ውጭ ይሻገራሉ። ገላቸውን እና ጸጸታቸውን ይዘው ይሄዱልሃል። በዚያ ላይ ብዙ ያበሻ ወንድ የሴቶችን ያህል ቋንቋ ስለማይማር ያን ያህል ተፎካካሪ አይኖርብህም። እንግዲህ ይህን ምስጢር ለብቻዬ ስለማውቅ ከብዙ ቤላ አቢሲኒያዎች ጋራ በሞኖፖል ተደስቻለሁ። ግን ምን ዋጋ አለው? ደስታ በጎተራ አይጠራቀምም። እንግዲህ ተመልከት! ሴት ፍለጋ ጣልያንኛ እና ፈረንሳይኛ ተምራለሁ። አሁን ጀርመንኛ እየሞከርሁ ነው። ነገ ስሞሂልኛ ከመማር ምን ያግደኛል?»

ሣቱን ድንገት ብልጭ አድርጎ ቀጠለ። «የቋንቋ ትምህርት እንዲህ ዐይነቱን ደስታ ቢያመጣልኝም ደባል ሐዘን አለው። ከፈረንጅ ጋራ ያገናኘኛል። ፈረንጅ ሳይ ለራሴ ያለኝ አክብሮት

እንዲህ ዐይነቱን ደስታ ቢያመጣልኝም ደባል ሐዘን አለው። ከፈረንጅ ጋራ ያገናኘኛል። ፈረንጅ ሳይ ለራሴ ያለኝ አክብሮት ፈተና ውስጥ ይገባና ደስታዬ ይደፈርላል።

... ከእማማ የወረሰሁት አሪፍ ቤት ውስጥ እኖራለሁ። ግን ምን ዋጋ አለው? ለእኔ ዐይነት አኗኗር አይሆንም። በየቀኑ ሴት ይገዜ ስመጣ ጎረቤቶቼ በየመስኮታቸው አንገታቸውን አሾልከው ያፈጡብኛል። ባለፈው አንድ ሰውዬ ከሁለተኛ ፎቅ ላይ ሆኖ ሲያፈጥ ወድቆ ወገኑ ተሠብረ። በማግሥቱ በዊልቸር ላይ ተቀምጦ እንደገና ማፍጠሙን ቀጠለ... አቤት! ደሞ ባስተያየታቸው ውስጥ ያለውን ሳንሰር ብታዩው... አንዳንዴ ሳስበው አብርሃም በድንኳን ውስጥ ለመኖር የመረጠው ወዶ አይደለም። ጎረቤቶቼ ሲደብሩት ቤቱን በቦርሳው አጣጥፎ ከትቶ ወደ ሌላ ቦታ መሄድ ይችላል። እንዲህ ዐይነት ልዩ ነጻነት ስላገኘ ጤናው ተጠብቆ አምስት መቶ ዓመታት ኖረ። እኔ ግን የገዛ መንደሪ እስረኛ ነኝ። . . ትላንት ማታ እስኪጨላልም ድረስ ጠብቂ አንዲን ይገዜ ወደ ቤት እየመጣሁ ነው። እና ድንገት በጨለማው መሀል አንድ ድንጋይ እንደ ሌሊት ወፍ ውልብ ብሎ ጀርባዬ ላይ ዐረፈ። ማን የመታኝ ይመስልሃል? ሚስቱን ያባለግሁበት አበሻ ከበርሊን ድንጋይ ወርውሮብኝ እንዳይመስልህ! አይደለም።

ከጎረቤታችን ከሚኖሩ ጎረምሶች አንዱ ነው። ይህ ሰው የሴት ደስታን አያውቅም። የሴት ብልት እንኳን ያየው የጎጂ ልማድ አስወጋጅ ኮሚቴ በሚያሳየው የግርዛት ቪዲዮ ላይ ነው። ታዲያ በድንጋይ ቢወግረኝ ይገርምሃል?»

* * *

ዘወትር ከሰኞ እስከ ዐርብ ከቀኑ ስድስት ተኩል ጀምሮ

ተማሪዎች ከቋንቋ መማሪያ ክፍሎች ወጥተው ወደ ካፌው ከመጡ በኋላ ምሳ ያዝዛሉ። ያዘዙት እስኪመጣ ድረስ አንድ ቦታ ተጠራቅመው አንደ ወፍ ጫጩት መንጫጫት ይጀምራሉ። ሴቶች ደብተራቸውን ገልጠው በአንድ ቃል ዙሪያ ትንሽ ሲከራከሩ ከቆዩ በኋላ ከመ ቅጽበት ርእስ ለውጠው፣ አንዲቱ ተማሪ ይዛው የመጣችውን የፎቶ ግራፍ ነዶ እየበዘበዙ ማድነቅ ይጀምራሉ፤ «ወይኔ እዚህ ጋ እንዴት አ - ባሽ አድርገሽ ነው የምታምራው!» የሚል ልስልስ የሴት ድምፅ ይሰማል።

ከሴቶች ጫጫታ የተረፈውን ክፍተት ለመጠቀም ወንዶች መሸማት ይጀምራሉ። «እኔን አስጨርሰኛ!» የሚል የዛቻ እና የልመና ቅልቅል ይወረወራል። ወሬውን ለማግሽ ሰዓት ተቆጣጥሮት የቆዩ ወጣት፣ «የኢትዮጵያ ሕዝብኪ...» ብሎ የጀመረውን ሐረግ ሳይቋጭ ሞባይሉ ይጭህበትና ሞባይሉን አንሥቶ ከወሬው መንበር ለጊዜው ይሰናበታል። ይሄኔ ሌላው እንዲያዳምጥ ብቻ ተፈርዶበት የቆዩ ጭቁን አድማጭ፣ ባለሞባይሉ ስልክ የሚያወራበትን አጋጣሚ ተጠቅሞ የወሬውን ጭብጥ ቀይሮ ስለ ፋሽን ማውራት ይጀምራል። በቅርቡ ወደ አገር ቤት ስለ ገቡ የጣልያን ጅንሶች ጥሩ እየተነተነ ሳለ በሞባይሉ ሲያወራ የቆየው ወጣት ስልኩን አጣድፎ ዘግቶ፣ «እና እንዴልኳችሁ የኢትዮጵያ ሕዝብኪ...» ብሎ ወሬውን ይቀላጥፃል።

ይህ ሁሉ ሲሆን ምዑዝ ጸጥ ብሎ ይቀመጣል። ተናጋሪዎች የእሱን ትኩረት ፍለጋ እጁን ሲጎትቱት፣ አንዳንዴም አንደ ፀጉር ከርከሚ አገጩን በየአቅጣጫው ሲያዟሉት አንድ ቃል ሳይተነፍስ ይታገሣል። መስማቱን እና መስማማቱን ለመግለጽ ለዚህኛው ተናጋሪ ራሱን አሃናጠ፣ ለዚያኛው የዐይን ጥቅሽ እያበረከተ ይቆያል። «ተማሪዎች ምሳ ከመብላታቸው በፊት ለማውራት

እንጂ ለማዳመጥ ዝግጁ አይደሉም!» ይላል።

እውነትም ምሳ ከተበላ በኋላ ጸጥታ ይሰፍናል። አዳሜ ጥርሱን በስቴኪኒ እየጎረጎረ፣ በኛውን ፋት እያለ፣ ጨዋታ ለዳይጀሽን ይጠቅመው ይመስል፤ «ተጫውቱ እንጂ!» እያለ አጠገቡ ያለውን መማጠን ይጀምራል። ይሄኔ ምዑዝ በዙሪያው ያሉት በሙሉ የወሬ ዝናራቸው ባዶ መቅረቱን ስለሚያውቅ ያለምንም ተሻሚ ንግግሩን ያሻገጉደጉደዋል።

«ብታምኑም ባታምኑም አንድ ነገር ልነግራችሁ አፈልጋለሁ!» ይላል ከፊት ለፊቱ የተቀመጡትን ተራ በተራ እየቃኘ። በዚህ ኮርስ ማጠናቀቂያ ላይ አሪፍ ነጥብ ያስመዘገበ ተማሪ የጀርመን መንግሥት ስኮላርሽፕ ይሸልመውና ወጪውን ችሎ ያስተምረዋል። በኮርሱ መጨረሻ ተወዳድሪ አንደኛ እንደመጣ አትጠራጠሩ! ያኔ ስኮላርሽፒን ሲሰጡኝ እምቢ አልቀበልም አላለሁ። Aufuhr! አብዮት ይሏል ይሄ ነው። እንግዲህ አውሮፓ ውስጥ መኖር የማይፈለግ ኢትዮጵያዊ መኖሩን ለዓለም ማሳዩት ራሱን የቻለ ሬቮሉሽን አይደለም?

«የኔ ቆንጆ እንደምትገምቺው (ወደ አንደኛው ተማሪ ዞሮ)፣ አንድ አሜሪካዊ ወደ ጀርመን ለመግባት ጀርመንኛ መማር አይጠበቅበትም። ባለኝው ሰዓት ይገባል። ኢትዮጵያዊ ግን ጀርመንኛ እንዲማር ይገደዳል። ለምን ብትል (ወደ ሌላው ተሰጠላቢ ዞሮ)፣ ያው በፈተና መውደቅን ለበብ አድርገው ወደ አገራቸው እንዳይገባ ለማገድ ነው። የአርበኝነት ስሜታችንን ለጊዜው ገሸሸ አድርገን ብናወራ አውሮፓውያን ጉልበታቸውን እና ብልጠታቸውን ተጠቅመው ወደ አገራቸው እንዳገባ የሚያደርጉን የመኖር ሕግ ስለሚያስገጅዳቸው ነው። አውሮፓ ውስጥ ባላገሮቹ

መሬት ላይ አልግዛቸው! እስኪረግብ! እንትናቸው እስኪነትብ እየተሳረሩ ይቀፈቅፋሉ። ይህን ዝም ብሎ ማለፍ እንዴት ይቻላል? ባላገሮች ስደተኞችን፤ «ይህች የምትኖሩበት አገር አባቶቻችን ያቀኑት ምድር ነው፤» ብለው ሲሏቸው ስደተኞች እና አንግሶች ግን፤ «ምድር የእግዜር ነው፤» ይላሉ። ይህች ፈሊጥ የርስት አልባ ሰዎች ብልጠት ናት - ከምድራዊው አባት ያልተገኘውን ርስት በሰማያዊው አባት ስም ለመካፈል ነው።

.. እስኪ አስቡት፤ አውሮፓውያን በቅኝ ግዛት ምድራችንን ለመውረስ ጠመንጃ ይዘው ሲመጡ ጋሻ እና ጦር ይዘን ወጥተን አልተጋፈጥናቸውም? Ja! የኛም ነገር ከዚህ አይለይም፤ ዐየህ በታሪክ እንደተመለከትነው፤ ጀግናው ተዋግቶ ደካማው ተራብቶ የሌሎችን አገር ይቀማል። ጀግና በደሙ፤ ወላድ በሰጥርሙ አገር ያቀናል። Well... ለምን ይሄን ትተን ስለሌላ ነገር አናወራም።»

ምዑዝ ስለ ሌላ ነገር የሚለው ስለ ሴት ነው። ከአገር ወራ ለማምለጥ ስለ ሴት ማውራት ይጀምራል። ግን ስለ ሴት እያወራ ሳያውቀው ስለ አገር ማውራቱን ይቀጥላል። ለካ ሴት የአገር ቁራኛ ኖራለች። ሁለቱ ተቆላልፈው የምዑዝን ጠረጴዛ ሲዘሩት ቆዩ።

* * *

ብዙ ሰዎች ምዑዝ በኔ ሕይወት እና ጠባይ ላይ ጫና ያሳደረ ይመስለኝዋል። ይህን ጉዳይ በተወሰነ መንገድ እውነት ነው፤ ግን ከምንቀራረብበት የምንለያይበት ይበዛል። ይህን በተሻለ መንገድ ለማብራራት አንድ ትዝታ ልጩምር፤...

¹ አልግዛር፡- ምዑዝ ለወንድ ብልት የለጠው ስያሜ ነው። ሞቶ የመነሣት ባሕርይውን ለመጠቀም ሳይሆን አይተርም።

አንድ ቀን ቁጭ ብዬ ሳስብ፤ የመክሊት ፍቅረኛ አቶ ያን አባቴ እና ምዑዝ ባንድ መሥመር ተገናኝተው አገኘኋቸው።

አቶ ያን በቴምብር ውስጥ ካልሆነ በቀር በዱር ውስጥ እምብዛም የማይገኙ የዱር እንስሳት ተከባካቢ ድርጅት ውስጥ ይሠራል። እንዲህ ዐይነቱ ነገር የዘመኑ ፋሽን ነበር። እኔ በምኖርበት ሠፈር እንኳ በዱር እንስሳት ዙሪያ የሚሠሩ ብዙ መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ይገኛሉ። ለምሳሌ፤ አሳዲ አልባ ግልገል ነብሮች ጡጦ አጥቢ ድርጅት፤ የእንበሳ ጋማ አበጣሪ ድርጅት፤ ሽልምልማቸው የደበዘዘ የሜዳ አሀዮች ቆዳ እድማቂ ድርጅት፤ የቀጭኔዎች አንገት ርዝመት ደረጃ መዳቢ ድርጅት፤ የተሰደዱ ወፎች ናፋቂ ድርጅት... ወዘተር።

ከነዚህ ሁሉ በጠልጽግና ብልጫ ያለው ጀርመን በቀል የሆነው አቶ ያን የሚሠራበት ድርጅት ነው ይባላል። የአቶ ያን ድርጅት ለእንስሳት በጣም ከማለቡ የተነሳ፤ «ኢትዮጵያ ውስጥ ድርቅ ቢከሠት ሣር በል እንስሳትን ወደ ኬንያ ወይም ወደ ኮንጎ በመውሰድ አስገጦ ሲጠግቡ ወደ አገራቸው በመርከብ የመመለስ አቅም አለው፤» ይባላል።

አቶ ያን ካፌው ውስጥ ቡና እየጠጣ፤ ዶክተር ሰሎሞን ይርጋ የተባሉ ምሁር የጻፉትን «አጥቢዎች» የተባለ መጽሐፍ ያነባል። መጽሐፉ ውስጥ ስለ አጋዘን፤ ስለ ድኩሳ፤ ስለ ኒያላ፤ ስለ አንበሳ፤ ስለ ሳላ፤ ስለ ጅብ፤ ስለ ዝሆን ስለ ሌሎችም አጥቢ እንስሳት የቀረቡ ጥናቶች እና ሥዕሎች ይገኛሉ። አቶ ያን የዚህን መጽሐፍ አንድ ቅጅ ገዝቶ ሲያበረከትልኝ የሕይወቴን አንድ ክፍል የሚያሳስብ ነጥብ አገኝሁበት።

ከዛሬ ብዙ ዓመታች በፊት እናቴ እኔን ነፍሰ ጡር ሳለች፤

«የአንበሳ ሥጋ አማረኝ!» ብላ አባቱ እንዲያመጣለት አጥብቃ ለመነሻው፡፡ አባቱ ሐሳቧን እንድትቀይር በማግባባት ወይም በማስፈራራት ፈንታ ለእሷ ያለውን ፍቅር ለማሳየት እርጌ ቼኮዝ ጠመንጃውን ተሸክሞ ለአደን ይወጣል፡፡ ለአደን የመረጠው ቦታ በጊዜው በደብረ ማርቆስ የሚገኝ የእንክሳት መደብር የነበረ ውትሮን በተባለ ወንዝ አጠገብ የበቀለ ጫካ ነበር፡፡ አባቱ እዚያ ገብቶ መጀመርያ ሳላ የተባለውን ሣር በል ገደለ፤ ከዚያ የሳላውን በድን በደረቅ ግንድ ላይ አጋድሞ አንበሳው የሳላውን ሥጋ አነፍገፎ ሲመጣ ለመግደል ይጠባበቅ ጀመር፡፡ ቢጠብቅ፤ ቢጠብቅ አንበሳው ብቅ ሳይል ጀንበር ወደ ጎሬዋ መንሸራተት ጀመረች፡፡ በአንበሳው ፈንታ ድንኳን ሠባሪ ጥንብ አንሣዎች በግዳዩ በድን ላይ መራከት ጀመሩ፡፡ አባቱ በጣም ነደት፤ ጥንብ አንሣዎቹን አንድ ባንድ በጥይት ነድፎ እየጣለ በሳላው ዙሪያ ጎዘጎዛቸው፡፡ ደርዘን ሙሉ ጥንብ አንሣ ከገደለ በኋላ ግን ጥይት መጨረሱን ተገነዘበ፡፡ ይሄኔ ዱር ውስጥ ሆኖ የአባቱን ጥይት መጨረስ በደመ ነፍስ የተረዳው አንበሳ እየተጎማለለ ወጥቶ ሳላውን እየዘነጠለ ማጣጣም ጀመረ፡፡ አባቱ ምንም ማድረግ አልቻለም፡፡ ቼኮዝ ጠመንጃውን እንደ ከዘራ እየተመረከዘ ወደ ቤቱ መመለስ ጀመረ፡፡ ቤቱ ሊደርስ ጥቂት ምዕራፎች ሲቀሩት ግን ከኋላው ጅብ እንደ ተከተለው ተመለከተ፡፡

አደጋው በተከሠተ በማግሥቱ የመንደራችን ዕድር ያደራጃቸው ወጣቶች በመንደራችን ውስጥ የሚኖሩ ጅቦችን በአጠቃላይ በቁጥጥር ሥር አውለው፤ አባቱን ገድሎ የበላውን ጅብ ለመለየት መላ መቼ፡፡ በወፍጮ ቤት የአህል ሚዛን ላይ ምርኮኛ ጅቦችን ተራ በተራ በማውጣት መዘናቸው፡፡ አንድ ጅብ በአማካይ ሰሃንት ኪሎ ይመዝናል፡፡ አባቱ ስድሳ ኪሎ ይመዝን ስለ ነበር በወቅቱ ስድሳ ስምንት ኪሎ መዝኖ የተገኘ ጅብ ያባቱ

ገዳይ እንደ ሆነ ተደርሶበት ተረሸነ፡፡ ጅቡን የገደሉት ለበቀል አልነበረም፡፡ የአባቱን ቀብር ለማስፈጸም የግድ ይሄ መደረግ ነበረበት፡፡ ባንድ በኩል ጅቡ ያባቱ አስከሬን መክተቻ ሆኖ አገለገለ፡፡ በሌላ በኩል አባቱ እና ጅቡ ባንድ መቃብር ውስጥ በጅምላ ተቀበሩ፡፡ ከአብማ ቤተ ክርስቲያን ጓሮ የሚገኘውን ይህን የጋራ መቃብር ቀን ቀን ያባቱ ቤተሰቦች፤ የጅቡ ቤተሰቦች ማታ ማታ ይገዙታል፡፡

ይህን ከመንደራችን የፈለቀ የጀርባ ታሪክ ከሰማሁ በኋላ በልጅነቴ ያባቱ ሞት ጸጸት ሆኖብኝ ነበር፡፡ እናቴ እኔን ባታረግዝ ኖሮ፤ የአንበሳ ሥጋ አያምራትም፤ አባቴም አጉል አይሞትም፤ ብዬ በመረገዜ ተጸጸትሁ፡፡

እያደግሁ ስሄድ ግን ጸጸቴ ወደ እፍረት ተቀየረ፡፡ በጀግኖች አገር ውስጥ በጅብ የተባለ አባት ልጅ መሆኔን ማወቁ አሸማቀቀኝ፡፡ ምናለ አባቱን የበላው ጅብ መሆኑ ቀርቶ የንግሥና ምልክት የሆነው አንበሳ በሆነ፤ ምናለ ሳላው በቀንዱ በዘከዘከው፤ እያልሁ ተጸጸትሁ፡፡ በቅርቡ አቶ ያን በሰጠኝ «አጥቢዎች» በተባለው መጽሐፍ ስለ ጅብ የተጻፈውን ሳነብ አንዳች የክብር ምልክት አጣሁበት፡፡ ይባስ ብሎ ባንድ የመጽሐፉ ክፍል አንድ ጅብ ከገዛ ክብደቱ ስምንት በመቶ የሚያህል ሠገራ እንደሚጥል አነበብሁ፡፡ አቤት ግፍ! ይህን ያህል ለማራት በእግዚር አምላል የተፈጠረውን አባቱን መብላት ፍትሐዊ ነው? እያልሁ ተከዝሁ፡፡

መጽሐፉን እንደ ያዝሁ ቤሐሳብ ስባክን የተመለከተኝ ምዑዝ፤ ጥራዙን ከእጄ ወስዶ ማንበብ ጀመረ፡፡ በማግሥቱ መጽሐፉን ሊመልስልኝ የወደዳቸውን ፈንቀጾች አሥምሮባቸው ነበር፡፡ ስለ ሳላ በተጻፈው ውስጥ የሚከተለውን በቀይ አስክርቢቶ

አሥምርበታል።

«...ሳላ - በሥሪያ ጊዜ በመጀመርያ ወንድየው ከጊላ በኩል ያሸታል። ሆኖም እሷ ከኦርማው በስተጊላ ለመሆን በምታደርገው ጥረት ዑደት ያደርጋሉ። ወንድዬው ከፊት ለፊት ከመጣባት ራሷን ትከላከላለች። እንዲህ በክብ ከተሟሟ በጊላ በርከክ ብላ ትሸናለች። ሽንቷን የሚያሸተው ወንድ በርግጥ መሞቷን ካወቀ የፊት እግሩን እያነሣ መከተሉን ይቀጥላል። ከዚያ በጊላ እግሮቿን አጠፍ ካደረገች እና ጭራዋን ወደ ጎን ፈቀቅ ካደረገች ወንድየው ይወጣታል። ግንኙነት ይፈጽማሉ።»

በመጽሐፉ ውስጥ ስለ ዝሆን በቀረበው ጥናት ደግሞ፡ «የወንዱ ዝሆን ብልት እስከ 27 ኪሎ ግራም ይመዝናል» የሚለውን አሥምርበታል። ስለ ጅብ ከተጻፈው መሀል ምዑዝን ያሳሰበው በወንዱ ጅብ እና በሴቷ ጅብ መካከል ያለው መመሳሰል ነው። የሚከተለውን በቀይ እስኪቢርቶ አድምቆታል፤

«...የሴት ጅብ ቂንጥር የወንድ ብልት ያህል ማደግ፣ በጭማ የሞላው የሴቷ ላት የቆለጥ ከረጢት የወንድ መምሰሉ የውገሽጉብር መንሥኤ ነው።»

ከአቶ ያን የተዋሰሁት ስለ አጥቢ እንስሳት የሚያትተው ይህ መጽሐፍ ለኔ ውርደትን፣ ለምዑዝ ሽፍደትን እንዳመጣብን ዐይኜ ተገረምሁ፤ የልዩነታችንን መጠንም ተረዳሁ።

ምዕራፍ ስምንት

ከሌሎች እንደ ሰማሁት፣ ራሱም እንደ ነገረኝ ከሆነ፣ ምዑዝ ጭንቅየለሽ ኑሮ ይኖራል። ከሁለተኛ ባለቤታቸው ጋራ በአሜሪካ የሚኖሩ እናት አሉት። እናቲቱ ወደ አሜሪካ ሊወስዱት ቢሞክሩም እርሱ ግን፣ «ከአገሬ አልወጣም፤» ብሎ ድርቅ አለ። ከዩኒቨርሲቲ ከተመረቀ ዓመታት ተቆጥረዋል፤ ግን ሥራ አልያዘም። እንዴት ይኖራል? «ሁለተኛ ዲግሪዬን እየሠራሁ ነው፤» ብሎ ለእናቱ ስለ ነገራቸው በየወሩ ዶላር ሲልኩለት ቆዩ። ከዕለታት እንድ ቀን፣ «ይህ ሁለተኛ ዲግሪ ማለቂያ የለውም እንዴ?» ብለው በስልክ ጠየቁት። ሲያስበው ለካ ጊዜው ነጉዷል። «...አ! ሳልነግርሽ ፒ.ኤች. ዲዩን በዚያው ቀጠልሁ፤» ብሎ ዶላር መመንዘሩን ቀጠለ። ያም ሆኖ ገንዘብ አይበቃውም ነበር።

እንድ ቀን እንዲህ አለኝ፤ «...የምትችል ከሆነ ከአንዲት ሴት ጋራ ተማምኑ ኑር። ነቢያት «አታመንዝሩ» ብለው ያዘዙት ከኢኮኖሚ አንጻር የሚያመጣውን ኪሳራ አይተውት ነው። እንዲያውም አንዳንዴ ሳስበው «መነዘረ» የሚለው ቃል «አመነዘረ» ከሚለው ግስ የተገኘ ይመስለኛል። እኔ ብቻ እንዳልመስልህ አባቴም የዚህ ሰለባ ነበር።

ነፍሱን ይማርና አባቱ ወደ ውሽማው ሲሄድ ለእጅ መንሻ አንድ ኩንታል ከሰል ያስጭናል። ከውሽማው ወደ እማማ ሲመለስ ደግሞ ጸጸት ስለሚሰማው ጠቦት በግ አስጭኖ ይመጣል። ምን ልበልህ! እኛ ቤት በር ላይ በግ ታስሮ ካየሁ አባዬ ሌላ ቤት ጋራ ሄዶ እንደ መጣ ይገባኛል።»

«ሁልጊዜ በግ መግዛት ትንሽ አይከብድም?» አልሁት።

«ሁልጊዜ አይደለም። አባዬ በግ የሚያመጣው ከውሽማው ጋራ ከተኛ ብቻ ነው። ከተሳሳመ ደግሞ ደሮ ያመጣል።»

አባካች ምዑዝ፣ ሌቶችን ባጭር ጊዜ ለማማለል የማያስችል ፓስወርድ እንዳለው ቢናገርም፣ ፓስወርዱ ወደ ሂሳን ሊያስገባው አልቻለም። ለመጀመርያ ጊዜ ምዑዝ ሂሳንን ሲቀርባት የደረሰበት ነገር ትዝ ይለኛል። ሂሳን ወደ ካፌው ገብታ፣ ተጋሪ አልባ ወንዝር መርጣ ከተቀመጠች በኋላ ሰላጣ እንዳመጣለት አዘዘች። ያዘዘችውን ይገፍ መጥቼ ከጠረጴዛ ላይ ሳስቀምጥላት፣ «ሁልጊዜ አትክልት ስትበይ ነው የማይሸ፣» የሚል ድምፅ ተሰማ። ዞር ስል ምዑዝ ነው። ሳያስፈቅድ ከፊት ለፊቷ ቁጭ ካለ በኋላ፣ «ቪጂቴሪያን ለመሆን ምን እነሣሣሽ?» ሲል ሰማሁት።

ሂሳን፣ አድርቆ በሚጥል አስተያየት ከገረመመችው በኋላ ምንም ሳትመልስለት የጨውን ብልቃጥ አነሣች። እኔ እንዲህ ዐይነት አጋጣሚ ቢገጥመኝ በእፍረት ሥራዬንም አገራቴንም ለቅቄ እሂድ ነበር። ምዑዝ ግን ባፈጠጠ ድርቅና ጥያቄ እየጠየቀ፣ ለጥያቄው ራሱ መልስ እየሰጠ «ይተረተር» ጀመር።

«Well. . . ሰነገሩ ሳይንቲስቶች ቅጠላቅጠል እና ፍራፍሬ መብላት ዕድሜን እንደሚያስረዝም አረጋግጠዋል። ግን ምን ዋጋ አለው? በእኛ አገር ብዙ ሰው የሚሞተው በመኪና አደጋ

ነው። መኪና ደግሞ አትክልት የበላውን ሰው ካልበላው ለይቶ አይገጭም። ምናልባት ቪጂቴሪያን የሆነችው ለእንስሳት ያለሽን ፍቅር ለመግለጽ ይሆን? እዚህ ላይ እውነት አለሽ። . . እንስሳት አንድ ሰዎች ደኅንነታቸው ሊጠበቅ ይገባል። ይገርምኛል! ከጥቂት ደቂቃዎች በፊት ሾፐንአወርን በጀርመንኛ እያነበብሁ ነበር። እንስሳት ከሰዎች የሚለዩበትን ነገር ለማብራራት ዐሥር ገጽ ሙሉ ይዘበዝባል. . .፤ ይቺን ታህል አላሳመነኝም!! እንደኔ እንደኔ ሰውን ከእንስሳት የሚለየው የፓርክ አጥር ነው። እውነቱን ነው የምልሽ፣ አንድ በሬ ዕድሉን ካገኘ እንደ ኤንሽታይን ከመሆን ምን ያግደዋል? እኔ ለምሳሌ፣ ዓለም አቀፍ ግኝቶችን ያበረከቱ ሁለት ኢትዮጵያውያንን ዐውቃለሁ። አንደኛው፣ የቢላሃርኪያን መድኃኒት ያገኘው አክሊሉ ለማ ሲሆን ሌላው ቡናን ያገኘው ፍየል ነው። እኛ ሰዎች ግን አድላዊ ስለሆን ግኝቱን ለፍየሉ ሳይሆን ለእረኛው ሰጠነው! . . እና የእንስሳትን ደኅንነት ለመጠበቅ የምታደርገው ነገር በሙሉ ድጋፍ ያስፈልገዋል ባይ ነኝ።

በእምነትሽ መግባት አይሁንብኝና ቪጂቴሪያኒዝም አንድ ስሕተት አለው። ተክሎችን ከግምት አያስገባም። ዐየሽ፣ ለጠቦት በጎች የምንራራውን ያህል ለጥቅል ጎመኖች መራራት ይገባናል። ዘርዐ ያዕቆብ እንዳለው ዕፀዋትም ነፍስ ያላቸው ይመስለኛል። እውነቱን ነው የምልሽ፣ እግሩ ባይታሰር ኖሮ ጎመን ሰው ሲያይ ሮጦ ያመልጥ ነበር። እንዲያው ቪጂቴሪያን ከሆነሽ ስንት ጊዜ ሆነሽ?»

«ቪጂቴሪያን አይደለሁም!» አለች ሂሳን ሳሕኗን ይዛ እየተነሣች። ምዑዝ የጨው ብልቃጧን ይዞ እየተከተላት፣ «ታዲያ ሰላጣ የምታዘወትራው ሽምንድን ነው?»

«ሁዳዴን ስለ ምጽም ነው!»

በሌላ ቀን ምዕዝ ወደ ካፌው ገባና ባይኑ ሰው መፈለግ ጀመረ። ይሄኔ እንደ ልማዱ ብቻዋን ቁጭ ብላ ስታጠና ስላያት፣ እየነጠረ ሄዶ አጠገቧ ከተቀመጠ በኋላ፣ «... ዛሬ የልደት ቀኔ ስለሆነ ይህን ስጦታ አበረክትልኻለሁ፤» ብሎ ይዞላት የመጣውን ትልቅ ጥቅል ሰጣት። «... እ! Viele! Danke (በጣም አመሰግናለሁ!) አለችና እየሣቀች እቅፍ አደረገችው። የስጦታው ጥቅል ሲፈታ ባለ ሦስት ጣት የሻማ ማብርያ መቅረዝ ሆነ። ከተሰነባበቱ በኋላ ለምን አበባ እንዳለመጣለት ስጦታው፣ «አንተ ስለ ሴት ምን ታውቃለህ?» ብሎ ጀመረ። «ይቺ ልጅ በቀላሉ የምትጠር አይደለችም። አበባ ባመጣለት ነገ ትረሳዋለች። እኔም ሮዋ ውጭ ባለው ቦይፍሬንዲ ናፍቆት እና በትምህርቷ ሐሳብ ተሞልቷል። በዚያ መሀል ተጋፍቼ ከፊቷ ለመቆም ለየት ያለ ነገር ያስፈልገኛል። ዐየህ፣ ሰሞኑን በላምንት ሦስት ቀን መብራት ይጠፋል። እና ሻማ ባበራች ቁጥር ቢያንስ በላምንት ለሦስት ምሽት ታስበኛለች። ከብርሃን ጋራ አቆራኝታ ስለምታስበኝ ፍቅር በልቧ ይፀነሳል፤ ምናል በለኝ፤ ታያለህ! ብቻ ሄለንን በእጅ ሳሳስገባ መብራት ገይል አሠራርን እንዳያሻሽል ጸልይልኝ!»

በማግሥቱ ምዕዝ ለብቻው ትልቅ ወንበር ላይ ተንፈራጠ አጠገቡ ለመቀመጥ የሚቃጣውን ሁሉ፣ «ሰው አለ!» እያለ እያባረረ ሄለንን ይጠብቃል። ሄለን ከጥቂት ጊዜ በኋላ ገባችና፣ ለምዕዝ የተደበሰበሰ ፈገግታ አሳይታው አልፋው ሌላ ቦታ ተቀመጠች። «ስጦታው እንዴት አልሠራም?» አልሁት ጠረጴዛው ላይ ሻይ እያስቀመጥሁለት።

«ምን አውቃለሁ!» አለች ባከረፈ ድምፅ፤ «እኔ ሻማ ማብርያ

መቅረዝ ሳበረክትላት ሌላው በጎን ጀኔረተር አበርክቶላት ይሆናል!»

* * *

በሌላ ቀን የጀርመንኛ ቋንቋ ተማሪዎች እና ጥቂት ከውጭ የመጡ ተስተናጋጆች ካፌውን ሞልተው አትሌቶችን የሚያደርጉትን ውድድር በቴሌቪዥን እየተመለከቱ ነው። ምዕዝ ለአትሌቲክስም ሆነ ከአትሌቲክስ ለሚገኘው ብሔራዊ ድል ደንታ እንደሌለው ሲነግረኝ ቆይቷል። ያም ሆኖ፣ አሁን ከተመልካቾች መሀል ቁጭ ብሎ የቴሌቪዥኑን ስክሪን እና የሄለንን ፊት እያፈራረቀ ሲመለከት ያዝሁት። ውድድሩ ሊጠናቀቅ ሁለት ዙር ሲቀረው፣ ቀንኒሳ በቀለ ከተወዳዳሪዎች መካከል አፈትልኮ ሲወጣ ምዕዝም ከተመልካቾች መካከል አፈትልኮ በመውጣት ከሄለን አጠገብ ቁጭ አለ። ሄለን በስሜት ውስጥ ሆና የምታደርገውን ሳታውቅ የሌላ ሰው የሻይ ስኒ አንሥታ ጠጣች። ቀንኒሳ የመጨረሻው ዙር ፍጻሜ ላይ ሲደርስ፣ ካፌው ተደበላለቀ። ብርጭቆዎች እና ጠርመሶች ከቀንኒሳ ሪከርድ ጋራ አብረው ተሠባብሩ። ሄለን ብድግ ብላ ስትጮህ፣ ምዕዝ ዘልሎ ከተጠመጠመባት በኋላ በግርግር መሀል ሩብ ከንፈሯን፣ ግማሽ ጉንጫን ይስም ጀመር።

ቀጥሎ የተደረገውን ለማየት አልቻልሁም። ሳይፈቀድለት ወደ ካፌው የገባ ሎተሪ አዟሪ በደስታ አብዶ፣ ቀንኒሳን ያገኘ ይመስል እኔን ከነትሪዬ ተሸክሞ ወደ ደጅ አወጣች። በማግሥቱ ምዕዝ፣ ሄለንን እየጠበቀ ለእኔ እና ለመክሊት የሚከተለውን ተናዘዘልን።

«ሄለንን ማሳመን ከቻልሁ ሕይወቴ ወደ ሌላ ምዕራፍ ይሸጋገራል። ይኸው እናንተ ምእክሮች ናችሁ - መንዘላለል

አቆማለሁ፤ ሥራ አይዛለሁ። አዎ፤ ለምን ወፍጮ ቤት ውስጥ አይሆንም! . . . ለገንዘብ አይደለም! በቃ ለሞራል!!»

ከጥቂት ዝምታ በኋላ ኑዛዜውን ቀጠለ፤ «አንድ ሰው በመጨረሻ ሰዓቱ ላይ፤ «ምን አደረግሁ?» ብሎ ሲጠይቅ በኑሮ ውስጥ ያደረገውን ጥረት፤ በቁጥር እና በሥፍር ማስቀመጥ አለበት። አራት መሥርያ ቤቶች ውስጥ ሠራሁ፤ ጎምሳ ከጠቆችን አደለብሁ፤ ሁለት ሕፃን ገነባሁ፤ ዘጠኝ ልጆችን ወለድሁ ማለት አለበት። በልኬት የማይታወቅ ሕይወት ዋጋ ቢስ ነው። እኔ ግን ደስታን ስፈልግ ኖርሁ። በመጨረሻ ሰዓት ምን አላለሁ? ደስታ አይሠፈርም። ይህን ያህል ኪሎ ደስታ ተደስትሁ ማለት ይቻላል? ባንድ ወቅት የማወጣቸውን ሴቶች የጡት ማስያዣ የማጠራቀም «ሆቢ» ነበረኝ። አርባ የጡት ማስያዣ ከሰበሰብሁ በኋላ ምን ማድረግ ነው? አልሁ። ለካ አርባ ደስታ ተደስቻለሁ ብዬ ራሴን ለማሳመን ያደረግሁት ነው። ደስታን ለመቁጠር የተደረገ የመጨረሻ መከራ! . . . አያሳዝንም? እስኪ አስቢው መክሊትዬ፤ ጣልያንኛ፤ ፈረንሳይኛ ተምራያለሁ ግን ምን አደረግሁበት? ባለፈው ቋንቋው ዝም ብሎ እንዳይባክን የመጀመርያ ፍቅረኛዬ የጻፈችልኝን ደብዳቤ ወደ ጣልያንኛ ተረጎምሁት፤» ብቻውን ይሥቅ ጀመር።

«በምታደርገው ነገር ሁሉ በላይ ቤት ትጠየቅበታለህ!» አለችው መክሊት። ምዑዝ ጉዞት በተቀላቀለበት ፈገግታ ለጥቂት ሰከንዶች ሲመለከታት ከቆየ በኋላ፤ «ይህ እንግዲህ ከሞት በኋላ ባለው ነገር የሚወሰን ነው። Well . . . ሰው ነኝና ጉዳዩ ያላስበኛል። ባለፈው ለሁለት ቀን ያህል ቤቱን ዘገቼ ከሞት ቀጥሎ ምን አለ የሚለውን ጥያቄ አንሥቼ ተመራመርሁ። በመጨረሻም መልሱ መጣልኝ። ከሞት ቀጥሎ ያለው የቀብር ሥነ ሥርዐት ነው።»

ምዕራፍ ዘጠኝ

Also Sprach Mütz(ምዑዝ እንዲህ ሲል ተናገረ)፤ «ፍልስፍና አይመቸኝም፤ ከሜታፊዚክስ ይልቅ ሜታ ቢራን አመርጣለሁ፤ ከየት መጣን? ወዴት እንሄዳለን? የሚለው ጥያቄ ይህን ያህል ከባድ አይደለም። የመጣነው ከእናታችን ማሕፀን ሲሆን የምንሄደው ወደ አሜሪካ ነው። ሴ ፊኒ(አለቀ)። ዶስቶቭስኪ፤ «አግዜር ከሌለ ሁለት ነገር ማድረግ ይፈቀዳል!» ይላል። እኔ ደግሞ እላለሁ፤ . . . አግዜር ባይኖርም የፌዴራል ፖሊስ ይኖራል፤ እና ካፌ ገብቶ ሳንበላ በልቶ ሳይከፍሉ መውጣት አልተፈቀደም። ሌላ የሚያፈላስፍ ምን የቀረ ነገር አለ? ምናልባት ሞት። ሞት የሚያፈላስፈው ሕይወት ብርቅ በነበረችበት ዘመን ላይ ነው። ዛሬ ግን ሰዎች በኑሯቸው ደስታ ስላጡበት በሞት ማዘን አቁመዋል። ወደ ዮሴፍ ቤተ ክርስቲያን ለቀብር ሄደህ ታውቃለህ? እንባ የሚያፈስ ሰው አታይም። እንዲያውም፤ የእኛ ሰፈር ዕድር ከዚህ በኋላ ሰው ሲሞት አስለቃሽ ጭስ ለመከራየት ዐቅዷል።

የገባችን ያህል እንድናገር የሚፈቅድልኝ ማጠራሰብ የለኝም።

የሰምንተኛ ክፍል የታሪክ መምህራ አንድ ቀን፤ «የሠራተኛው መደብ ከከበርቴው መደብ በምን ይለያል?» ብለው ጠየቁኝ፤ እንደ ገባኝ መለስሁላቸው፤ «የሠራተኛው መደብ ከጭቃ የተሠራ ሲሆን አልፎ አልፎ አገዛ ጣል ይደረግበታል» አልጓቸው። ትንሽ ሲሥቁ ከቆዩ በኋላ ለአርባ ደቂቃ ያህል አንበረከኩኝ። እሺ፤ ተሳሳትሁ እንበል፤ ግን ቢያንክ ስላዝናኝታቸው ምናል ቢምሩኝ።»

በሌላ ጊዜ ደግሞ ምዑዝ እንዲህ አለ፤

«... ፈላስፎች፤ መሪዎች እና ደራሲዎች ዓለምን ለመለወጥ ቃል ይገባሉ። የሚቻል ነው? ይሄ ነገር(ወደ ቴሌቪዥኑ እየጠቀመ) ከዐሥር ደቂቃ በፊት በአልጀዚራ ጣቢያ በኩል የጋዛን ጦርነት ሲያሳየን ነበር። መክሊት ወደ ኅብረ ትርኢት ፐሮግራም ቀየረችው። መክሊት ልክ ናት። የሰው ልጅ የቴሌቪዥኑን ቻናል እንጂ ዓለምን መቀየር አይችልም።»

“Contra Aristotle - የሰው ልጅ ተገንጣይ እንስሳ ነው። ባለፈው አንዱ «የዲሳባ ልጅ» የሚል ጽሑፍ ያለበት ቲ-ቨርት ለብሶ ታዩ፤ ወዲያው ብዙ ሰዎች እንደ እሱ መልበስ ሲጀምሩ ተገንጥሎ «የሽሮ ሜቆ ልጅ የሚል ጽሑፍ ያለበት ቲ-ቨርት ለበሰ። ብዙ የሰፈሩ ልጆች እንደ እሱ መልበስ ሲጀምሩ ተገንጥለና «የእኛ ቤት» ልጅ የሚል ጽሑፍ ያለበት ቲ-ቨርት ለበሰ። በመጨረሻም ወንድሞቹ እንደ እሱ መልበስ ሲጀምሩ ተገንጥሎ «ታላቁ ልጅ» የሚል ጽሑፍ ያለበት ቲ-ቨርት ለበሰ።»

አንድ ቀን አንባብያን በሌሉበት ቤተ መጻሕፍት ውስጥ ተቀምጦን ሳለ ምዑዝ እንዲህ አለ፤

«... ስለ መጻሕፍትም እናገራለሁ፤ መጽሐፍ የደስታ

ምንጭ የሚሆነው ስታነበው አይደለም፤ ስትሸጠው ነው። ያም ሆኖ ልክፍት ሆኖብኝ አነባለሁ፤ የአማርኛ ልባላዶች በጣም አዝጋሚ ታሪክ ስላላቸው ላነባቸው ስፈልግ ታክሲ ውስጥ እገባለሁ። ከደራሲው ያጣሁትን ፍጥነት ከሾፈሩ አገኛለሁ። የውጭ አገር መጻሕፍትን በተመለከተ የቋንቋ ዕንቁቅልሽ አለ። ጎረምሳ ሳለሁ የትርጉም ሥራዎችን አነብ ነበር። አሁን በቅርቡ ኦርጅናሌዎችን አግኝቼ ሳስተያያቸው ልዩነታቸው ገረመኝ። ዐየህ፤ የቪክቶር ኢጎ ልቦለድ እኛ ዘንድ ከመድረሱ በፊት ከፈረንሳይኛ ወደ እንግሊዝኛ፤ ከእንግሊዝኛ ደግሞ ወደ አማርኛ መተርጎም ነበረበት። ከኦርጅናሌው ጋራ ያለውን ልዩነት እንዴት ብዬ ላስረዳህ? የትርጉም ትርጉም ማንበብ ሁለት ኮንዶም ደርቦ እንትን እንደ ማድረግ ነው።

ምዑዝ ስና ስት ያን

አቶ ያን በየወሩ ለባ ሺሕ የኢትዮጵያ ብር እንደሚያገኝ ይነገራል። ያም ሆኖ በየቀኑ ፈጣን ሎተሪ ሲፍቅ ዐየዋለሁ።

አቶ ያን ፎቶ ማንሣት ይወዳል። ለነገሩ ብዙ ፈረንጆች ከንጣታቸው ቀጥሎ ያለው መለዩአቸው ካሜራቸው ነው። ባለፈው መጻዳጃ ቤት ተቀምጬ ግድግዳ ላይ የሚከተለው ማሳሰቢያ በፓርከር ተጽፎ አነበብሁ። እንዲህ ይላል፤ «በሽንት ቤት ውስጥ ሰውር ካሜራ ስለሚገኝ ፈገግ ብለው ይጻፃፉ።» የፈረንጆችን መፍቅሬ ካሜራነት የሚያውቅ ተንኮለኛ ተማሪ የጻፈው ሳይሆን አይቀርም።

በዚህ ጉዳይ ሌላም ትዝታ አለኝ። በእኛ ሰፈር የበጎ አድራጎት ተቋም የከፈተ ጴጥሮስ መርፌ የተባለ ባለጸጋ የአየርላንድ ሰው ነበር። አቶ መርፌ በየዓመት በዓሉ የጎዳና ተዳዳሪ ልጆችን ሰጠበ

ራት ያበላል። በየዓመት በዓሉ ጥሪ የተደረገላቸው የኢትዮጵያ ቴሌቪዥን ጋዜጠኞች ራት ግብዣውን ቀርጸው ለሕዝብ ያስተላልፋሉ። ባንድ ራት ግብዣ ላይ ችግር አመዳይ ያለባቸው የጎዳና ልጆች በጠረጴዛቸው ዙሪያ የጠመኔ ሐውልት መስለው ተደርድረው እንዲበሉ አስኪታዘዙ ድረስ ይጠብቃሉ፤ ምግቡ ቢቀርብም አቶ መርፌ ከካሜራ ጀርባ ቆሞ “Action” ብሎ እስኪያዛቸው መታገሥ አለባቸው። በዚያ ምሽት የኢ.ቴቪ ጋዜጠኞች ቢጠበቁ ቢጠበቁ ብት ሳይሉ ቀሩ። አቶ መርፌ፤ ጋዜጠኞች መቅረታቸውን ካረጋገጠ በኋላ ወደ ጎዳና ልጆቹ ዞሮ፤ «ልጆቹ፤ ዛሬ ካሜራ ስለሌለ ነገ ትጠላችሁ፤» ብሎ አሰናበታቸው።

ወደ ቀደመው ነገሪ ልመለስ። አንድ ቀን ምዑዝ ካፌ ውስጥ ቁጭ ብሎ ሄለን ከክፍል እስክትወጣ ድረስ እየተቁነጠነጠ ይጠብቃታል። ከጥቂት ቆይታ በኋላ መጥታ አጠገቡ ቁጭ አላች። ምዑዝ ሊያወራት ሳይሆን ሊሸከማት የተዘጋጀ ይመስል ኮቱን አወለቀ፤ የሸሚዙን እጅጌም ሰበሰበ። የሆነ ነገር ለመናገር አፋን እያሟሟቀ ሳለ ከኋላ ድምፃቸውን አጠብድለው በጎብረት የሚያወሩ ተስተናጋጆች ድምፁን ዋጡበት። ዞሮ ገላመጣቸው፤ በዚያች ቅጽበት ባለሥልጣን ቢሆን ኖሮ ከሄለን ጋራ አውርቶ እስኪጨርስ ካፌውን ያሳሽገው ነበር። ወዲያውኑ የወትሮ ጓደኛው አቶ ያን፤ ግዙፍ ሳምሶናይቱን አንጠልጥሎ ከገባ በኋላ አጠገባቸው ሲደርስ፤ «ጨዋታ ይዛችኋል መሰለኝ፤» ብሎ አንድ ወንበር አልፎ ሊቀመጥ ሲቃጣ ሄለን፤ «ችግር የለም፤ አብረኸን ልትሆን ትችላለህ፤» ብላ ወንበር ሳበችለት።

አቶ ያን አመስግኖ ሲቀመጥ ምዑዝ ፊቱን ሲያከማትር ተመለከትሁት። ወዲያው አቶ ያን ከሳምሶናይቱ ካሜራ አውጥቶ በወለሉ ላይ ያለውን ወፍራም ዝንብ ሁለት ጊዜ ፎቶ አነሣው።

ሄለን የእንግዳ ተቀባይ ፈገግታ አሳየችው። ምዑዝ ግን ጣራ ጣራውን እያየ ሹርባውን ማክክ ጀመረ። የጠብ ሰበብ እየፈለገ እንደ ሆነ ያስታውቃል። ጀርመናዊው ካሜራውን ወደ ቦታው መልሶ በምትኩ ስኒ ካወጣ በኋላ ቡና እንዳመጣለት አዘዘች።

«ምንድን ነው እሱ?» አለ ምዑዝ፤

«ስኒ ነው፤» አለ ጀርመኑ፤

«ስኒማ ስኒ ነው። ለምን ያዘኸው? አበሻ በነካው ስኒ መጠጣት ቀፈፈህ?»

«እንደሱ አይደለም፤» አለ ጀርመኑ፤

«ካልሆነ ታዲያ እንደ ጠንቋይ ስኒ ይዞ መዞርን ምን እመጣው? . . እኛ የነካነው ነገር የሚደብራችሁ ከሆነ እንደ ስኒው ቡናውንም ለምን ባገራችሁ አታመርቱም? እ? . . ለነገሩ ነጮች ስትባሉ ባጠቃላይ ልባችሁ አይገኝም። እኛ በኬሚካል የተቀመመ ምግባችሁን ተቀብለን ስንበላ እንኳ አልደበረንም። በዚህ ነገር ገና ትጠየቁበታላችሁ፤ እንዲያውም ልንገርህ? አዲሱ ትውልድ ቁመቱ ያጠረው የርዳታ ስንዴ መብላት ከጀመረ ወዲህ ነው።»

«አልገባህም፤» አለ ጀርመኑ ልጁን የሚያባብል አባት ይመስል ምዑዝን በየዋህ ፈገግታ ቁልቁል እያዩው፤ ቀጠለናም፤ «ብአውነቱ፤ ይህን ስኒ የያዝሁበት ምክንያት ሴት አያቱ . . .»

« . . እኮ ሴት አያትህ አበሻ በነካው ስኒ እንዳትጠጣ ብለው ከለክሱህ? . . እ?» አለኛ ምዑዝ ድምፍ ፍለጋ ወደ ሄለን ዞረ።

«ከሴት አያቴ ያገኘሁት ስጦታ ስለሆነ አልፎ አልፎ አጠጣበታለሁ ማለቴ ነው፤» አለ ጀርመን።

አጭር ዝምታ...

ሄለን፤ «ልክ አይደለህም፤» በሚል ዐይን ምዑዝን ገረመመችው። ወዲያው ነገሩን ለማለባበስ የፈለገች ይመስል ከጀርመን ጋራ ሞቅ ያለ ወሬ ጀመረች። ምዑዝ እንዳካረፈ ሕፃን አገጨን ጠረጴዛው ላይ አስደግፎ ከሞባይሉ ጋራ መጫወት ጀመረ። ጥቂት ደንበኞችን አስተናግጆ ካጠገባቸው ስመለስ ሄለን እንዲህ ስትል ሰማሷት።

«... በጀርመንኛ ካሬ፣ በእንግሊዝኛ ኮሬ ተብሎ መጠራቱ ቡና ከፋ ውስጥ እንደ ተገኘ በቂ መረጃ ነው።»

«ያ! ያ! ያ!» አለ ጀርመን ራሱን እየናጠ።

«በዚህ ሉጂክ መሠረት የቡና ማፍያ የተገኘው ከጣልያን ማፍያ ነው፤» አለ ምዑዝ።

«አንተን አስተያየት የጠየቀህ የለም፤» ሄለን መለሰች።

«ይሄ ብቻ አይደለም፤» ሲል ቀጠለ ምዑዝ፤ «... ሥርወ ቃሉ እንደሚጠቁመው ከሆነ ጅብ ለመጀመርያ ጊዜ የተገኘው ጅቡቲ ውስጥ ነው።»

ሄለን እና ጀርመን የተመካከሩ ይመስል ሰዓታቸውን አኩል አይተው በአንድ ጊዜ ብድግ አሉ። አብረው ትንሽ ከተራመዱ በኋላ ጀርመን አንድ ነገር ሲናገር ሄለን ወደ ኋላ ቀርታ ከወገቧ ታጥፋ በጣም ሳታቆም። ምዑዝ ለማጥናት የፈለገ ይመስል ጥቂት

ወረቀቶችን እውጥቶ ጠረጴዛ ላይ አስቀመጠ፤ ግን ወዲያው በንጹት በረጅሙ ሲተነፍስ፤ ወረቀቶቹ በእስትንፋሱ ገይል ተገፍተው ኮባለሉ። ጥቂት ቆይቶ ወጥቶ ሲሄድ ከደብተሩ ጋራ ሚናውን ደርቦ ይዞት እንደ ሄደ ገባኝ።

ምዕራፍ 10

ለው ሁሉ መለዩ ለባሽ ነው። መለዩውን እስከ ወዲያኛው አይቀይርም። ደብረ ማርቆስ ላለሁ የወዛደሩ ፓርቲ ጽንፈኛ አባል በመሆን የምትታወቅ አንዲት ሴት ነበረች። ሴትዬይቱ፣ በየቤቱ እየዞረች፣ «ለሌኒን ሐውልት ማሠርያ የሚሆን መዋጮ አምጡ!» በማለት ድሆችን ታስመርር ነበር። የሕዝብ ሐዘን ከባድ ነውና እሷ በአባልነት የታቀፈችበት መንግሥት ከጥቂት ዓመታት ቆይታ በኋላ ተገረሰሰ። ይሄኔ ሴትዬይቱ በቀድሞው ሥራዋ ተጸጽታ ከወዛደሩ ፓርቲ ወጥታ ጽንፈኛ ሃይማኖተኛ ሆነች። ከጥቂት ጊዜ በኋላ ግን በየቤቱ እየዞረች፣ «ለቤተ ክርስቲያን ማሠርያ የሚሆን መዋጮ አምጡ!» በማለት ድሆችን ማስመረጁን ቀጠለች።

በ«ቶማስ ወንጌል» እንደ ተጻፈው ከኢየሱስ በስተግራ በኩል የተሰቀለው ሌባ በመስቀል ላይ ሆኖ ከኢየሱስ ግራ ኪስ አምስት ብር ሰርቋል።

የሦስተኛ ክፍል አስተማሪያችን ጋሽ ዐወቀ ከመሞታቸው ጥቂት ቀናት አስቀድሞ ለጥቁር እንባላ የጤና ኮሌጅ ተማሪዎች

ማስተማርያ እንዲሆን አስከሬናቸውን በገምሳ ሺሕ ብር ሸጡት። ዛሬ የሕክምና ተማሪዎች የሰው ቅልጥም ከዩት ጀምሮ የት ላይ እንደሚያበቃ ለመረዳት ሲሹ የጋሽ ዐወቀን አስከሬን እንደ ብራና ይገልጣሉ። ጋሽ ዐወቀ ድሮ ቆመው፣ ዘንድሮ ተጋድመው ያስተምራሉ።

የምዑዝ መለዩ ሴት አውልነት ነው። ከሞተ በኋላ ዐመሱ ይቀየር ይሆን? አይመስለኝም። ከጥቂት መቶ ዓመታት በኋላ በመካነ መቃብሮቻችን ላይ የግንባታ ሥራ ቢካሄድ በምዑዝ መቃብር ላይ የሚገነባው አልቤርጎ ነው። በሄለን መቃብር ላይ ፈርማታ፣ በእኔ መቃብር ላይ ሆስፒታል ይገነባል።

ባለፈው ቤት አከራዬ ወይዘሮ ይርገዱ የወደቀ ቦርሳ አግኝተው፣ ቤቴን አንኳተው፣ «ይሄ ያንተ ነው?» አሉኝ። ከግቢያችን ተከራዮች ሁሉ ቦርሳው የእኔ እንደ ሆነ እንዴት እንደ ገመቱ ጠየቅኳቸው፣ «ምክንያቱም በውስጡ ነጭ ሽንኩርት እና ፓራሲታሞል ስላገኘሁበት ነው!» ብለው መለሱልኝ።

ምዑዝ አንድ ቀን፣ «ኮከብህ ምንድን ነው?» ብሎ ጠየቀኝ። «ካንሰር» እንደ ሆንሁ ነገርሁት። ካንሰርነቴን በልፋት እና በድካም ያገኘሁት ይመስል ባድናቆት ከጨበጠኝ በኋላ፣ «ከሚደንቃቸው ታላላቅ ሰዎች መካከል አብዛኞቹ ካንሰር ናቸው። ዝርዝሩን ለማዩት ከፈለግህ ኢንተርኔት ገብተህ ተመልከት!» አለኝ። ይህ አነጋገር ወደ ፊት ታላቅ የመሆን ተስፋ ስላሳደረብኝ እኛ ሰፈር በሚገኘው ኢንተርኔት ካፌ ገብቼ ነገሩን ለማረጋገጥ ፈለግሁ። እንደሚታወቀው አዲስ አበባ የቡና እና ኢንተርኔት አገልግሎት የሚሰጡ ቤቶች አሉ፤ ግን ከኢንተርኔታቸው በናቸው ይፈጥናል። ይህ ተስፋ ሳያስቆርጠኝ በጎግል ሣጥን ውስጥ «Cancer» እና

«Famous men» የሚሉ ቃላት ከትቼ ዝርዝርን እንዲያቀርቡልኝ ጠየቅሁት። ከምፒዩተሩ ግማሽ ሰዓት ያህል ሲማስን ከቆየ በኋላ፤
 “Do you mean famous men who died of cancer?” ብሎ ጠየቀኝ።
 አከራዬ ወይዘሮ ይርገዱና ከምፒዩተሩ ተባብረው የእኔ መለዩ የሕመምተኛ እንጂ የዝነኛ እንዳልሆነ ነገሩኝ።

* * *

ሄለን ለሁለት ቀናት ያህል ወደ መማርያ ክፍላችንም ሆነ ወደ ካፌው አልመጣችም። ምዑዝ ወደ ክፍል ሳይገባ በቤተ መጻሕፍት እና ካፌ ውስጥ ብቻ ጊዜውን ማሳለፍ ጀመረ። አንድ ቀን አለውትሮው የጡት ማስያዣ የሚያህል ትልቅ ጥቁር መነጽር አድርጎ ከገባ በኋላ ጥግ ይዞ ተቀምጦ፤ «ወንደላጤነት እንዴት እንደ መረረኝ ልነግርህ አልችልም!» አለኝ አጠገቡ ስደርስ፤ «ወንድ ብቻውን ምንም መሥራት አይችልም። ማታ ያወሰኑትን ፓንት ጠዋት ለማግኘት ቢያንስ ለግማሽ ሰዓት ያህል መፈለግ አለብኝ። በዚያ ሰፊ ክፍል ውስጥ ፓንት ከመፈለግ፤ አዲስ አበባ ውስጥ ሥራ መፈለግ ይቀላል። Well... ፆፓንት መጥፋት የማያስቸግርህ ከሆነ ወይ በጣም ጥንቁቅ ሰው ነህ፤ ወይ ፓንት የለህም።»

ጥቂት አስተናግጂ ወደ ተቀመጠበት ስመለስ አቀርቅሮ ይጽፋል። ምን እንደሚጽፍ ስጠይቀው፤ «ለሄለን የፍቅር ደብዳቤ ልልክላት ነው!» አለኝ።

«የሞባይል ሚሴጅ እና ኢ - ሜይል ባለበት ዘመን በእጅ የተጻፈ የፍቅር ደብዳቤ መጻፍ ትንሽ ኋላ ቀርነት አይሆንም?» አልሁት።

«አንተ ስለ ሴቶች ምን ታውቃለህ?» አለኝ እንደ ልማዱ

በንቀት ፈገግ ብሎ ሽቅብ እያየኝ።

«... ዐየህ፤ የተተየበ የፍቅር ደብዳቤ ለታይፒስቷ እንጂ ለተፈቃሪዋ አይጠቅምም። የተተየበ የፍቅር ደብዳቤ እና በእጅ የተጻፈ የፍቅር ደብዳቤ ልዩነታቸው ያፅምና የመሉ አካል ያህል ነው። ከዕፅም ከምር መሀል መቶ አለቃ እገሌን ከዶክተር እገሌ መለየት ከባድ ነው - ሟቾች ከነዩሪፎርማቸው ካልተቀበሩ በቀር። በእጅ የተጻፈ የፍቅር ደብዳቤ ያፍቃሪው መልእክት ብቻ ሳይሆን ሥጋ እና መንፈስ ይሠፍርበታል። ዐየህ፤ በሥጋ እና በነፍስ ስገለጥ ምዑዝ ነኝ፤ ፊደል እና ነጥብ ለብሼ ስገለጥ ደግሞ የፍቅር ደብዳቤ ነኝ።

«ለላው ምንድን ነው፤ በእጅ የተጻፈ የፍቅር ደብዳቤ ለሴቶች የአእምሮ ጨዋታ ይሰጣቸዋል። እኔ ደብዳቤ ስጽፍ ቁልጭ አድርጌ አልጽፍም። ጥቂት ዐረፍተ ነገሮችን ሆን ብዬ አስርዛለሁ፤ እደልዛለሁ። ሄለን የተደለዙ ዐረፍተ ነገሮችን ለማንበብ ከመንገዷ የተነሳ ሁለት የራስጌ መብራት እና አንድ ትልቅ ጧፍ አስተባብራ እንደምትጠቀም ዐውቃለሁ። በመጀመርያ ክልቡ የወጣው ቃል ምንድን ነው? በኋላ ለምን ሰረዘው? በሁለቱ ሐሳቦች መካከል ያለው ልዩነት ምንድን ነው? እያለኝ መመራመሯ አይቀርም። አንዲት ሴት ከተሰረዘ ዐረፍተ ነገር ጀርባ ያለውን ሐሳብ ለማወቅ የምታደርገው ጥረት በጎረቤት መታጠቢያ ቤት ውስጥ ወንድን አጮልቆ እንደ ማየት ያለ ደስታ ይሰጣታል።

«ብቻ ምን ልበልህ? በእጅ የተጻፈ ደብዳቤ ብዙ ምትጎት አለው። አባቶች በፊደል ሳይ ደግምት የሚሠሩት ይህ ምስጢር ስለ ተገለጠላቸው ይመስለኛል። እስኪ ሸይ አምጣልኝ።»

ወደ ደብዳቤው አቀረቀረ፤

ደብዳቤው በሄለን የክፍል ጓደኛ በኩል ተላከ። በማግሥቱ ሄለን ራሷ ወደ ካፌው መጥታ፤ «ለምዑዝ ሰጠው!» ብላ ገርበብ ያለ ፖስታ አቀበለችና ወደ ክፍሏ እየተጣደፈች ገባች።

ምዑዝ ከሰዓት በኋላ መጣና ፖስታውን በችኮላ ክፍቶ ተመለከተው። ራሱ ከላከው ወረቀት በቀር ሌላ ነገር አልነበረም። የፖስታውን አፍ ዘቅዝቆ ዘጠኝ ጊዜ አራገፈው፤ ምንም ጠብ የሚል ነገር የለም። በመጨረሻም የራሱን ደብዳቤ ለጥቂት ደቂቃ ሲያጠና ከቆየ በኋላ መልሶ አቀበለች።

«በወረቀቱ ላይ ምን አዲስ ነገር ዐየህ?» አለች በግራ ዐይኑ እየጠቀሰች። «ምንም» በሚል ዐይነት ትከሻዬን ሰበቅሁ።

«በወረቀቱ ጠርዝ ላይ ጥቂት ነጠብጣቦች አይታዩህም?»

ወረቀቱን እንደገና ስመለከተው እውነትም አተር የሚያካክሉ ጥቂት ነጠብጣቦች ወድቀዋል።

«እንባዋ ነው!» አለ ምዑዝ በጣም ስሜታዊ በሆነ ድምፅ፤ «እያለቀሰች ነው ያነበበችው!» ወረቀቱን ቀስ ብዬ ወደ አፍንጫዬ አስጠጋሁት፤ ጠብታው የምስር ወጥ እንደ ሆነ ለማወቅ ጊዜ አልፈደብኝም።

«እንደኔ እንደኔ ራቴን እየበላች ነው ያነበበችው!» አልሁት።

«አዎ! ራቴን እየበላች! እያለቀሰች ነው ያነበበችው!» አለች ምዑዝ ፍዝዝ ብሎ አሻግሮ አያዩ። ከጥቂት ጊዜ በኋላ ቀጠለ፤ «እስኪ ንገረኝ! እሙኛዋን እንዴት ብታፈቅረው ነው ሦስት ዓመት ሙሉ ከሌላ ወንድ ጋራ ሳትወጣ የምትጠብቀው? ስሙ ማን ነበር? በጣም ስለ ጠላሁት ዐሥር ጊዜ ነግራኝ ዐሥር

ጊዜ ረስቼዋለሁ። አዎ! ገረመው ነው! ምን ዐይነት አስገራሚ ሰው ቢሆን ነው እንዲህ ያለ ጽናት ያላት ሴት የጠበሰው? እንዳልኩህ! እሱ ጀርመን ከገባ ጊዜ አንሥቶ ሄለን ወሲብ አልፈጸመችም። አንድ ምሽት ላይ ብቻ «ፎን ሴክስ» ለማድረግ ተስማሙ። እያደረጉ! እያደረጉ እያለ እርሱ ሲጨርስ ትንሽ ሰከንድ ሲቀረው ሞባይሉ ቀድሞ ካርድ ጨረሰ። ይህን የነገረችኝ ራሷ ሄለን ናት(አላመንሁትም)።

«ለሞትን ጥሩ እየተሳካልኝ ነበር! አስጠናኝቷል! ብዙ ነገር ገለጥሁለት! እሷም እየወደደችኝ መጣች። ፊልም እንይ አለችኝ። የቋንቋ ማስተማርያ ፊልሞች የሚታዩበት ክፍል ገብተን «ካስት ጆወይ» የተባለውን ፊልም አሳየችኝ። ከዚህ በፊት ባዬውም ለእሷ ስል ደግሜ ዐየሁት። ከዚያ ስንወጣ በቲ-ቨርቲ ዘልቄ ወገቧን ዳበስሁት። ዝም አለችኝ። ከዚህ በፊት ከብዙ ሴቶች ጋራ ብዙ ነገር አድርጌያለሁ። የሄለንን ወገብ ዝም ብሎ መንካት ግን ከሁሉ የበለጠ ተአምር ሆነብኝ። ደስታዬን እንዳላረክሰው ፊርቼ ቤቱ እስከገባ ድረስ ማንንም አልጨበጥሁም።

«በማግሥቱ የሄለን እሙኛ በኒዎ ናዚዎች ተደብድቦ ሆስፒታል ገባ። ይሞታል ብዬ ጠብቄ ነበር። አውሮፓ ውስጥ ሞት ቀርቷል መሰለኝ አልሞተም።

«በአጠቃላይ እኛ ኢትዮጵያውያን የድመት ነፍስ ነው ያለን! በቀላሉ አንሞትም አልሁት!

«እንዴት?» አለች፤

«ለምሳሌ፡- እዚህ ጎረቤታችን በቅጡ በፖሊስ የታሸገ ምግብ ቤት አለ። ምግብ ቤቱ ሰርበሬ ነው ቁያለ የሽክላ ወጥ ለደንበኞቹ

ያቀርብ ነበር። ብዙ ኢትዮጵያውያን ሽኩሳ በልተው ማሰር ቢጻጻፉ የሞተ ግን አልነበረም።

ምዑዝ ቸል ብሉኝ ቀጠለ፤

«... ሂለን የእሮኞቻን መደብደብ ስትሰማ ከመጠን በላይ ወደደችው፤ ከመጠን በላይ ናፈቃት። ምን እደረጋቸው? ለምን ይደበድቡታል? ብላ ትከሻይ ላይ ፊቷን አስደገፋ አስቀሰች። ተናድጄ ስለ ነበር፤ ከነጭ ሴቶች ጋራ ሲጻፋ አይተውት ካልሆነ በቀር አይደበድቡትም ነበር፤ አልጓት።»

«አንዴት እንዲህ ትላለህ?» ብዬ ሮሀኩበት።

«ልክ ነኝ!... ነጭ ወጣቶች ከጥቁር ወጣቶች ጋራ ያላቸው ቅራኔ የሚመነጩው ከርእዮተ ዓለም ልዩነት አይደለም፤ ከPenis envy ነው። እንደኔ እንደኔ፤ አንድ ጀርመናዊ ፖሊስ ጥቁርን ሲደበድብ የተገኘን ነጭ ወጣት በቁጥጥር ሥር ካዋለ በኋላ በመጀመርያ ሊመረምር የሚገባው የብልቱን መጠን ነው እንጂ አስተዳደጉን ወይም አመለካከቱን አይደለም፤ ያም ሆኖ ወጣቱ «የመርጤ መጠን ባሳደረብኝ ዝቅተኝነት ተነሣስኜ ጥቁሩን ወጣት አጠቃሁት» አይልም። ጠቡን ወደ ፖለቲካ ከፍ ያደርገዋል። ነገሩን ከፓንት ወደ ባንዲራ ያሻግረዋል። ይህን ስነግራት ሂለን፤ አሁን ደግሜ ልናገራቸው የማልፈልጋቸውን ስድቦች አወረደችብኝና ጥላኝ ሂደች።»

«ታዲያ አሁን ምን ይሻላል?» አልሁት።

«ሂለንን መርሳት ይሻላል። በቃ ከዚህ ደቂቃ ጀምሮ ስሟን አላነሳም። አንተም ስሟን እንዳታነሳብኝ። እንዲያውም ስሟን

ያነሳ ሰው ጎምሳ ብር ይቀጣል። ትሰማማለህ?»

«አገኝኛ ነው፤»

ተጨባጥን።

ምዑዝ ሂለንን ካፋ ማውጣት እንደሚከብደው ስለማውቅ በውርርፋ ለቤት ኪራይ የሚሆን ጥሪት እንደምለበስብ ገባኝ። ጥቂት ደንበኞችን አስተናግጄ ወደ ምዑዝ ተመልሼ መጣሁና «ከዚህ በኋላ አትገናኙም ማለት ነው?» ስል ጠየቅሁት።

«ከማን ጋራ?» አለኝ።

«ከሂለን ጋራ፤»

«ጎምሳ ብር አለብህ!» አለኝ። ድንጋጤዬ ሲያልፍልኝ የባጥ የቆጡን አውርጄ ካዘናጋሁት በኋላ «ግን ከልብህ ነው የምትወዳት?» አልሁት።

«ማንን ነው ከልብ የምወዳት?» አለኝ።

«ልጅቷን ነዋ!» አልሁት ስሟን እንደ ፈንጂ ወረዳ በጥንቃቄ እያለፍሁት።

«ልጅቷ ማን ናት?» አለኝ።

«ይቺ እንኳ ጎረድረድ ያለች፤ በጣም ደስ የሚል አጭር ፀጉር ያላት፤ ቁጭ ስትል የዳሌዋ ጥቂት ክፍል ከጅንከዋ ብት ብሎ የሚታይ፤ የሚያምር ቀይ ስካርፍ የምትጠመጥም፤ ብዙ ጊዜ ብቻዋን ገለል ብላ መቀመጥ የምትወድ...!» አልሁት።

«አ፤... አሏንማጥምሬን ነበር የምወዳት፤» አለኝ።

የውሻ ልጅ! ገምላ ብሬን ለማስመለስ ያደረግሁት ሙከራ እንዳልተሳካልኝ ሳውቅ ብሩን ከቦርሳዬ አውጥቼ ዘረጋሁለት። ይምረኛል ብዬ ተስፋ አድርጌ ነበር።

«በነገራችን ላይ በተገናኘን ቁጥር ስላንተ አውርታ አትጠግብም!» አለኝ ምዑዝ እጁን ወደ ብሬ እየዘረጋ።

«ማ? ሄለን?» አልሁት ሳላስበው።

«ብሩን መቶ አድርገው!» ሲለኝ ለማሁት።

መቶ ብሬን በተበላሁ በሳምንቱ ጆሮዬን ታመምሁ። ጉዳዩን ለምዑዝ ባማክረው፣ «በልጅነትህ አባትህ ጆሮ ግንደህን በጥፊ መቶህ ያውቃል?» ብሎ ጠየቀኝ። ይህን ባለኝ በአምስት ወሩ አንድ ዶክተር በዱቤ ጆሮዬን ቀዶ ሕክምና አደረገልኝ። ጆሮዬን ቀዶ ሕክምና ያደረገው ዶክተር በጣም ደግ ሰው ስለነበር፣ «ምራቂ ነው!» ብሎ እግረ መንገዱን ጀርባዬ ላይ የነበረውን ዕጢ አወጣልኝ። ሕክምናውን ካጠናቀቅሁ በኋላ ወደ አገር ቤት ሄድሁ። ወዲያው፣ የከተማችን ከንቲባ ጆሮዬ ላይ የነበረውን የቢላ ቅርጽ ያለው ጠባሳ ተመልክተው ከሰሜን ዘመቻ ቆስዬ እንደ መጣሁ ስላመኑ በከተማው መውጫ ላይ ያለችው ወንዝ በሰሜ እንድትሰየም ወሰኑ።

ወንዝ በሰሜ መጠራት ከጀመረች ከጥቂት ሳምንት በኋላ ዝናም ዘነመ! ወንዙቱም ሞልታ ከዳር ሆኖ ሲታጠብ የነበረን ሽማግሌ ከግንድ ጋራ ደባልቃ ወሰደችው። የሟቹ ሽማግሌ የበኩር ልጅ በጣም ጠበኛ ነው። እንዲያውም ልጁ በጠብ፣ አባትዬው በመታጠብ ይታወቃል። በዚህ ላይ ልጅዬው ከወዳደቁ ብረቶች የተሠራ ምንሽር አለው። ምንሽሩ ሲተኮስ ከጥይቱ ጋራ አብር

አፈ ሙዙ ይበራል። ስለዚህ ባለምንሽሩ በዝናሩ ውስጥ ጥይት ብቻ ሳይሆን፣ «ተጠባባቂ አፈ ሙዞች ይዞ ይዞራል!» ይባላል። እና ይሄ ባለምንሽር ጎረምሳ ያባቱ ቀብር ላይ ባባቱ እስከሬን ፊት እንደ ባለዛር እየተንጎራደደ፣

«ተለዋዋጭ ቡዳ መጣ ተቀይሮ፣

ውዱ አባታችንን በላው በወንዝ አድሮ፣

እኔ እሱን አያርገኝ ጉድ ፈላ ዘንድሮ!»

በማለት መሾ ለሰነ ፋኩራ ካቀረበ በኋላ ከለቀስተኞች መካከል መርጦ ለሃያ ደቂቃ ያህል አተኩሮ ተመለከተኝ። እንዲህ በተመለከተኝ ማግሥት ወደ አዲስ አበባ ተሳፈርሁ። በስሜ የተጠራችው ወንዝ ካልደረቀች በቀር ወደ አገሬ እንደማልመለስ ገባኝ።

እነሆ በቤትሆሽን ካፌ ውስጥ ራሴን አገኘሁት። ከድሮ ደንበኞች መካከል አብዛኞቹ በቦታቸው አልነበሩም። ምዑዝ ያዘወትረው በነበረው ቦታ ላይ አንድ አብሻቂ ተመጋቢ ቁጭ ብሎ የምላስ ጥብስ ይጎስጎሳል። ባጠገቡ ሳልፍ ጎተተኝ፣ «ሰማ ምላሱን ከመጥበሳችሁ በፊት ማጠብ ነበረባችሁ። በሬው ከመታረዱ ከጥቂት ደቂቃዎች በፊት የበላው ሰርዶ ምላሱ ላይ ተጣብቆ አግኝቻለሁ!» አለኝ። ይህን ሲለኝ በጣም ተናድጄ ከፊት ለፊቱ የተቀመጠውን የአምቦ ውጋ ጠርሙስ ብድግ አድርጌ . . . ፍሪጅ ውስጥ አስቀምጥሁት።

ከጥቂት ቀናት በኋላ ምዑዝ ወደ ካፌው መጣ። «አይገርምህም?» አለኝ ከጥቂት ጭውውት በኋላ፣ «ከሄለን ጋራ

ፍቅር ከጀመርሁ እንድ ዓመት ሞላኝ። ዛሬ ለምን እንደ መጣሁ እስኪ ምት? ለመጀመርያ ጊዜ በተገናኘኝበት ካፌ እንደኛ ዓመት የፍቅር በዓላችንን ለማክበር ተቀጣጥረናል. . . አሁን ሳስበው! ሂሳንን ከማግኘቱ በፊት የነበረው ሕይወቴ ሕይወት አይደለም። በሃይማኖት ዘይቤ ግለጸው ካልኸኝ! ያለፈው ሕይወቴ መካከ ጸሐይ ወይም ጣልያኖች እንደሚሉት *Purgatorio* ነው። በሳይንስ ዘይቤ ግለጸው ካልኸኝ ያለፈው ሕይወቴ ቤተ መከራ ነው። ያለዘይቤ ግለጸው ካልከኝ ያለፈ ሕይወቴ - ያለፈ ሕይወት ነው»

«ከሂሳን ጋራ ከጀመርህ ወዲህ ሌላ ሴት . . .»

ምዑዝ አላስጨረሰኝም።

«ሌላ ሴት? ምነው አንተ! አብደሃል እንዴ? ከዚህ በኋላ እንኳን በውኔ በሕልሜ ሌላ ሴት ላለማዬት ወስኛለሁ። እንዲያውም በሕልምህ ሴት እንዳታይ የሚያግድ ትራስ ዲማ ጊዮርጊስ እንደሚገኝ ሰምቻለሁ። ቤተሰብህን ለመጠየቅ ስትሄድ ታመጣልኛለህ።»

አከታተሉም! ጥንት የሚያውቁት ሴቶች ደውለው ሂሳንን እንዳይረብሽዋት በማሰብ ሞባይል መያዝ እንዳቆመ ነገረኝ። ከዚያ እያፏጩ ከኪሱ ባለ ብዙ ገበር ቦርሳ አውጥቶ ብር መሳብ ጀመረ። የቦርሳው ልባስ በሂሳን ልዩ ልዩ ፎቶዎች እንደ ተገጠጠ ተመለከትሁ። ሂሳን ቆማ፣ ሂሳን ተቀምጣ፣ ሂሳን ሥቃ፣ ሂሳን ተካዛ! . . ይሄ ቦርሳ ሊባል አይችልም። ምዑዝ በፎቶ አልበም ውስጥ ገንዘብ ይዞ መዞር ጀምሯል።

ዐሥር ብር አውጥቶ እያቀበለኝ! «ሁለት ሻማዎችን ልታስገዛልኝ ትችላለህ!» ሲል ጠየቀኝ። «የምታከብሩት እንደኛ

ዓመት የፍቅር በዓላችሁን መሰለኝ። ሁለተኛው ሻማ ምን ይሠራል?»

«ማታ እቤት ስገባ ምን አበራለሁ? . . .»

ከዚያ ወንበር ፈልጎ ቁጭ አለ። ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ ምዑዝ ከለበሰው ካፖርት ኪስ ውስጥ «ካፖርቱ» የተባለ መጽሐፍ አውጥቶ ማንበብ ጀመረ። ሻማውን ገዝቼ ስመጣ ሂሳን እና ምዑዝ እንደ ርግብ አፍ ለአፍ ገጥመው ሲያወሩ አገኘኋቸው። ወዲያው ከውጭ የዝናም ሹክሹክታ ተሰማ። ክፍሉ ቀዝቀዘ። ፍቅረኛ ያላቸው ፍቅረኛውን አቀፉ! ፍቅረኛ የሌላቸው ኮታቸውን ቆለፉ። ምዑዝ ካፖርቱን አውልቆ ሂሳንን አለበላት። በመስኮቱ በኩል አሻግራ መመልከት ጀመርሁ። የዝናም ነጠብጣቦች ከመሬት ጋራ እየተጋጩ እዚያው ፈክቶ እዚያው የሚከሰም የውኃ አበባ ያመርቱ ጀመር። ዝናሙ እንደ ማባራት ሲል፣ የቤትሆሽን ካፌ ተረኛ አስተናጋጅ አባተ ስለ ተተካልኝ የዚህን ብርሃናዊ ፍቅር መጨረሻ ሳላይ ለመሄድ ተገደድሁ።

በማግሥቱ ምዑዝ ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ወደ ካፌው መጥቶ ተገናኘን። ከትከሻው ትንሽ ጎብጧል። ሹሩባውን ተቆርጦታል። እንደ ሳምሶን ጎይሉን ከፀጉ ጋራ ያራገፈ መሰለኝ።

«ችግር አለ!» አልሁት።

«ትላንት ምሽት ከሂሳን ጋራ አብረን አላየኸንም? እንደኛ ዓመት የፍቅር በዓላችንን አክብረን እኔ ቤት ሄደን ለማደር ነበር ሐሳባችን። እንዳየኸው ነገሩ በጣም በጥሩ ሁኔታ እየሄደ እያለ፣ You know የሆነ ነገር ዘባረቅሁ። ምድን ነበር ያልሁት? ዛሬ አንቺ ባትደርሽልኝ ኖሮ ብርድ ይገድለኝ ነበር አልሁ። ድንገት

ፊቷ ተለዋወጠ። ማውራት እና ማዳመጥ አቆመች። ቤተሰቦቿ ስለሚጠብቁት መሄድ አለብኝ አለች። ያስቀየማትን ነገር ለማወቅ ሞክርሁ። ዛሬ እንቺ ባትደርሽልኝ ኖሮ ብርድ ይገድለኝ ነበር ማለቴ እንዳስከፋት ጠረጠርሁ። አባባሉ፤ ሄለንን ከፍቅረኛነት ወደ ብርድ ልብስነት የሚያወርድ አባባል ነው ወይም እርሷ እንዲህ ተርጉማለች። ምን ታደርገዋለህ? ሴቶች ፍቅር ሲይዛቸው ወንዱ የሚናገረውን ተራ ነገር ሳይቀር የእንድምታ ትርጉም ይፈልጉበታል። ለማስተባበል ሞክርሁ፤ አልተሳካም። እሷም ለመሄድ ስትነሣ እኔ እፍረት እና ሐሳቧን ትቀይራለች የሚል ስሜት ተባብረው ወንጌሬን ላይ ሰፉኝ። ከጥቂት ጊዜ በኋላ ዙሪያ ገባዬን ሳይ ካፌው ባዶ እየሆነ ነው። እኔ እና ከፊት ለፊቴ ብቻዋን የተቀመጠች ሴትዬ ቀረን። ሒሳብ ከፍዬ ለመውጣት እጄን ብስድ ኪሴን አጣሁት። ሄለን ቦርሳዬን ከካፖርቱ ጋራ ይዛው ሄዳለች። ምን ልሁን? አስተናጋጆች የሆነ ነገር እንደ ጠፋኝ እንዲረዱልኝ ብቻ የሸሚዜን ኪስ መበርበር ጀመርሁ።

በዚህ መሀል አዲሱ አስተናጋጅ ወደ ጆሮዬ አጎንብሰ፤ «ሒሳብ ተከፍሏል» አለኝ፤ ማን እንደ ከፈለልኝ ገምት። ከፊት ለፊት ቁጭ ብዛ መርበትበቴን ስታይ የነበረች ሴትዬ!... ተነሥቼ አጠገቧ ተቀመጥሁና ወግ ጀመርን። ከዚያ ከካፌው ወጥተን ሌላ ቦታ ገብተን ቢራ ጠጣን። ወንድ ቀጥሯት እንደ ቀረ ከሴትዬዋ እኳኋን ተረዳሁ። ወዲያው አብሬያት ለማደር ፈለግሁ። ለምን? ሰውነቴ ከሄለን ጋራ ለማደር አኩብኩብ ነበር። ያከበኩበ ሁሉ መብረር አለበት። ሴትዬም ቀጥሯት የቀረውን ሰውዬ መበቀል ትፈልጋለች። ይሄ የቀጠራት ሰውዬ የቀረው የመኪና አደጋ ገጥሞት ይሆናል። ግን በዕድሜ የገፋች ሴት በዚህ ሰዓት እንዲህ ዐይነት ምክንያት አይገለጥላትም። ከእርሷ የተሻለ ሴት አግኝቶ እንደ ቀረ ነው የሚታያት። ስለዚህ ገላዋ እንዳለፈበት ለማረጋገጥ

ከእኔ ጋራ አድራ ማሳየት አለባት፤ አብረን አደርን።

«ነገሩን ያደረግነው ተጠንቅቀን ነው። ግን ሳልመረመር ከሄለን ጋራ መተኛት እንደሌለብኝ ተሰማኝ። ስለምወዳት ላጣት አልፈልገም። ስለምወዳት፤ ውጤቱን ሳላውቅ አብሬያት አልተኛም። ለምርመራ ደግሞ ደግሞ ሦስት ወር መጠበቅ አለብኝ። እንግዲህ ጥያቄው፤ ሦስት ወር ሙሉ የት ልጥፋ? ለሦስት ወር ለመስክ ሥራ ወጣሁ እንዳልል ሥራ የለኝም። ምን ወንጀል ብሠራ ነው ሦስት ወር ታስራ የምፈታው? ብዬ ጠየቅሁት። «ሰው ብትደበድብ ነው!» አለኝ። እዚያ ጥግ ላይ ከተቀመጡት ሰዎች አነስ ያለውን መርጨ በቴስታ ልበለው? አብሮት የተቀመጠው ሰውዬ ምስክር ሊሆን ይችላል ብዬኮ ነው።»

«ሌላም አማራጭ አለህ?» አልሁት፤

«ምን አማራጭ?»

«አንደኛውን ሰውዬ በቴስታ ስትለው፤ ሌላው ጉያህ ላይ ይረግጥህና ሦስት ወር ሙሉ ሆስፒታል ትትኛለኽ!» ዝም አለ። ዝም አልሁ። የለበሰው ሸሚዝ ክፉኛ መጨማደዱን ለመጀመርያ ጊዜ አስተዋልሁ።

በደከመ ድምፅ፤ «አማማ ገንዘብ መላክ ካቆመች ሁለት ወር ሆናት!» አለ፤

«ሻይ ላሠራልህ!»

«ሻዩን ትተህ ላጭር ጊዜ ስማኝ። የሄለንን ዐይን የማዬው እንዴት ነው? ለሦስት ወር ያህል ወደ ሰማዬ ማረግ ብኛል እንዴት ጥሩ ነበር። ይኖሮ ነቢያት እና ጸድቃን ወደ ሰባተኛ ሰማይ ይወጡ ነበር። ግን በዚህ ዘመን ወደ ሰማይ መውጣት

ለምን ተረፈ?»

«አንድ . . . ያሆነ ጊዜ ላይ ሊፍቱ ሳይጠገሽ አልተረፈም!»
አልሁት።

ምዑዝ መሣት ጀመረ። ሣቱ ሲያልት ታሪኩም አጠር አለቱ።

ምዕራፍ 11

የጊዜ ነገር ይገርመኛል። አዲስ አበባ ውስጥ ጊዜ በሣር በቅጠሉ ውስጥ አድፍጧል። በግድግዳ ላይ፣ በቴሌቭዥን ላይ፣ በምባይሌ ላይ ሳይቀር ሰዓት አለ። በመዲናይቱ የስልክ ግንኙነት ተገዳጅነት ወዲህ ምባይሌ በሲም ካርድ የሚሠራ የኪስ ሰዓት ሆኗል። ልጅ እያለሁ እንዲህ ያለ ዕድል አልነበረም። ያኔ፣ ለመደባደብ ካልሆነ በቀር ሰዓት ልይ ብሎ የሸሚዙን እጅጌ የሚሰበሰብ ሰው በመንደራችን አልነበረም። ትዝ ይለኛል፤ ከለኞ እስከ ዓርብ ማለፍ፣ «የገቢ ምንጫችን፣ ቡና ቡና» ብሎ የሚጀምር ገቢ ገማሪ ከፊደሉ ሆኖ ሲወጣ፣ እማዬም ተማጅቷ ትወጣና፣ «ተነሥ፣ የትምህርት ሰዓት ደርሷል፤» በማለት ከዕንቅፈፊ ትቀሰቅሰኝ ነበር። ዘወትር ሰባት ሰዓት ላይ እኛ ቤት ቡና ይፈላል። እናም፣ የቡና ወቀጣ ድምፅ ከእኛ ቤት ሲወጣ መንደርተኞች ከቀኑ ሰባት ሰዓት እንደ ሆነ ያውቃሉ። የእኛ ቤት የቡና መቀጫ በአደባባይ ላይ እንደ ተተከለ የሕዝብ ሰዓት ነው። በሕይወቴ ለመጀመርያ ጊዜ ቡና የተጫወተው ሚና ጊዜን መጠቀም ነው።

ስለ ጊዜ እና ቡና-ይህንና የምሰለውን በሐሳቤ ሳወጣና ሳወርድ፣ «ቡና እንደ ወረደ አምጣልኝ፤» የሚል የአንድ

ተስተናጋጅ ትእዛዝ አናጠበኝ።

እነሆ ዛሬም፤ በቤትሆሽን ካፌ ውስጥ ከቡና ማለቢያ ማሸኑ ፊት ለፊት ቆሜያለሁ። የካፌው የፊተኛው የመስተዋት በር ሲከፈት፤ መክሊት እና ፍቅረኛዋ አቶ ያን ተከታትለው ገቡ። አቶ ያን ለመክሊት ይዞላት የመጣውን የተጠቀለለ ሹራብ እና በዳመና ጊዜ ራሱን በራሱ የሚዘረጋ አውቶማቲክ ጃንጥላ አቀብሏት፤ ጉንጫን ስሞ ከተሰናበታት በኋላ ደጅ ላይ ወዳቶመው መኪና ተመለሰ። መክሊት የተሰጣትን ስጦታ አንጠልጥላ፤ በብዙ ፈገግታ እና ልበ መሰሉነት ካፌውን መሀል ለመሀል ሠንጥቃ ወደ መልበሻ ክፍል ገብታ ለጊዜው ከተሰወረች በኋላ ዩኒፎርሟን ለብሳ ተመለሰች።

የኋለኛው ክፍል በር ሲጠጥ ብሎ ሲከፈት ማቂጥ የተሳናቸው ሦስት የጀርመን ሴቶች ተከታትለው ገቡ። በነገራችን ላይ፤ «ማቂጥ የተሳናቸው» የሚለውን ሐረግ ከምዑዝ የተዋሰሁት ሲሆን? «ቂጥ ማውጣት የተሳናቸው» የሚል ትርጉም አዝሏል። የማዘል ነገር ከተነሣ ተከታትለው ከገቡት የጀርመን ሴቶች አንደኛ ዋ በጉዲፈቻ የተገኘ ጥቁር ሕፃን አዝላ ነበር። ሕፃኑ በፊት በኩል በመታዘሉ በጉዲፈቻ ከመወሰዱ በፊት ከሚያውቀው አስተዛዘል ስለተለየበት በፊቱ ላይ ግራ መጋባት ይታያል። ከኢትዮጵያውያን በተለየ ፈረንጆች ሕፃናትን እንደ ካንጋሮ በፊት በኩል ያዝላሉ።

አንድ ቀን ምዑዝ፤ «የአስተዛዘል አቅጣጫ፤ ወላጆች ለልጆቻቸው ያላቸውን አመለካከት ይገልጻል፤» ብሎ ነበር። «... ሕፃኑን በፊት በኩል ስታዝለው፤ ሕፃኑ አንድም፤ የመጭው ዘመን ሰው መሆኑን እየነገርኸው ነው። አንድም ከእኔ ይልቅ ለአንተ ቅድሚያ እለጥሃለሁ ማለት ነው...» በመሀል መክሊት

አቋርጣው፤ «እንዳንተ አተረጓጎም ከሆነ ኢትዮጵያውያን እናቶች ልጆቻቸውን በጀርባቸው የሚያዝሉት፤ ከልጆቻቸው ራሳቸውን ስለሚያስቀድሙ ነው።» አለችው።

«አልወጣኝም!» አለ ምዑዝ፤ «ኢትዮጵያውያን እናቶች ልጆቻቸውን ከኋላ በኩል በጀርባቸው የሚያዝሉት፤ ከፊት ለመፍጨት እንዲያመቻቸው ነው።»

ወደ ካፌው ክፍል ልመለስ - ማቂጥ የተሳናቸው ጀርመኖች ከተቀመጡባቸው ሁለት ወንበሮች ቀጥሎ የተቀመጠ፤ ብልጭልጭ የለበሰ ተስተናጋጅ በክፍሉ ውስጥ ላሉ ሁሉ በሚሰማ ድምፅ ጮህ ብሎ፡- «እባካችሁ አስተናጋጆች፤ ቴሌቪዝኖችን የኢትዮጵያ ጣቢያ ላይ አድርጉልኝ፤ ያገሬን ቴሌቪዝኖችን ካየሁ ዐሥር ዓመት ሆነኝ፤» በማለት ተናገረ።

የዚህ ተስተናጋጅ ዓላማ ዐሥር ዓመት ሙሉ ውጭ አገር ኖሮ መምጣቱን ከኋላው ተቀምጠው በርገር ለሚጎራርሱ ሴቶች ማሳወቅ ነው። ከጥቂት ሰዓታት በኋላ የቴሌቪዥኑ ጣቢያ ሲቀየር፤ እሱ ቴሌቪዥኑን ትቶ፤ ቴሌቪዥኑን የከፈተችውን መክሊትን መመልከት ጀመረ። ባጋጣሚ፤ በኢትዮጵያ ቴሌቪዥን የልማት ፕሮግራም ላይ የሚከተለው ዜና እየታየ ነበር። «በአማራ ክልል እናርጅና እናውጋ ወረዳ በሚገኝ አንድ የገጠር ቀበሌ ውስጥ ከዳገት ላይ አዲስ ጅረት ስለ ፈለቀ፤ የቀበሌው ሊቀ መንበር ጅረቱን መርቀው ከፈቱ። የቀበሌው ሊቀ መንበር በጅረቱ ምረቃ ላይ ለተገኙት አርሶ አደሮች እንደ ተናገሩት፤ ባለፉት አምስት ዓመታት ውስጥ ብቻ ሦስት ጅረቶች መፍለቃቸውን አስታውሰው ይህም የመልካም አስተዳደር ውጤት መሆኑን ገልጸዋል።»

የፊተኛው በር አንደገና ተከፈተና፤ አብርሃም አረንጓዴ ማንቆርቆርያውን አንጠልጥሎ ከገባ በኋላ ወደ ጆሮዬ ተጠግቶ፡-
«... ስማ! እኒህ ፈረንጆች ጎልማሳ ኢትዮጵያዊ በጉዲፈቻ መውሰድ ለምን አይጀምሩም?» በማለት እኔን ጠይቆ በራሱ ቀልድ ራሱ ሥቆ፤ ጎበጥ ጎበጥ እያለ በኋለኛው በር ወጣ፡-
አብርሃም የቧንቧ ውኃ አጥረት ከተከሠተ ወዲህ በካፌያችን ውስጥ በእጅ አስታጣቢነት ለአጭር ጊዜ ተቀጥሮ ሲሠራ የነበረ ነው፡- አብርሃም በረጅም ቁመቱ አጎንበሶ ሲያስታጥብ ስለሚውል ተስተናጋጆች እጅ እንጂ ፊት ያላቸው አይመስለውም፡- አብርሃም አጎንበሶ ሲያስታጥብ ስለሚውል፤ ወገቡ ጎብጦ በመጀመርያ ደመወዙ የባሕር ከዘራ ለመግዛት ተገድዷል፡-

አንድ ቀን፤ «የቧንቧ ችግር ሲቃሰል ምን ሠርተህ ልትበላ ነው?» አልሁት፤

«እንጃባቱ፤ ምናልባት ከሕዝቡ እጅ ጋራ የተያያዘ ሌላ ሥራ እሠራ ይሆናል!»

«ምን ትሠራለህ?»

«ምናልባት በመዳፍ አንባቢነት እተዳደር ይሆናል፤»

ከኋለኛው በር አንዲት ሴትዮ፤ በቀሚሷ ሥር የውስጥ ሱሪዋን ወደ ነበረበት እየመለሰች ከገባች በኋላ፤ «ሽንት ቤቱ ችግር አለበት፤» አለች፡፡

«ምንድን ነው ችግሩ፤ እትዬ?»

«ጥሩ፤ ችግሩ ምን መሰለህ? በመጸዳጃ ቤቱ በር ላይ የወንድ/

የሴት የሚል ምልክትም ሆነ ጽሑፍ ስለሌለው የትኛው የወንድ፤ የትኛው የሴት መሆኑን ለማወቅ ያስቸግራል፡፡»

«እትዬ፤ በደንብ አላስተዋሉት እንደሆን እንጂ የወንድን ሽንት ቤት ከሴቱ የሚለዩበት ሌላ ዘዴ ነበረልዎት፤»

«የምን ዘዴ?»

«ወደ ሽንት ቤቱ ሄደው በሩን ሲያንኳኩት ሰው አለ ብሎ የሚመልስልዎት ድምፅ ጎርናና ከሆነ ሽንት ቤቱ የወንዶች ነው ማለት ነው፡፡»

በዚህ ዐይነት ሁሉንም ተስተናጋጅ በትሕትና እና በዘዴ እንደ ዓመሱ ስመልስ ቆይቼ ደከመኝና ቁጭ አልሁ፡፡ መክሊት እየተፍለቀለቀች መጥታ አጠገቤ ተቀመጠችና ለማውራት አፏን አቅባበለች፡፡ ስለ አዲሱ ፍቅረኛዋ ስለ አቶ ያንማውራት ከጀመረች ለማነጻጸርያ የቀድሞው ፍቅረኛዋ እና የቀድሞው የብሔራዊ ቡድን በረኛ ሳሚ መነሣቱ አይቀርም፡፡

«ይገርምሃል» ብላ ጀመረች፤ «... ያንደስ የሚለኝ ዋናው ነገሩ ገጽሕናው ነው፡፡ በጣም ጽ... ድት ያለ ነው፡፡ የገላው መዓዛ ደስ ስለሚለኝ፤ በቃ ምን ልበልህ ምግብ ዘልቶ ሽቶ የሚጠጣ ነው የሚመስለኝ፡፡ ሳሚዬ ግን ራሱን ለመከባከብ ያን ያህል ግድ አልነበረውም፡፡ ኳስ ካቆመ ከሁለት ወር በኋላ እንኳ በፀጉሩ ውስጥ የኳስ ሜዳ ሣር አግኝቼበታለሁ፡፡... በተለይ አሪፍ ሽታን ከመጥፎ ሽታ ለመለየት በጣም ፈጣን ነኝ፡፡ አዲስ አበባ ውስጥ አፍንጫ የሚያገለግለው ለመነጻጽ ማስቀመጫ ነው፤ ያለው ማን ነበር? ምድዝ መሰለኝ፤ ይህ አባባል እኔን አይመለከትም፡፡ ከሳሚዬ ጋራ እንዴት እንደ ተዋወቅን ነግራህ

የለ?»

ነግራኛለች፤ ከዕለታት አንድ ቀን ተፈሪ መኮንን በሚገኘው አሮጌ ፌርማታ ላይ ቆማ ወደ ቤቷ የሚወስዳትን አውቶብስ ትጠባበቃለች። አውቶብሱ እስኪመጣ ድረስ አነጻጽረውን በማሸተት ጊዜዋን ለማሳለፍ ፈለገች። ፌርማታው፣ ከጠጣር ፈስ የተገነባ ይመስል በጣም እንደሚከረፋ አስተዋለች። ይህ ቦታ የአውቶብስ ማቆሚያ ከመሆኑ በፊት የጎርፍ ማቆሚያ እንደ ነበር አጠገቧ የቆሙ በዕድሜ የገፉ ተሳፋሪ ነገሯት።

ጠረኑ እየባለበት ሲመጣ፣ መክሊት ከጠረኑ ለማምለጥ ባለጠበቀችው አውቶብስ ውስጥ ተንደርድራ ገባች። በአውቶብሱ ውስጥ መቀመጫ ስላልነበረ፣ ምሰሶውን አጥብቃ ይዛ ቆመች። ካጠገቧ፣ የወደፊት ፍቅረኛዋ ሳሚ ቁጭ ብሏል። «እዚጋ ተቀመጭ!» አለና የወንበሩን ትራፊ ጋበዛት፤ የወንበሩ ትራፊ ስላልበቃት በክፊል ጭኑ ላይ ለመቀመጥ ተገደደች።

«ሳሚዬ መውረድ የፈለገው ስታድየም ነበር፤ ግን በቃ እኔን ከጭኑ ላለማውረድ እስከ መጨረሻው ፌርማታ ድረስ ሄደ። በዚህች አጋጣሚ ተዋወቅን፤ ፍቅረኛሞችም ሆን። ታዲያ ብዙ ጊዜ ስለ አዲስ አበባ ጽዳት ሲነሣ ሳሚ፡- ተይው ባክሽ፣ አዲስ አበባ ገጽሐ ብትሆን ኖሮ እኔ እና አንቺ አገንናኝም ነበር።» ይለኛል።

ከጀርመን የመጣው ተስተናጋጅ ወቅ እንድታመጣለት ስለ ጠየቃት አስተናግዳው ተመለሰች። «አየሽው?» አለችኝ አገንቷ ላይ ያለውን ሐብል እያስገበኘች፡- «...ያን ነው ትላንት ሰርፕራይዝ ያደረገኝ። አበሻ ቢሆን ይህን የሚያደርግ ይመስልሃል? የአበሻ ወንድ ከመርዶ በቀር ምን ሰርፕራይዝ ያውቃል? አሁን

ሳሚ በብዙ ነገር ክፉ ሰው አልነበረም፤ ግን በቃ ሰርፕራይዝ ምናምን አይገባውም፤ ...ያልደቱ ቀን ያደረገውን ነግራሃለሁ?»

ነገሩ እንዲህ ነው።

አንድ ቀን የፍቅረኛዋን የሠላሳኛ ዓመት በዓል በማስመልከት መክሊት እና ተዋናይ ወንድሟ ሊያስገርሙት ፈለጉ። ቀን ቤት ሲያጸዱ ዋሉ፤ ከክ በስሙ አስጋገሩ፤ ከዚያ ሦስት ሻማ ገዙ(አንዱ ሻማ ዐሥር ዓመት ይወክላል)፤ ምሽት ላይ ሳሚ በሩን ከፍቶ ገባ። መክሊት እ. . . ቅፍ አደረገችውና፣ «እስኪ ጎበዝ ከሆንክ ይህን ጥያቄ መልስ፤ የዛሬውን ቀን ከሌሎች ቀኖች የሚለየው ምንድን ነው?» አለችው። ሳሚ ፈገግ ብሎ ዙሪያ ገባውን ከቃኝ በጎላ ዐይኖቹ ሻማዎቹ ላይ ሲያርፉ፣ «ok, ዛሬ መብራት ተረኛ ነን!» አለ።

«እና ይህ ዐይነቱ ልጅ ከእኔ ጋራ ባይቀጥል ይደንቃል?»

ወዲያው ግግግሯ ተቋረጠ። ሰማዩ ላይ ሳይሆን ዛፎች ላይ አድፍጦ የቆየ የሚመስል ድንገተኛ ዝናም መውረድ ጀመረ። ምንጫቸው ያልታወቀ፤ ቡቱቷም ከሊታ ሕፃናት ሎተሪ አሟሪዎች እና ፓርኪንግ የሚሠሩ ሴቶች በካፌው በረንዳ ላይ ተጠራቀሙ። የሚበሉ፣ የሚጠጡ፣ የሚያፈቅሩ እና የሚያጠኑ ተስተናጋጆች ካፌው ውስጥ ቁጭ ብለዋል። በረንዳው ላይ የሚተክዙ እና የሚያዛጉ ድሆች ቆመዋል። በተስተናጋጆች እና ከዝናም በሽሹ ድሆች መካከል ከውኃ የጠራ የመስተዋት ግድግዳ ቆሟል። በድሆች እና በሀብታሞች መካከል ያለውን ርቀት የሚያጠበው ብቸኛ ጎይል ዝናም እንደ ሆነ ገባች።

ምሳሌ 12

- ዝናሙ እየሣሣ ሲመጣ በክፍሉ ውስጥ ታግቶ የቆየው የተስተናጋጅ ድምር ድምፅ ተለቀቀ። እንደ ወፍ ጉባኤ የተደበላለቀው ሕምሕምታ ቀስ በቀስ እየጠራ መጣ። ተባራሪ የወሬ ግንጣዮች ይሰሙኝ ጀመር።
- ቦምቦሊኗቸው በጣም አራፍ ነው፤
- «የቦምብ ፍንዳታ ደረሰ!» የሚባለው እውነት ነው?
- እውነቱን ነው የምልሽነ አገሪቱ ያለችበት ሁኔታ ተስፋ አስቆራጭ ነው።
- እኔኮ ያዘዝሁት ተቆራጭ ነው።
- ሺ ሐይሲን ዚ?

ኢህ ሐይሲን? ሐሰን!

በቅርቡ የተቀጠረው አዲሱ አስተናጋጅ አባተ ማስተናገድ ብርቅ ሆኖበት ከጠረጴዛ ጠረጴዛ ይሯሯጣል። ተስተናጋጁ ጠጥቶ ሳይጨርስ አባተ የቡና ብርጭቆውን ያነሣል፤

«እረ ገና ነኝ!» ሲባል «ላሙቅልም ብዬ ነው፤» ብሎ ይመልሳል። ከሽንት ቤት የተመለሰ ተስተናጋጅ ርጥብ እጁን ሲያራግፍ ካየ፣ «ምግቡ እንዴት ነበር?» ብሎ ይጠይቃል። ደግሞ

ከተቀጠረበት ቀን አንሥቶ እስከ አሁን ፈገግታው አልተከደም። እንዲህ ዐይነቱ ቆሞ ቀር ፈገግታ በድግምት እንጂ በደስታ የሚገኝ አይመስለኝም። አሁን የሆነ ሰውዬ ሲገባ ተንደርድሮ ሄዶ፣ «ምን ላምጣልህ?» አለው። ተስተናጋጁ ጭቁን ፈገግታ እያሳየ፣ «ዐሥር ደቂቃ ልቆይ?» አለ። እንግዲህ ከብዙ ዓመታት የአስተናጋጅነት ልምዴ እንደተገነዘብሁት አንድ ተስተናጋጅ፣ «ዐሥር ደቂቃ ልቆይ!» ካለ ኪሱ የነጠፈ ችስታ(ኪሰ ቦራ) ነው። ወደ ካፌው የመጣው ዝናም ለማባራት ወይም መሄጃ ስለሌለው ነው። አባተ ግን ይህ አይገባውም። የግድግዳ ሰዓቱን እና ሰውዬውን እያፈራረቀ ሲመለከት ከቆየ በኋላ፣ «ዐሥር ደቂቃ ሞልቷል ምን ላምጣልህ?» ብሎ ድርቅ ይላል።

ከጥቂት ደቂቆች በኋላ ካፌያችን ካለበት ሕንፃ ሰባተኛ ቆጥ ላይ የሚሠራ የሕግ አማካሪ፣ «አምቦ ውኃ ይምጣልኝ!» ብሎ በስልክ አዘዘ። እውነት ለመናገር ሰባተኛው ቆጥ ላይ የተቀመጠ ሰው ለሰማዩ ስለሚቀርብ ከደመናው ጠልቆ ቢጠጣ ይቀለዋል። መክሊት፣ «ሰውዬው እኔን ስለሚያስቸግረኝ አንተ አስተናግደው!» አለችኝ። እሺ፣ ከማለቴ ተጸጸትሁ። ከጥቂት ደቂቃዎች በፊት መብራት ስለ ጠፋ የዕርገት ማሽን(ሊፍቱ) መሥራት አቁሞ ነበር። ስለዚህ በአንድ እጅ አምቦ ውኃውን ይገባ፣ በሌላ እጅ የመውጣጫውን ድጋፍ ተመርኩገዬ በየርምጃው እንደ ታነቀ ሰው በጭንቅ እየተነፈስሁ እወጣ ጀመር። ይህን ፎቅ የሠራው ሰውዬ በሕይወት ካለ ዕድሜው ይጠር! በሕይወት ከሌለ ዘላለሙ ይጠር! ተጨማሪ ርግማን ለሚውረድ ፈልጌ ነበር፣ ግን ከአምስተኛው ፎቅ በኋላ እንኳን መርኩም ማሰብ ተሳነኝ። ሰባተኛው ቆጥ ላይ ደርሼ የሕግ አማካሪውን ቢሮ ሳንኳኳ «ግቢ» ተባልሁ። ይሁን እንጂ የሕግ አማካሪው መክሊት እንዳልሆንሁ ሲያይ ተበላጭቶ የእምግ ውኃው ጭክፈቻ ስላረጀ ቀይረህ ተመለስ

ብሎ አዘዘኝ። እንደገና ወርዶ መመለስን ሳስብ በቢሮው መስኮት ወደ ውጭ ተወርወር ተወርወር የሚል ሐሳብ መጣብኝ። ለካ እንዳንድ ወጣቶች ራሳቸውን ከሰባተኛ ፎቅ የሚወረወሩት ወደው አይደለም፤ ለመውረድ ስለሚቀል ነው።

በዚህ ዐይነት «አምቦ ውኃ ቅዳ፤ አምቦ ውኃ መልስ» ስዳፋ ቆይቼ ላቤን ከግንዛቤ ላይ እያለብሁ ወደ ነበርሁበት ቦታ ስመለስ መክሊት ከነበረችበት ቦታ ንቅንቅ ሳትል ቅድም ለኔ የጀመረችልኝን ወሬ ለራሷ ስትጨርስ አገኘኳት።

«ዝም ብሎ ቁጭ ማለት ያዋጣሻል?» አልኳት።

«ምነው እንዳልባረር ፈራህ?» ስትል ጀመረች። «ካልክስ የምባረርበትን ሰበብ እየፈለግሁ ነው። ይኸውልህ እንግዲህ፤ በልቤ የያዝሁትን ምስጢር ልታዘረግፈኝ ነው። ያን የሆነ ፕሮላስ ጀምሮልኛል፤ ከሦስት ወር በኋላ ይዞኝ እ... ልም ወደ ጀርመን። እንዲህ ያለውን ቁም ነገር ዛሬ ማን ያውቀዋል?.. ለነገሩ ገና ከጀምሩ ለቁም ነገር እንደሚፈልገኝ ዐውቀው ነበር። ያኔ እንደተገናኘኝ ን ራት ጋበዘኝና እኔን ለማስደሰት እንጀራ በላ። እንጀራ ሲቆርስ ብታየው በሣቅ ይገድልሃል። መቼም እንጀራ ይሟጥጣል እንጂ እንጀራ ይቆርሳል አይባልም። ያን ቀን ታም አደረ። በመታመሙ ባዝንም የእኔን ባህል ለማክበር፤ እኔን ለማስደሰት ሲል እንጀራ በልቶ ስለ ታመመ ደስ አለኝ። የሚያፈቅረኝ ሰው አይውት እንጂ ለእኔ ብሎ፣ ትንሽ ቢሠቃይ ምን ችግር አለው?»

ዝናም ለማባራት በረንዳ ላይ ችፍግ ብለው ቁመው የነበሩት ድሆች የቡትቶ ጠረናቸውን እና ትዝታቸውን ትተው እየተገጠባጠቡ ሲሄዱ፤ ከመካከላቸው አንድ ትንሽ ልጅ ቀርቶ፤ በሩን በዝግታ ከፍቶ ከገባ በኋላ፤ «ጎዳና ነው ቤቴ፤...» ብሎ

ጀምሮ፤ «ጥለውኝ ሞተዋል፤ እናት እና አባቴ!» ብሎ ከማጠናቀቁ በፊት አባተ ደርሶ እጅጌውን ይዞ ወደ በሩ ጎተተው። ይሁን እንጂ እንዲት የቋንቋ ተማሪ ሴትዋ ከወንበሯ ብድግ ብላ በአባተ ጆሮ የሆነ ነገር ስታንሸካሸክ አባተም ራሱን ሲያነቃንቅ እየሁት። ከዚያ አባተ ልጁን ብቸኛ ወንበር ላይ ጎልቶት ወደ ጓዳ ገባ። ልጁ እንደ ተጋበዘ እንጂ ምን እንደተጋበዘ ስላለው ቀን በጉጉት ወደ ጓዳው በር ይመለከት ጀመር። ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ አባተ በቲማቲም የተጠበሰ ሥጋ ይዞ ከወጣ በኋላ በልጁ አቅጣጫ መጥቶ፤ መጥቶ፤ መጥቶ ከልጁ በኋላ በተቀመጠ ተስተናጋጅ ጠረጴዛ ላይ አስቀመጠው። ልጁ ምራቁን ሲወጥ ጉሮሮው እንደ ቴርሞሜትር ከፍ ዝቅ ስትል ዐየሁ። አባተ እንደ ገና ወደ ጓዳ ገብቶ ሲወጣ ሻይ እና ጥቂት የተቆረሰላት ዳቦ በትሪ ይዟል። ልጁ ዳቦውን እና ሻዩን ሲያይ «ይለፈኝ» በሚል ዐይነት ጣራ ጣራውን መመልከት ጀመረ። አባተ ግን አላለፈውም። የያዘውን ሳሕን ጠረጴዛው እስኪርድ ድረስ ከፊቱ አስቀምጦለት ሄደ።

ልጁ የቀረበለትን መብላት ሲጀምር ከላይ እስከ ታች ገመገምሁት። «የጥበብ መጀመርያው እግዚአብሔርን መፍራት ነው፤» የሚል ጥቅስ የተጻፈበት፤ ለዐዋቂ የሚሆን ቲሽርት ለብሶ ነበር። በርግጥ በጥቅሱ ላይ ያለው፤ «እግዚአ» የሚለው ቃል በእድፍ ስለ ተዋጠ፤ «የጥበብ መጀመርያ... ብሔርን መፍራት ነው፤» የሚለው ጽሑፍ ብቻ ይታያል።

አጠገቤ የተቀመጠችው መክሊት ወሬዋን ቀጠለች። «ከያን ጋራ ወደ ጀርመን ልበር ጥቂት ቀን ሲቀረኝ ለሳሚ ምርር ያለ ደብዳቤ እጽፍለታለሁ፤ ለነገሩ በካሌት ቀርጬ ካልላክሁለት በቀር ደብዳቤዬን አያነበውም። ንባብ ደመኛው ነው። ግንክ ከሚያነቡ ሰዎች የበለጠ ጭንቅላት ነበረው። እንደ ቀን፤ ሳሚዬ የስፖርት

ጋዜጣ አንኳ አታነብም? ብዬ ጠየቅሁት። የመለሰልኝ መልስ እስከ ሞቴ አይረሳኝም። ምን አለኝ መሰለህ? «... ዐይኔን ለዐይን ባንክ ለመስጠት ቃል ገብቻለሁ፤ የማላነበው ዐይኔን ለመጭው ትውልድ መቆጠብ ስላለብኝ ነው፤» አለኝ - አረፍ አይደል?»

አሁን ግን ሁሉም አልፏል። አዲስ ሕይወት ውስጥ ገብቻለሁ። ሳሚ ይህን እንዲያውቅልኝ አፈልጋለሁ። ነገ ለመጨረሻ ጊዜ አገኝ ሞለሁ። እኔጋ ያሉትን ሦስት የልጅነት ፎቶዎቼን እንድመልስለት ይፈልጋል። ለነገሩ ፎቶዎች ሰበብ ሆኑ እንጂ እኔን ለማየት ነው ፍላጎቱ፤ የዛሬ ወር ገደማ ፎቶውን ልሰጠው ተቀጣጥረን ተገናኝን። ግማሽ ቀን ሙሉ ስናወራ ከቆዩን በኋላ ፎቶውን ሳይጠይቀኝ ሄደ። እኔም ረስቼው አላነሣሁበትም። አሁን እንደገና «አምጪ» ብሎ ደወለልኝ... ምን አስተያየት አለህ?»

«በሕፃንነቱ የተነሣው ሦስት ፎቶ ካለው በእውነቱ ዕድለኛ ሰው ነው፤» አልሁ።

«አንዴት?»

«እኔ ሕፃን በነበርሁበት ጊዜ ፎቶግራፍ መነሣት በጣም ከባድ ነበር። እንዲያውም ከዚህ በፊት እንደገለጽሁት፤ በእኛ መንደር ፎቶ ከተነሡት ይልቅ ሞተው የተነሡ ይበዙ ነበር። በተለይ ፎቶ ለብቻ መነሣት እና ጉርድ ፎቶ መነሣት ፎቶውን እንደ ማባከን ይቆጠራል። ካሜራ ያሻገ ጋራ የመገናኘት አጋጣሚ ያለው ሰውዬ፤ ዘመድ እንኳን ቢያጣ ከጠመንጃው እና ከውሻው ጋራ አብሮ ይነሣ ነበር። ትዝ ይለኛል የሦስተኛ ክፍል ተማሪ ሳለሁ፤ የትምህርት ቤታችን የመዝገብ ቤት ሐላፊ፤ «የወላጅህን ጉርድ ፎቶግራፍ አምጣ፤» ሲለኝ የእንጀራ አባቴ በቁም የተነሣውን ፎቶ ከወገቡ በላይ በመቀስ ቆርጬ ወስጃለሁ። ከእኛ

ቤት ትንሽ ፈንጠር ብለው የሚኖሩ አንድ የሀብታም ቤተሰብ አባላት በሁለት ዓመት አንዴ ፎቶ ይነሡ ነበር። ታዲያ አንድ ቀን ፎቶ እንሺው ካሜራውን ሲያቀባብል፤ በፎቶ ተነሺዎች ጀርባ የማልፍ አስመስዬ እግራን እያዘገየሁ ተራመድሁና አብፊ ፎቶ ተነሣሁ። ከጥቂት ጊዜ በኋላ ባለቤትዬዋ ለእንግዳ የፎቶ አልበም ሲያስገብኝ፤ «ይህ ባለቤቴ ነው፤ ይህ ልጄ ነው፤ ይህ ደግሞ በስሕተት የገባ የጎረቤት ልጅ ተረከዝ ነው፤» ብለው ያሳያሉ።

ሌላ ጊዜ ደግሞ የፋፋ ዱቄት ፋብሪካ ለፖስተር የሚሆን የሕፃን ምስል ፈልጎ እኛ ሰፈር ሲመጣ ዐይኑን በእኔ ላይ ጣለ።»

«በጣም ወፍራም ሕፃን ነበርህ ማለት ነው?» አለኝኝ መክሊት፤

«ወይ ወፍራም! በርግጥ ፋፋ የዱቄት ፋብሪካ ለፖስተር የሚመርጣቸው ሕፃናት ወፍራም ርቸው። በአንድ ወቅት ላይ ግን ለለውጥ ያህል ቀጭን ሕፃን ተፈለገ።»

«እሺ!»

«ከዚያ እኔን አነሡኝና ፖስተሩ ላይ በምስሉ ሥር፤ «ፋፋ ያልተመገበ ሕፃን ይህን ይመስላል» ብለው ጻፉበት።»

«ውይ የኔ ጌታ!!» አለኝና መክሊት ጉንጨን ሳመችኝ። በጣም ስለ ተደሰትሁ በረንዳው ላይ ውጥቼ ቀና ብዬ ኮከብ፤ ዝቅ ብዬ ዐደይ ባይኔ ፈለግሁ። ይሁን እንጂ ይህ ስሜት አልቀጠለም።

ከካፌው በረንዳ ፈጋጠርጠር ብለው ከቆሙት መኪኖች መካከል ጭንቅላቷን የሸሸገች ዔሊ የምትመስል ሾልስ በጥሩን

ጠራችኝ። ስሄድ በቮልሱ ውስጥ ያለው ሰውዬ ወተት እንዳመጣለት አዘዘኝ። የመክሊትን ነገር እያሰብሁ ስለነበር የባለቤልሱን መልክ በቅጡ አላስተዋልሁትም። ለምልክት የያዝሁት ቮልሷን ነው። ይሁን እንጂ ወተቱን ይገፍ ስመለስ ሌሎች ሁለት ነጭ ቮልሶች በተርታ ተሰልፈው ቆመዋል። በቮልሶቹ ፊት ለፊት ለጥቂት ደቂቃ ግራ ተጋብቼ ቆምሁ። ከሦስቱ ባለቤልሶች መሀል ወተት ያዘዘኝን እንዴት ልለዋው? ከጥቂት ደቂቃ በኋላ ግን መላ መጣልኝ። ከሦስቱ ባለቤልሶች መሀል ጥጃ የሚመስለውን መርጫ ሄድሁና ወተቱን አቀበልሁት።

ምስራቁ 13

የዝንብ ሠራዊት መበርከቱን ሳይ ግንቦት መግባቱን ዐወቅሁ - ግንቦት የዝንብ ቀፎ! መስከረም የመስቀል ወፍን ሲወልድ ዐይቶ እርሱ ዝንብን ይፈለፍላል። አንዳንድ ባህላዊ ምግብ ቤቶች ግንቦት ሲገባ ለተመጋቢዎች ከቢላዎ እና ከሹካ ጋራ ጭራ ያድላሉ(ዝንብ እጅግ በሚበዛባቸው ሬስቶራንቶች ደንበኞች እገባር ለብሰው ይበላሉ)። እዚህ ላይ የሥነ ፍጥረት ምስጢር ብልጭ አለልኝ። ዝንብን በላብራቶሪ ውስጥ የፈጠሩት ጭራ ነጋዴዎች ሳይሆኑ አይቀሩም።

አየመሽ ነው። ከጎሌ አማተሩ አስተናጋጅ አባተ ቢላዎውን እና ሹካውን አስተባብሮ ፒዛው ላይ አቀርቅሯል። ፊቱ ላይ ያለውን እንደ አለት የጠነከረ ተመሥጦ እና የለበሰውን ጋዎን አስተባብረህ ስታዩው ቀዶ ሕክምና የሚያደርግ እንጂ የሚበላ አይመስልም። መክሊት አጠገቡ ቁጭ ብላ፣ አገጫን በእጇ አስደግፋ ትተክዛለች! ማካሮኒዋን አልነካችውም። ወሬ ለመጀመር እንደ ፈለገች ስለ ገባች ከሐሳቤ ላለመደናቀፍ ፊቱን አዞርሁ።

ወደ አባተ ዞረችና፣ «ፍቅር ይዞህ ያውቃል?» አለችው፤

«አዎ!» አለ እንዳቀረቀረ።

«ምግብ የሚከለክል ፍቅር ይዞህ ያውቃል?»

«የምግብ ዐይነት ይወስነዋል፤ እንግዲህ!»

እነሱ እንዲህ ሲያወሩ እኔ ስለ ዝንብ ማሰቤን ቀጥያለሁ። የሦስተኛ ክፍል «የሳይንስ እና ሕይወት» ማስተማርያ መጽሐፍ ላይ የዝንብ ዕድሜ ከሁለት ሳምንት እንደማይበልጥ ማንበቤ ትዝ አለኝ። ይህቺም ዕድሜ ሆኖ ነጻነቱን እንነፍገዋለን፤ በበኩሌ እንኳን በወተቱ በሕይወቴ ቢገባ አልፈርድበትም።

እየመሸ ስለሆነ ካፌ ውስጥ ጥቂት ተስተናጋጆች ቀርተዋል። ከፊት ለፊት በሰልፍ ከተደረደሩት አግዳሚ ወንበዮች በአንዱ ላይ ክብ ፊት ያላት የቋንቋ ተማሪ ተቀምጣ ግድግዳውን በዝምታ ትመለከታለች። በግራ ጆሮዋ ላይ የዐደይ አበባ ቅርጽ ያለው ጌጥ አንጠልጥላለች። ከጌጡ ከፍ ብሎ ብዙ የዘመኑ ሴቶች እንደሚያደርጉት የአይፖድ ማዳመጫ ሰክታለች። የጆሮ ጌጡ፣ ተመልካች መጥሪያ፣ አይፖዱ ደግሞ ማባረርያ ነው። መክሊት እንደ ነገረችን ሴቶች ጆሯቸው ላይ አይፖድ የሚሰክት በሙዚቃ ለመዝናናት ወይም ፋሽን ለመከተል ሳይሆን የወንዶችን ሰርጎ ገብ ንግግር ለመከላከል ነው።

ይህን ዐውቆ ሳይሆን አይቀርም፤ ከልጅቱ አጠገብ በስተግራ አንድ ጎረምሳ በማመንታት ዐይነት በግማሽ ቂጡ ተቀምጦ ሰረቅ እያደረገ ያያታል። ጎረምሳው የተራቆተ ቀኝ ክንዱን በልጅቷ ትከሻ አንጸር በወንበሩ መደገፊያ ላይ አጋድሞታል። የክንዱ አቀማመጥ ልጅቱን ለማቀፍ ያለውን ምኞት ያሳብቅበታል። በምኞት እና በእውኑ መካከል ያለው ርቀት በወንበሩ መደገፊያ

እና በልጅቱ ትከሻ መካከል ካለው ርቀት ጋራ አኩል ነው።

በነገራችን ላይ ጎረምሳው እንደ አቅሙ ለማጌጥ ስለ ፈለገ በስፖርት ባልዳብረ ቀጭን ክንዱ ላይ ግማሽ ልብ ተነቅሏል። ይህን የግማሽ ልብ ንቅላት ሥራ የፈታ ሐያሲ የምን «ትእምርት»/ ሲምቦል/ ነው? ብሎ ይመራመር ይሆናል። የምንም «ሲምቦል» አይደለም። የንቅላት ባለሞያው ግማሽ ልብ የነቀሰበት ምክንያት የጎረምሳው ቀጭን ክንድ ሙሉ ልብ ለመንቀሰ የሚበቃ ቦታ ስለሌለው ነው፤ አለቀ።

አለፍ ብሎ፣ አንዲት ደርባባ ሴት ሕፃን ልጅ ታቅፋ ተቀምጣለች። ድንገት ትልቅ ጡቷን በካናቴራዋ የግርጌ ጦርዝ በኩል አውጥታ ልጅዋን ማጥባት ጀመረች። አእምሮዋ ሕፃኑን ከፍሬሙ ገፍትሮ አውጥቶ ሴትዋን እና የተጋለጠ ጡቷን ብቻ ያሳየች ጀመር። ከጥቂት ደቂቃ በኋላ ሴትዋ በእስተያየቴ አፍራ አገገቷን ትደፋለች ብዬ ጠብቄ ነበር። ወይ ፍንክቸ! እናትነት ለሴቶች ከሚለጣቸው መብቶች አንዱ ጡትን ባደባባይ መግለጥ ነው። ይገርማል! ወር ባልሞላ ጊዜ ውስጥ ዝንብን የሚያስረጅ እምላክ! በዘጠኝ ወር ጊዜ ውስጥ ጡትን ከውበት ወደ መብልነት ያሸጋግራል።

አራተኛው፣ ተስተናጋጅ ሳይሆን ተስፈኛ ነው። በቅርቡ ካፊያችንን ማዘውተር የጀመረ የቀድሞ ሠራዊት አባል ነው። «በችግር ምክንያት አብዶ ጨርቁን ጥሎ ዐይተነዋል!» የሚሉ ለሆኑ ገጥመውኛል፤ ተሳክተዋል። በችግር ምክንያት አንድ ልብህ ብቻ ሰጠው፤ ልብሱ ታጥቦ እስኪደርት ራቁቱን ዞር ዞር ሲል ዐይተውት ይሆናል እንጂ አላበደም። አሁን ጥግ ላይ ቁጭ ብሎ መክሊትን ባይት ይከታተላታል። ካፊው ከመዘጋቱ በፊት ብቅ

ሲል፤ ከደንበኞቹ የተረፈውን ምግብ ትሰጠዋለች። ይህን ስታደርግ ግን የመጽዋችነት ጠባይ አይታይባትም። «ሻለቃ!... ስለ ጦር ሜዳ ትንሽ አጫውተንና ራትህን ትበላለህ!» ትለዋለች። የሚሰጠው ፍርፋሪ እንደ ምጽዋት ሳይሆን በተራኪነቱ የሚከፈለው ደመወዝ አድርጎ እንዲቆጥረው ያመጣችው መላ ነው።

በበኩሉ እንዲህ ዐይነቱን መላ፤ ክብርን በመርፌ እንደ መውጋት እቆጥረዋለሁ። መላውን ለመጀመርያ ጊዜ ያስተዋወቀን ምዑዝ ነው። ባንድ አጋጣሚ አብረን ስንሸራሸር አራት ኪሎ መንገድ ዳር እንድንልማላ ነጻይ ቅዱስ ጊዮርጊስ ደራሁን ሲገድል የሚያሳይ ሥዕል እግሩ ሥር ዘርግቶ ምጽዋት ሲጠባበቅ ተመለከትነው። ምዑዝ አገንብሶ ለጥቂት ደቂቃ ያህል ካተኮረበት በኋላ፤ «ለምንህ በቀን ስንት ብር ታገኛለህ?» ሲል ጠየቀው። ነጻይ ትንሽ በተደናገረ አንደበት «ዐሥር ብር» ሲል መለሰ።

«እንደዚህ ከሆነ የጊዮርጊስን ሥዕል በዐሥር ብር ሽጥልኝ። ዛሬ እንኳ ሠርጅ አገኘሁ ብለህ ደስ ይበልህ!» አለ ምዑዝ። ነጻይ ያልጠበቀው ነገር ስለሆነበት እምቢ ለማለት አልቻለም።

አሁን እንግዲህ በተመሳሳይ ሚና መክሊት፤ «ሻለቃ! የጦርነቱን ተጋድሎ አጫውተንና ራትህን ትበላለህ!» ብለው ይጋግዛቸው።

«አዩ! አገራችን የተሸነፈችበት ጦርነት ምን ያደርግላችኋል? ቢቀር ይሻላል!» አለ ተሰፈኛው፤ አላግደረደረችውም፤ የራሷን ወሬ ለመጀመር ማቆብቆብ ስትጀመር፤ «የግድ አጫውተን የምትሉ ከሆነ ግን የጉና ተራራን ለማስለቀቅ የተደረገውን ተጋድሎ አጫውታችኋለሁ!» አለ ሙህ ብሎ። ወንበራችንን ስንን ከብዝነው።

«የጉና ተራራ ከባሕር ጠለል በላይ አምስት ሺሕ ሜግ ከፍታ ያለው ተራራ ነው!» ሲል ጀመረ።

«በስንት ቁጥር ሜግ ተለክቶ ነው?» አለና አባተ አቋረጠው።

አቤት አባተ፤ ወሬ ማደናቀፍ ሲወድ!! ባለፈው የመክሊት ፍቅረኛ አቶ ያን፤ «የምኖርበት ከተማ ከበርሊን መቶ ኪሎ ሜትር ይርቃል!» ብሎ ሲናገር አባተ ጥልቅ አለና፤ «መቶ ኪሎ ሜትር በኛ ስንት ይሆናል?» ብሎ ጠየቀ። በጥሬ ብወለውለው ደስ ይለኝ ነበር። መክሊት ግን ሕፃን ልጅ እንደምታስጠና ሁሉ፤ «የእነሱ መቶ ኪሎ ሜትር በኛም ያው መቶ ነው!» አለችው።

«የዋጋው ግሽበት ያልነካው ኪሎ ሜትሩን ብቻ ነው ማለት ነው?» አላት ትረውን ይዞ እየሄደ። ለማገኛውም የቀድሞ ሠራዊት አባል የሆነው ሻለቃ የተረከውን ገድል ከዚህ ቀጥሎ አቀርባለሁ።

* * *

«... በ1980 ዓ.ም ባሕር ዳር ከተማ ሠፍሮ የነበረውን ሃያ አንደኛ ሜካናይዝድ ጦር እየመራሁ ወደ ሰሜን ጉዞ ጀመርሁ፤ ደብረ ታቦር ከተማ ስንደርስ የውኃ ኮዳ ለመግዛት ጥቂት መኮንኖችን አስከትዬ ወደ ገበያ ሄድሁ። ከገበያው ስወጣ ግን የሬዲዮ መገናኛዬን ከኪሊ አጣሁት። እግዜር ያሳያችሁ፤ ያለመገናኛ ሬዲዮ ጠላት የሚገኝበትን ወረዳ ማወቅ እንደማይቻል ስለ ተረዳሁ ተሸበርሁ። ቢጨንቀኝ በሬዲዮ መገናኛ ፈንታ ኖርማል ሬዲዮ ገዝቼ ቢቢሲ ስከፍት ዜና አንጻቢዋ፤ «የኢትዮጵያ መንግሥት ተቃዋሚ ጦር ከጉና ተራራ ጀርባ መሸገፈ!» አለች። እግዜር ይስጥሽ አልሁና፤ ሠራዊቱን እየመራሁ እልም! ወደ ጉና! በጉዞ ላይ የሠራዊቱ ስንቅ ስላለቀ ወታደሮች የጠላት ጦር

እንደሚያደርገው አፈር እና ስኳር ቀላቅለው እንዲመገቡ አዘዝኋቸው። ምን ዋጋ አለው! ስኳር እና አፈር እየቀላቀሉ የተመገቡ ወታደሮች ከወር በኋላ ሽንኩራ አገዳ መጸዳዳት ጀመሩ፤ አይ ያ ጊዜ!!

ጉና በገባን በሁለተኛው ቀን ጠላት ተኩስ ከፈተብን። የወገን ጦር እና የጠላት ጦር ጎምላ ሜትር በማይሞላ ርቅት ላይ ተቀራርቦ ይተጋተግ ጀመር። ድንገት ከፊት ለፊቴ እንድ የጠላት ወታደር እየተኮሰ ሲመጣ ዐየሁትና ልዘረጋው ዒላማዬ ውስጥ አስገባሁት። በዒላማዬ ውስጥ የገባው መንትያ ወንድሜ መሆኑን ላውቅ ግን ከላሼን አሽቀንጥሬ ጣልሁት።

አበጋዝ! ብዬ ጮህኩ።

እሱም «ስንታየሁ» ብሎ ጮኸና መትረየሱን ጣለ።

አንገት ላንገት ተቃቅፈን መላቀስ ጀመርን። ወዲያው ተተኩሰ ሳይፈነዳ ከቀረ የመድፍ ቀለሕ ሳይ ጎን ለጎን ቁጭ ብለን ወሬ ጀመርን። የመትረየስ ጥይት እየተንፈቀፈቀ ዩኒፎርማችንን ወንፊት እያደረገው ያልፋል።

«እንዴት ወደ ወያኔ ጦር ልትገባ ቻልህ?» ብዬ ጠየቅሁት መንትያዬን።

«እንደምታውቀው እነሱ በቁጥጥር ሥር ባደረጉት አካባቢ በጀማሪ መምህርነት አገለግል ነበር። እና በጊዜው ከመምህር ደመወዝ ይልቅ የታጋይ ደመወዝ ስለሚሻል ትግሉ ውስጥ ገባሁ፤» አለኝና፤ «አንተስ? እንዴት ወደ ደርግ ጦር ገባህ?» ሲል ጠየቀኝ። እኔ እንኳ ለዚህ ያበቃኝ ችኩልነቴ ነው። አንድ ቀን!

አራት ኪሎ መንገድ ላይ የተለጠፈ ክፍት የሥራ ማስታወቂያ ዐየሁ። ለብሔራዊ ውትድርና ለመቀጠር የምትፈልጉ የሚለውን! «ለብሔራዊ ቴአትር መቀጠር የምትፈልጉ!» ብዬ በማንበብ ሄጀ ተመዘገብሁ። ወደ ካምፕ ወስደው የዒላማ ተኩስ ሲያሠለጥኑኝ እንኳ ለብሔራዊ ቴአትር ዘበኝነት እንጂ ለዘመቻ ነው ብዬ አላሰብሁም ነበር! ብዬ ነገርሁት።

ወጋችንን በዚህ ዐይነት ቀጠልን። ድንገት ከጠላት የተተኮሰ ላውንቸር ሱሪዬን እንደ ወረቀት ገንጥሎ ወሰደው። በሽርጥ ሆኜ ወጊን ቀጠልሁ።

«እና በማናምንዘት ጦርነት ያንድ አናት ልጆች ተጋድለን ነበር በለኝ!» አልሁት። ሊመልስልኝ አልቻለም። አቅፎኝ በእግር ታጠቡ። እስኪበቃን ካለቀስን በኋላ! «ልጅ እያለን የምንሠራቸው ሽወዳዎች ትዝ ይሉሃል?» አልሁት! «እንዴት እረሳቸዋለሁ» ብሎ ለመናፈጥ መሐረብ ከኪሱ አወጣ። ከወገን ጦር የተተኮሰ የ«ቢ ሃያ ዘጠኝ» መድፍ መሐረቡን ከእጁ ነጥቆ ወሰደበት። «እንዴት እረሳቸዋለሁ?» አለ ሌላ መሐረብ እያወጣ።

«እንዲያውም አንድ ጊዜ የሒሳብ መምህራችንን በመልካችን መመሳሰል ሽውጂ ፈተና ተፈትኜልህ ዐውቃለሁ።»

«አይ አንተ ተንኮለኝ!»

እንደገና ተቃቅፈን በሣቅ እግር ታጠብን!

«የኔም ትዝታ ላስታውስህ! ዐሥረኛ ክፍል እያለን አንዲት በጣም የምታፈቅራት ገርል ፍሬንድ አልነበረችህም?» አልሁት።

«ጸዳለ?»

«አዎ! ጸዳለ!»

«አሺ!»

«ባንተና በኔ መካከል ያለው የመልክ ልዩነት ይምታታባት ነበር። ታዲያ አንድ ቀን አንተ አክሰታችንን ለመጠየቅ ናዝሬት ስትሄድ እኔ ቤት ይገኘኝ ሳጣጥማት አደርሁ፤... አይ ልጅነት!!»

«ተውንጂ?»

«አልነገርሁህም እንዴ?» አልሁ እየሣቅሁ፤

«ያለዛሬም አልሰማሁት፤» አለኝ መንትያዬ ገፍትሮ ከእቅፋ እያስወጣኝ። ፊቱ ደም መምሰሉን አስተዋልሁ።

«ለማዥኛውም ያ ጊዜ አልፏል፤» አልሁት የስሜቱን መለወጥ ተመልክቼ፤

«ዝ...ጋ!!» ብሎ ጮኹበኝ እና የጣለውን መትረየስ አነሣ። እኔም የጣልሁትን ሽጉጥ ለቀም አደረግሁ።

«የኛው ወደ ጦርነት መሄድ ነው፤ የምትዋጋለትን ምክንያት መንገድ ላይ ታገኘዋለህ፤ ይል ነበር አባቴ» አለና ወደ ጠላት ጦር ተቀላቀለ።

ወዲያው ምድር ቀውጢ ሆነች። ጦውንቸር ጥይት ተመትቼ ወደቅሁ። ከጥቂት ጊዜ በኋላ ስነቃ አካባቢው ድብልቅልቅ ብሏል። ወደ ቀኝ ዞር ስል ጀግናው ጄነራል ዑመር ገብረ ክርስቶስ በሁለት መቶ የጠላት ወታደሮች ተከቧል። ጠላቶቹ የከበባውን ቀለበት

እያጠበቁበት ሲሄዱ ከመገረክ ይልቅ ራሱን ማጥፋት መርቦ ሽጉጡን ለመጠጣት እጁን ወደ ሰገባው ሲልክ፤ ሽጉጡን በነበረበት ቦታ ዐጣው። ይሄኔ የከበቡትን ጠላቶቹን በትሕትና እየተመለከተ፤ «እኛናንተ መካከል ትርፍ ሽጉጥ የያዘ ይኖራል?» ብሎ ጠየቃቸው። ሁሉም በአሉታ ራሳቸውን ነቀነቁ። ይሄኔ የውኃ ኮዳው ውስጥ አንዲት ጥይት ጨምሮ ባንድ ትንፋሽ ጨለጣት።

ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ ከወደቅሁበት ተነሥቼ እያነከሰሁ መራመድ ጀመርሁ። ከፊት ለፊቴ የጠላት ጦር እና የወገን ጦር አስከሬን እንደ ቅጠል ረግፏል። እየተንቀለቀለ ከሚነደው ታንክ ነበልባል ላይ ሲጸራዩን ለኩሼ አካባቢውን ስቃኝ «ጓድ! አድነኝ!» የሚል የሥቃይ ጥሪ ሰማሁ። ድምፁን ወደ ሰማሁበት አቅጣጫ ሮጪ ስደርስ፤ የልጅነት ጓደኛዬ ጀግናው ሻለቃ ጣሰው ታፋው ላይ በጥይት ተመትቶ ቆስሎ ወድቋል። ከበላዩ አንድ ግዙፍ ቀይ ቀበሮ ጭኑን በክራንቻው ነክሶ ሲዘነጥለው ተመለከትሁ። ከመ ቅጽበት ካሊበር ሽጉጤን ላጥ አድርጌ፤ በቀይ ቀበሮው ላይ ካነጣጠርሁ በኋላ፤ በአንድ ወቅት በአዲስ ዘመን ጋዜጣ ላይ የቀይ ቀበሮዎች ቁጥር እየተመናመነ መምጣቱን የሚገልጽ ሐተታ ማንበቤ ትዝ አለኝ።

ከዚያ ወደ ሻለቃ ጣሰው ቀረብ ብዬ፤ አዝናለሁ ጓድ፤ ባገሪቱ ያለው የቀይ ቀበሮዎች ቁጥር ከሻለቃዎች ቁጥር ጋራ ሲነጻጸር በጣም አነስተኛ ነው። ስለዚህ ቀይ ቀበሮውን ገድዬ እናት አገራ በቱሪዝም የምታገኘውን ጥቅም አልጎዳም፤ ብዬ ካስረዳሁት በኋላ ማደንዘዣ ወግቼው ጉዞዬን ቀጠልሁ።»

እኔ እና አባተ ስንሥቅ፤ መክሊኝ ለተራኪው ራት ለማምጣት

ወደ ዓዳው ዘለቀች።

ምዕራፍ 14

በዝናም እና በዝንብ መካከል ያለው ልዩነት አለንገር አልተፈጠረም። እነሆ ግንቦት በዝንብ ታጅቦ ሲወጣ ሠኔ በዝናም ታጅቦ ገባ። ክረምቱ አየሩን ብቻ ሳይሆን የሰዎችን ሞያ ቀየረ። ማስቲካ ያዞሩ የነበሩ ደቂቅ ሕፃናት ማስቲካውን ትተው በአንድ አዳር መኪና አጣጢ ሆኑ። የጉልት ሴቶች ጉልቱን ትተው መገደዳር በቆሎ እየጠበሱ አዲስ አበባን ከመዲናነት ወደ ማድቤትነት አሸጋገሯት። ክረምቱ አየሩን እና ሞያውን ብቻ ሳይሆን ቁሳቁሱን ቀየረው፤ አስፋልቱን ለው ሠራሽ ወንዝ፤ የአንበሳ አውቶብሱን የኖሳ መርከብ አደረገው። ክረምቱ በር ሆነ፤ መግባት እና መውጣቱም ቀጠለ። አገር ውስጥ የነበሩ ሽር እና ትዝታቸውን ይዘው ወጡ። ከአገር ውጭ የነበሩ አይፖድ እና የአሳማ ጉንፋን ይዘው ገቡ።

እኔም ማስተናገዴን ቀጥያለሁ፤

አቤት፤ ስንት ዐይነት ተስተናጋጅ አለ?

የተቀባችው ፓውደር እጅግ ከመብዛቱ የተነሳ ፓውደር ላይ በግንባሯ የወደቀች የፎትመስል ሴትየ፤ እንደ ስድስተኛ ጣት ከመዳፏ የማይለየውን ሲጻራዋን ስባ በጭሱ ተጉመጥምጣ

ጠራችኝ። አጠገቧ ደርሼ ስቆም፤ «ፈገግ በል እንጂ፤ የምን መከላተር ነው - ከፍትፍቱ ፊቱ እንዲሉ አበው፤ ፈገግ በልና ትኩስ ቡና አምጣልኝ - የቡና ሰባቱ መፋጀቱ እንዲሉ አበው፤ ደሞ አደራህን ስኒው ንጹሕ ይሁን - ሲያዩት ያላማረ ሲበሉት ያቅራል እንዲሉ አበው፤» በማለት የትእዛዝ እና የተረት እሩምታ አወረደችብኝ። «ሴትዮ፤ ሱስሽ የቡና ነው ወይስ የአበው? ለምን ቡናውን አበው አይታዘዙሽም?» ብዬ ላሥቅባት ካሰብሁ በኋላ፤ «ከሰው ጋራ ሲኖሩ ሞኝ ሆኖ፤ አህያን ሲጭኑ ሦስት ሆኖ» እንዲሉ አበው በዝምታ ሥራዬን ቀጠልሁ።

በነገራችን ላይ አባባሉን ሁሉ አበው ብቻ ለምን ይሉታል? ለላውምኮ ሊል ይችላል። ለምሳሌ፤ «ሁለት ያባረረ አንድ አይዝም» እንዲሉ ፌዴራል ፖሊሶች።

«ሊንጋጋ ሲል ይጨልማል!» እንዲሉ የመብራት ተረኞች።

«ልጅ እና ወረቀት ያስያዙትን አይለቅም!» እንዲሉ መሠረተ ትምህርት የተማሩ እናቶች።

«ሲሮጡ የታጠቁት ሲሮጡ ይፈታል!» እንዲሉ የአትሌቲክስ አሠልጣኞች።

«የማይተማመን ባልንጀራ በየወንዙ ይማማላል!» እንዲሉ የናይል ተፋሰስ አገሮች።

«ሳታማሃኝ ብላኝ!» እንዲሉ ለምክንያት ግድ የሌላቸው ምግቦች።

«የባሰ አለ፤ አገርህን አትልቀቅ!» እንዲሉ ወደ ሰማሌ የተሰደዱ የአገራችን ሰዎች።

«ሕልም ተፈርቶ ሳይተኛ አይታደርም!» እንዲሉ የአልቢርጎ አከራዮች።

ለማንኛውም ወደ ካፌው ልመለስ።

ከተስተናጋጆች ጋራ ስርጋ የገባች የአምስት ዓመቷ ቆሉ ሻጭ ዕንቅፂን ትከሻዋ ላይ አድርጋ በኋላዬ በኩል ውልብ ስትል፤ «ይህ ቆሉ ኤክስፓየርድ ዴት የለውም እንዴ? ከአምስት ዓመት በፊት እናትሽ ይዛው ትዞር ነበር!» የሚል ጨካኝ ድምፅ ለማሁና ዞርሁ። የቀድሞው የጥራት ደረጃ ተቆጣጣሪ ከአስተናጋጆች መሀል ተቀምጦ ተመለከትሁት። መክሊት አጠገቡ ደርሷል፤ «ምን ላምጣልህ?» ብላ ስትጠይቀው ለዐዋጅ በሚበቃ ድምፅ፤ «በርዶኛ ል፤ ነጣ ያለ ጋቢ ልታመጭልኝ ትችያለሽ?» አለና ግራ ቀኙን ቃኝ። ከሥልጣኑ ከወረደ ወዲህ ማንም ሥቆለት አያውቅም። የዛሬን አያድርገውና ያኔ በባለሥልጣንነቱ ዘመን የሚደረግለት አቀጣጠል መሰል የለውም ነበር። መክሊት አዲስ ተስተናጋጅ ሲገባ ጠረጴዛውን ትወለውላለች። ባለሥልጣኑ ሲመጣ ግን ጠረጴዛውን ትለውጥለታለች።

በየምግብ ቤቱ በር ላይ የሚለጠፈው «ታሽንል» የሚለው አሳዛኝ ድርሰት ደራሲ ይህ ሰው ነበር። ያኔ በየማለዳው ወደ አንዱ ዳቦ ቤት ብቅ ይልና በቅርብ ያገኘውን ሙልሙል እንደ ብይ እያጣዘ፤ «ይህ ዳቦ አልመጠን አንሷል። ሕዝቡን ለማስራብ ነው፤ ይህ ዳቦ አለመጣን ተልቋል፤ የሰፊውን ሕዝብ ሆድ ለመንፋት ነው? መልሰልኝ!» ይልና በባለቤቱ ላይ ይደነፋል። ከዚያም ቀዝቀዝ ባለ ድምፅ፤ «ለማንኛውም በዚህ መደዳ ያሉ ዳቦዎች መጠናቸው ከጠራጣሪ ስለሆነ በኤግዚቢት መልክ እኛ ዘንድ ይቆያሉ!» ይልና በቅርጫት ሞልቶ መኪናው ላይ ያስጭናቸዋል። በማግሥቱ ቅርጫቱ ብቻውን ይመለሳል።

ይህ ሰውዬ የተባረረበት ምክንያት እንደሚከተለው ነው። በሥልጣን ላይ እያለ ሁለት ጎረምሳ ልጆቹን በሥሩ ይሾማቸዋል። የመሥሪያ ቤቱ ገምጋሚ ከሚቲ ለምን እንደዚያ እንዳደረገ ሲጠይቀው፤ «አንደኛው ልጄ በየምግብ ቤቱ እየዞረ የምግቡን ጣዕም እና ጤንነት የሚያረጋግጥ ቀማሽ ነው። ሁለተኛው ደሞ፤ ቀማሹ የተመረዘ ምግብ በልቶ ሲወድቅ አዝሎ ሆስፒታል የሚያደርስ ነው!» ብሎ መለሰ።

በሁለተኛው መሥመር በሚገኘው ወንበር ላይ አንድ መነጽራም ወጣት ፀጉሩን እንደ ነጠላ እየቋጩ፤ ከፊት ለፊቱ ከተቀመጠው ጀርመናዊ ጋራ ያወራል። ወጣቱ የተለያዩ አዲስ ሳይንሳዊ የፈጠራ ግኝቶችን ለዓለም ለማበርከት እንዳቀደ እና ዕቅዱን ለማሳካት የገንዘብ ድጋፍ እንደሚያስፈልገው ለጀርመኑ እየገለጸለት ነበር። በአጠገቡ ትሪ ይገዢ ሳልፍ፤ “I am brilliant but a poor inventor” ሲል ሰማሁት። ስመለስ በሚኖርበት ደሳሳ ጎጆ ውስጥ ያሉትን ዕቃዎች ሲዘረዝር አገኘሁት። “I have got only a laboratory, a small bed and a chair” እያለ ሲናዘዝ።

“What about a table;” አለው ጀርመኑ፤

“Well, I have a periodic table, sir!”

ሮዝ በተባለ መጽሔት ፓተንት በሚል ዓምድ ሥር የዚህን መነጽራም ወጣት ታሪክ ታትሞ እንዳነበብሁ ትዝ አለኝ። ይህ ወጣት መንፈሳዊ መዝሙር ብቻ የሚጫወት ቴፕራከርደር ከመፈልሰፉም በላይ በጆኔራተሮች ላይ የሚገጠም ድምፅ ማዳፈኛ (ሳይለንሰር) ለመፈልሰፍ ተሰናድቷል።

አገራችን በሳይንስ እና ቴክኖሎጂ ገና ወጣኒ ናት። ይህን

ለማስረዳት አንድ ምሳሌ ልጥቀስ። ከጥቂት ቀናት በፊት ሬዲዮ ሳዳምጥ በእንግድነት የቀረበ የላውንደሪ ባለቤት፤ «በመብራት ጎይል እጥረት ምክንያት በቅርቡ በፀሐይ ቴክኖሎጂ በመታገዝ ሥራችንን እንቀጥላለን!» ሲል ተናገረ። ጋዜጠኛውም፤ «በፀሐይ ቴክኖሎጂ በመታገዝ የምትሠሩት እንዴት ነው?» ብሎ ሲጠይቀው፤ «ልብሱን አጥቦን ፀሐይ ላይ እናሰጣለን ማለቱ ነው!» ብሎ መለሰ። ሳይንስ እና ቴክኖሎጂ እንደ ቀንዳም ፈረስ ተረት በሆነበት አገር ይህ መነጽራም ወጣት ሊታገዝ ይገባው ነበር፤ ግን ከወሬ በስተቀር ማንም ሊተባበረው አልፈቀደም።

ለምሳሌ፤ አባቱ የነገረኝ ወሬ እንዲህ ይላል፤ መነጽራሙ ወጣት አገር ቤት እያለ በመጸዳጃ ሳሕኖች ላይ የሚገጠም ኮምፒዩተር ፈልስፎ ነበር። ኮምፒዩተሩ በሚሞክርበት ቀን የውጭ እና የአገር ውስጥ የሳይንስ እና ቴክኖሎጂ ባለሙያዎች ስተገኙበት ወጣቱ መጸዳጃ ሳሕኑ ላይ ተቀምጦ ከተጸዳዳ በኋላ “Delete” የሚለውን ክሊክ ሲያደርግ መጸዳጃ ሳሕኑ ላይ የነበረው ፍግ እልም ብሎ ጠፋ። ወዲያው “perfume” የሚለው ላይ ክሊክ ሲያደርግ መጸዳጃ ክፍሉ በክርቤ እና በሉባንጃ መዓዛ ተሞላ። በቦታው የነበሩ ታዛቢዎች ከንብንባቸውን አውልቀው ክፍሉን በጭብጨባ አናጉት። በጭብጨባው የተደናገረው ወጣት ሳይንቲስት በስሕተት “Undo” የሚለውን ክሊክ ሲያደርግ ያለፈው ትውልድ የተጸዳዳው ሳይቀር ወጥቶ አካባቢውን አጥለቀለቀው። በዚህ የተነሳ መነጽራሙ ወጣት አካባቢን በመበክል ተከሶ የሁለት ዓመት እስራት ተፈርዶበት ለእራት ዓመት ታሰረ።

«ሁለት ዓመት ተፈርዶበት እንዴት አራት ዓመት ይታሰራል?» ብዬ ጠይቄው ነበር፤ ታሪኩን የነገረኝን አባቱ፤ የሰጠኝ መልስ የሚከተለው ነው። ፅንጽራሙ ወጣት ይኖርባት

በነበረችው ክልል ውስጥ የአትት ብሔር እና የእግግ ብሔር ተዳብለው ይኖራሉ። የፌዴራሊዝም ሥርወ-ተባባሪው መብት መሠረት የራሳቸውን ፍርድ ቤት እና ወገኒ ቤት አቋቁመው ነበር። የአትት ብሔር ፍርድ ቤት መነጽራቱን ወጣት ሁለት ዓመት ሲፈርድበት የእግግ ብሔር ፍርድ ቤት ከተገራባቹ ብሔር ጋራ ያለውን አኩልነት ለማስመስከር ወጣቱን አስመጥቶ ሌላ ሁለት ዓመት ፈረደበት።

መነጽራቱ ወጣት አንድ ቀን ካፈው ውስጥ ሞተ።

በሞቱ ዋዜማ ሞቱን የሚተነብይ ሕልም ዐይኔ ስለነበር ከሥራ ቀረሁ። ሕልሙ እንዲህ ነው። የጥራት ደረጃ ተቆጣጣሪ የነበረው ሰውዬ በካፌያችን በር ላይ ቆሞ የተስተናጋጆችን ልብስ እያየ ያስገባል። ብዙ ተስተናጋጆች ልብሳቸውን እንደ መታወቂያ እያሳዩ ይገባሉ። ድንገት መነጽራቱ ወጣት ሰልቫጅ ካፖርት ለብሶ ይመጣል። የጥራት ደረጃ ተቆጣጣሪው፤ «ሰልቫጅ ለብሰህ ወደዚህ መግባት አትችልም!» ብሎ ይከለክለዋል። ወጣቱ ግን አሻፈረኝ ብሎ በመታገል የጥራት ደረጃ ተቆጣጣሪውን ከካፌው መዝጊያ ጋራ ደርቦ ይዞት ወደ ውስጥ ይገባል።

ከሕልሜ ስነቃ ሰልቫጅ የሙት ልብስ ስለሆነ ወጣቱ እንደሚሞት ተገነዘበሁ። እኔም በሞቱ ላለሙግበት (ገዳዩ ላለመሆን) ወደ ካፌው ሳልሄድ ቀረሁ። በሁለተኛው ቀን ወደ ካፌው ስመለስ፤ አስተናጋጁ አባተ በነፍስ ገዳይነት ተጠርጥሮ ወደ ፖሊስ ጣቢያ መሄዱን ሰማሁ። ምን ደረሰበት? ከመርማሪው ፖሊስ ጋራ ያደረገውን ምልልስ እንደሚከተለው አቀርባለሁ።

* * *

አባተ፤ በወረዳ ምንትስ ፖሊስ ጣቢያ ከመርማሪው ፊት ለፊት ቁጭ ብሏል። መርማሪው ከፊቱ ያለውን መዝገብ ሲያገላበጥ ከቆየ በኋላ፤ «አቶ አባተ ቤተሰብ አለህ?» ብሎ ጠየቀ።

«አለኝ፤ ማስረጃ ካስፈለገ...!» አለና አባተ ከኪሱ ውስጥ አሮጌ አልበም አውጥቶ የመጀመርያውን ገጽ ገልጠ፤ «ከግራ ወደ ቀኝ ይህኛ ምሽቱ ናት፤ ይሄ ልጄ ነው፤ ይሄ ደግሞ አባቴ ነው፤ ይሄ ባዶ ቦታ ነው፤» እያለ ሊቀጥል ሲል ፖሊሱ፤ «ልጁ ቁጭ አባትህን ይመስላል!» ብሎ አቋረጠው።

«ቢመስልም አይገርመኝም!.. እኔ ለሥራ ወጣ ስል ጠብቆ አባቴ እኛ ቤት ይመጣ እንደ ነበር ደርሼበታለሁ።»

«አስተናጋጅ ከመሆንህ በፊት ምን ትሠራ ነበር?»

«ከብት አድልቤ እሸጥ ነበር። ጌታዬ እንደሚያውቁት፤ በአገራችን የክርስቲያን እና የሙስሊም ሥጋ ቤት ብሎ መለየት የተለመደ ነው። እኔም ልዩነቱን ለምን ከበሬው አንጀምረውም በማለት የክርስቲያን እና የሙስሊም በሬ እሸጥ ነበር!»

«የክርስቲያን እና የሙስሊም በሬ ልዩነቱ ምንድን ነው?»

«የክርስቲያኑ በሬ ቆዳው ላይ መስቀል ይነቀሳል፤ ጌታዬ!»

«ከከብት አድላቢነት ወደ አስተናጋጅነት ያደረግኸው ሽግግር አንዴት ነው? ትንሽ አልተራራቀም?» አለ ፖሊሱ ፈገግ ብሎ፤

«እንደኔ እንደኔ አልተራራቀም። ያው ከከብት አድላቢነት ወደ ሰው አድላቢነት ነው የተሸጋገርሁት!»

ከዚህ ማክብካቢያ በኋላ ፖሊሱ በቀጥታ ወደ ምርመራው ገባ።

«ከሚቼ ጋራ የነበራችሁን ግንኙነት ብትገልጽልኝ?»

«ሚቼ ቤሕይወት በነበረበት ጊዜ የነበረን ግንኙነት ያስተናጋጅ እና የተስተናጋጅ ነው።»

«ሚቼ በሞተበት ቀን የነበረውን ሁኔታ ትገልጽልኝለህ?»

«ወደ ካፌያችን መጥቶ ውኃ አዘዘ፤ አቀረብሁለት። በአጠገብ ተቀምጠው ሻይ ሲጠጡ የነበሩ ሰዎች እንደ ነገሩኝ ወዲያው ከኪሱ ብዙ ክኒኖች አውጥቶ ባቀረብሁለት ውኃ እያወራረደ ዋጣቸው። አይ የቀን ጎዶሎ... ምንው ውኃውንም እንደ ክኒኑ ከቤቱ ይዞት በመጣ...!»

«በጊዜው በሚች ፊት ላይ የተስፋ መቁረጥ ስሜት አንበሳል?»

«ንባብ ላይ ያን ያህል ነኝ፤ ጌታዬ!»

«አልገባህም፤ ስትመለከተው ተስፋ ቆርጧል ብለህ ገምተህ ነበር?»

«መቼስ በርገር በሚቀረጠፍበት፤ ኮካኮላ እንደ ውኃ በሚፈስበት ካፌ ውስጥ አንድ ሰው የቧንቧ ውኃ ብቻ ካዘዘ ተስፋ ቢቆርጥ ነው፤ ግና መልሶ እጁን በርሳው ውስጥ ሲከት ላይ፤ የምሳ ዕቃ ሊያወጣ ነው ብዬ ተዘናጋሁ።»

«ከዚያስ?»

«ከዚያ ልቤን ሲያወልቀው ለነበረ ተስተናጋጅ ስቴክኒ አድርሼ ስመለስ፤ ያ ወጣት ወንበሩን ላይ ዘፍ ብሎ ተኝቷል። አይ ምስኪን! ይሄኔ ሮንድ አድሮ ይሆናል ብዬ ቸል አልሁት።»

«የመጀመርያ ርዳታ አላደረግህለትም?»

«አድርገለታለሁ፤ ተኝቷል ብዬ ስላሰብሁ ዘፈኑን ቀነስሁለት፤ በተጨማሪም አንገቱን ወደ ወንበር መደገፊያው አቃናሁት። በእኔ ቤት በሥነ ሥርዐት ማስተኛቱ ነበር። ለካ አጅሬ በሥነ ሥርዐት እየሞተ ኖሯል።»

«ሚች ከመሞቱ በፊት የተናገረው ነገር አለ?»

«ሰው ሲኖር መናገሩ መቼ ይቀራል፤»

«አባባሌ አልገባህም፤ ከመሞቱ ጥቂት ደቂቃዎች በፊት የተናገረው ነገር አለ ወይ?»

«የለም። ባይሆን ከጎኑ የተቀመጠ ተስተናጋጅ ተናግሯል፤»

ፖሊሱ በረጅሙ ተንፍሶ ወደ ወንበሩ መደገፊያ ተንጋሎ ሲያስብ ከቆየ በኋላ፤ «አቶ አባተ፤ ለማንኛውም ሚች ለነገይቱ ሊትዮጵያ ብዙ ምርምሮችን ያበረክታል ተብሎ የታሰበ ወጣት ነበር። ምን ያደርጋል፤ ብዙ የዕንቅልፍ ክኒኖችን በመውሰድ ራሱን አጥፍቷል፤» ብሎ በረጅሙ ተነፈሰ።

አባተ አንገቱን ደፍቶ ትንሽ ካለበ በኋላ፤ «ከእናንተ ባላውቅም...» ብሎ ጀመረ። «...ሚች የዋጠው የዕንቅልፍ ክኒን ከሆነ ጊዜው ይርዘም እንጂ መንቃቱ አይቀርም፤ ቁርጡ እስኪታወቅ ድረስ መንግሥት እስከፊኑን መቅበር ትቶ በወደገባ ዘበኛ

ቢያስጠብቀው ይበጃል ባይ ነኝ።»

መርማሪው ፖሊስ አባተን በንቀት ለጥቂት ደቂቃ ካተኮረበት በኋላ መሄድ እንደሚችል ገለጸለት። አባተ መሄድ ሲገባው አላስፈላጊ ጥያቄ አመጣ።

«ጌታዬ፣ ለመሆኑ በምን አበላዬ ነው ፖሊሶች ቤቴን እንዲፈትሹ የተደረገው?»

«ቤትህ በመፈተሹ የተጎዳኸው ነገር አለ?» አለ ፖሊሱ።

«ለመጎዳትስ አልተጎዳሁም። እንዲያው ፖሊሶቹ ቤቴን በጣም ከመፈተሻቸው የተነሳ ለዐሥር ዓመት ያህል ፈልጌ ያጣሁትን የልደት ካርዴን አገኙልኝ፤ . . . ብቻ ከሕግ አንጻር ፍተሻው አግባብነት አለው ወይ ለማለት ነው?»

«አቶ አባተ!» አለ ፖሊሱ፤ «ሟች ራሱን ሲያጠፋ መተባበር ወንጀል መሆኑን አታውቅም?»

«አንዴት አድርጌ ነው የተባበርሁት?» አባተ ጮኸ። «ውኃ ጠየቀኝ፤ ውኃ አመጣሁለት፤ መቼም ገመድ በትሪ አላቀረብሁለትም፤ ሰው ለመሞት ከተዘጋጀ የሚተባበረው ቀኑ ነው። አዩ ጌታዬ፤ መቼም በዚህ ዘመን ራስን ለመግደል የሚያበቃ ብዙ ነገር አለ። በዘመድ ተስፋ ያጣ ሰው በገመድ ተስፋ ቢያደርግ አይገርመኝም። ያም ሆኖ እንዲህ ዐይነቱ ሰው ሲገጥመኝ ልቡ እስኪጠፋ እመክረዋለሁ። አንድ ባልንጀራዬ ባለፈው ራሱን ለመግደል የባቡር ሐዲዱ ላይ በጀርባው ተኛ። የምድር ባቡር ብልሽት ስለ ገጠመው ሥራ ካቋረጠ ዘመን የለውም፤ እዚህ ላይ መተኛት ምንም አይጠቅምህም፤ ተነሥ ብዬ ብመክረው፤

«እምቢ፤ ባቡሩ እስኪጠገን ድረስም ቢሆን እጠብቃለሁ፤» ብሎ ድርቅ አለ። ለካ ቀኑ ደርሶ ኑሯል። እመሻሽ ላይ ከወፍጮ ቤት የሚመለሱ አህዮች ሐዲዱን ሲያቋርጡ ረግጠው ገደሉት። ለወሬ የቸገረ ነገር!!»

መርማሪው ፖሊስ ከአባተ ጋራ የነበረው ቆይታ መጠናቀቁን ለማሳየት ሰዓቱን ደጋግሞ ከተመለከተ በኋላ፤ «መሄድ ትችላለህ» ብሎ አገተመተመ።

አባተ «ጥሩ» ብሎ ከወንበሩ በከፊል ከተነሣ በኋላ ተመልሶ በመቀመጥ፤ «. . . አንድ ነገር ብቻ ልበል፤ እሱም ምንድን ነው? አዎ፤ ፖሊስ ጣቢያ አንዴ ከመጣሁ አይቀር አግረ መንገዴን የምጠቁመው ነገር አለኝ።»

«ምንድን ነው?» አለ መርማሪው ጣራ ጣራውን እያዩ፤

«ምንድን ነው ላለት፤ ጌታዬ፤ ነገሩ ወዲህ ነው። ከጥቂት ቀኖች በፊት አጥቤ ያሰጣሁት ሱሪ ባልታወቁ ሰዎች ተዘርፏል። የክፍለ ከተማው ፖሊስ ከጎብረተሰቡ ጋራ በመተባበር ሱሪዬን ቢያስመልስልኝ ደስ ይለኛል ጌታዬ፤»

ፖሊሱ በጣም ስለ ተናደደ ለጊዜው ቃል ተላነው፤ ወዲያው ግን፤ ለዘበት እንደ ተዘጋጀ ሰው እስኪቢርቶውን ካቀባበለ በኋላ፤ «የወገብ ቁጥሩን ልትነግረኝ ትችላለህ?» አለው።

«ዐሥራ ሁለት፤ ጌታዬ፤» አለ አባተ፤

«ገምባሌ ነው ወይስ ሌላ?»

«እኔ እንግዲህ ሱሪ ነው ብያለሁ፤ ጌታዬ!»

«የዬት አገር ሱሪ ነው?»

«የቻይና!»

«የቀለሙ ዐይነት?»

«ከመታጠቡ በፊት ነው ወይስ ከታጠበ በኋላ፤ ጌታዬ?»

«በጠፋበት ጊዜ የነበረውን ቀለም ነው የጠየቅሁህ!»

«አረንጓዴ»

«ጥሩ!» አለ መርማሪው፤ «ሱሪህን ሌላ ሊሰርቀው ይችላል፤ ዐሥራ ሁለት ቁጥር የቻይና ሱሪ ስለሌለው ያን ያህል ይጠቅመዋል ብዬ አላስብም። ለነገሩ ይጠቅመዋል። ቢያንስ ኩባያ ሊለውጥበት ይችላል። በሌላ በኩል ጥጃ በልቶት ሊሆን ይችላል የሚል ጥርጣሬም አለኝ። ዐየህ፤ የአዲስ አበባ ጥጃ ሣር ቢያጣ የሣር ፍራሽ ይጠል። የሣር ፍራሽ ቢያጣ አረንጓዴ ሱሪ ይጠል። ያም ሆነ ይህ ፖሊስ አስፈላጊውን ክትትል ስለሚያካሂድ አንተ ሥራህን እየሠራህ ውጤቱን ተጠባበቅ።»

«ጌታዬ፤» ቀጠለ አባተ፤ «ያለፈው አንዴ አልፏል መቼም። መጭውን ሳስብ ግን ይጨንቀኛል፤ በጣም!! አሁን የለበስሁት ሱሪዬ የመጨረሻው ስለሆነ ይሄ ከተሰረቀ ነገ ቢርዎት የምመጣው ጋቢ አገልጅሜ ነው። ምን ለማለት ፈልጌ ነው፤ ከእንግዲህ በልብስ ማስጫው አካባቢ ጥበቃው ቢጠናከር!»

«አይበቃም?» ፖሊሱ አምባረቀ፤ «ትንሽ አታስብም! ያንተ ሱሪ አስተማማኝ ጥበቃ እንዲደረግለት ከፈለግህ ለምን ቤተ መንግሥት አጥር ላይ አታሰጣውም? አሁን ከዚህ አትነሣም?»

አባተ ከመርማሪው ክፍል ወጥቶ የሮጠ የቤቱ ግድግዳ አቆመው።

ምዕራፍ 15

ዛሬ መክሊት ወደ ቤትሆሽን ካፌ ብቅ አላለችም። አቶ ያን ፌስታል ሙሉ ስጦታ ይዞ መጥቶ ይጠብቃታል። እየጠበቀ ስልክ ደጋግሞ ቢሞክርም ስልኳ አይመልስም፤ ወይም ተዘግቷል። ግን እሱ ተስፋ ሳይቆርጥ ተግባራዊ መጠበቂያ ቀጠለ። ጥቂት ወዲያ ወዲህ ብዬ ፋታ አግኝቼ አጠገቡ ስቆም፤ በላሊበላ ስላጀረገው የማይረሳ ጉብኝት ይተርክልኝ ጀመር። በትረካው መካከል የሴት ጫማ ቋቋታ ከበስተጀርባው ሲለማ ትረካውን አቋርጦ ይዞርና ይመለከታል። ያ ቋቋታ ከመክሊት ጫማ የመነጨ አለመሆኑን ሲያውቅ እንደገና ፊቱን መልሶ፤ «ምን ላይ ነበርሁ?» ብሎ የጠፋ ቃሎቹን ይፈልጋል። ትረካውን ሲጀምር የላሊበላን ሕንጻዎች በማድነቅ ነበር። ሰዓቱ እየገፋ ሲሄድ፤ መክሊት እንደማትመጣ ቁርጡን ሲያውቅ፤ በላሊበላ ሕንጻዎች ዙሪያ ሰፍረው ቱሪስት ስለሚያስቸግሩ ለማኞች አንሥቶ ያማርር ጀመር።

ከሥራ ሰዓት በኋላ መክሊትን ፍለጋ ቤቷ ሄድሁ። ስገባ፤

አልጋዋ ላይ ተንበልብላ ጉንጫን በእጆቿ አስደግፋ በመስኮት በኩል ውጭ ውጪን ሰታይ ነበር።

«ምነው?» አልጊት ከጥቂት መፋጠጥ በጊላ፤

«ምነው?» አለችኝ ዞራ ሳታየኝ፤

«ከመሥሪያ ቤት ለምን ቀረሽ?» የሰውዬውንስ ስልክ የማታነሽው በምን ምክንያት ነው? በረጅሙ ተንፍሳ፤ «ትላንት ከኤክስ ቦይፍሬንዴ ከሳሚ ጋራ እንደ ተቀጣጠርን ነግሬህ የለ!»

ራሴን በአዎንታ ነቀነቅሁ። «ምን ተፈጠረ?»

መክሊት፤ ተዝላኛ ፈገግታ አሳይታኝ ፊቷን በትራሷ ውስጥ ሸሸገች።

የሆነው ሁሉ ገባኝ።

«እንዴት እንዲህ ልታደርጊ ቻልሽ? . . ልክ አይደለሽም!»

ተንደቀደቅሁ።

«ነገሩ እንዴት ተጀምሮ እንዴት እንደ ተፈጸመ ሳስበው ሕልም ይመስለኛል፤» ብላ ጀመረች።

ቀጥላ እንደ ነገረችኝ ከሆነ፤ ከሳሚ ጋራ ተቀጣጥረው ከተገናኙ በጊላ ብዙ አንጀት የሚበሉ ነገሮችን ነግሯታል። «ፍቅርሽን ገፍቼ ከሄድሁ በጊላ አልቀናኝም!» ብሎ ሁለት ሲጃራ አከታትሎ አጨሰባት። ከእሷ ጋራ ከተለያዩ በጊላ ሥራ ሰላጣ በታክሲ ረዳትነት ለመሥራት ሞክረ። በአንድ ወቅት የኢትዮጵያ ብሔራዊ ቡድን ግብ ጠባቂ የነበረ ወጣት፤ አሁን የታክሲ ረዳት

መሆን ስለ ከበደው የኑሮ ግዴታን እና ክብሩን ለማስታረቅ የሆነ ነገር ማድረግ ነበረበት። ከዚህ በፊት ወያላዎች እንዳደረጉት «ሰታዲየም፤ ሜክሲኮ» ብሎ ከመጣራት የቦታ ዝርዝሮችን በካሲት አስቀርጾ በቴፕ ማጫወት እንደሚሻል ሾፌሩን ለማሳመን ሞክረ። «ወያላ» የሚለው መጠሪያ «የሚኒባስ ዲጂ» በሚል እንዲተካ ሐሳብ አቀረበ። የሚኒባሱ ባለቤት በግርምት ሲለሙት ከቆዩ በጊላ፤ «እናስብበትና እንጠራሃለን!» ብለው አሰናበቱት፤ እስከ አሁን አልጠሩትም።

ችግር ሲጠናበት አገሪቱን ጥሎ ወደ አሜሪካ ለመሄድ መጣር ጀመረ። ነገር ግን በምን መንገድ ይሂድ? አስቦ አስቦ ዘዴ መጣለት። አንድ አሜሪካዊ አግኝቶ ሊደበድብ አሰበ። እንደ እሱ ሐሳብ ከሆነ አሜሪካ በዜጋዋ ላይ በሚደርሰው ጥቃት ትናደድና፤ «ወንጀለኛውን አሳልፈሽ ስጭኝ፤» በማለት ኢትዮጵያን ትጠይቃለች። በዚህ መሠረት ሳሚ ወደ አሜሪካ ይላክና ፍርድ ቤት ቀርቦ ይፈረድበታል። ከዚያ እጅግ ምቹ እና ጽዱ በሆነው ወገኒ ቤት ጥቂት ወራት ታስሮ ይለቀቅና እዚያው አሜሪካ ዘና ብሎ መኖሩን ይቀጥላል። ነገሩን ሲሞክረው ግን እንዳሰበው አልሆነም። አሜሪካ ኤምባሲ አካባቢ ያገኘውን ደክም ያለ አርመን በስሕተት ደብድቦ ሲሮጥ ፌዴራል ፖሊስ ሰቆጥጥር ሥር ካዋለት በጊላ ሸዋሮቢት ወስደው ገርፈው ለቀቁት።

ለመክሊት ይህን በነገራት ጊዜ አለቀለች። እርሱ ግን በዚህ ተበረታቶ እጅግ ስሜታዊ በሆነ ድምፅ፤ «መክሊትዬ፤ ጀርባዬ ላይ የተጋደመውን ለንበር ስታይውማ ዕድሜ ልክሽን ታነቢልኛለሽ፤» ብሎ ከዚህ ውስጥ ቆራጣ ሶፍት ወረቀት አውጥቶ ደረቅ ዐይኑን አበሰ። አስከትሎም፤ በጄኔራቱር ድምፅ ከተናፈጠ በጊላ፤ «የለም፤ ሹራቤን አውጃቄ ካላሳየሁሽ በስተቀር አታምኜኝም»

ብሎ በአቅራቢያው ወደሚገኝ አልቤርጎ ይዟት ገባ።

ከዚያ ሹራቡን አወለቀ። ቀጥሎ ቀብቶውን ማላላት ሲጀምር፤ «የምታሳየኝ ጀርባህን አይደለም እንዴ?» ብላ ሮኸችበት። «ታፋዩ ላይም ረግጠውኛል፤ እግረ መንገዴን ላሳይሽ ብዬ ነው!» ብሎ ሱሪውን አወለቀ።

«ርቃኑን ቆሞ ሳየው፤» ትላለች መክሊት ትረካዋን ስታጠናቅቅ፤ «በቃ፤ ምን ልበልህ የድሮው ነገር በሙሉ ተቀሰቀሰብኝ። ከጥቂት ደቂቃ በኋላ ራሳችንን አንሳላ ውስጥ ተቃቅፈን አገኘነው» «በርግጥ ሰውነቱ ላይ የግርፊያ ምልክት ነበረበት?» አልጓት።

«አንተ ደግሞ፤ እንዴት ያለ ጥያቄ ነው የምትጠይቀኝ? በዚያ ሰዓት ይህን እንዴት ላይ እችላለሁ?»

«ታዲያ አሁን የጀርመኑን ነገር እንዴት ልታደርግ ነው?»

«እንጃ!! በጣም የሚያስጨንቅ ነገር ነው። እሱን እያሰብሁ እያለ ነበር የመጣኸው።»

ከጥቂት ዝምታ በኋላ ተነሥታ መለባበስ ጀመረች።

«ምን ይሻላል ትላለህ?» አለችኝ።

ድንገት የከበደ ሚካኤልን ያላለቀ ግጥም አስታውሷል፤

የሰው ልጅ ዕድል ነው፤

ወደ ገጢአት መግባት፤ ከገጢአትም መውጣት፤

ያመነዘረ ሰው፤

ገላውን ያጠራል በንስሐ ቅጣት፤

ትልቁ ኩነት... ፤ (የዚህ ስንኝ መድፊያ ቃላት ጠፍተዋል)

* * *

በነገራችን ላይ፤ አንጋፋው ደራሲ እና ባለቅኔ ከበደ ሚካኤል ነፍሳቸውን ይማርና በመጨረሻ ዘመናቸው ወደ ካፌያችን ይመጡ ነበር። ገና እንዳየኋቸው ለመክሊት እንዲህ አልጓት፤ «እኒህ ሰውዬ ታላቅ ሰው ስለሆኑ የሚናገሩትን መዝግቢያ የሚጥሱትንም ሰብስቢ!» እርሷ ግን አላመነችም። አጭር ሰው ታላቅ ይሆናል ብላ መቀበል ከበዳት። ያልሁት አልቀረም። ከበደ ሚካኤል ከሞቱ በኋላ የብሪትሽ መዚያም በተወካዩ በኩል ከባለቅኔው ጋራ የተነካከ ፅቃዎችን እያፈላለገ በውድ ዋጋ መግዛት ጀመረ። እኔም በዚያን ሰዓት የሁለት ወር ውዝፍ ኪራይ ስለነበረብኝ አንድ አፈ ሰፊ ብርጭቆ ወስጄ ባለቅኔው እኛ ካፌ በሚመጡበት ጊዜ ሻይ የሚጠጡት በዚህ ብርጭቆ ነበር፤ በማለት እንዲገዙኝ ጠየቅኳቸው።

የብሪትሽ መዝገም ተወካይም፤ «ብርጭቆውን ከመግዛታችን በፊት ከባለቅኔው ጋራ ግጥምነት እንዳለውና እንደሌለው ለማረጋገጥ እንመርምረው!» ብሎ ብርጭቆውን ወደ ላብራቶሪ አስገባው። የላብራቶሪውን ውጤት በተስፋ ተሞልቼ መጠባበቅ ጀመርሁ። ሺሕ ብርጭቆ ሲያመላልሱ ከመኖር፤ አንድ የረባ ብርጭቆ ሸጦ መገላገል ይሻላል፤ አልሁ በልቤ። ከጥቂት ምርመራ በኋላ የመዝገሙ ተወካይ፤ «የላብራቶሪ ውጤቱ በብርጭቆው ጠርዝ ላይ የታላቁን ሰው የከንፈር አሻራ አያሳይም! ስለዚህ ልንገዛህ አንችልም!» ብሎ አረዳኝ። ላላምናቸው ሞከርሁ። የታላቁ ሰው የከንፈር አሻራ በብርጭቆው ላይ ያልታየበት ምክንያት ሰውዬው በስትሮ ስለሚጠጡ ነው! ብዬ ለመዘራከር ሞከርሁ። በዘበኛ አባረሩኝ።

ትዝ ይለኛል! ለመጀመርያ ጊዜ አንጋፋው ደራሲ የካፌያችንን ወለል ሲረግጡ ተስተናጋጆች ዐይናቸውን ማመን አቅቷቸው በአቅራቢያቸው ያገኙትን ወረቀት እና ወረቀት ነክ ነገር በሙሉ በመያዝ ሊያስፈርሟቸው ተሽቀዳደሙ። ታላቁ ሰውም ለጊዜው አድናቂዎቻቸውን በጥንቃቄ ለመያዝ ጣሩ። ብዕራቸውን በቁንጥ ከደረሱ ኪሳቸው ላይ ላጥ ያደርጉና ፊርማ ጠያቂውን እና ፊርማ መቀበያ ደብተሩን በፈገግታ አፈራርቀው ከተመለከቱ በኋላ፣ በሠዓሊ የእጅ ጥራት ፊርማቸውን ያስፍራሉ። እንዲያውም አልፎ አልፎ ከፊርማቸው አጠገብ፣ «ሕዝባችሁን እንድታገለግሉ አደራ አላለሁ!» የሚል ምራቂ ማሳሰቢያ ጣል ያደርጉ ነበር።

ቀስ በቀስ ያስፈራሚዎች ቁጥር እየጨመረ ሲሄድ ግን የአንጋፋው ደራሲ ትዕግሥት እና ብዕር እያለቀ ሲሄድ ይታይ ነበር። አሁን፣ ከፊት ለፊታቸው የተገተረውን ፊርማ ጠያቂ ቀና ብለው ለማየት ሳይቸገሩ፣ ደብተሩን ከመመንጨት በማይተናነስ አሳሳብ ስበው «ሕበደ» የሚል የሚነበብ ሳይሆን የሚገመት ፊርማ ያስቀምጡ ጀመር። አንድ ቀን እንዲያውም ምርር ብለው፣ «... በገዛ ፊርማዬ አካኪ አካኪሺች አደረጋችሁኝ!» ብለው አካኪ ዘራፍ አሉ - (ከጊዜ በኋላ ምዑዝን ጠይቁ እንደ ተረዳሁት አካኪ አካኪሺች በሩሲያ ልቦለድ ውስጥ የሚገኝ ጽሑፍ በመገልበጥ የሚተዳደር ገጸ ባሕርይ ነው፤)

የሆነ ጊዜ ላይ ታላቁ ሰው ተስተናጋጅነታቸውን ሁሉ ሳይዘነጉት አልቀሩም። አንድ ቀን ከሚያስፈርሟቸው ሰዎች ጋራ ተደባልቁ የተጠቀሙበትን ቢል ባቀርብላቸው ቀና ብለው ሳያዩኝ በቢሉ ላይ ፊርማ እና «በርታ» የሚል ቃል አስፍረው ገፉልኝ።

እየዋለ እየሰነበተ ተስተናጋጆች ታላቁን ሰው ተላመዷቸው።

በአንጋፋ ከያኒነታቸው ሳይሆን በአንጋፋ ተስተናጋጅነታቸው ያስታውሷቸው ጀመር። በተለይ አንድ ተስተናጋጅ በአንድ እጁ ሞባይሉን ከጆሮ ግንዱ አጣብቆ መልእክት እየተቀበለ፣ በሌላው እጁ ኪሱ ውስጥ ገብቶ የሚጽፍበት ቢያጣ፣ ከፊት ለፊቱ አቀርቅረው ግጥም እየጻፉ ከነበሩት ባለቅኔ እጅ ብዕራቸውን ነጥቆ ወሰደ። ከዚህ ገጠመኝ በኋላ ባለቅኔው ብዕር መያዝን እርም አሉ። የድንገቱ ግጥም ሲመጣቸው መክሊትን አጣጥፈው ይጠሯትና «ጻፊ» ብለው ያዟታል። እርሷም የደዝነችን ትእዛዝ በምትመዘግብበት ደብተር ግጥማቸውን ትመዘግባለች። አንድ ቀን ትንሽ ሲያሰላስሉ ቆይተው ጠሯትና የሚከተለውን በቃላቸው ማጻፍ ጀመሩ፤

የሰው ልጅ ዕድል ነው፤

ወደ ንጢአት ገብቶ፣ ከንጢአት መውጣት፤

ያመነዘረ ሰው፤

ገላውን ያጠራል፤ በንስሐ ቅጣት፤

ትልቁ ኩነኔ...

ብለው ቤት መድፊያውን ሳይጨርሱ፣ መክሊትን ሌላ ተስተናጋጅ ስለ ጠራት መጻፉን አቋርጣ ሄደች። በዚህ ምክንያት ታላቁ ሰው ልባቸው ተሠብሮ ወጡ። ከዚያ በኋላ ወደ ካፌው አልተመለሱም።

ሕይወታቸው ካለፈ ከብዙ ጊዜ በኋላ የሰንጉ መደምደማያ ቃላት ምን ይሆን? በረሃለት ራሱን እስጨንቅ ነበር። እኒያን

የጠፋ ቃላት የት ላግኛቸው? ከጉጉቴ የተነሳ የሙት መንፈስ ጠሪ ደጅ እስከ መጥናት ደረሰሁ። ግን የጠፋ ቃላትን ለማግኘት ሳይሳካልኝ ቀረ።

ያን ቀን መክሊት አጠገቤ ሆና ስትለባብስ ከፊል ርቃኗን ገልመጥ እያደረግሁ ሳይ፣ በዐይኗ ብትይዘኝም አለማፈሯን አስተዋልሁ። ልብኳን ስትቀይር ወንድሟን እንኳ እንደምታፍረው ነግራኛለች። ያ ማለት ከወንድሟ ጋራ እንኳ ከዘሃ የቀጠነ፣ ጎቡ እጾታዊ መሳሳብ አላት ማለት ነው። ይህ ጉዳይ አንድ ትልቅ መርዶ ነገረኝ። በእኔ ፊት ምንም አለማፈሯ ከቁም ሣጥኑ፣ ከአልጋው እና ከወንበሩ ለይታ እንደማትመለከተኝ ገለጸልኝ፤ እናም ተከፋሁ። እነሆ፣ ለብዙ ጊዜ ፈልጌ ያጣኋቸውን የከበደ ሚካኤልን የጠፋ ቃላት በትካዜዬ ውስጥ አገኝኋቸው፤

የሰው ልጅ ዕድል ነው፤

ወደ ንጢሐት ገብቶ፣ ከንጢሐት መውጣት፤

ያመነዘረ ሰው፤

ገላውን ያጠራል፤ በንስሐ ቅጣት

ትልቁ ኩነኔ የሚያፈቅር ማጣት፤

ምዕራፍ 16

ይኸው ከመክሊት አጠገብ እየተከዘሁ ተቀምጧለሁ። አጠገቤ ቆማ፣ እኔን ትታ መስተዋቱን እያየች ትለባብሳለች። በተሻለ አነጋገር ለመግለጽ፣ ለጥቂት ደቂቃ ያህል ተገልጦ የቆየውን ሰውነቷን ከፊቴ እየለቃቀመች በጡት ማስያዣዋ ውስጥ፣ በካናቴራዋ ውስጥ፣ በጅንኳ ውስጥ ትከትታለች። እኔ እንደ ግድግዳው፣ እንደ ጣሪያው፣ እንደ መስኮቱ ጋርጃት ቆሜያለሁ። ከአጠገቤ ያለው ገላ ለአቶ ያን እና ለሳሚ እንጂ ለእኔ ሲል ከጣይ አልወረደም። ምን ይደረግ? ሕይወት ላንዱ ዕንቁ ለሌላው ዕንቁልልጭ ናት። ይህን እያነገሁ ስጥል፣ ከመክሊት ጋራ ፍቅር ባልጋራ እንኳ ብስጭት ልጋራ ብዬ የሚያናድዳት ነገር አፈልግ ጀመር።

«አንድ ነገር ልጠይቅሽ፤» አልጓት፤

«ጠይቀኝ»

«ከጀርመናዊው ጋራ ያለሽ ግንኙነት የምር ነው ወይስ የብር ነው?»

ፊቷን ከመስተዋቱ ላትነቅል፤ «አንተ ደግሞ ብርን ሳታስገባ

ምንም ነገር ማሰብ አትችልም!» ብላ ሮኸች።

ጩኸቷ ከጠበቅሁት በላይ ስለነበር ለጊዜው የምላው ጠፋች።

«ወድጄ አይደለም!» አልሁ ጥቂት ካመነታሁ በኋላ፤ «በዚህ ዘመን ማንም ሰው ለጥቂት ሰዓታት እንኳ ብርን ሳያስገባ ማውራትም ሆነ ማሰብ አይችልም!»

«ለምን አልችልም?»

«አትችይም»

«አችላለሁ! ከፈለግህ በገምሳ ብር እንወራረድ!»

«ይኸው ራስሽ አመጣሽው!»

«አናትክን፤ ሠራህልኝ!» አለችና ሣቀች።

ደስ አለች። ቀጥላ፤ ከፊት ለፊቷ የተደረደሩትን መሐት የከንፈር ቀለሞች ስታማርጥ ቆየችና፤ «ግን እንዴት እንዲህ ልትልቅ ቻልህ?» ብላ ጠየቀች። በቀላሉ እንደማትለቀኝ ገባች። በአንድ ወቅት ጓደኛዬ ምዑዝን፤ ስለ መክሊት እና ስለ ጀርመናዊው ጓደኝነት ምን እንደሚሰማው ጠይቄው ጥቂት ካቅማማ በኋላ ከሚከተለው አንቀጽ ጋራ የሚቀራረብ አስተያየቱን ነገረች። «በጥንት ጊዜ አንድ ጻድቅ መነኩሴ ነበር። የኢትዮጵያ ብሔራዊ እምነት በብዙ አማልክት ማመን በሆነበት በዚያ ዘመን፤ መነኩሴው በአንድ አምላክ ስለ ማመን ለሕዝቡ ያስተምር ነበር። በጊዜው የነበረው ንጉሥ ይህን በሰማ ጊዜ መነኩሴውን አስጠርቶ በብዙ አማልክት እንዲያምን፤ አለበለዚያ በአገር ክሕደት ወንጀል እንደሚቀጣው ነገረው። መነኩሴው እምቢ ስላለ ንጉሡ በአደባባይ

አስፈርዶበት ምላሱን አስቆረጠው።

ያ መነኩሴ የተቆረጠ ምላሱን ባፋ፤ የጸና እምነቱን በልቡ ይዞ ሲኖር አንድ ቀን እስከ ዛሬ ሲያምንበት የቆየውን ሃይማኖት ውድቅ የሚያደርግ ሐተታ አግኝቶ አነበበ። ይሄኔ ደነገጠ፤ ተርበደበደ፤ ለማስተካከል የሚችልበት፤ የራሱም ሆነ የዕውቀት አቅም አልነበረውም። ያም ሆኖ መነኩሴው በድሮ እምነቱ ጸንቶ ለመቀጠል ወሰነ። ምላሱን ያህል ነገር የሠዋበት ሃይማኖት እንዴት ሐሰት ሊሆን ይችላል? እምነቱን በክፈለው መሥዋዕትነት መጠን መዘነው። ይኸውልህ አብዛኛው በዓለም ላይ ያለ ፍቅርም ሆነ አይዲዮሎጂ በዚህ ስሜት ላይ የተመሠረተ ነው። አቶ ያንን ውሰድ። መክሊት ከእርሱ ጋራ በሆነችበት አጭር ጊዜ ውስጥ ቢያንስ መቶ ሺሕ ብር ተቀብላዋለች፤ መቶ ሺሕ ብር ከወጣ በኋላ እንደማትወደው ቢሰማው ምን ያደርጋል? ግንኙነቱ ውሽት ነው ብሎ የሚያቆም ይመስልሃል? መቶ ሺሕ ብር የፈሰሰበት ግንኙነት እንዴት ውሽት ሊሆን ይችላል?»

መክሊት በጥሞና ካዳመጠች በኋላ፤ «ምዑዝ ይህን ብሏል?» አለች። በአዎንታ ራሱን ነቀነችሁ። ከመስተዋቱ ፈቀቅ ብላ አልጋው ጠርዝ ላይ ቁጭ ካለች በኋላ፤ ለተወሰኑ ደቂቃዎች ያህል ራሷን ስትነቀንቅ ቆይታ፤ «ይህ የብዙ ወንዶች ችግር ነው!» ብላ ጀመረች፤ «የእኛ ወንዶች አንዲት ሴት ከነጭ ጋራ ስትሄድ ካዩ አውራ ይሆናሉ። ሌላ ጊዜ እይተውኝ የማያውቁ ሁሉ ከእሱ ጋራ ስሄድ አፍጥጠው ይመለከቱኛል። መመልከት ብቻ አይደለም በግልምጫ እንሥተው ያፈርጡኛል። ምን አገባቸው? የት ያውቁኛል? አንድ ወንድ፤ በአጋጣሚ የአንድ አገር ልጆች ስለሆን ብቻ በገላዬ ላይ የይገባኛል ጥያቄ የማንሣት መብት አለው?.. ፈረንጅ ሁሉ እንደ ሀብታም፤ ኢትዮጵያዊ ሁሉ እንደ

ድሃ ስለሚቆጠር ከፈረንጅ ጋራ የተገኘች ያበሻ ሴት ገላዋን በገዝብ የለወጠች እንደ ሆነች ተደርጋ ትወሰዳለች! አለቀ። ሥራ! ፍቅር! ከጸታ ጋራ ያልተገናኘ ጓደኝነት ከግምት አይገባም! አዝናለሁ። ሌላው እንዲህ ቢያስብ አይገርመኝም። አሪፍ ጭንቅላት አለው ብዬ የማስበው ምዑዝ እንዲህ ሲያስብ ግን ያሳዝናል።»

«ማዘን የለብሽም! በሌላ ጊዜ ምዑዝ ከዚህ የተለየ ነገር ብሏል!» አልሁ።

«ምን አለ?» አለች በኩራፊያ ከንፈሯን ጥላ!

«ከፈረንጅ ጋራ ያላቸው ግንኙነት የረጂ እና የተረጂ ያልሆነ፣ ተፈጥሮ ባጎናጸፈቻቸው ገይል ተማምነው የሚኖሩ ሁለት ዐይነት ጥቁሮች በአፍሪካ ይገኛሉ። እነርሱም የሶማሌ የባሕር ሽፍቶች እና የኢትዮጵያ ቆነጃጅት ናቸው፤» ብሏል።

«ሊል ይችላል! ግን በፊት የተናገረውን የሚክስ አባባል አይደለም!» ከተቀመጠችበት አልጋ ተነሣችና፣ «በድሃ አገር መኖር ግን እንዴት ጣጣ ነው!» ብላ ተከዘች።

ይኸው እንግዲህ ትካዜዬን አስረክቤያት ወደ ፈገግታዬ ተሸጋገርሁ። በድሃ አገር ለመኖር የሚደረገው ግብግብ አሥቂኝነቱ ከመቼውም ጊዜ በላይ ጎልቶ ታሰበኝ። አሁን ለምሳሌ በየሳምንቱ የምከታተለው «ጤናችን» የተባለ በብዙ ቅጅ የሚታተም ጋዜጣ አለ። በአገራችን ከጤነኛው በሽተኛው በቁጥር ስለሚበልጥ በሕክምና ዙሪያ የሚጽፍ ጋዜጣ በብዙ ቅጂ ቢሸጥ አይገርምም፤ ግን ሁሌ ፋሲካ የለም።

በአንድ ወቅት ሕዝቡ ከሕክምና ይልቅ ወደ ፖለቲካ ማዘዝበል አመጣ። ከፓናዶል ይልቅ የፓናል ውይይትን መምረጥ ጀመረ። ይሄኔ የጋዜጣው አዘጋጅ ከጊዜው ጋራ ራሱን ለማወዳጀት በጤና

ወሬ ውስጥ ጥቂት ፖለቲካ በተን በተን እያደረገ ማተም ጀመረ። በጋዜጣው ታትመው ይወጡ ከነበሩ ዜናዎች ውስጥ የሚከተሉትን አስታውሳለሁ፤

- በወር ቢያንስ አንድ ጊዜ ሰላማዊ ሰለፍ ማድረግ የደም ዝውውርን እንደሚያሻሽል ተገለጸ።

- የብረት ቆብ ከማያደርጉት አድማ በታኝ ፖሊሶች በበለጠ የሚያደርጉት ለጭንቅላት ካንሰር የተጋለጡ መሆናቸው ተመለከተ።

- የተቃዋሚ ፓርቲው መሪ ቀዶ ሕክምና ያደረጉበት ሆስፒታል ሊታደስ ነው።

- ከጉምሳ በላይ ሕፃናት በትላንትናው ዕለት ተከተቡ። ከተከታቢዎቹ መካከል የፕሬዝዳንቱ የልጅ ልጅ ይገኙበታል።

ነዋሪነታቸው በባሕር ዳር የሆነው የባህል ሐኪም፤ መሪነታ በልብቲ አሻግራ ለመጭው ምርጫ እንደሚወዳደሩ ተጠቆመ።

ይህን ስነግራት መክሊት በምላሹ የሚከተለውን ገጠመኝ አወጋችኝ።

* * *

የዛሬውን እያደርገውና የመክሊት ጤንናም በአንድ ወቅት የዐፄ ቴዎድሮስን ገጸ ባሕርይ ወክሎ ለመጫወት ብዙ ጥናት ያደርግ ነበር። የንጉሡን ታሪክ በፍጹም ታማኝነት ለማቅረብ ካለው ቀናዒነት የተነሳ ቤሕይወት ዘመናቸው ጫማ ያደርጉ ነበር ወይስ ባዶ እግር ነበሩ? የሚለውን ለማጣራት ብዙ የታሪክ

ሰውዬው ማብራራት ጀመረ። «ልታነጋግሩት የምትፈልጉት ሰውዬ ከሞተ ዓመት በሞላው ሃያ ብር ትከፍላላችሁ። ሁለት ዓመት ከሞላው አርባ ብር ትከፍላላችሁ። እንዲህ እያለ ይቀጥላል።»

«አከፋፈሉ በዚህ መልክ ለምን ሆነ?» ሲል ጠየቀ ወንድምዬው።

«ጥሩ ጥያቄ ነው፤» አለ ሰውዬው፤ « . . . ዐየህ፤ ሚቹ የሞተበት ዘመን እየራቀ በሄደ ቁጥር ኔትወርኩ ያስቸግራል፤»

መክሊት ዐፄ ቴዎድሮስ ከሞቱበት ከ1860 ዓ.ም ጀምሮ ያለውን ሒሳብ ስታስበው አለቅጥ በዛባት።

«ሌላ አማራጭ ፈልግ!» አለችው ወንድሟን።

«ምን ዐይነት አማራጭ?» አለ ወንድሟ።

«ዐፄ ቴዎድሮስን በአካል የሚያውቁ፤ ነገር ግን በቅርቡ የሞተ ሰው አስብ!»

ወንድሟ ትንሽ አሰበና ዐፄ ምኒልክ ትዝ አሉት። ዐፄ ምኒልክ በልጅነታቸው ንጉሥ ቴዎድሮስን በአካል ያውቋቸዋል። በዚህ መሠረት ዐፄ ምኒልክ ከሞቱበት ዘመን እስከ ዛሬ ያለውን በሃያ ብር አስልተው ከከፈሉ በኋላ ደረሰችን ይዘው ወደ ሰውዬው ተመለሱ።

«ጥሩ!» አለ ሰውዬው ደረሰችን ተቀብሎ እየመረመረ፤ «አሁን ደግሞ ቢሮ ቁጥር ስድስት በመሄድ ለአስተርጓሚ የሚሆን የማይመለስ አምስት መቶ ብር ትከፍላላችሁ!»

ድርሳናትን ይመረምር ጀመር። የታሪክ ድርሳናቱ ዘገባ ግን እርስ በርሱ የሚቃረን ሆኖ ስላገኘው፤ «ለምን ራሳቸውን ዐፄ ቴዎድሮስን አልጠይቃቸውም?» ብሎ በማሰብ በአገሪቱ ስመ ጥር የሆነ የሙታን መንፈስ ጠሪ ዘንድ ለመሄድ ወሰነ፤ መክሊትም ወንድሟን ለማስደሰት ስትል አብራው ሄደች።

እዚያ ሲደርሱ ከጠበቁት በላይ ቁጥር ያለው ሕዝብ ተከማችቶ ወረፋ ሲጠብቅ አገኙት። መክሊት ከፊት ለፊቷ የተቀመጡትን ጠና ያሉ ሴትዮ ለምን እንደ መጡ ጠየቃቸው።

«ባለቤቴ በድንገተኛ ሞት ለነዛዜ ሳይበቃ ስላረፈ፤ ከመሞቱ በፊት የጡረታ መቀበያ ደብተሩን የት እንዳስቀመጠው ለመጠየቅ ነው!» አሉ ሴትዮዋ ሳግ እየተናነቃቸው። ወረፋቸው ሲደርስ መክሊት እና ወንድሟ ወደ ሙት መንፈስ ጠሪው ቢሮ ገቡ። የሙት መንፈስ ጠሪው በጎልማሳነት ዕድሜ ክልል የሚገኝ ወፍራም፤ ጢማም ሰው ነው። ከፊት ለፊቱ ባለው ጠረጴዛ ላይ ከዐፄ ፋሲል ዘመን ወዲህ የሞቱ ሰዎችን ስም ዝርዝር የያዘ ግዙፍ መዝገብ ተቀምጧል።

«የምዝገባ ክፍያ የፈጸማችሁበትን ደረሰኝ ይዛችኋል?» አለ ሰውዬው።

እንዳልያዙ ነገሩት። «ጥሩ፤ እንዲያ ከሆነ መጀመርያ ቢሮ ቁጥር 3 ሄዳችሁ ከፍላችሁ ትመጣላችሁ። ለመሆኑ አከፋፈሉን ዐውቃችኋል?»

ሁለቱም ራሳቸውን በአሉታ ወዘወዙ።

«ክፍያው በሙት ዓመት ሃያ ብር ነው!»

«አልገባኝም!» አለች መክሊት።

ምዕራፍ 17

ጥቂት ዓመታት ሄዱ፤ ተስተናጋጆች አለመጠን ተበራከቱ፤ የማይተዋወቁ ሰዎች ጠባብ ጠረጴዛ ክብበው እንደ ገበጣ ተጋጣሚ ግንዛቤ ለግንዛቤ ጎጥመው ይቀመጣሉ። ቦታው ከመጥበቡ የተነሳ ጠረጴዛ ተካፍለው የተቀመጡ ሁለት ተስተናጋጆች ባንድ ጊዜ ብርጭቶቻቸውን ካነሡ አለፈቃዳቸው ያጋጫሉ። በዚህ መሀል ትክክለኛ ለትክክለኛ ሊጋፉ የራሱን አፍ ስቶ ከጎኑ የተቀመጠ ሰው አፍ ውስጥ ጉርሻ የሚጥል አይጠፋም።

ካፌው ቢጨናነቅ አይገርምም፤ አዲስ አበባ አለቅጥ እየሞላች ነው። ገበሬው ጠፍ መሬቱን ትቶ፤ ሞፈሩን ተሸክሞ፤ ወይፈኑን እየነዳ ከገጠር ወደ መዲናይቱ ይመጣል። ወይፈኑን ወደ ቂራ ሞፈሩን ወደ ቤተ መዘክር አሰናብቶ ለተሪ ማዘር ይጀምራል።

ሕፃናት ከረምት ከበጋ ሳይመርጡ ተዘርተው ይበቅላሉ፤ ወላጆች የበኩር ልጃቸውን አንደኛ ዓመት የልደት በዓል በግብረ ሥጋ ያከብራሉ። የዚያው ቀን ሁለተኛ ልጃቸው ይረገዛል። ዘመናዊ ሴቶች ለርግዝና መከላከያ መርፌ ይወጋሉ። ይሁን እንጂ የወንድ ዘር በመርፌ የተቀበሉ ይመስል አርግዘው ይታያሉ።

የሚኖረው ከማኖርያው እጅግ በለጠ፤ ያም ሆኖ አዲሳባ

«የምን አስተርጓሚ?» ጠየቀች መክሊት።

«አያችሁ፤ በምኒልክ ዘመን የነበረው አማርኛ ከአሁኑ በጣም የተለየ ነው። ለምሳሌ፡- በዚያ ዘመን <ትዳር> የሚለው ቃል ዛሬ <ሞያ> ማለት ነው። በዚያ ዘመን <አሽከር> የሚለው ቃል ዛሬ <ትንሽ ልጅ> የሚል ትርጉም ይዟል። ስለዚህ ይህን የሚያስተረጎም ራሱን የቻለ አስተርጓሚ ስላለ ለእሱ የሚሆን አምስት መቶ ብር ትከፍላላችሁ።»

መክሊት እና ወንድሟ የተባለውን ከፍለው ተመለሱ። ሰውዬው ደረሰችን ተቀብሎ ወደ ጠረጴዛው መላቢያ እየከተተ፤ «ጥሩ፤ አሁን ደግሞ የኮቴ ትከፍላላችሁ፤» አለ።

«ከዚህ በኋላ አምስት ሳንቲም እናወጣም፤» አለ ወንድሟ በንዴት ጦፎ።

«ጥሩ፤ አምስት ሳንቲም የማታወጡ ከሆነ እናንተ ከዚህ ቤት ትወጣላችሁ፤» አለ ሰውዬው ወደ በሩ እየጠቀመ። መክሊት እና ወንድሟ ወደ ቤታቸው ለመሄድ ሰውዬውን ገላምጠውት ዞር ሲሉ ድምፁ ከጋላቸው ተከተላቸው።

«ወደ ቤታችሁ ከመሄዳችሁ በፊት ግን ለመውጫ የሚሆን አምስት መቶ ብር ትከፍላላችሁ፤»

እንደሚያስቆመኝ አይገባኝም። ሞባይል እያወራ ባጠገቡ ካለፍሁ ነጻ በሆነው እጁ አፈፍ አድርጎ ይዞ ይገትረኛል። ምን ሊነግረኝ ነው ብዬ ስጠብቅ ስልኩን አውርቶ ሲጨርስ ይለቅቀኝና ይሄዳል። አንዳንዴ የአምቦ ውኃ ጠርመስ እንደ ቴርሞሜትር በብብቱ ይዞ ከውስጥ ይወጣል።

ብዙ ዐይነት ተስተናጋጅ መግባት እና መውጣቱን ቀጥሏል። አሁን እዚያ ማዶ የተቀመጠችውን አርጊት ፈረንጅ እንወሰድ፤ ኬክ ትበላለች፤ ኬኩን በሹካ ወግታ ወደ አፏ ስትወስድ ዐይኗ በጣም ይፈጥጣል፤ ሥሯ ይገታተራል፤ መድኃኒት የምትወጥ እንጂ አህል የምትበላ አትመስልም። በትዕይንቱ ተሣቅቄ ወደ አበሻው ተስተናጋጅ ስዞር ነገሩ የባለ ነው። በድስት የቀረበለትን ቦዘና ሽር እየተመለከተ ያጉተመትማል፤ «ወይ ጉድ! ይሄ ድስት በየጊዜው እያነሰ እያነሰ መጥቶ አሸትራ አክሎ ቁጭ አለኝ፤ እንጀራውስ ቢሆን? በቀዳማዊ ዐፄ ኀይለ ሥላሴ ጊዜ ምጣዱ ሰፊ ከመሆኑ የተነሣ እናቶቻችን እንጀራውን ሲያሰፉ ዲስክ የሚወረውሩ ይመስሉ ነበር፤ ዛሬ ግን ምጣዱ አንሶ ጠገራ ብር አክሏል!» እያለ ያማርራል።

ሌላው ሞቅ ያለው ደሞ አጨብጭቦ ይጠራኝና፤ ሄጄ ምን ልታዘዝ ስለው፤ «ሻይ በአረቄ ነፍሴ ነው ይለኛል፤» አረቄ የለም እዚህ ስለው፤ «ማዶ ካለው ካቲካላ ቤት አረቄ ጠጥቻለሁ። እዚህ ሻይ ልደብልቅበት ብዬ ነው፤» ይለኛል። ንዴቱን ውጪ ሥራዬን በትጋት እቀጥላለሁ።

አንድ ቀን ምዑዝ ተመልሶ መጣ። ትልቅ ቀይ ቦርሳ አዝኗል። ለብዙ ጊዜ ለተነፋፈቀ ሰው የማይሆን ግዴለሽ ሰላምታ ከሰጠን በኋላ የተስተናጋጆችን ቦታ ትቶ ባለመስተዋቱን የኬክ ማስቀመጫ ሣጥን ተደግፎ ቆመ። መክሊት ቡና ስታቀርብለት ቡናው

ውስጥ የሐዘን ምልክት አይታይም፤ የደስታ ከተማ ናት - አዲስ አበባ፤ «ደስታ በዕጦት ላይ የበቀለ አበባ ነው!» ያለው ማን ነበር? አዲሳባን ከፍ ሲል እጥረት፤ ዝቅ ሲል ዕጦት ያዋስናታል። ለምሳሌ፤ የመጓጓዣ እጥረት አለ። ነዋሪዎች ሚኒባስ በሚጠብቁበት ናፍቆት የመድኃኒዓለምን ምጽአት አይጠብቁም። ሚኒባሱ ብቅ ሲል ጎዳናው ዳር የበቀለ የቁልቁል ጫካ የሚመስለው ሕዝብ ድንገት ተንዶ መንጋጋት ይጀምራል። ለኑሮ የሚያስፈልገው ነገር ሁሉ በሚኒባሱ ታጭቆ የተላከለት ይመስል በታላቅ ጉጉት እየተጋፋ ወደ ሚኒባሱ በር ይርጣል።

በዚያ ግፊያ ውስጥ የዚህ ሰውዬ እግር እዚያ ሰውዬ ጫማ ውስጥ ይገባል። የዚች ሴትዬ አምባር በዚያች ሴትዬ ክንድ ዙሪያ ይገኛል። ከጥቂት ደቂቃዎች በፊት ያንገት ልብስህ የነበረው አሁን እንደ ድግ በወገብህ ዙሪያ ታገኘዋለህ። ከዚያ ግፊያ መሀል ወጥታ፤ ከዚያ የሰው መረብ አምልጣ ሚኒባስ ውስጥ ቦታ ያገኘች ነፍስ እንዴት ደስ አይላት?!

ጊዜው ቢሄድም አብሮን የሚሠራው አባት ብዙ አልተሻሻለም። ተስተናጋጅ ገብቶ፤ ወንበር አጥቶ ባይነ ሲፈልግ አባተ ፈገግ ብሎ በዝምታ ያየዋል። ወንበር ሊሰብለት ይገባ ነበር። ግና በልጅነቱ ጉቶ ላይ ሲቀመጥ ስለ ኖረ ተንቀሳቃሽ ወንበር ያለ አይመስለውም። ለምሳሌ፤ አንድ ቀን ሁለት ጀማሪ ፍቅረኛዎች ጭር እስኪል ጠብቀው ጥግ ይዘው ከተቀመጡ በኋላ ለመሳሳም ሲቀራረቡ አባተ አጠገባቸው ቆሞ በተመሥጦ ያፈጥባቸዋል። ፍቅረኛዎቹ ዞር እንዲልላቸው ስብስብ ለመስጠት፤ «ሻይ በሎሚ ታመጣልን?» ሲሉት አባተ ዐይኑን ከላያቸው ላይ ሳይነቅል፤ «መክሊት አንድ ሻይ በሎሚ ይዘሽ ነይ!» ብሎ ትእዛዙን አስተላለፈ። ከሁሉም በላይ ግን ለምን ያለምክንያት

«ያንተስ ልደት መቼ ነው የሚከበረው ምዑዝ?» አለች መክሊት አጠገቡ ስትደርስ፤

«ልደት?» አለ ምዑዝ እንደ መባነን ብሎ፤ «ደሞ ከዚህ በኋላ ልደት ምን ያደርግልኛል?» በወጣትነት ልደት ለርጥራይዝ ሲሆን ወጣትነትን ካለፉት በኋላ ግን መርዶ ነው። እኔ ደሞ የወጣትነትን ጣቢያ እያለፍሁት ነው፤ በጸጋ ከመቀበል ሌላ አማራጭ የለም። እርድናን በቦሊጋርድ መከላከል አይቻልም!»

«እኔ ገና ነህ!» አልሁት አኩያ ስለሆንን ይዞኝ እንዳያረጅ ሰግቼ፤

«አይምሰልህ። በየጊዜው ኮተቴ ሲበዛ ይታወቀኛል፤ እንዲያውም ልንገርህ አንድ ወንድ ማርጀቱን የምታውቀው ዕድሜውን በመቁጠር ሳይሆን በቦርሳው ውስጥ ያለውን ዕቃ በመቁጠር ነው። በቦርሳው ውስጥ ያገነት ልብስ፤ ካፖርት፤ ተጠባባቂ ሹራብ፤ ተጣጣፊ ከዘራ፤ የመድኃኒት ብልቃጥ፤ ኮምፓስ፤ የመሐመድ አሕመድ የትዝታ ካሴት የሚገኝ ከሆነ የእርድና ምልክት ነው!»

«ለሠርግህ ለምን አልጠራኸኝም? ሠርግ እና ሞትኮ አንድ ነው!» አለና አባተ ለጠየቀው ጥያቄ መልስ ሳይጠብቅ ወደ ተስተናጋጆቹ ሄደ።

«ሠርግ እና ሞት አንድ ነው። አቤት፤ እንዴት አሪፍ አባባል ናት። ሠርግ እና ሞት አንድ ከሆነ ፍቺ እና ትንሣኤ አንድ መሆን አለበት!» አለ ምዑዝ ከጥቂት ዝምታ በኋላ ቀጠለ።

«የሠርጌ ቀን ብዙ የሚታወስ ነገር የለውም - ምግብ ነበር፤

እንዲወፍርለት ጠየቀ። ወፍራሙ ቡና ሲቀርብለት ሦስት ማንኪያ ስኳር ጨመረበት(ለምን ስኳር ማስቀመጫው ላይ አይቀዳም)። ይህ ቀላል ለውጥ አይደለም። ድሮ ሳውቀው ቡና ውስጥ ስኳር አይጨምርም ነበር፤ ወፍራም ቡናም አይጠጣም ነበር። ስኳርን አለመጨመር፤ ቡናን አለማወፈር ለጤና የማሰብ አንድ ምልክት ነው። አሁን ያ ሁሉ ጥንቃቄ የት ሄደ?

የምዑዝ ፀጉር በደንብ መስተካከሉ፤ ለውነቱ እና ልብሱ መጽዳቱ በኑሮው ላይ የተከሠተውን ግዴለሽነት ከማይት አላገደኝም። ቡናውን እየጠጣ እጅብ በለው የተቀመጡትን ተስተናጋጆች ፍዝዝ ብሎ ሲመለከት ቆየ።

ከፍሉ መሀል ላይ ጥቂት ጓደኛ ተስተናጋጆች ጠረጴዛ ከጠበው ተቀምጠው ነበር። ከመካከላቸው አንዱ ብድግ ብሎ ወደ ውስጥ ገባና ትንሽ ቆይቶ መክሊትን እስክትሉ ወጣ። መክሊት በሻማ የተከበበ ትልቅ ኬክ ይዛ፤ በውስጥ ዐዋቂ ፈገግታ ፈገግ ብላ፤ ኬኩን ካንዲት ሴት ፊት ለፊት አስቀመጠችው። ጠረጴዛውን ከጠበው የተቀመጡት የልጅቱ ጓደኞች ብድግ ብለው፤ ጎረቤት አገር በሚሰማ ድምፅ፤ «ሀፒ በርዝደይ ቱ ዩ» እያሉ መዘመር ጀመሩ። ባለልደቱ ልጅ ነገሩን እንዳልጠበቀችው ለማስመሰል ዐይኗን አፍጥጣ፤ መዳፎቿን አፏ ላይ ጭና ጥቂት የመደናገጥ ትዕይንት ካሳየች በኋላ ብድግ ብላ እየሣቀች ጓደኞቿን ተራ በተራ ትስም ጀመር። በዙሪያው ተቀምጠው ሲበሉና ሲጠጡ የቆዩ ሌሎች ተስተናጋጆች የሁካታውን መንገድ ለማጣራት ዞር ብለው ካዩ በኋላ የዕዩን ዕዩን ነገር መሆኑን ሲያውቁ በማይት ላለመተባበር በፍጥነት ወደ ሳሕናቸው እና ወደ ብርጭቋቸው አቀረቀሩ።

መግዛት ሊኖርበት ነው። ከሌሊት ማጅራት መቺዎች ራሱን ለመከላከል ሽጉጥ መግዛት ሊኖርበት ነው። ወዘተ፤ ቅሉን በመስኮት በኩል ሊወረወረው ተጨማሪ ቁሳቁስ በበሩ በኩል ይገጠታል።

«ከሄለን ጋራ መኖር እንደ ጀመርን አብረን የምንቀጥል አይመስለንም ነበር፤ ግን ሳላስበው በኩተት አሸነፈችን። አንድ ቀን ትልቅ ቁም ሣጥን ገዛች፤ በማግሥቱ ትልቅ የቴሌቪዥን ማስቀመጫ ወደ ቤታችን ገባ። ከዚያ ብዙ ዐይነት ብርጭቆዎች፣ መለት ዐይነት ማንኪያዎች እና ሳሕኖች ቤቱን ሞሉት። አንድ ቀን ከሄለን ጋራ ምርር ያለ ጠብ ተጣልተን፤ «ውጭልኝ» ብዬ ጮሁባት። «አሺ!» ብላ ተነሣች፤ ወዲያው ግን ዕቃዋን ለማስጫን የሚወስደው ጊዜ እና የተወሳሰበ ሂደት ሳስብ አብራያት መኖር የሚቀል ሆኖ ታየች።

«አንዳንዴ ሳስበው ዕጣ ፈንታ፤ የሆነ ሽክም ታሽከመኛ ለች። ሽክሙን ለማቅለል ብልጠትም ሆነ ጸሎት ማድረግ ከንቱ ነው። ድሮ ለምሳሌ፤ ብዙ ጉልበት የሚባክነው በሽክም ነበር። አሁን ቴክኖሎጂ ነገሮችን እያሳነሳቸው መጣ። ትንንሽ ነገሮች ደግሞ በቀላሉ ይሰወራሉ። እና ድሮ በሽክም የምናጠፋውን ጉልበት ዘንድሮ በፍለጋ እናጠፋለን።

ከሄለን ጋራ በተጋባን በማግሥቱ ከመሥሪያ ቤት ስንመለስ ከግቢያችን ፊት ለፊት አንድ ሰካራም ሽንቱን ይሸናል። መሸኛው ትልቅ በመሆኑ ሽንቶ ሲያራግፍ አጠገቡ የነበረውን የመንገድ መብራት አምፖል አቃጠለው። በአደባባይ የሚሸኑ ወንዶች በአካባቢ ላይ ከሚፈጥሩት ብክለት በላይ በትዳር ላይ የሚፈጥሩት ችግር ይበልጣል። ዐየህ፤ ሚስቶች ይህን አጋጣሚ ተጠቅመው የባላቸውን መሣሪያ ከሌላው ጋራ ሊያወዳድሩ ይችላሉ። ሰውዬው

መጠጥ ነበር፤ ተጋባዦች ብዙ ጥሬ ሥጋ ሲበሉ አይቻሉም፤ እና የጥንቱ የጀርመን ቋንቋ መምህራ ተጠርቶ ነበር። ብቻ እሱ ምንም የኢትዮጵያን ባህል ቢያከብር ጥሬ ሥጋ መብላት አልፈለገም፤ እና ምን አደረገ? ከጥሬ ሥጋው ሙዳ ቆርጦ ባፋ ይዞ በላይተር እየጠበሰ በላ። ሌላ ምን ትዝ የሚለኝ ነገር አለ? ... አዎ፤ በኔ እና በሄለን አናት ላይ ነጫጭ ርግቦችን ሲያስቀምጡ ነበር። ጥቂት ቆይተው ግን ሥጋ አንሷል አያሉ ሲንሸካሸኩ ሰማሁ። ርግቦችን አርደው በጎደለ እንዲሞሉ ነገርኳቸው፤ በቃ! በሠርጌ ቀን ሌላ ምን ነበር? አንደኛ ሚዚዬ ከኩቱ ኪስ ውስጥ ሞባይሌን ሰረቀኝ። የሠርጋችንን ቪዲዮ አምስት ጊዜ በተደጋጋሚ በማየቴ ነው ማንነቱን የደረስሁበት፤ ሄለን ግን ቪዲዮውን በተደጋጋሚ በማየቴ በሠርጋችን ትዝታ የተመሠጥሁ ሳይመሳሉት አልቀረም።»

እዚህ ላይ ሄድሁ። ስመለስ ምዑዝ ቀጥሏል፤ «... ቀላል የሚባል ሕይወት የለም። ባንድ ወቅት እንደ ዲዩጋን ኮተት ሳላበዛ መኖር አለብኝ ብዬ አሰብሁ። ግን ቆይቶ ቆይቶ ጅልነት ሆኖ ታየች። ዲዩጋን የሚኖርበት ቀፎ ነበረው። ውኃ መቅጃ ቅል ነበረው። በቃ! አንድ ቀን አንድ ትንሽ ልጅ በእፍኑ ውኃ ቀድቶ ሲጠጣ ስለ ተመለከተው «ትርፍ ነው፤ አያስፈልገኝም» ብሎ ቅሉንም ወረወረው። ቀላል ኑሮ ይሉሃል ይሄ ነው ይሉኛል ፈላስፎች።

«ግን ዲዩጋን ሰው ነው፤ ራት ይጠል፤ ሌሊት ውሃ ከጠማው ምን ሊያደርግ ነው? አሸቀንጥሮ በጣለው ቅል ምትክ ደሪካን ይገዛል። አልያም ሌሊት ውኃ በጠማው ቁጥር ወንዝ መውረድ ሊኖርበት ነው። ለዚህ ደግሞ ብርድ ልብህ እና ባትሪ ሊገዛ ነው። የሌሊት ውኃ ጥራቱ ስለማያስተማኝን የውኃ ማጣሪያ መሺን

«ልክ ነሽ፤ መዋኛ ገንዳ የለም ግን በቅርቡ ወንዝ ፈልጏል፤»

ሂለን ከዚህ በላይ መቀጠል አልቻለችም። ማልቀስ ጀመረች። በልቅሶዋ መሃል ፋታ ስታገኝ፤ «ሌላ ሴት ጋ ሂደሃል!» አለችው፤

«አልሂድሁም!»

«ማልልኝ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ማልልኝ!»

ምዑዝ ቤቱ ውስጥ መጽሐፍ ቅዱስ እንደሌለ ነገራትና፤ «ብሉተ ክህነት መጽሐፍ መደብር ገዝቼ ልምጣ፤ ፍራንክ ስጭኝ!» አላት።

«ስንት ነው?»

«አራት መቶ ብር»

«አንድ መጽሐፍ ቅዱስ አራት መቶ ብር?»

«እንደዛ ነው ዋጋው!»

«በቃ ተወው፤ እንዲሁ አምንሃለሁ!»

ሌላ ጊዜ አብረው ተኝተው አንገቱ ላይ የጥርስ ምልክት ያለው ቁስል ተመለከተችና፤ «ይሄ ምንድን ነው?» ብላ አፈጠጠችበት፤

«ወድቄ ነው!» አለና ጀርባውን ሰጣት፤

«የጥርስ ምልክት ይታየኛል!» ብላ ጮኸች፤

«እኮ ጥርስ ላይ ወድቄ ነው!» ብሉ መለሰ፤

* * *

ሲሸና ሳይ ዞር ብዬ ሄለንን ባይኔ ፈለግሁ። አፍጥጣ እየተመለከተችው ነበር። የተረገመው ሰውዬ አልፃፃፋን አልጋረደም ነበር። ስለዚህ እኔ የሄለንን ዐይን ከመጋረድ ውጭ የማደርግው ነገር አልነበረም። በጣም ተናድጀ፤ እዚህ ትሸናለህ? ብዬ ጮሁበት፤

«እና ጎረቤት አገር ሂጀ ልሸና!» ብሉ ጮኸባት።

ምዑዝ ወሬውን ገታ አድርጎ ወደ በረደው ቡና አቀረቀረ። እሱ ቡናውን እስኪጨርስ ድረስ እኔ ትረካውን ልቀበለው።

ብዙ ሳይቆይ ምዑዝ ሌሎችን ሴቶች አብዝቶ መጎብኘት ቀጠለ። ሂለን መጠርጠር ጀመረች፤ እሷ እና ሠራተኛዋ ልብሶቹን ተከፋፍለው ሲያጥቡ፤ ሂለን ሱሪዎቹን ለምን እንደምትመርጥ አይገባውም ነበር። አንድ ምሽት ከመሥሪያ ቤቱ ወደ ቤቷ ሲመጣ ሂለን የሱሪውን የኪስ ገበር እየበዘበዘች፤ «ይሄ ምንድን ነው?» ብላ አፈጠጠችበት።

«የቱ?» አለ በእጅዋ የያዘችውን የኮንዶም ፓኬት እየተመለከተ፤

«ይሄ ነዋ! ዐይኔህ አያይም?»

«ባጭሩ ልንገርሽ፤ ምን መለለሽ፤ ትላንት ከጓደኛዬ ጋራ ዋቢ ሽቦሌ ሆቴል ውስጥ ስንዋኝ ቆየን፤ በመጨረሻ ሞቅ ብሉን ስለነበር በስሕተት እኔ የእሱን ሱሪ፤ እሱ የእኔን ሱሪ አድርገን ተለያየን።»

«ዋቢ ሽቦሌ ሆቴል ውስጥ መዋኛ ገንዳ የለም፤» አለች ሂለን፤

አትረብሹ! ጠብ ከፈለጋችሁ ውጡና ይለይላችሁ!» ብሎ ወደ ቦሩ ጎተታቸው። ጠበኞቹ ፊት እና ጎሳ ሆነው ሲወጡ የካፌው ደንበኛ ሁሉ ጠበኞቹን ተከትሎ ግልብጥ ብሎ ወጣ። ከውጭ የመሸባቸው አልፎ ሂያጆች መንገዳቸውን ገታ አድርገው ፍልሚያውን ለመመልከት በጠበኞች ዙሪያ ከብበው ተደረደረ። የካፌው አዋሳኝ በሆነ ፀጉር ቤት ውስጥ ሲስተካከል የነበረ ጎልማሳ የገዛ ፀጉሩ እንደ ጨገረት የረገፈበትን ሽርጥ እንደ ለበለ፤ ግማሽ የተላጨ አናቱን አስቀድሞ ብቅ ካለ በጎሳ ጠበኞቹን ባይኑ ይፈለግ ጀመር። ከጀርባው ፀጉር አስተካካይዎ መንሽ የሚያህል ማበጠርያ ይዛ ተከትላዋለች። አባተ ካፌው በር ላይ ሆኖ ያልከፈሉ ተስተናጋጆች በግርግሩ መሀል ሾልከው እንዳይሄዱ በዐይነ ቁራኛ ይጠብቃል።

በጥበቃ ላይ የነበሩ ሁለት የፌዴራል ፖሊስ አባላት ግርግሩን አይተው ከወጡ በጎሳ ጠቡ የፖለቲካ ጠብ አለመሆኑን አረጋግጠው ሲጨርሱ ከተመልካች መሀል ተቀላቅለው ማዬት ጀመሩ።

አጭሩ እና ረጅሙ ሰውዬ እንደ ተነፋፈቁ ዘመዳሞች ለረጅም ጊዜ ሲተቃቀፉ እና ሲላቀቁ ከቆዩ በጎሳ አጭሩ ሰውዬ ሽጉጡን ላጥ አድርጎ ሲያወጣ ረጅሙ ደግሞ ጨቤውን መዘዘ። ዙሪያውን ከብቦ ይመለከት የነበረው ተመልካች ትንሽ አረግፍጎ፤ ለዕይታ እና ለሽሽት በሚያመች ቦታ ላይ ተከማቸው። ባለሽጉጡ ሞባይሉን ከኪሶ አውጥቶ ቁጥሩን ከመታ በጎሳ፤ «ሄሎ ግርማቸው፤ እቤት ከሆንህ ከመኝታዬ መሳቢያ ሦስት ጥይት ይዘህልኝ ና ፈጠን በል» ብሎ ጮኹ። ባለጨቤው በበኩሉ ከተመልካች መካከል የነበረውን ንደኛውን ጠርቶ፤ «ስማቸው፤ ይሄን ጨቤ አስሞርደህልኝ ና፤ ፈጠን በል» ብሎ ላከው። ጠብ ለማየት ጓጉቶ የነበረው ተመልካች ከጥቂት ደቂቃ በጎሳ ተሰላችቶ ወደ ካፌው

በአጠገባችን የነበሩ አንድ አጭር እና ረጅም ተስተናጋጅ ግብግብ ገጠሙ። ግብግብ የገጠሙበት ምክንያት የሚከተለው ነው። አጭሩ ተስተናጋጅ ወደ ካፌው ገብቶ ሰው የሚፈልግ አስመስሎ በክፍሉ ውስጥ ዝም ብሎ ይመለሳል። ከቆንጆ ሴቶች ቂጥ በማይተናነስ መንገድ ትኩረት የሚሰብ ምርጥ ስኒክር ጫማ አድርጎ ነበር። ረጅሙ ሰውዬ የኮካ ጠርሙሉን እንደ ጨበጠ የአጭሩን ሰውዬ ስኒክር ለረጂም ጊዜ አፍጥጦ ሲመለከት ከቆየ በጎሳ፤ «ጎፍሱ፤ የጫማ ቁጥርህ ስንት ነው?» ብሎ ጠየቀ፤

«ዐርባ ዘጠኝ» ሲል መለሰ አጭሩ፤

«እኔም ጠርጥራያለሁ! ለመሆኑ ፖስታ ቤት የሚሠራ ዘመድ አለህ?» ረጅሙ ቀጠለ፤

«ለምን ጠየቅኸኝ?»

«አይ ለክፋት አይደለም፤ ከውጭ አገር ወንድሜ እንደዚህ ያለ ጫማ ልኮልኝ ስላልደረሰኝ ምናልባት በጎን አስቀርቶት ይሆን? የሚል ስጋት ተሰምቶኝ ነው።»

አጭሩ ሰውዬ በቃሉ ምላሽ መስጠት አልፈለገም። በገይል ተንደርድሮ የረጅሙን ሰውዬ ወገብ አቀፈው። ረጅሙ ሰውዬ ብድግ ብሎ ጠርሙሉን በጥንቃቄ አጠገቡ ካለው ጠረጴዛ ላይ ካስቀመጠ በጎሳ ጎንዘስ ብሎ የአጭሩን ሰውዬ አንገት አነቀ። ፊቱ ላይ ያለው ፈገግታ ግን ባጭሩ ሰውዬ አንገት ላይ ሚዳሊያ የሚያጠልቅ እንጂ የሚያንቅ አይመስልም ነበር። በዚህ መሀል በሰላሙ ጊዜ አስተናጋጅ፤ በቀውጢው ጊዜ ቦዲጋርድ በመሆን በካፌው ውስጥ የሚያገለገለው አባተ በደረቱ አየሩን እየገፋ ደረሰና ባንድ እጁ ያጭሩን ሰውዬ ኮሌታ በሌላ እጁ የረጅሙን ሰውዬ እጅጌ ጨምድዶ ይዞ፤ «እኪህ ሰው አየተዝናና ስለሆነ

መመለስ ጀመረ፤ እኔም ተደርቤ ገባሁ።

ከውስጥ ምዑዝ እና መክሊት አፍ ለአፍ ገጥመው ሲያውሩ እና ሲሥቁ ዐየኋቸው። መክሊት አሁንም አሁንም በሣቅ እያሳበበች ትከሻው ላይ ስትደገፍ ታዘብኳት። አጋጣሚውን ተጠቅመው ጭር ያለውን ቤት የድርያ ቤት አድርገውት እንደ ቆዩ ውቃቢዩ ነገረች።

ምዑዝ አለወትሮው ካፈው እስኪዘጋ ድረስ ቆየ። ተስተናጋጆች ቀስ በቀስ ወጥተው የካፈው ባዶ ወንዞች በደረቀ ወንዝ ወለል ላይ የቀሩ አለቶችን መሰሉ። መክሊት ልብሷን ልትቀይር ወደ ውስጥ ስትገባ በዐይኑ ሲከተላት ዐየሁት። እየጠበቃት መሆኑን ጠረጠርሁ። ለመታጠብ እና ለመልበስ አለልማዱ ረጅም ጊዜ ፈጀባት። እሷ እስክትወጣ አሉ እኔን በወሬ ጤመደች።

«የተወለድሁት መሀል ፒያሳ ነው!» አለኝ፤ እና ምን አባህ ላድርግህ ልለው አሰኝቶኝ ነበር፤ ግን ከፈቃዴ ውጭ ጆሮዬን ሰጠሁት።

«አባቴ በጊዜው ከአዲስ አበባ ከሚኖሩ ጥቂት ስመ ጥር ሰዎች አንዱ ነበር፤ እንዲያውም የፒያሳው ብርሃን ተብሎ ይጠራ ነበር።»

«ሊቅ ነበሩ ማለት ነው!»

«እንዲያውም የፒያሳው ብርሃን የተባለው ላምባ ሻጭ ስለነበር ነው!»

«ገባኝ!»

«የሆነ ጊዜ ላይ አባቴ ሀብታም ሆነ! ግን የኑሮ ነገር አልሆነለትም፤ መጠጣት፣ ሴት መተኛት፣ መደባደብ ሆነ ሥራው። አባቴ አጭር እና ቅንዝረኛ ስለነበረ ሰዎች ስንዝሮን እና ቅንዝረኛነቱን አስተባብሮ የሚገልጽ ስም ሰጡት - ቅንዝሮ ብለው ጠሩት። የድሮ ቅጽል ስሙ ተረሳ። አንድ ቀን በሚጠጣበት ቤት ውስጥ በተፈጠረ ዐምባጓሮ በድንጋይ ተፈንክቶ ሞተ፤ አብሮ አደግ ጓደኛውም በዕለቱ አብሮት ሞተ። ዐየህ፤ ጓደኛ መስተዋት ነው የተባለው ተረት እና ምሳሌ እውነትነቱ የገባኝ ያኔ ነው። አዎ! ጓደኛ መስተዋት ነው፤ ከሚወረወር ድንጋይ አያስጥልህም!

«የአባቴ ጓደኛ መቼም በጣም ሊቅ ነበር። <አንድ ሊቅ ከሞተ አንድ ቤተ መጻሕፍት ተቃጠሉ ማለት ነው ሲባል ሳትሰማ አትቀርም። አባዬ ግን ከመጠጣት በቀር ምንም አያውቅም። ምን ታደርገዋለህ! አንድ ቤተ መጻሕፍት ሲቃጠል ከጎኑ ያለ ጠጅ ቤት አብሮ መቃጠሉ አይቀርም። ደከመህ መሰል?»

«ኧረ እየሰማሁህ ነው!»

«አባዬ ከሞተ ከጥቂት ጊዜ በኋላ እማማ ታማ ሆስፒታል ገባች። ወደ ውጭ አገር ሄዳ እንድትታከም ተወሰነ። ከዚያ፣ አሜሪካ ለሕክምና በሄደችበት በዚያው የፖለቲካ ጥገኝነት ጠየቀች!»

«የፖለቲካ ጥገኝነት እንዴት ተሰጣቸው?»

«Well, ሆስፒታል ውስጥ እያለች የኢትዮጵያ ሕመምተኞች አብዮታዊ ፓርቲ የሚባል ድርጅት አቋቁማ ነበር። ትዝ ይለኛል፤ ልጠይቃት በሄድሁ ቁጥር እሷ ያኔቃቻቸው ሕመምተኞች መድኃኒት መድኃኒት ሽሚሽት ክፍላቸው ውስጥ ተሰብስበው፤

«እንደ ፍጉሼራ፣ እንደ ፍጉሼራ፣»

«እንደ ፍጉሼራ፣ እንደ ፍጉሼራ፣»

በማለት በታላቅ ወኔ ይዘምሩ ነበር። ዐየህ፣ ፍጉሼራም በሕይወት ዘመኑ ሙሉ የአስም ሕመምተኛ ነበር!»

ፋታ ለማግኘት በማሰብ ፊቱን ወደ ቴሌቪዥኑ አዞርሁት። የቴሌቪዥኑ ጋዜጠኛ ጠቅላይ ሚኒስትሩ በኒውዮርክ ከተማ በሚደረግ የመሪዎች ጉባኤ ላይ ለመሳተፍ ወደዚያ እንዳመሩ ይዘግባል። ጋዜጠኛው ይህን ሲዘግብ በስቴዲዮ ውስጥ የተገጠለጠለ የዓለም ካርታ ላይ ኒውዮርክን ነጥሎ እየጠቀመ ነበር። ብዙ ጋዜጠኞች ከጠቅላይ ሚኒስትሩ ጋራ ወደ ውጭ ሲሄዱ በዚያው ስለሚቀሩ ከዚህ በኋላ እንዳይሄዱ ተወስኗል። ከዚያ ውሳኔ ጊዜ ጀምሮ ጠቅላይ ሚኒስትሩ ዓለምን ሲዞሩ፣ ጋዜጠኞች ደግሞ በስቴዲዮ ውስጥ ያለውን የዓለም ካርታ ይዞራሉ።

«አማማ ውጭ አገር መኖር አመርጣለሁ ካለች ይመቻት!» አለ ምዑዝ እኔ የምመለከተውን እየተመለከተ። ለእኔ ግን ከአገር ወጥቶ መኖር ትርጉም የለውም። ብዙ ሰው ከአገር የሚወጣው ከሆነ ነገር ለማምለጥ ነው። ካልሞተ በቀር ማን አገሩን ያመልጣል? በርግጥ ያገራ ታሪክ ደስታዬን ሲያደፈርስብኝ ኖሯል። በደካማ አገር ውስጥ ያለ ወንድ ከሴት ጋራ በጥምና መተኛት እንኳ አይችልም። ያገራ ካርታ በየአገላው ላይ የተለጠፈ ይመስል ዕረፍት የለኝም። እስቲ ራስህ አስበው፣ ከቆንጆ ሴት ጋራ አልጋ ላይ ሆኜ አልዓዛሬ ሲገተር ልጅቷ፣ «ዋው የአክሱምን ሐውልት አይመስልም?» ብላ ስታደንቅልኝ ሳልፈልግ የአክሱም ሥልጣኔ በሐሳቤ ይመጣል።

«እኛ ኢትዮጵያውያን ከሺሕ ዓመታት በፊት እክሱም ላይ ድንቅ ሥልጣኔ መሠረትን። ባሕር ተሻግረን መንግሥታትን አስገበርን። ከዚያ ከብዙ ዓመታት በኋላ በተረገመ ዕለት ቀይ ባሕር እንደ ዛሬ የተፋቸው ሁለት የግሪክ ብላቴናዎች ክርስትናን ይዘው መጡ። ቆይቶ ቆይቶ ግብጾች ወንዞችን ወስደው በምትኩ አቡን ሰጡን - ዓባይን ወስደው አባሆይን ሰጡን ማለቱ ነው።

ክርስትና ከተፈጥሮ ጋራ ስምረት የነበረውን አረማዊ እምነታችንን አጥፍቶ ሥልጣኔያችንን አሸመደመደው። ይህን ሳስብ አልዓዛሬም አብሮ መሸመድመድ ይጀምራል፤ ወንድሜ፤ ከሴት ጋራ ተኝተህ ሳለ ከአራተኛው መቶ ክፍለ ዘመን ወዲህ ያለው ታሪካችን ወደ መኝታ ቤትህ ከገባ አለቀልህ!»

«እና መደሰት አንችልም ማለት ነው?» አልሁት። ፊቱን ወደ ጓዳው በር አዞረው፣ መክሊት ለባብሳ እየወጣች ነበር። የጠየቅሁትን የሰማኝ ስላልመለሰኝ ደገምሁለት።

«ለምን አንችልም?» አለ ምዑዝ በመክሊት ቂጥ ላይ አነጣጥሮ፣ «በቡሉ እኔም እንደ ጎተ በዓለም ደስተኛ ነኝ - Gefällt mir die welt»

«በአገራ ደስተኛ የምሆንበት ምስጢርም እየተገለጠልኝ ነው። ይህ ምስጢር ለዘርዐ ያዕቆብም ሆነ ለዘርዐ ቲስትራ አልተገለጠም - ለኔ ብቻ!! ለመደሰት አገራችንን መለወጥ ይኖርብን ይሆናል። ይህን ስል ድልድይ መሥራት፣ ሐዲድ መዘርጋት፣ ነዳጅ ማውጣት፣ ዴሞክራሲ ማስፈን ማለቱ አይደለም። አገራችንን የምንመለከትበትን መንገድ መለወጥ ማለቱ ነው። በመሪዎች መተማመኑን ትተን የልባችንን መሪነት ሕዝብን ይሻላል። ርእዮተ ዓለሞች ሁሉ ሲከሰሙ፣ በልባችን ላይ የሚቀረው ርእዮተ ዓለም

ሚታምር፤ ለሰይጣን፤ የማያድጉ አገሮች ርእሶች ዓለም አድርጌ መርጨዋለሁ። በዚህ አማካይነት መከራችንን ወደ ሣቅ፤ ውርደታችንን ወደ ክብር የመቀየር ኃይል ይኖረናል።»

«ለብዙ ዘመናት የምድር አማልክት ጦር እንደ ችቦ ሲናጠቁብን ኖረዋል። ለፈጠራ እና ለሳይንስ ፋታ አልነበረንም፤ ቢሆንም የመለወጥን ሕግ(ሚታምር፤ ለሰይጣን) ተከትለን የሳይንስ ባለቤቶች ያቃታቸውን ሞክረናል። አንድ ቀን ገጠር ወርጄ ሴቶች ከወደቀ የመድፍ ቀለሕ የቡና ሙቀጫ ሠርተው ቡና ሲወቅጡ ዐይቼ እንባዬን መቆጣጠር አቃተኝ። የመገለጥ እንባ ነበር። አውሮፕላን ባለመሥራታችን ኮምፒውተር ባለመፈልሰፋችን መጸጸት አይገባንም አልሁ። ዐየህ፤ አውሮፕላን መሥራት ኮምፒውተር መፈልሰፍ ሰውን የተሻሻለ አላደረጉትም። በምንጅላቶቻችን ዘመን የነበረውን ክፋት፤ ሞት እና ሽብር አልገሩትም። የመድፍ ቀለሕን የቡና ሙቀጫ አድርጎ መቀየር ግን፤ የሞቱን ዕቃ ወደ ሕይወት ዕቃነት ማሸጋገር ነውና ቀላል ግኝት አይደለም።

«ወደፊት አንድ ቀን ወደ ጎበዝ ሽፍታ አልያ ጎበዝ ተመራማሪ ወደ ጎበዝ ባል እንደምሆን ጥርጥር የለኝም። ብቻ የሆነ የላቀ ብቃት ሳላሳይ የካፌው ትውልድ አንድ አባል ሆኜ ብቻ ማለፍ አልፈልግም። አሁን ብዙ የምፈልጋቸውን ነገሮች በዕድልም በለው በትግል አግኝቻለሁ - ሥራ ማግኘት አልፈልግ ነበር አግኝቻለሁ፤ ለዚያውም በአንድ NGO(Non Growth Organization) ውስጥ እሠራለሁ። መሥሪያ ቤታችን እከክ ላስቸገራቸው አካባቢዎች ልብስ እና ሳሙና አያቀርብም፤ ከዚያ ይልቅ እከክ ላስቸገራቸው አካባቢዎች የማከኪያ ማሽን ያቀርባል። የነገርኩህን ባታምን አይገርመኝም። የውጭ አገር ሰው መሆን ገደብ የለሽ

መብት እንደሚያጎናጽፍ አታውቅም። ኢትዮጵያዊ ከአገሩ የሚወጣው ለምንድን ነው? የውጭ አገር ሰው ሆኖ ለመመለስ ነው። የውጭ አገር ሰው ሆኖ ሲመጣ በተወላጅነቱ ያላገኘውን መብት ያገኛል።

አንድ የሰፈራችን ሽማግሌ መሬት ለመግዛት ጠየቁ - ጉሰሌ። በካሬ ሜትር የተጠየቁት ገንዘብ ቢያስደነገጣቸው፤ «የጉሰሌ መሬት ዑራጊያም አለው እንዴ!!» ብለው ባለሥልጣኑን ጠየቁት። በአንጻሩ ለውጭ አገር ኤምባሲዎች የሚሰጠው መሬት ግን በጣም ሰፊ ከመሆኑ የተነሣ ወንዝ እና ተራራ ቢገጠምለት «አገር» ተብሎ በተ.መ.ድ ምክር ቤት ዕውቅና ይሰጠው ነበር። በዚህ ረገድ በምሥራቅ በኩል ኢትዮጵያን ሦስት አገሮች ያዋስኗታል - ሶማሊያ፣ጅቡቲ እና የጅቡቲ ኤምባሲ።»

«ከሄለን ጋራ እንዴት ታረቃችሁ?» አልሁት ከዓመታት በፊት የገጠመውን አስታውሼ። «እነግርሃለሁ» አለና ሊቀጥል ሲል መክሊት አጠገባችን መጥታ ቆመች። ፊቱ በፈገግታ ተሞልቶ ሲመለከታት የኔ ፊት - ባላየውም - ሲቀላ ታወቀኝ። ፊቴን ለመደበቅ ወደ መታጠቢያ ቤት ሄድሁ። ከጥቂት ቆይታ በኋላ ስወጣ መክሊት እና ምዑዝ በክፍሉ ውስጥ አልነበሩም፤ አባተ ብቻ ከመስኮት መስኮት እየዘለለ የመስኮቶችን መዘጋት ያረጋግጣል።

ምዕራፍ 18

ከጥቂት ጊዜያት በኋላ መክሊት አቶ ያን ቤት ጠቅልላ መኖር ጀመረች። የአስተናጋጅነት ሥራዋን ጨርሶ አቆመች። በእሷ ምትክ ለታሪክ የማይበቁ ሁለት ሴት አስተናጋጆች ተቀጠሩ፤ ለጊዜውም ቢሆን ከመክሊት እና ከምዑዝ ጋራ አልፎ አልፎ መገናኘታችን አልቀረም። አንድ እሱድ አመሸሽ በሠፈራችን በሚገኝ ኢንተርኔት ካፌ በረንዳ ላይ ተቀምጮ መክሊትን እጠብቃለሁ። በአስተናጋጁ ምትክ መንገድ ለመንገድ የሚዞር መጽሐፍ ሻጭ መጥቶ አጠገቤ ቆመ፤ አልገረመኝም። የተቀመጥሁበት በረንዳ ከካፌው ይልቅ ለጎዳናው ይቀርባል። መጽሐፍ ሻጩ በደረቱ ከተሸከመው የመጽሐፍ ነዶ መሀል፤ «ፍቅር እስከ መቃብር» የሚል ወፍራም ጥራዝ ታየች። አቶ ሐዲስ መጽሐፋቸው እንደ አጠና በሸክም ገበያ የሚወጣ መሆኑን ቢያውቁ ኖሮ፤ የገጹን መጠን ያሳንሱት ነበር ብዬ አሰብሁ። የልጁን ሽክም ለማቅለል ብዬ አንድ ትልቅ ጥራዝ ገዛሁትና ወደ ጎዳናው መመልከት ጀመርሁ። ጎዳናው ዳር መሄጃ የሌላቸው ወጣቶች ፈንጠር ፈንጠር ብለው ቆመው ከሚያውቁት አልፎ ሂያድ ሰላምታ እንደ ምጽዋት ይጠብቃሉ። ችጋር ሣር በል ያደረጋቸው ከሲታ የከተሜ ውሾች የሚቀመስ ፍለጋ አለቱን፤ ዕንጨቱን ያሸታሉ። የተሠበሩ መኪኖችን የሚያነሣ ላንድሮቨር

የተሰናከለ ቶዮታ እየጎተተ አለፈ። በሚጎተተው ቶዮታ ጋቢና ውስጥ የተቀመጠው ሾፌር፤ አንዲት እግረኛ ቆንጆ ስታልፍ አይቶ፤ «ላድርስሽ?» ብሎ ጮኸ።

መክሊት አልመጣችም። በእሷ ምትክ ያልቀጠርሁት ሽንቴ ስለ መጣባች ከካፌው ጓሮ ወደሚገኘው ሽንት ቤት ጎራ አልሁ። እዚያም መጸዳጃ ሳሕኑ ውስጥ ሽልንግ ዐይቼ በዓለም ፍርዶ ገምድልነት ተገረምሁ። ይገርማል! ያልታደለው ቤላቤስቲን አጥቶ መጽሐፍ በሸክም ያዞራል፤ የታደለው ሽልንግ ያራል። ከመጸዳጃ ቤቱ ወደ በረንዳው ተመልሼ ብዙም አልቆየሁም። አንድ በከራንች የሚያነክሱ ለማኝ አጠገቤ ደርሰው ወገሽ የሆንኩ ይመስል፤ አንድ እግራቸውን ዘረጉልኝ።

«እግርዎት ምን ሆኖ ነው?» አልጓቸው፤

«በኢትዮ-ኤርትራ ጦርነት አደጋ ደርሶብኝ ነው፤» አሉኝ።

«ዘምተው ነበር?»

«አይ አልዘመትሁም፤ ብቻ በኢትዮ - ኤርትራ ጦርነት ወቅት የቤቴን ጣራ በመጠገን ላይ ሳለሁ ተንሸራትቼ ወደቅሁ።»

መክሊት ከቀጠሯችን ግማሽ ሰዓት አርፍዳ ደረሰች። ለዘገየችበት ይቅርታ ትጠይቀኛለች ብዬ ሳስብ፤ «ብዙ አልቆይም እሺ? ሌላ ቀጠሮ አለኝ!» አለችና ከፊት ለፊቱ በነበረው ወንበር ላይ ቁጭ አለች።

የተቀባቸው ሮዝ የከንፈር ቀለም፤ የተቀባቸው እንደ ሉባንጃ የሚያውድ ሽቱ፤ የለበሰችው ሥሥኝና ወንፊታማ ታይት ሱሪ

ለእኔ እንዳልሆነ ገባኝ። አጠገቢ የተቀመጠው አልፎ ሂያድ ውበት ነው።

«መዘግየትሽ ብዙ አልገረመኝም!» አልሁ ለቀጣይ ወሬ እያሟሟቅሁ፤

«እንዴት?» አለችኝ፤

«ዐየሽ! . . ሴቶች የጊዜ ዋጋ አይገባቸውም። ከዶሮዎች ወገን እንኳ መንጋቱን የሚያበሥረው አውራ ዶሮ ነው።» አልሁኝ - ከበደ ሚካኤል ባንድ ወቅት ቤትሆሽን ካፌ ውስጥ ሲናገሩ የሰማሁትን የራሴ አስመስዬ።

«ተሳስተሃል! የሴቷን ያህል ለወንዱ የጊዜ ምስጢር አይገለጥለትም። ሴቶች ከመጀመርያዋ የወር አበባ ጠብታ ጀምሮ የጊዜ ቁራኛ ናቸው። ወንዶች የወር አበባን እና ርግዝናን ስለማያውቁ የጊዜን ርግማን እና ስጦታ አይረዱትም። ካሌንደር የሴቶች የፈጠራ ውጤት መሆን አለበት። በርግጥ ሴቶች በቀጠሮ ሰዓት አይመጡም። ይህን የሚያደርጉበት ምክንያት የመዘግየትን ፍሬ ጣዕም ስለሚያውቁት ነው!» አለች በአንድ ወቅት ምዑዝ የተናገረውን የራሷ አስመስላ።

«የመዘግየት ፍሬ...» የሚለው ሐረግ ትርጉሙ ባይገባኝም አንዳች ምስጢራዊ ስሜት አሳደረብኝ። ምናልባት አንድ ቀን ፍቺው ይገለጥልኝ ይሆናል። አስተናጋጁ ሲመጣ ቡና አዘዝሁ። መክሊት፤ «ቶሎ የሚደርስ ነገር ምንድን ነው?» ብላ ጠየቀችው - መቸኮሷን እንዳልዘነጋው ማሳሰቧ ነው።

ቡና እየጠጣሁ ቶሎ የደረሰ ማኪያቶ እየጠጣች፤ ስለ አዲሱ

ቤቷ እንድትነግረኝ ጠየቅኳት። «ምን ልበልህ? በጣም አስጨናቂ ምቶት አለው!» ከማለት ባሻገር ተጨማሪ ልትነግረኝ አልፈለገችም። የቤቱን ምቶት በዝርዝር የገለጸልኝ በቅልውጥና(አሱ በእንግድነት ይላል) ቤቱን የሚያውቀው ምዑዝ ነው።

እንደሱ አገላለጽ የቤቱ ግቢ በጣም ሰፊ ሆኖ በውስጡ ዐደይ አበቦች፣ ጤዛ ያዘሉ ሣሮች እና ከቅጠላቸው እኩል ወፎችን ያቀፉ ዛፎች ሞልተውበታል። የግቢውን በር ከፍተህ ስትወጣ ግን አዲስ አበባ አሲራ እና ጠጠር አንጥፋ ትቀበልሃለች። የአቶ ያን ግቢ ከዋናው የጽጌ ወር ተገንጥሎ የቀረ የጽጌ ፋርጎ ይመስላል።

ቪላው፣ የቀድሞ አየር ወለድ አባል በሆነ ዘበኛ ይጠበቃል፤ በተጨማሪም ከውሻ የሚተልቁ ከአንበሳ የሚያንሱ ድልብ ውሾች ለግቢው ዘብ ቆመዋል።

ቤቱ እጅግ ገጹሕ በመሆኑ እንግዳ ወይም ቀለዋጭ ጫማውን አውልቆ እንዲገባ ይገደዳል። ድንገት ተሳስቶ ከነጫማው ከገባ የረገጠውን ምንጣፍ ጠቅልሎ እንዲወስድ ይፈረድለታል። ምንጣፉ የሚያምር የፋርስ ምንጣፍ ቢሆንም እንደ ፎጣ ተጠቅሞ ለመጣል የተሰናዳ ነው። በቪላው ውስጥ ባሉ ክፍሎች ውስጥ ቴሌቪዥኖች እና ቴፕሬከርደሮች በነፍስ ወከፍ ይገኛሉ። ዐየህ፣ ጀርመኖች ሲጸዳዱ እንኳ በሙዚቃ ታጅበው ነው። ጀርመኖች በጣም ኩሩ ሕዝቦች በመሆናቸው ከሚጸዳዱበት ክፍል የሲምፎኒ እንጂ የፈስ ድምፅ እንዲወጣ አይፈልጉም።

ምሳ ይጋብዙሃል። ምሳ ቢሉህ፤ እንጀራ በወጥ በልቶ መሄድ እንዳይመስልህ፤ አበላሉ የሚከተለው ይመስላል። በመጀመርያ የአትክልት ሾርባ ያመጡልሃል - ማጣጋጊያ ይሉታል። ቀጥሎ አይብ ያመጡልሃል፤ አይቡን ማዘናጊያ ይሉታል። ቀጥሎ የተቀቀለ

የዓሣ ዕንቁላል ያመጡልሃል - መታደረያ ይባላል። ቀጥሎ የፍራፍሬ ፍርፍር ያመጡልሃል፤ ይሄ ማሳረረያ ይባላል። ቁንጣን ያስቸግርሃል። ወደ ምግብ ጠረጴዛው በእግርህ መጥተህ፤ ወደ ሶፋው በዳዴ ትመለሳለህ። ከዚያ በረንዳው ላይ ቁጭ ብለህ ፒፓ እያጨሰህ ኮከብ ታያለህ። ኮከቡ ከራቀ ቴሌቪዥን ያመጡልሃል። ከዚያ በኋላ ግን ምን ዋጋ አለው? በአውቶማቲክ ማዛጋት ትጀምራለህ።

በዚህ ዓለም የማይለመድ ነገር ቢኖር ምቹት ነው። ወዲያው ዕረፍት የለሽ ትሆናለህ። የሀብታሞች ቤት ብዙ ክፍል የሚኖረው ያለምክንያት አይደለም። አቶ መሰልቸት ከአንዱ ክፍል ሲያባርርህ፤ ወደ ሌላው ክፍል ገብተህ እንድታመልጠው ነው።

ይህን የምዑዝን ዘገባ አሁን ለመክሊት ስነግራት፤ « . ትንሽ አጋነነውንጂ ልክ ነው።» አለቺኝ፤ ቀጠለችናም፤ «ምቹትን መልመድ ከባድ ነው፤ ያለው በጣም በጣም ብዙ እውነት አለው።» አለቺኝ።

«ግን ለምንድን ነው?» አልጋት፤

«እንጂ!» አለችኝ ቀጠለችና፤ « . ምናልባት አብዛኛው ኑሯችን በዕጦት የተሞላ ስለሆነ አባቶቻችን ዕጦትን እንዴት እንደምንቋቋም እንጂ ከምቹት ጋራ እንዴት እንደምንኖር አላሠለጠኑንም ይሆናል።»

ይህ ንግግር ከርሷ የፈለቀ ይሁን ከምዑዝ የተገኘ ማወቅ አልቻልሁም። እኔም አንዳንዴ ከምዑዝ ያጠራቀምሁት ሐሳብ በጊዜ ብዛት የእኔ ይመስለኝና በልበ ሙሉነት እተረትረዋለሁ።

አቶ ያን ለዕረፍት ወደ አውሮፓ ሲሄድ እሷ የምቹት ግዛተኛ ሆና ተቀመጠች።

«ታውቃለህ፤ ሲሰለቸኝ ጊዜ ምዑዝን ልጋብዘው ፈለግሁ፤ አብሮኝ እንዲውል ስደውልልት ሳያትማማ መጣ፤ ከዚያ አብሮኝ ዋለ።»

ሣቀች፤ የዚህን ሣቅ ትርጉም ዐውቀዋለሁ፤

«ወሲብ ያን ያህል ቀላል ነው?» አልሁ ቅናት በተጠናወተው ድምፅ፤

«አይደለም፤ እኔ ራሴን እንደ ልቅ ሴት አልቆጥርም፤ እንደሚፈልጉኝ ወንዶች ብዛት ካየኸው በጣም ቁጥብ ነኝ። አንድ ወንድ በጣም ስለሚያምር ወይም ዘናጭ ስለሆነ፤ ወይም ስለ ወሲብ በግልጽ ስለሚያወራ ስሜቴን ሊያነሣሣው አይችልም፤ ስሜቴን የሚያነሣሣው አስማተኛ ወንድ ነው።»

«አስማተኛ?»

«አስማተኛ ስልህ፤ አለ አይደል፤ በተዘጋ በር የሚገባ፤ ያልጠበቅኸውን ነገር የሚያሳይህ፤ እኔን የማያስደንቅ ነገር ሳገኝ ነው የምሻፍድ፤»

«አልገባኝም!» አልሁ በኩርፊያ፤ ነገሩን በዝርዝር ባቀረበችው ቁጥር የመከራዬ መጠን እያየለ ሲሄድ ይታወቀኛል።

«ምዑዝ እቤቴ ሲመጣ . . .» ቀጠለች መክሊት፤ «ትንሽ አውርቶ ይመለሳል ብዬ ነው። ትዝግይለኛል፤ በጣም ዘንጦ መጣ። ቆንጆ ሽቶ ተቀብቷል፤ ግንግይሄ ላንዲት ሴት በግልጽ

የሚታይ ማስጠንቀቂያ ስለሆነ አልተዘናጋሁለትም፤ እና እያንዳንዱን ነገር ነቃ ብዬ ተከላከልሁት። ትንሽ ቆይቶ ግን አዘናጋኝ እና ሶፋ ላይ ጋደም ብሎ ራሱን እንዳመመው ሰው እጁን ግንባሩ ላይ ጣል አድርጎ፤ «ቡና አፍይልኝ፤» አለኝ። «ታዲያ የኮረንቲ ቡና አልፈልግም። የመሺን ዓላማ ቡናውን በፍጥነት ማድረስ ነው። እኛ እንደ ፈረንጆች የሚያስቸኩል ነገር የለብንም። የምንጠብቀው፣ የቀጠረን መሲሕ የለም። ስለዚህ እንደ አገራችን ባህል በጀበና አፍይልኝ፤» አለ። ለጊዜው ጓዳ ገብቶ መንጎዳጎዱን ስላልፈለገሁ «የቡና ዕቃ የለም አልሁት። ታዲያ እሱ ምን እንዳለኝ ታውቃለህ፤ አንቺ ሙቀጫ እና ጀበና ፈልጌ፤ እኔ ዘንዘናውን ይገፍ መጥቻለሁ አለኝ። እሺ ብዬ ጓዳ ከገባሁ በኋላ ግን የዘንዘናው ትርጉም ገባኝ። ባለፈ አይደል? በጣም እየሣቅሁ ማቀራረብ ጀመርሁ።

«ወየህ፤ በኛ ቤት ቡና እንደ ታቦት የሚፈራ እና የተቀደሰ ነገር ነበር። ጀበና ከወረደ በኋላ ልጆች ሳሎን ውስጥ እንዲሯሯጡ አይፈቀድላቸውም፤ ምክንያቱም ቡና የተቀደሰ ነገር ነው። ገብቶሃል የምልህ?»

የገባኝ መሰለኝ። ያኔ ደብረ ማርቆስ ሳለሁ ሰብሐራዊ ውትድርና በምስናዳበት ወቅት አባ ገብረ መስቀል የተባሉ ባሕታዊ ከዱር ወደ ከተማችን መጡ። በተለያየ ጊዜ ከዱር ወደ ከተማ የሚመጡ ባሕታውያን በዱር አምሳል የተሠሩ(ፀጉራቸው እንደ ቅጠል የተገዘረፈፈ፤ ሰውነታቸው በገመድ እና በመቁጠርያ ሐረግ የተተበተበ ስለሆነ) እንግዳ የሆነ ግርማ ሞገስ ነበራቸው። አባ ገብረ መስቀል ወደ ከተማ እንደ ገቡ፣ ቡና የክርስትና ደመኛ መሆኑን ሰበከ። የከተማው ምእመናን ጀበናቸውን እንደ ጠላት ቆጥረው ባንድ ሌሊት ሠባብረውት አደሩ። እማዬ ግን፣ «ጠላትን

ከማውደም የሚገኝ ትርፍ የለም» ብላ ጀበናውን በመንደራችን ለሚኖር ሸክላ ሠሪ በቅናሽ ሸጠችው። ሸክላ ሠሪው በበኩሉ ጀበናውን አፍርሶ እንጂራን የሚከለክል ባሕታዊ እስኪመጣ ድረስ የሚያገለግል ምጣድ አበጀበት። በጊዜው ባሕታዊው በቡና ላይ እንዲያ ያመረሩበት ምክንያት አልገባኝም ነበር። አሁን መክሊት ከፊቱ ቁጭ ብላ፤ «ቡና የተቀደሰ ነገር ነው!» ስትለኝ፤ ጀበና የሰማዬን እግዜር የሚቀናቀን ምድራዊ እግዜር መሆኑ ተገለጠልኝ። ቤተ ክርስቲያን አብ፤ ወልድ፤ መንፈስ ቅዱስ እንዳላት፤ ጀበናም አቦል(አብ - ወል)፤ ቱና እና በረካ የሚባል «ሥላሴ» አለው። ቤተ ክርስቲያን ማዕጠንት አላት፤ ጀበናም በዕጣን ይታጀባል። ቤተ ክርስቲያን ቁርባን አላት፤ ጀበናም ቡና ቁርስ አለው። ቤተ ክርስቲያን ነቢያት አሏት፤ ጀበናም በስኒ ትንቢት የሚናገሩ ግግርተኞች አሉት።

«እና እንዳልኩህ፤ ቡና የተቀደሰ ነገር ነው!» ስትል ቀጠለች፤ መክሊት፤ «. ምዑዝ ግን ቡና የወሲብ ትርጉም እንዳለው ሊያሳየኝ ፈለገ። «ፍቅር እስከ መቃብር ሲተረክ ለምትሻል? እዚያ ውስጥ ያሉ ሴቶች ቡን ፈልጏል ሲሉ ለስርቆሽ መዘጋጀታቸውን በኩድ መናገራቸው ነው። የቡና ዕቃዎችን እስቲ እያቸው፤ ሁሉም የወሲብ አካል አላቸው፤» አለኝ። ወዲያው የቡና ዕቃዎቼን አውጥቼ ስደረድር ነገሮች ተደባለቁብኝ፤ እውነትም ጀበናውን ሳየው የቆመ ብልት አለው። በዚያ ላይ አምላክ ነው፤ ይታይህ። ከዚያ በቃ ሐሳቤን ማባረር እንደማልችል ገባኝ። እስቲ አስበው፤ ቤተ መቅደስ ውስጥ የብልግና ሐሳብ ሲመጣብህ አትፈራም፤ ግን ምን ያደርጋል፤ የሚያስፈራ ነገር ያሻፍዳል።»

«እሺ!» አልሁ፤ ለምን እንዳልሁ ሳይገባኝ።

«ከዚያ በቃ ማምለጫ ስፈልግ፤ አንተኮ ባለትዳር ነህ፤

ምናምን አልሁት! ምን እንዳለኝ ታውቃለህ፤ ታዲያ ምን ችግር አለው፤ «እያንዳንዱ ባለትዳር ከቤቱ ሲወጣ ወንደላጤ ነው፤ አለኝ። ከዚያ ቀጠለና ደሞ፤ አትጨነቂ፤ ሚስቴ አትቀናም እንዲያውም የጻፈችልኝን የድጋፍ ደብዳቤ ላንብብልኸው አለና ባዶ ወረቀት አውጥቶ እየፈጠረ ያነብልኝ ጀመር።»

ለ፡-ተወዳጁ ለባለቤቴ ውሽማ፤

ጉዳዩ፡- ትብብርን ይመለከታል፤

ይህን ደብዳቤ ይዞ የሚመጣው ጎልማሳ የሕግ ባለቤቴ ነው። ከአሉ ጋራ ጥቂት ዓመታት ስንቆይ አንድ ሌሊት እንኳ ተቀያይመን አናውቅም። ባለቤቴ አልጋ ላይ ጀግና ነው፤ ትጉህ ነው፤ በራሱ ነው ሲሉት በግርጌ መገኘት ልማዱ ነው። በዚህ የተነሳ የእኔ እመቤት፤ በቤታችን ከሚገኙት ዕቃዎች ውስጥ ብርጭቆ ከትውልድ ወደ ትውልድ የመሻገር ዕድል ሲኖረው አልጋችን ግን ከአንድ ሌሊት ያለፈ ዕድሜ የለውም።

ውድ የባለቤቴ ውሽማ፤ ብዙ ወንዶች ከወሲብ በኋላ አንድ ዐመል አያጡም - ጡት መሀል ተኝቶ የሚያለቅስ አለ፤ የተረሳ ዘፈን የሚዘፍን አለ፤ ሲጃራ የሚጠጣም አለ። ባለቤቴ በዚህ በዚህ በኩል ነጻ ስለሆነ የሚያሰጋሽ ነገር አይኖርም። ከአንድገም በቀር ሌላ ዐመል የለውም። በተጨማሪም ራቱን ከእኔ ዘንድ ተመግቦ ስለሚመጣ ድስት ልጣድ፤ ምጣድ ላግም ብለሽ አትጨነቁም። ይህንና የመሳሰለውን ከግምት በማስገባት አስፈላጊውን ሁሉ እንድታደርጊለት እጠይቅሻለሁ።

ከሰላምታ ጋራ

የሰማኒያ ሚስቱ

በከንፈር ቀለም የታተመ ማሕተም አለው

ያም ሆነ ይህ ምዑዝ እና መክሊት አልጋ ውስጥ አብረው እመሹ። ማታ ላይ ምዑዝ ወደ ቤቱ ለመሄድ ሲዘጋጅ መታጠቢያ ቤት ገብቶ ዘጋ(መክሊት ስትነግረኝ)፤ ከመታጠቢያ ሂደት የሚወርደው ውኃ ሽሽሽሽ የሚል ድምፅ ሲያሰማ ከየት መጣ የማይባል ንዴት ሰንጎ ያዛት። ምዑዝ ወደ ሚስቱ ከመመለሱ በፊት የአሲን ጠረን ከገላው እያባረረ እንደ ሆነ ገባት። ሊታጠብ ሲነሣ፤ እንዳይታጠብ ለምን አልከለክልኩትም፤ ሻወሩ ተሰላሽቷል ብዬ ለምን አልዋሸሁትም፤ ብላ ተጸጸተች። ያለበትን ሁኔታ ለመረዳት አላቃታትም። እሷን እሷን እየሸተተ ቢሄድ ከሚስቱ ጋራ ሊጣላ ነው፤ ትዳሩ ሊፈርስ ነው፤ መክሊት ይህ እንዲሆን አትፈልግም። ግን የሚስቱን ስሜት ለመጠበቅ ሲል የአሲን ክብር ማቀሰል፤ ትዳሩን ለማዳን ሲል የአሲን ቤት መድፈሩ ተሰማት።

ሽሽሽሽ የሚለው ድምፅ ሊቀጥል ፍቅሯ ከጉድፍ ጋራ በመታጠቢያው ላሕን በኩል ወርዶ ሲወገድ ያየች መሰላት፤ «በሕይወቴ አንድ ከማላውቀው ስሜት ጋራ ስፋጠጥ ተሰማኝ፤ ይገባሃል የምልህ?»

አልመለስሁላትም፤ እኔም ሽሽሽ የሚል የወራጅ ውኃ ድምፅ የሰማሁ መሰለኝ። መክሊት ከአዲስ ስሜት ጋራ የተፋጠጠችበት ሁኔታ እኔም ከዕድሜዬ አንድ ጣዚያ ጋራ የተፋጠጥሁበት ገጠመኝ ጋራ ተገጣጠመ። ነገሩ እንዲህ ነው።

ልጅ እያለሁ፤ በየዓመቱ ጳጉሜ ሦስት የቅዱስ ሩፋኤል ቀን ልጆች በዝናም የሚጠመቁበት ልማድ አለ። የዚያን ቀን አየሩ ሲቀዘቅዝ፤ እንደ ዕፋዬ ገላ ሲባክኩ የዋሉ ነጫጭ ቀለል ደመኖች መርጋት እና መጥቆር ሲጀምሩ፤ ርጥብ ነፋስ ቅጠሎችን ከዛፎች ነጥሎ እንደ ቢራቢሮ ሲነዳቸው ጅሆች ዳባቸውን፤ ባለጸጎች

ካባቸውን ከልብስ ማስጫ ገመድ ላይ ሲለቅሙ ልጆች በበኩላችን እጆች ጠባባችንን አሸቀንጥረን እየተጫጫህን ወደ መስክ እንወርዳለን።

ከላይ መንደር፣ ከታች መንደር የመጣ የራቁት ልጆች ገላ እንደ ናዳ እየተግተለተለ ወርዶ መስኩን ይሞላዋል። ልጆች እንዲህ በዶፍ መሀል ስንሯሯጥ፣ ከዐዋቂዎች መሀል መስኮት ያላቸው በመስኮታቸው፣ መስኮት የሌላቸው መጠኑ ከመስኮት በማይተናነስ ሽንቀራቸው ብቅ ብለው ይመለከቱናል(የዚያን ቀን ዝናም ዝም ብሎ ዝናም አይደለም። «የቅዱስ ሩፋኤል ጠበል ነው» ብለው ስለነገሩን አመንናቸው። አድገን ነገሩን ስናስበው ግን፣ አባቶቻችን በቅዱስ ሩፋኤል ስፓንሰር አድራጊነት በዓመት አንዴ በጅምላ እያጠቡን እንደ ነበር ገባን)።

ከዓመታት ባንዱ ዓመት፣ በሩፋኤል ቀን፣ እንደ ልማዴ ከሕፃናቱ ጋራ ለመቀላቀል ቁምጣ ሱሪዬን ሳወልቅ፣ ከላባ የሣሣ ወጣኒ ፀጉር ጉያዬን ወርሶት ዐየሁና ደነገጥሁ። ልጅነቴ ማክተሙን መቀበል አቃተኝ። ለራሴም ለሌሎችም ልጅ አክዬ አታይ ነበር። ለካ ችግር በተፈጥሮ ላይ አይሉ እንደ ልጅ ሐውልት ባንድ ቁመት ወስኖኝ ኖሯል። እና በዚያች ቅጽበት ያወለቅሁትን ሱሪዬን መልሼ አጥልቄ፣ ደጃፌ ላይ ቁሜ፣ በዝናም መሀል የሚርመሰመሱትን ሕፃናት እያየሁ ተከዝሁ።

ዓመታት አልፈው ተከራይቼ በምኖርበት ግቢ ውስጥ በሚገኘው የጋራ መታጠቢያ ክፍል ውስጥ እገባና ልብሴን አወላልቄ፣ የውኃውን ማውረጃ መዘውር ሳልከፍት አንጋጥጬ ለረጅም ጊዜ እቆማለሁ። የውኃ ማውረጃው ወንፌት በብዙ ዐይኖቼ ቁልቁል ያየኛል። እኔም በበኩሌ በመስቀያ ምሶሶ ሥር እንደ ቆመ ሰው

ቀና ብዬ በሽጠር ዐየዋለሁ። ምን አሸበረኝ? ውኃው ድሮም ቢሆን ቀዝቃዛ ነው፤ ግን ቅዝቃዜው የተሰማኝ ሰሞኑን ነው። ውኃው ካልተቀየረ የተቀየርሁት እኔ ነኝ ማለት ነው። ድርጁ ቆዳዬ እንደ ተወሰደ፣ በምትኩ የቀዝቃዛ ውኃ ጠብታን እንደ መርፌ የሚፈራ ሥሥ ቆዳ ተተክቶልኛል። እዚህ ላይ ድሮ በምስተኛ ክፍል የሳይንስ መጽሐፍ ላይ ያነበብሁት ታሪክ በክሬል ትዝ አለኝ። በመጽሐፉ ውስጥ እንደ ተገለጠው፣ አንድ የጥንት ተመራማሪ እየታጠበ ላለ አንድ ግኝት ተገለጠለት። የግኝቱን ምንነት ዘንግቼዋለሁ። ምናልባት ሳሙና ሳይሆን አይቀርም። ተመራማሪው ግኝቱ ብልጭ ሲልለት፣ «ዬሬካ ዩሬካ፣ አገኘሁት አገኘሁት!» በማለት እየሞኸ ከመታጠቢያ ቤቱ ወጥቶ ርጠ፤ እኔም ይኸው በጋራ መታጠቢያ ቤቱ ውስጥ እርጅናዬን አገኘሁት እናም አገኘሁት! አገኘሁት! እያልሁ ወጥቼ ለመሮጥ አስቤ ነበር፤ ነገር ግን የመታጠቢያ ቤቱ ወረፋ በተላሉ ስለማይገኝ አደብ ገዝቼ መቆዩቱ የተሻለ ሆኖ ታዩኝ።

«... እንደኔ ዕድለኛ የለም፤ ፐሮሰስ አለቀልኝ፤ አልነገርኩህምን? ያን ከጀርመን ከመጣ በኋላ ጥቂት ቆይተን አውሮፓ እንጊዳለን። ያን በጣም... በጣም ጥሩ ሰው ነው፤ ግን ዕድለኛም ብሆንም እፎይ ብዬ አላውቅም። ከጥቂት ሳምንት በፊት የነበረው ጭንቀቱ ሺዛ አይሰሙኝ ይሆን የሚል ነበር። አሁን እሱ ሲሟላ ደሞ አውሮፕላኑ በሰላም ይደርስ ይሆን? የሚል ጭንቀት ውስጥ ገብቻለሁ፤» በማለት መክሊት ከሐሳቤ መላለችኝ።

«ከምዑዝ ጋራ ነው ተጠርሽ?» አልጓት።

«አዎ! ምንውን?» መልሳ ጠየቀችኝ።

«ጣማችሁ፤ ልትደግሙት ነው?»

«ለእሱ አይደለም!» አለች መከሊት፤ «እንደ ነገርኩህ ባለፈው ነገሩ የተጠናቀቀበትን መንገድ አልወደድኩትም። ዐየህ፤ እኔ የሚወዱኝ ሰዎች ከፈለግሁ አረሳችኋለሁ፤ ሳሚን ሳይቀር። እነሱ ግን እንዲረሱኝ አልፈልግም፤ እና ከመሄዴ በፊት በምዑዝ ላይ አሻራዬ እንዲኖር አልፈልጋለሁ። ምን አደርጋለሁ? ምናልባት እጂጭረው ይሆናል፤ አልያም እነክሰው ይሆናል። መስተዋት ፊት ቆሞ የጥርሴን ምልክት ሲያይ አስቦኝ ፈገግ እንዲል አልፈልጋለሁ። ያ ካልሆነ ደግሞ ምናልባት ካደረግን በኋላ በካናቴራዬ ርጥበቴን አስነካና አሰጠኋለሁ፤ እንዲያጥበው አሳስበኋለሁ። እንቺ፤ ብቻ የሆነ ነገር. . . ዐየህ፤ እኔ ለአገራ ብዙ ደንታ የለኝም፤ ግን ከምወደው ሰው ልብ መደምሰስ ያስፈራኛል። ይገባሃል የምልህ?»

ከዚህ በኋላ አብራኝ እንድትቆይ ፍላጎት አልነበረኝም፤ «የቀጠሮሽ ሰዓት አልፏል!» አልጋት ክንዲን አንሥቼ ሰዓቷን እያየሁ።

«ቆይ ትንሽ ይጠብቅ! ቀጠሮ ማክበር ለመሥራያ ቤት እንጂ ለፍቅር አይጠቅምም። ትንሽ መናፈቅ፤ ትንሽ መስጋት፤ ትንሽ መበሳጨት፤ ትንሽ መቆጣጠር አለበት። በሬዲዮ ግጥም ሲያገቡ ሰምተሃል? አንድም ቀን ስለ ቀጠሮ አክባሪ ሴት የተጻፈ ግጥም ሰምቼ አላውቅም። ግጥም እንዲጻፍላት የምትፈልግ ሴት መዘግዥት ወይም መቅረት አለባት!»

ተሰናብታኝ ከሄደች በኋላ አስተናጋጁ መጥቶ በእግር እና በእግራ መሀል መጥረጊያ አስገብቶ በረንዳውን መጥረግ ጀመረ። ወደ ውስጥ ገባሁና በመስኮቱ አጠገብ ተቀመጥሁ።

እየመሽ ነው። በማስታወሻዬ ላይም መሸበት። በመስኮቱ በኩል ስመላከት፤ ከውጭ ያሉት ሕጻንዎች፤ ዛፎች እና አጥሮች ቀለማቸው እና ዝርዝራቸው ተውጦ ንድፋቸው ብቻ ቀረ። ማዶ ካለው ቀለበት መንገድ ላይ መኪኖቹ እንደ አብሪ ጥይት በጨለማው ውስጥ ውር ውር ሲሉ ታዩኝ። ከምሥራቅ ሰማይ በኩል አንድ ጉማጅ ብርሃን አየተጎተተ ብቅ አለ። የአውሮፕላን ፍሬቻ ወይም እግዜር በዛለ ከንዱ የወረወረው ኮከብ ይሁን አላውቅሁም። ጆሮዬ ትዝ አለኝ። አንጉል ከሩቅ ይሰማል። ከኋላዬ ከካፈው ወጥተው ወደ ቤተ ጋለሞታ ለመሄድ የተሰናዱ ደንበኞች ንግግር ይሰማኛል።

«ኮንዶም ታውሰኛለህ?»

«አውሰሃለሁ! ግን ተጠቅመህ ትመልሳለህ!»

በመስኮት በኩል ለረጀም ጊዜ ማፍጠጤ ትዝ ሲለኝ እንደታከተኝ ገባኝ። አዎ! ምዑዝ ባንድ ወቅት እንደተናገረው፤ «የናፈቀ ሰው በር በሩን፤ የታከተ ሰው መስኮት መስኮቱን ያያል!»

ተፈጸመ